

ΓΕΩΓΡΑΦΙΑ

ΤΗΣ

1293

ΑΡΧΑΙΑΣ ΕΛΛΑΔΟΣ.

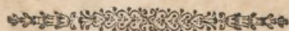
ΜΕΤΑ ΣΗΜΕΙΩΣΕΩΝ ΚΑΙ ΠΑΡΑΠΟΜΠΩΝ

ΠΡΟΣ ΑΡΧΑΙΑΣ ΚΑΙ ΝΕΩΤΕΡΑΣ ΠΗΓΑΣ

ΥΠΟ

ΠΟΛΥΤΙΜΗΣ ΚΟΥΣΚΟΥΡΗ.

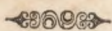
...Ὡς τε ὁ ἥλιος τοῦ Ἑλληνισμοῦ ἤτι-
νοβόλει ἀπὸ Ἰσθμίας μέχρι Κιμμερίου
Βοσπόρου καὶ Εὐφράτου, καὶ ἀπὸ Λιβύης
μέχρις Ἀδρίου καὶ Ἰστροῦ. σελ. 3.

ΑΘΗΝΗΣΙΝ

ΕΚ ΤΟΥ ΤΥΠΟΓΡΑΦΕΙΟΥ Ν. ΑΓΓΕΛΙΔΟΥ

Ὁδὸς Ἑρμοῦ, παρὰ τῇ Καπνικαρέᾳ.

1854.

ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΗ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ

ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΗ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ

Καταδιωκτέα ή Παρατέψεις.

ΤΗ

ΣΕΠΤΗ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ ΑΝΑΣΣΗ.

ΚΑΙ

ΤΗΣ ΠΑΙΔΕΙΑΣ ΠΡΟΣΤΑΤΙΔΙ.

Μεγαλειότητα!

Η Γεωγραφία αὕτη, περιγράφουσα ὑπὸ τὴν ὀδηγίαν τῶν δέλ-
των τοῦ ἀρχαίου κόσμου τὰς εὐκλείεις καὶ μυριάδρους ποτὲ χώ-
ρας καὶ πόλεις τῆς Ἀρχαίας Ἑλλάδος, καὶ οἰκειοῦσα τὰς Ἑλ-
ληνίδας μὲ τὰ λαμπρὰ ὀνόματα τοῦ Παρθενῶρος καὶ τῆς Σαλα-
μῖνος, τοῦ Ἑλικῶρος καὶ τῶν Πλαταιῶν, σκοπὸν ἔχει, ἵνα, διὰ
τοῦ ἀμυδροῦ αὐτῆς λαμπτήρος διαχέσῃ φῶς εἰς τὰ ἡκρωτηρια-
σμένα γιγαντώδη μνημεῖα τῆς Ἑλληνικῆς μεγαλουργίας, καὶ ἵνα
διδάξῃ τὰς ὀνομασίας τῶν ὀλίγων ποτὲ Ἑλληνίδων πόλεων καὶ
ἀποικιῶν, ἐφ' ὧν εἶθε νὰ ἐξετείνεται ἡ κυριαρχία τοῦ Σεπτοῦ ἡ-
μῶν Ἀνακτοῦ ΟΘΩΝΟΣ τοῦ Α'. Τὴν εὐχὴν ταύτην ὑπαγορεύει
ἡ ἀνάμνησις τῶν λαμπρῶν αὐτῶν ὀνομάτων εἰς πᾶσαν ψυχὴν
Ἑλληνικὴν. Ὡς τοιοῦτο τὸ φιλοπόνημα τοῦτο εἰς τίνα ἄλλον ἔ-
πρεπε ῥ' ἀνατεθῇ, ἢ εἰς τὴν Υ'. Μεγαλειότητα, ἥτις, ὡς φιλόστορ-

ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ
Μ. ΦΑΛΤΑΤΣ

χος μήτηρ, μεριμῶσα ὑπὲρ τῆς ἐκπαιδεύσεως τῶν Ἑλληνίδων,
ἐνόνει τὴν προγόιναν Της μὲ τὰς ὑπὲρ τῆς εὐκλείας τοῦ βίου ἔ-
θρους μερίμνας τοῦ Σεβαστοῦ ἡμῶν Μοράρχου;

Νεῦσον ἐπομένως, Μεγαλειοτάτη, ἵνα δεχθῇς τὸ σμικρὸν
τοῦτο προῖον τῶν ἀγρυπνιῶν μιᾶς Ἑλληνίδος, ἥτις τὴν εὐμενῇ
ταύτην ἀποδοχὴν θέλει θεωρήσει ὡς τὴν γλυκυστάτην καὶ λαμ-
προτάτην τῶν κόπων αὐτῆς ἀμοιβήν.

ΤΗΣ ΥΜΕΤΕΡΑΣ ΜΕΓΑΛΕΙΟΤΗΤΟΣ

Εὐπειθεστάτη καὶ Πιστοτάτη

Ἑπίχοος

ΠΟΛΥΤΙΜΗ ΚΟΥΣΚΟΥΡΗ.

ΠΡΟΛΟΓΟΣ.

ΕΝ γένει μὲν πρὸς πάντα ἀναγνώστην, ἰδίως δὲ πρὸς τὸ ἑμὸν φύλον ἔκρινα οὐχὶ ἄπο σκοποῦ ἵνα εἴπω τινα περὶ τοῦ πονηματίου τούτου, οὔτινος τὴν σύνταξιν ἐπεχείρησα ὅτι πρὸ πολλοῦ ἐνασχολοῦμαι εἰς τὴν περὶ τὴν Γεωγραφίαν μελέτην, καὶ πολλάκις ἐδίδαξα αὐτήν.

Εἰς τὴν Γεωγραφίαν αὐτὴν περιέλαβον ἅπασαν τὴν ἀρχαίαν Ἑλληνικὴν χώραν, τὰς παρακειμένας αὐτῆς νήσους καὶ τὰς ἀπανταχοῦ ἀποικίας. Καὶ εἰς μὲν τὸ λεκτικὸν αὐτῆς ἐπροςπάθησα ἵνα τηρήσω, μέσῃν ὁδὸν, βαδίσασα μᾶλλον ἐπὶ τὸ σαφέστερον καὶ εὐκρινέστερον, ἢ ἐπὶ τὸ γριφῶδες καὶ Ἑλληνικώτερον· αἱ δὲ πηγαὶ ἐξ ὧν ἡρύσθην ἦσαν, παρὰ μὲν τοῖς ἀρχαίοις, ὁ Στράβων, Πausanias, Πολύβιος, Ἡρόδοτος, Θουκυδίδης κλπ. παρὰ δὲ τοῖς νεωτέροις, τὸ Ἑλλην. Λεξικὸν Σκαρλάτου τοῦ Βυζαντίου, τὰ Ἑλληνικά Ι. Ῥαγκαβῆ, αἱ Γεωγραφίαι Κούμα καὶ Κοκκῶνη, ὁ Γερμανὸς Heeren, ἐκ τῆς Γαλλικῆς μεταφράσεως τοῦ Thurot, καὶ ὁ ἐσχάτως ἐκδοθεὶς παμμεγέθης Γαλλ. χάρτης τῆς νέας Ἑλλάδος. Ὅσον δ' ἀφορᾷ τὴν οἰκονομίαν τῆς ὕλης, διαιρέσασα τὸ πονημάτιον εἰς πέντε μέρη, κατελεξάμην Α'. τὴν Πελοπόννησον, Β'. τὴν ἰδίως Ἑλλάδα, Γ'. τὴν Θεσσαλίαν, Ἡπειρον καὶ Μακεδονίαν μετὰ τῆς Ἑλλην. Ἰλλυρίδος, Δ'. τὰς νήσους καὶ Ε'. τὰς ἀποικίας, περιγράψασα εἰς μὲν τὸ κείμενον τὰ ἐν Ἑλλάδι ἐνοικοῦντα ἔθνη, τὴν ἀνύψωσιν καὶ κατάπτωσιν αὐτῶν, τὰ πολιτεύματα, τὰς ἱστορικὰς περι-

πετείας, τὰς ἀποικίας, τὴν γεωγραφίαν, τὴν τοπογραφίαν αὐτῶν, τὴν εἰς τὰς τέχνας καὶ ἐπιστήμας πρόοδον, καὶ τέλος τοὺς διαπρέφοντας ἄνδρας· εἰς δὲ τὰς σημειώσεις παρέναιρον, ἐκτὸς τῶν παραπομπῶν, εἴτι λόγου ἄξιον μυθολογικόν, ἱστορικόν, χρονολογικόν, ἢ ὅπως δῆποτε ἐπαγωγὸν καὶ περίεργον, ὀφρεύσασα πανταχοῦ τὴν συντομίαν καὶ τὸ τερπνὸν μετὰ τοῦ ὠφελίμου· ἐὰν δὲ τὰ δημόσια καθήκοντά μου μοι ἐπιτρέψωσι θέλω ἐπιχειρήσει τὴν ἐκτύπωσιν καὶ τοῦ καταλλήλου Γεωγραφικοῦ Χάρτου, καὶ ἐνὸς πίνακος ὅλων τῶν ὀνομασιῶν τῶν ἐντὸς τοῦ βιβλίου ἀναφερομένων, κατὰ σύγκρισιν πρὸς τὰς νῦν ἀντιστοιχοῦσας, πρὸς ἐντελῆ τῶν περιγραφομένων πόλεων καὶ χωρῶν κατάληψιν.

Καὶ ταῦτα μὲν τὰ κατὰ τὴν σύνταξιν τοῦ βιβλίου τούτου, ἀλλὰ τὸ ἔργον σμικρὸν καὶ ἀτελές, καὶ μόνον ὁ ζήλος καὶ ὁ πόθος ἵνα συνεισφέρω, ἔστω καὶ ἐλαχίστην συνδρομήν, εἰς τὸν ὑπὲρ παιδείας καὶ διανοητικῆς ἀναπτύξεως ἀγῶνα τῆς πεφιλημένης ἡμῶν πατρίδος, ὑπάρχει μέγας καὶ διακαής.

Ἡ ἀνατροφή, ἡ μεμουςωμένη ἀγωγή, ἡ ἐπιβρόχή τῶν νόμων καὶ τῆς θρησκείας καὶ αἱ ἐκ τούτων διεγειρόμεναι εἰς τὴν ψυχὴν τῆς νεότητος ιδέαι, ὅταν ἀναμιχθῶσι μὲ εὐφυεῖς χαρακτῆρας, οἵτινες ἀναφύονται πάντοτε σύμφωνα μὲ τὴν εὐκρασίαν τῶν κλιμάτων καὶ τῶν χωρῶν ἔνθα οἰκεῖ τὸ πλαστούργημα, ἀπαρτίζουσι σύνολον προτερημάτων εἰς τὸν πολίτην καὶ εἰς τὰς κοινωνίας ἐν γένει. Ἡ δὲ προγονικὴ εὐκλεία, τὰ πατραγαθήματα καὶ τὰ μητραγαθήματα, διαδραματιζόμενα ὑπ' ὅψιν τῆς νεολαίας ἐμπνέουσιν εἰς αὐτὴν φρονήματα τοσοῦτον ὑψηλὰ καὶ γενναῖα, ὥς τε ἀπὸ τῶν σπλάγχχνων τῆς τοιαύτης κοινωνίας ἀναγεννῶνται ἀριστῆες, οἵτινες καταπλήττουσι τὴν ἀνθρωπότητα διὰ τῶν ἀρετῶν αὐτῶν, πληροῦσι τὰς σελίδας τῆς

Ἱστορίας διὰ τῶν μεγάλων πράξεων καὶ ἀνυψοῦσιν εἰς τὸ ἑπακρον τὸν ἐθνισμόν χώρας τινός· καὶ εἰς τὸ ἀληθές ἄθλον τῶν ἀγώνων αὐτῶν ἐπακολουθεῖ ἡ εὐημερία καὶ εὐτυχία τῶν πολιτῶν, ἥτις ἐστὶν ἡ οὐράνιος ἡμῶν ἀποστολή εἰς τὸν ἐνταῦθα κόσμον.

Πρὸς τὸν σκοπὸν τοῦτον τείνουσα καὶ ἡ Γεωγραφία αὐτῇ, προτίθεται ἵνα διδάξῃ τὴν νεολαίαν, ὁποῖαν σμικρὰν γωνίαν γῆς κατέχει ἡ Νέα Ἑλλάς ἀπέναντι τῆς γῆς τῶν προπατόρων μας, καὶ ἀναφλέγουσα τὴν διάπυρον αὐτῆς φιλοτιμίαν, ἐπαυξήσῃ τὸν εἰς πᾶσαν Ἑλληνικὴν ψυχὴν ἄσβεστον ζῆλον, καὶ τὴν εὐγενῆ ἀμιλλαν εἰς τὸν εὐκλεᾶ ἀγῶνα τοῦ νὰ ἐπαναφέρωσι τὰς Μούσας εἰς τὴν ἀρχαίαν αὐτῶν ἐστίαν τὸν Παρνασσὸν καὶ Ἑλικῶνα, καὶ νὰ ἀνυψωθῇ ἡ προσφιλὴς ἡμῶν πατρίς εἰς τὴν δόξαν τῆς ἀρχαίας Ἑλλάδος· τῆς Ἑλλάδος ἐκείνης, ἥτις κατὰ τὴν ἀρχαιότητα ἦτο πελώριος καὶ καταπληκτικὴ, καὶ ἥτις κατακαλύπτουσα κατὰ τοὺς χρυσοῦς αἰῶνας τῆς ἱστορίας αὐτῆς διὰ τῶν κατοίκων καὶ τῶν ἀποικιῶν τῆς ὅλας τὰς ὀχθὰς τῆς Μεσογείου καὶ τοῦ Εὐξείνου, καὶ ἰδρύσασα τὸν θρόνον τῆς, ἐπὶ τοῦ Μ. Ἀλεξάνδρου καὶ ἐπὶ τῆς κοσμοβοήτου Βαβυλῶνος, εἰς τοὺς βραχίονας τοῦ χρυσορρόου Νεῖλου, ἐγέννησε τοὺς μεγαλητέρους νόας τῆς ἀρχαιότητος, ἐμεγαλουργήσε μυριάνδρους μητροπόλεις, ὕψωσε πύργους καὶ ἤναψε Φάρους εἰς τοὺς πλοῖζομένους! Ἀλλ' ὁ σκοπὸς οὗτος εἶναι μέγας, εἶναι ἱερὸς, καὶ ἡ ἐπιτυχία ἄλλοις δέδοται· ἐν τούτοις, καὶ εἰς μόνην τὴν ἐλαχίστην αὐτοῦ ἐπαφὴν, εἰς μόνην τὴν σμικροτάτην αὐτοῦ ἐπιτυχίαν, θέλει εὔρει γλυκυτάτην ἀμοιβήν, καὶ θέλει λησμονήσῃ τοὺς πόνους καὶ τὰς ἀγρυπνίας Ἑλληνίς τις, ἥτις εἶδε τὰς πρωτίστας ἀκτῖνας τοῦ ἡλίου ὑπὸ τοὺς ψιθυρισμοὺς τῶν καλαμώνων τοῦ Κνακίωνος, ἐλούσθη εἰς τὸ μυστηριώδες ῥεῦμα τοῦ Εὐρώτα, ἠχροάσατο ἐκεῖ, ἐκεῖ εἰς τὴν Βα-

βύχαν, εἰς τὸ ἡκρωτηριασμένον ὑπὸ τοῦ πανδαμάτορος χρόνου μεγαλόλιθον Λεωνίδειον μνημεῖον, τὴν μελωδικὴν ἀρμονίαν τῆς ἀηδόνος, ἀδούσης τὸ πολεμηστῆριον ἄσμα τῆς ἐθνεγερείας ἡμῶν. Καὶ τί γλυκύτερον δι' ἡμᾶς, ὦ Νεάνιδες τῆς Νέας Ἑλλάδος, ἢ ὅταν ἀναπνέουσαι τὴν μυροφόρον αὔραν τῆς ἐλευθερίας, ἀνατρεφόμεναι καὶ διδασκόμεναι εἰς εἰδικὰ ἐκπαιδευτήρια, ὑπὸ τὴν πατρικὴν πρόνοιαν Σεβαστοῦ Μονάρχου καὶ Σεπτῆς Ἀνάσσης, ἐξελθόντων ἀπὸ τῆς πηγῆς τῶν φώτων, τὴν σοφὴν Γερμανίαν, καὶ οὐ μόνον διανοοῦμεναι, ἀλλὰ καὶ συγγράφουσαι, εἴπερ ἔξεστι, περὶ τῆς προγονικῆς ἡμῶν εὐκλείας, ἀμιλλόμεθα τὴν εὐγενεστέραν ἄμιλλαν, τίς μᾶλλον συντελέσει εἰς τὸν ἐξευγενισμόν καὶ τὴν εὐκλειαν τῆς νῦν Ἑλληνικῆς κοινωνίας ;

Ταῦτα φοιβάζουσα πρὸ πολλοῦ, καίτοι ἀπὸ μεγάλα βάρη καὶ μυρίας ἀνάγκας καταπιεζομένη, καὶ ἐκδίδουσα ἤδη τὸ πονηράτιον τοῦτο, προσκαλῶ Ὑμᾶς ἀπάσας, ἵν' ἀποδυθῆτε εἰς τὸν εὐγενῆ ἀγῶνα· τὰ δ' ἔργα ὑμῶν, εἴθε ἀριστουργήματα γενώμενα, ἐμπνέουσιν εἰς τὴν Ἑλληνικὴν νεότητα, τὴν σπουδάζουσαν εἰς τὰ καταγώγια τῶν Μουσῶν καὶ ἐπιστημῶν, καὶ τὴν μαχομένην εἰς τὰ χιονοσκεπῆ ὄρη τῆς Πίνδου καὶ τοῦ Ὀλύμπου, εἰς τὰς καρποφόρους πεδιάδας τῆς Ἠπείρου καὶ Θεσσαλίας, φρόνημα Ἑλληνικόν, καὶ πῦρ πολεμηφόρον, μέχρις ὅτου τὰ ὅρια τῆς νῦν Ἑλλάδος ἐπεκταθῶσιν ἐπὶ τῶν χωρῶν, ἃς περιγράφει ἡ Γεωγραφία αὕτη τῆς ἀρχαίας Ἑλλάδος.

Ἐγραφον Ἀθήνῃσι, τῇ 25 Μαρτίου,

1834.

ΠΟΛΥΤΙΜΗ ΚΟΥΣΚΟΥΡΗ.

Διευθύντρια τῆς Δ. Σχολῆς Ἀθηνῶν.

ΓΕΩΓΡΑΦΙΑ ΤΗΣ ΑΡΧΑΙΑΣ ΕΛΛΑΔΟΣ.

ΜΕΡΟΣ ΠΡΩΤΟΝ.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Α'.

Ε Λ Λ Α Σ.

1. **ΕΛΛΑΣ** ὠνομάζετο κατὰ τοὺς ἀρχαιοτάτους χρόνους, πολίχνιον τι εἰς τὴν Θεσσαλίαν, ἀκολουθῶς ὠνομάσθη Ἑλλάς ἅπασα ἡ Θεσσαλία καὶ αἱ μετὰ τὴν Θεσσαλίαν καὶ Πελοποννήσου ἐλεύθεραι πολιτεῖαι· (1) ἔπειτα καὶ αὕτη ἡ Πελοπόννησος, καὶ κατὰ τὴν ἐποχὴν τῶν Μηδικῶν πολέμων ἅπασα ἡ χώρα, ἡ ἀπὸ τῶν Καμβουνίων καὶ τοῦ Ὀλύμπου μέχρι τοῦ Ταινάρου. Ἀλλὰ τελευταῖον ὑπὸ τὸ ὄνομα Ἑλλάς συμπεριελήφθησαν, ἡ Ἡπειρος, ἡ Μακεδονία, καὶ ἅπασαι αἱ παρακείμεναι νῆσοι ἐν αἷς ἐλαλεῖτο ἡ Ἑλληνικὴ γλῶσσα (2).

2. Ἡ Ἑλλάς ὠρίζετο ἀνατολικῶς μὲν ὑπὸ τοῦ Αἰγαίου Πελά-

(1) Στράβ. Ἑλλάς. Τόμ. 2, σελ. 136. ἔκδ. Λειψ. — Θουκ. Α'. γ'. ἔκδ. στερεότυπ. (2) Εἰς μεταγενεστέρους χρόνους καὶ μάλιστα ἀπὸ τοῦ Φιλίππου, καὶ τοῦ Μ. Ἀλεξάνδρου, ὅτε κυρίως αἱ συνιστῶσαι τὴν Ἑλλάδα χῶραι ἦσαν, ἡ Πελοπόννησος, ἡ ἰδίως Ἑλλάς, ἡ Θεσσαλία, ἡ Ἡπειρος, ἡ Ἰλλυρία, ἡ Μακεδονία, ἡ Θράκη καὶ ἅπασαι αἱ νῆσοι αἱ κείμεναι εἰς τε τὸ Ἰόνιον καὶ τὸ Αἰγαῖον Πέλαγος.

γόνου τοῦ Αἰγιαλέως (1). Πελασγία ἀπὸ Πελασγοῦ τοῦ Ἀρκάδος καὶ πατρός τοῦ Λυκάονος, καὶ τέλος Πελοπόννησος ἀπὸ Πέλοπος υἱοῦ τοῦ Ταντάλου βασιλέως τῆς Φρυγίας, ὅστις ἐλθὼν μετ' ἀποικίας εἰς Ἥλιδα (2) ἔκτισε διαφόρους πόλεις καὶ ἐκυρίευσσε μέγα μέρος τῆς χερσονήσου διὰ τοῦ πλούτου καὶ τῆς πολιτικῆς αὐτοῦ.

7. Ἡ Πελοπόννησος εἶναι ὡς ἔγγιστα νῆσος, ἔχουσα μεγάλας καὶ συνεχεῖς σειρὰς ὀρέων, καὶ ἔκτασιν ἴσῃ σχεδὸν κατὰ μῆκος καὶ κατὰ πλάτος 1,400 σταδίων. Ἡ περίμετρος αὐτῆς, ἄνευ τῶν κόλπων, εἶναι 4,000 σταδίων (3). εἰς δὲ τὰ παράλια εἰσχωροῦσα ἡ θάλασσα σχηματίζει πολλοὺς κόλπους βαθεῖς (4), οἵτινες διατέμνοντες ἅπασαν τὴν χερσονήσον διδούσιν αὐτῇ σχῆμα ὅμοιον φύλλῳ πλατάνου ἢ συκαμινέας (μορέας) (5). Ἡ θερμοκρασία τοῦ κλίματος τῆς Πελοποννήσου ποικίλλεται κατὰ τὸν διάφορον σχηματισμὸν τῶν θέσεων αὐτῆς· καὶ οἱ κατὰ τὴν δυτικὴν παραλίαν τόποι εἶναι εὐκραέστεροι τῶν λοιπῶν. Ἐκ τῶν ὀρέων αὐτῆς, ὧν τὰ πλεῖστα εἶναι δρυμώδη καὶ κατάσκηια, καταρρέουσι ποταμοὶ καὶ ῥύακες οἵτινες διαβρέχουσι καὶ κατακοσμοῦσιν ἀειθαλεῖς πεδιάδας καὶ τερπινοτάτας κοιλάδας. Ἀπασα σχεδὸν ἡ Πελοπόννησος καλύπτεται μὲ γόνιμον γῆν, καὶ τοῦτο καθιστᾷ αὐτὴν πλουσίαν, εὐφορον καὶ δεκτικὴν πάσης φυτείας, παρέχουσαν ἄφθονα μέσα εἰς τὴν γεωργίαν.

8. Κόλποι τῆς Πελοποννήσου εἰσὶν· ὁ Σαρωνικὸς μεταξὺ Ἀττικῆς καὶ Ἀργολίδος· ὁ Ἀργολικὸς μεταξὺ Ἀργολίδος καὶ Ἀρκαδίας· ὁ Λακωνικὸς πρὸς μεσημβρίαν τῆς Λακωνικῆς ἀπὸ τῆς Μαλέας μέχρι τοῦ Ταινάρου· ὁ Μεσσηνιακὸς ἐκτεινόμενος μεταξὺ τοῦ Ταινάρου καὶ Ἀκρίτα· ὁ Κυπαρισσιακὸς πρὸς δυσμὰς μέχρι τοῦ Χελωνάτα· ὁ Κορινθιακὸς ἀρχόμενος ἀπὸ τῶν ἐκβολῶν τοῦ Ἀχελφοῦ, καὶ στενούμενος παρὰ τὸν ἐπταστάδιον ἢ πεντεστά-

(1) Πaus. Κορ. Β'. κεφ. 5. παρ. 1. (2) Πρὸ τοῦ Τρωϊκοῦ πολέμου 400 ἔτη. (3) Κατὰ τὸν Πολύβιον· ἄλλ' ὁ Ἀρτεμίδωρος προστίθῃσιν ἔτι καὶ 400 σταδίους. Στραβ. Πελοπον. τ. 2. σ. 140. (4) Ἐστεμμένη (ἡ Πελοπόννησος) κόλποις ἔνθα καὶ ἔνθα. Διονύς. ὁ Δίδυς. τ. Β'. σ. 140. σημ. 3.

(5) Ἐκ τοῦ σχήματος τούτου ἴσως, ἢ ἐκ τῆς πληθύος τῶν δένδρων μορεῶν ὠνομάσθη Μορέας ἡ Πελοπόννησος ἐπὶ τῶν Βυζαντινῶν Αυτοκρατόρων.

διον πορθμὸν τοῦ Ῥίου καὶ Ἀντιρρίου (1) ἐξαπλοῦται μέχρι τοῦ Ἴσθμου, σχηματίζων τὸν Κρυσσαῖον κόλπον πρὸς τὴν παραλίαν τῆς Φωκίδος, καὶ τὴν Ἀλκυονίδα θάλασσαν (2) πρὸς τὴν τῆς Μεγαρίδος καὶ Βοιωτίας.

9. Ἀκρωτήρια: τὸ Σκύλλαιον εἰς τὴν Ἀργολίδα· αἱ Μαλεαὶ εἰς τὴν Λακωνικὴν (3)· τὸ Ταίναρον ἡ μεσημβρινωτάτη ἄκρα τῆς Πελοποννήσου· ὁ Ἀκρίτας εἰς τὴν Μεσσηνίαν· ὁ Ἰχθὺς καὶ ὁ Χελωνάτας εἰς τὴν Ἠλείαν· ὁ Ἀραξὸς παρὰ τὴν εἰσοδὸν τοῦ Κορινθιακοῦ· τὸ Ῥίον καὶ τὸ Δρέπανον ἀπέναντι τοῦ Ἀντιρρίου, τοῦ ἄλλως λεγομένου Ῥίου Αἰτωλικοῦ ἢ Μολυκρικοῦ ἀπὸ τῆς ἐπ' αὐτοῦ πόλεως Μολυκρείου (4).

10. Ὅρη. Τὸ Ἀραχναῖον, κορυφὴ τῶν Ἀργολικῶν ὀρέων κειμένη μετὰ τὸν Τίρυνθος καὶ Ἐπιδαύρου· τὸ Ἀρτεμίσιον παρὰ τὴν Οἰνώνην πόλιν τῆς Ἀργολίδος, ἐφ' οὗ καὶ ναὸς τῆς Ἀρτέμιδος· τὸ Παρθένιον μετὰ τὸν Τεγέας καὶ Ἄργους· ὁ Πάρνων (5) μετὰ τὸ Ἀργεῖας καὶ Λακωνικῆς· ὁ Ἐρύμανθος ἐπὶ τῶν ὀρίων τῆς Ἠλίδος, ὅπου ὁ Ἡρακλῆς ἐθήρευσε τὸν Ἐρυμάνθιον Κάπρον (6)· τὸ Λύκαιον μετὰ τὸ Ἀρκαδίας καὶ Μεσσηνίας· τὸ Αἰγάλαιον παρὰ τὴν Μεσσηνιακὴν Πύλον· ὁ Τημαθίας ἐκτεινόμενος μέχρι τοῦ Ἀκρίτα· τὸ Ταῦγετον ἐπίσημον ὄρος ἀρχόμενον ἀπὸ τῆς Ἀρκαδίας καὶ καταλήγον εἰς τὸ Ταίναρον· ὁ Θόραξ πρὸς ἀνατολὰς τῆς Λακωνικῆς, ὅπου καὶ ναὸς τοῦ Θόρακος Ἀπόλλωνος.

11. Ποταμοί. Ὁ Ἀλφειὸς πηγάζων ἐκ τῆς Ἀρκαδίας καὶ δεινός καὶ ἄλλους ἐκβάλλει εἰς τὸ Ἰόνιον Πέλαγος· ἡ Νέδα

(1) Ἔστι δὲ τὸ μὲν Ῥίον, τῶν Ἀχαιῶν ἀλιτενῆς ἄκρα δρεπανοειδῆ τινα ἐπιστροφὴν εἰς τὸ ἐντὸς ἔχουσα· καὶ δὴ καὶ καλεῖται Δρέπανον... Τὸ δὲ Ἀντιρρίον ἐν μεθορίαις τῆς Αἰτωλίας καὶ τῆς Λοκρίδος ἵδρυται. Στράβ. Πελοπόν. Γ. 2. σ. 141. (2) Ἀπὸ τοῦ Ἀλκυονέως ἴσως. Ἀλκυονίδες δ' ἐλέγοντο καὶ αἱ δεκατέσσαρες ἡμέραι τοῦ χειμῶνος, καθ' ἃς τὸ πτηνὸν ἢ Ἀλκυὼν κατασκευάζει τὴν φωλεάν αὐτοῦ. (3) Αἱ Μαλεαὶ ἢ ἡ Μαλέα καὶ Μάλεια ἄκρα. (4) Στράβ. Πελοπον. τ. 2. σ. 144. Θουκυδ. Β'. 84. καὶ 86. (5) Πάρνων ὀνομάζετο τὸ νῦν Μαλεδόν. (6) Ἦτο δ' οὗτος ὁ Κάπρος ἀγρίοχοιρὸς τις ἐν Ἀρκαδίᾳ κατερημόνων τὴν περίχωρον. Ὁ δὲ Ἡρακλῆς ἐθήρευσε καὶ ἔφερεν αὐτὸν ζῶντα εἰς τὰς Μηκύνas. Ἀπολλοδ. β'. 5. 3. Ἐρύμανθος ἐλέγετο ἢ νῦν Ζύρια.

χωρίζουσα τὴν Μεσσηνίαν ἀπὸ τῆς Ἡλείας· ὁ Πηγεῖδς ἀρχόμενος ἀπὸ τοῦ ὄρους Σκόλλιος ἐκβάλλει παρὰ τὴν Κυλλήνην· ὁ Ἐρύμανθος, ὁ Λάδων, ὁ Κελάδων, ὁ Γορτύνιος καὶ ὁ Ἐλίσσωρ, ποταμοὶ τῆς Ἀρκαδίας συμβάλλοντες εἰς τὸν Ἀλφειόν· ὁ Πάμισος ῥέων ἀπὸ τῆς Ἀρκαδίας χύνεται εἰς τὸν Μεσσηνιακὸν κόλπον παρὰ τὴν Κορώνειαν· ὁ Εὐρώτας πηγάζων ἐκ τῆς Ἀρκαδίας, ῥέει διὰ τῆς Σπάρτης καὶ ἐκβάλλει πλησίον τοῦ Γυθείου (1)· ὁ Ἰναχος ῥέων διὰ τοῦ Ἀργους χύνεται εἰς τὸν Ἀργολικὸν κόλπον· ὁ Ἀσωπὸς, ὁ Πεῖρος καὶ ὁ Σὺς πηγάζουσιν ἀπὸ τοῦ ὄρους Στυμφάλου καὶ ῥέοντες διὰ τῆς Σικυωνίας ἐκβάλλουσιν εἰς τὸν Κορινθιακὸν κόλπ.

12. Λίμναι. Ἡ Στυμφαλὶς σχηματίζομένη ἀπὸ τοῦ ποταμοῦ Στυμφάλου (2), ἡ Φερεὸς ἐν Ἀρκαδίᾳ καὶ ἡ Λέρινη παρὰ τὰς ἐκβολὰς τοῦ Ἰνάχου εἰς τὴν Ἀργολίδα. — Πεδιάδες. Ἡ πεδιάς τοῦ Ἀργους ἐν τῇ Ἀργολίδι, οὗσα ἐκτεταμένη καὶ εὐφορος· ἡ πεδιάς τῆς Μαντινείας ἐν Ἀρκαδίᾳ· ἡ Λακωνικὴ πεδιάς, δι' ἧς κυλίσονται τὰ ὕδατα τοῦ Εὐρώτα καὶ τοῦ Κνακίωνος καὶ ἥτις εἶναι ἀειθαλὴς καὶ γραφικωτάτη· ἡ Μεσσηνιακὴ πεδιάς διαῤῥεομένη ὑπὸ τοῦ Παμίσσου· καὶ αἱ πεδιάδες τῆς Ἡλείας εἰς τὰ ἀρκτικά αὐτῆς μέρη, ἅτινα ἐκαλοῦντο *Κοίλη Ἥλις*.

13. Κατὰ τοὺς ἀρχαιοτάτους χρόνους ἡ Πελοπόννησος κατοικήτο ὑπὸ βαρβάρων ἐθνῶν τῶν Δρυόπων, Καυκίωνων, Πελασγῶν καὶ Αελέγων. Καὶ πρῶτος ὁ Αἰγύπτιος Ἰναχος μετὰ τοῦ υἱοῦ αὐτοῦ Φορωνέως, λέγεται, ὅτι ἔφερεν ἐν αὐτῇ ἀποικίαν ἡμέρων ἀνθρώπων διαδοὺς καὶ τὰ πρῶτα σπέρματα τοῦ πολιτισμοῦ. Οὕτως ἐκ τῶν κατοίκων τῆς Πελοποννήσου δύο μόναι φυλαὶ ἦσαν κυρίως

(1) Ὁ Εὐρώτας καὶ ὁ Ἀλφειὸς πηγάζουσι παρὰ τῇ Ἀρκαδικῇ κόμῃ Ἀσίᾳ καὶ βυθίζονται εἰς τὴν γῆν ἐφ' ἱκανὸν διάστημα ἀναφαίνονται αὐθις ῥέοντες ὁ μὲν διὰ τῆς Σπάρτης πρὸς τὸν Λακωνικὸν κόλπον, ὁ δὲ διὰ τῆς Ὀλυμπίας πρὸς τὴν Σικελικὴν θάλασσαν μεταξὺ Φειᾶς καὶ Πιτάνης. Στραβ. Ἠλ. Γ. 2. σ. 153. (2) Ἐκ τῆς Στυμφαλίδος λίμνης σχηματίζεται ὑπογείως ὁ Ἐρασιῶς ποταμὸς τοῦ Ἀργους καὶ περὶ αὐτὴν διέτριβον αἱ Στυμφαλίδες ὄρνιθες, σαρκοδόρα τινὰ ὄρνεα μὲ σιδηρὰς πτέρυγας καὶ ῥάμφη, διωχθέντα καὶ ταῦτα ὑπὸ τοῦ Ἡρακλέους. Ἀπολλοδ. β'. β. 6. Πηυσαν. Ἀρκ. 22. δ'.

αὐτόχθονες, οἱ Ἀχαιοὶ καὶ οἱ Ἀρκάδες, οἱ δὲ λοιποὶ ἅπαντες ἦσαν μετανάσται (1). Προϊόντος δὲ τοῦ χρόνου διηρέθησαν οἱ Πελοποννήσιοι εἰς δύο διακεκριμένα στοιχεῖα τοὺς Ἀχαιοὺς καὶ τοὺς Δωριεῖς, ὧν ἑκάτεροι ὠμίλουν ἰδίαν διάλεκτον. Καὶ τοὺς μὲν Δωριεῖς, ἀντεπροσώπευε, κατὰ τοὺς εὐκλεεῖς χρόνους τῆς Ἑλλάδος, τὸ ἔθνος τῶν Σπαρτιατῶν· οἱ δὲ Ἀχαιοὶ ἐπὶ τέλους ἐκραταιώθησαν καὶ ἐσχημάτισαν ἰσχυρὰν συμπολιτείαν ὑπὸ τὸ ὄνομα Ἀχαιϊκὴν ἅπαντα δ' ἡ Πελοπόννησος, προβαίνουσα βαθμηδὸν κατὰ τε τὴν ἀκμὴν καὶ τὴν λαμπρότητα, ἐπληθύνθη, ἤκμασε καὶ προήγαγεν ἄνδρας μεγάλους, διαπράξαντας καὶ ἔργα μεγάλα. Ἐπὶ τῆς ἀκμῆς αὐτῆς περιεῖχε πολλὰς πόλεις καὶ δύο ἑκατομμύρια κατοίκων, διοικουμένων ὑπὸ νόμων σοφῶν (2), καὶ ἡ εὐημερία αὕτη τῶν Πελοποννησίων διήρκεσεν ἐπὶ τινὰς ἑκατονταετηρίδας· ἀλλὰ τελευταῖον ἐσωτερικὴ διχόνοια καὶ ἐμφύλιοι πόλεμοι ἀνεφύησαν ἐν αὐτῇ, καὶ ἡ περικλεὴς αὕτη χώρα ἔκλινε πρὸς τὴν πτώσιν της. Ἐπὶ τῆς Μακεδονικῆς κυριαρχίας ὑπέστη διαφόρους μεταβολὰς καὶ τύχας, καὶ τελευταῖον, ὅτε ἅπαντα ἡ Ἑλληνικὴ ἐλευθερία ἐπαπειλεῖτο νὰ καταποθῇ ὑπὸ τοῦ ὀρμητικοῦ χειμάρρου τοῦ Ῥωμαϊκοῦ κράτους, ἀντιπροσωπευθεῖσα ὑπὸ τῆς Ἀχαιϊκῆς συμπολιτείας, ἣτις ἐθεωρήθη ὡς τὸ τελευταῖον προπύργιον τῆς Ἑλληνικῆς ἀνεξαρτησίας, ἐξέπνευσε μὲ τὴν καταστροφὴν τῆς Κορίνθου ὑπὸ τοῦ Μουμίου, στρατηγοῦ Ῥωμαίου (3), ἀπὸ τὸν ἐμπρησμὸν τῆς ὁποίας αἱ ἀπαίσιτοι φλόγες, διέχυσαν ἐφ' ἀπάσης τῆς ἐπιφανείας τῆς Ἑλληνικῆς χώρας σιγὴν πένθιμον καὶ ὄντως νεκρικὴν, διαρκέσαν ἐπὶ πολλὰς ἑκατονταετηρίδας· διότι, ἀφοῦ ὑπεδουλώθη ἅπαντα ἡ Ἑλλὰς εἰς τὴν Ῥώμην, κατεπατήθη ἔπειτα ὑπὸ τῶν Σκυθῶν, ἐλεηλατήθη ὑπὸ τῶν Σκυθοσλάβων, κατερημώθη ὑπὸ τῶν Ἑνετῶν, τῶν Νορμανδῶν καὶ τῶν Σικελῶν καὶ τέλος ὑπέκυψεν εἰς τὴν Τουρκικὴν ἐξουσίαν (4).

(1) Πausan. Κόρινθ. ὁ δὲ Πρόδοτος λέγει ὅτι καὶ οἱ Κυνοῦριοι ἦσαν αὐτόχθονες. (2) Ἐκ τῶν Ἑλληνικῶν τοῦ I. Παγκαδῆ. (3) Περί τοῦ 146 π. X. κατὰ δὲ τὴν ἀκριβεστάτην ἔρευναν τοῦ K. Παπαβήρηγοπούλου τοῦ 145. π. X. (4) Ὑπὸ τὴν Ὀθωμανικὴν ἐξουσίαν διέμεινεν ἡ Ἑλλὰς μέχρι τοῦ 1824, ὅτε ἤχρισεν ἡ σάλπιγξ τῆς ἑλληνικῆς ἀπελευθερώσεως διὰ τῆς ἐν Μολδαβίᾳ εἰςβολῆς τοῦ A. Τψηλάντου καὶ τῆς ἐν Καλαβρύτοις ὑ-

14. Ἡ Πελοπόννησος ἐκτεινομένη ἀπὸ τοῦ Ταινάρου μέχρι τοῦ Ἴσθμοῦ τῆς Κορίνθου, καὶ ἀπὸ τοῦ Σκυλλαίου μέχρις Ἀράξου, διηρεῖτο ἀπὸ τῶν Ὀμηρικῶν ἤδη χρόνων εἰς ἐπαρχίας ἀνεξαρτήτους καὶ αὐτοδιοικήτους, αἵτινες ἦσαν· Ἡ Κορινθία μετὰ τῆς Σικυωνίας καὶ Ἀχαΐας, ἡ Ἠλεία, ἡ Μεσσηνία, ἡ Λακωνική, ἡ Ἀρκαδία, καὶ ἡ Ἀργολίς.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Γ'.

ΚΟΡΙΝΘΙΑ.

15. Ἡ ΚΟΡΙΝΘΙΑ ἔχουσα ἑκτασιν 20 περίπου τετραγ. γεωγραφικῶν μιλίων, κεῖται μεταξὺ τῶν κόλπων Κορινθιακοῦ καὶ Σαρωνικοῦ, ὀριζομένη, ἀπὸ μὲν τῆς Πελοποννήσου, διὰ τῆς Σικυωνίας, ἀφ' ἧς ἐχωρίζετο διὰ τοῦ ποταμοῦ Νεμέα (1), ἀπὸ δὲ τῆς Μεγαρίδος διὰ τῶν Ὀνείων ὁρέων καὶ τῶν Σκειρωνίδων Πετρῶν.

16. Τὸ πλεῖστον μέρος τῆς Κορινθίας ἔκειτο ἐπὶ τοῦ Ἴσθμοῦ, τοῦ καλουμένου τῆς Κορίνθου, καὶ περιεβρέχετο ἀνατολικῶς μὲν ὑπὸ τῆς Σαρωνίδος θαλ., δυτικῶς δὲ ὑπὸ τοῦ Κορινθιακοῦ κόλπου, ὅς-τις ἐλέγετο θάλασσα τῆς Ἐφύρας. Ὁ Ἴσθμὸς οὗτος εἶχε πλάτος 40 σταδίων (2), καὶ ἐπ' αὐτοῦ ἐτελοῦντο κατὰ τριετίαν οἱ ἀγῶνες τὰ Ἴσθμια, (3) εἰς ἄλλος ἐνθα ἦτο τὸ στάδιον καὶ τὸ ἱερὸν τοῦ Ἴσθμίου Ποσειδῶνος.

17. Ἀκρωτήρια αὐτῆς. Αἱ Ὀλμιαί ἐπὶ τῶν ὀρίων τῆς Ἀχαΐας, χωρίζουσαι τὸν Κορινθιακὸν κόλπον τῆς Ἀλκυονικῆς θαλάσσης (4).

ψώσεως τῆς Ἑλληνικῆς σημαίας ὑπὸ τοῦ Ἱεράρχου Γερμανοῦ. Τὴν δὲ 25 Ἰανουαρίου 1833 κατέστη Βασίλειον ὑπὸ τὸ σκήπτρον τοῦ Μονάρχου αὐτῆς Ὁθωνος τοῦ Α'.

(1) Στράβ. Κόρινθ. Τ. 2. σ. 217—218.

(2) Διόδωρ. Σικελ. ΙΑ'. 46 Ὁ δὲ Εὐσεβίος ὀνομάζει τὸν Κορινθιακὸν Ἴσθμὸν «ὀλιγοστάδιον αὐχέναν» νῦν δὲ καλεῖται οὗτος κοινῶς Ἐξαμίλι, ὡς ἔχων ἕξ μιλίων πλάτος.

(3) Τὰ Ἴσθμια συνέστησε κατὰ τινας μὲν ὁ Σίσυφος, κατ' ἄλλους δὲ ὁ Θησεύς, πρὸς τιμὴν τοῦ Ποσειδῶνος. Πλούταρχ. ἐν 6. Θησ. κέ. Πausan. Κόρινθ. κ. 4.

(4) Αἱ Ὀλμιαί καλοῦνται νῦν Ἀ-

τὸ Ἑραῖον μεταξύ Λεχαιῶν καὶ τῆς πόλεως Παγῶν, ἐπὶ τοῦ ὁποίου ἦτο μαντεῖον Ἑρας Ἀκραίας* (1) καὶ τὸ Βουκέφαλον. — Ποταμὸς ἐν Κορινθίᾳ μόνος, ὁ Νεμέας, καταρρέων εἰς τὸν Ἀλκυόνιον κόλπον. — Κόλποι. Ὁ Κορινθιακὸς μεταξύ Πελοποννήσου καὶ τῆς ἰδίως Ἑλλάδος, σχηματίζων πολλοὺς ἄλλους, ἐν οἷς ὁ Κρυσσαῖος ἀπὸ τῆς πόλεως Κρίσσης καὶ ὁ Ἀλκυόνιος πρὸς ἀνατολὰς αὐτοῦ.

18. Πόλεις. Κόρινθος πρωτεύουσα τῆς Κορινθίας εἰς τοὺς πρόποδας τοῦ Ἀκροκορίνθου ὄρους, ἐπὶ ἐπιπέδου τραπεζοειδοῦς. Ἡ Κόρινθος συνωκίσθη κατὰ πρῶτον ὑπὸ τῆς θυγατρὸς τοῦ Ωκεανοῦ Ἐφύρας, ἐξ ἧς ἐκλήθη Ἐφυραία (2)· ὠνομάσθη δὲ μετὰ ταῦτα Κόρινθος ἀπὸ Κορίνθου υἱοῦ τοῦ Μαραθῶνος (3) καὶ διαδόχου τοῦ Σισύφου· ἡ πόλις αὕτη ἐχρημάτισεν εὐδαίμων καὶ δυνατὴ, διὰ τὸ ἐμπόριον, τὸ ὅποσον ἐκαρπούτο ἐκ τῆς Ἰταλίας καὶ Ἀσίας, ὡς ἐκ τῆς προσφόρου πρὸς τοῦτο τοποθεσίας αὐτῆς, ἔχουσα δύο λιμένας τὸ Λέχαιον καὶ τὰς Κεγχρεάς. Τὸ Λέχαιον ἔκειτο εἰς τὸν Κορινθιακὸν κόλπον, ἔνθα ἐλιμενίζοντο τὰ ἐκ τῆς Ἰταλίας πλοῖα· αἱ δὲ Κεγχρεαὶ εἰς τὸν Σαρωνικόν, ἔνθα ἐφέροντο τὰ ἐκ τῆς Φοινίκης καὶ τῆς λοιπῆς Ἀσίας, καὶ ἐνηλλάσσοντο μὲ τὰ ἐκ τῆς Ἰταλίας (4). οὕτως ἡ Κόρινθος ἀπελάμβανεν ἐκ τοῦ ἐμπορίου μεγάλα πλεονεκτήματα καὶ πλοῦτον πολὺν, καὶ ἔσχυσεν ἐπὶ πολὺ, ὥστε καὶ μέγας σημαντικὸν νὰ λαμβάνη εἰς τὰ Ἑλληνικὰ πράγματα, καὶ μητροπόλις ἄλλων πόλεων ὀνομαστῶν νὰ γείνη διὰ τῶν ἀποικιῶν τῆς (5). Ἐπὶ τῆς καταστροφῆς τῆς Ἀχαϊκῆς συμπολιτείας κατεδαφίσθη ἡ Κόρινθος ὑπὸ τοῦ ὑπάτου Μουμίου, ἀλλ' ἀνεκτίσθη μετὰ ταῦτα ὑπὸ Ἰουλίου Καίσαρος, συνοικίσαντος ἐν αὐτῇ πολλοὺς

γριλὰ ἀπὸ τῶν ἐκεῖσε ἀγρίων ἐλαῖων. (1) Στράβ. β'. Κόρινθ. Τ. 2. σ. 243. (2) Πausan. Κορινθ. 4. Ἀπολλόδωρ. α', 9, 3. Ἐφυραία ἢ Ἐφύρα καὶ Ἰωνικῶς Ἐφύρη. (3) Πaus. Κορινθ. 4. (4) Στράβ. Κορινθ. Τ. 2. σ. 240. (5) Αἱ πόλεις αἵτινες ἀπωκίσθησαν ἐκ τῆς Κορίνθου εἰσὶ, τὸ Σόλιον ἐν Ἀκαρνανίᾳ, Θουκυδ. Β'. 30· ἡ Ἀλυζία καὶ τὸ Μολύχρειον ἐν Αἰτωλίᾳ, Θουκυδ. Γ'. 402· ἡ Παλέα ἐν Κεφαλληνίᾳ, Ἑρόδ. θ'. 30· τὸ Ἀνακτόριον καὶ ἡ Ἀμβρακία ἐν Ἀκαρνανίᾳ, Θουκυδ. Β'. 80. Σκύμνου Χίου Περιήγ. σ', 453. κλπ.

ἀπελευθέρους ἐκ διαφορῶν γενῶν· οἱ ἀπελευθέροι οὗτοι ἀνασκάπτοντες τὰ ἐρείπια καὶ τοὺς τάφους μετέφερον εἰς τὴν Ῥώμην χάλκινα καὶ πήλινα φιλοτεχνήματα (1). Καὶ ἐπὶ τοῦ ὑπάτου Μουρίου μετεκομίσθησαν εἰς τὴν Ἰταλίαν πλῆθος εἰκόνων καὶ ἀγαλμάτων, ἅτινα ἦσαν τὰ ἀριστουργήματα τῆς ἑλληνικῆς φιλοτεχνίας· διότι εἰς τὴν Κόρινθον καὶ εἰς τὴν Σικυῶνα ἐπέδωκαν πολὺ αἰῶραῖαι τέχνῃ τῆς ζωγραφικῆς καὶ ἀγαλματοποιίας· (2) ἦτο δὲ ἡ Κόρινθος πόλις ἐμπορικωτάτη, ἐνδοξος, ἰσχυρὰ καὶ πλουσιωτάτη, κεκοσμημένη διὰ τῶν ἀριστουργημάτων τῆς τέχνης (3)· ἡ περίμετρος ἀπάσης τῆς πόλεως ἦτο 85 σταδίων, ἡ δὲ Ἀκρόπολις αὐτῆς ὀνομάζετο Ἀκροκόρινθος κειμένη ἐπὶ λόφου τινός (4). Οἱ κάτοικοι τῆς συνεποῦντο, ὡς λέγεται, εἰς 300,000.

19. Σολύγεια κόμη ὄχυρὰ ἄνωθεν των Κεγχρεῶν ἐπὶ τινος ὑψώματος, ὅπερ ἐκαλεῖτο Σολύγειος λόφος (5).— Τενέα κόμη ἔχουσα καὶ ἱερὸν ὀνομαστὸν τοῦ Τενεάτου Ἀπόλλωνος· ἐν Τενεᾷ ἀνέθρεψεν ὁ Πόλυξος τὸν Οἰδίπουν· οἱ δὲ κάτοικοι αὐτῆς ἐσχημάτιζον ἴδιον δημοκρατικὸν πολίτευμα, ἀποστάντες τῶν Κορινθίων (6). — Σιδοῦς, κόμη καὶ φρούριον ὀλίγον μακρὰν τῆς θαλάσσης, κυριευθὲν, ὡς καὶ ἡ Κρομμυῶν, ὑπὸ τῶν Λακεδαιμονίων κατὰ τὸν Θηβαϊκὸν πόλεμον· Κρομμυῶν κόμη καὶ φρούριον εἰς τὰ ὅρια τῆς Μεγαρίδος, ἐν ᾗ μυθεύουσι τὰ περὶ τὴν Κρομμυωνίαν ὕν, μητέρα τοῦ Καλυδωνίου Κάπρου, ἣν ἐφόνευσεν ὁ Θησεύς. (7).— Πείραιον,

(1) Τὰ ἐκ τῶν τάφων ληφθέντα καὶ μάλιστα τὰ ὀστράκινα ἐκαλοῦντο Νεκροκορίνθια. Στράβ. Κορ. Τ. 2. σ. 246. (2) Γεωγρ. I. Π. Κοκκῶνη.

(3) Ὁ Ὅμηρος ὀνομάζει αὐτὴν « Ἀφνειὸν Κόρινθον. » Ἰλιάς Β' 570.

(4) Εἰς τοὺς πρόποδας τοῦ Ἀκροκορίνθου φαίνεται ἔτι τὸ σπήλαιον, ὅθεν ὁ Ἀπόστολος Παῦλος ἐκήρυττε τὸ Εὐαγγέλιον. Εἰς δὲ τὰ περίξ τῆς Κορίνθου ἦν τὸ Κράνειον δάσος κυπαρίσσω καὶ πλατάνων, ἐνθα διέτριβον οἱ Κυνικοὶ καὶ ἄλλοι φιλόσοφοι, ἐν οἷς καὶ Διογένης ὁ Σινωπεύς. Λουκιαν. Νεκρ. Διάλογ. (5) Θουκυδ. Δ' 42 καὶ 43. (6) Φαίνεται ὅτι ὑπῆρχε συγγένεια μεταξὺ τῶν κατοίκων τῆς Τενέας καὶ τῆς νήσου Τενέδου ἀπὸ Τένου τοῦ Κύνου, ὡς λέγει ὁ Ἀριστοτέλης. Στράβ. Κορ. Τ. 2. σ. 215. (7) Ἐν Κρομμυῶνι ἔπραττε τὰς κακουργίας του καὶ Σίνις ὁ περιβόητος ληστὴς τῆς ἀρχαιότητος, ὁ ἐπικληθεὶς Πιτυοκάμπτης, διότι κάμπτων τὰς πίτυς καὶ δένων ἐπ' αὐτῶν τοὺς διαβαίνοντας ξένους, ἀφ' οὗ τοῦς

κώμη καὶ φρούριον πλησίον τοῦ Ἑραίου ἀκρωτηρίου. — Σχοινοῖς, λιμὴν πλησίον τῶν Κεγχρεῶν εἰς τὸ στενώτατον τοῦ Ἰσθμοῦ. Ἐνταῦθα φαίνονται τὰ λείψανα τοῦ πορθμοῦ, ὃν ἐδοκίμασε νὰ διορύξῃ ὁ Νέρων, ἵνα καταστήσῃ νῆσον τὴν Πελοπόννησον. — Κεγχρεαί, λιμὴν καὶ ναύσταθμος, ἐν ᾧ ἦν ναὸς καὶ ἄγαλμα Ἀφροδίτης ἐκ μαρμάρου. (1). — Λεχαιοί, λιμὴν συνδεόμενος μετὰ τῆς Κορίνθου διὰ 2 τειχῶν δώδεκα σταδίων. Ἐν Λεχαιῶ ἐπὶ τῆς βασιλείας τοῦ Περιάνδρου συνήχθησαν οἱ ἑπτὰ σοφοὶ τῆς Ἑλλάδος, ὅτε προτάθη τὸ περίφημον πρόβλημα. « Τίς ἡ ἀρίστη τῶν διοικήσεων. » (2).

20. Ὁ πρῶτος θεμελιωτὴς τοῦ Κορινθίου βασιλείου θεωρεῖται ὁ Σίσυφος υἱὸς τοῦ Αἰόλου· οἱ δὲ πρῶτοι κάτοικοι αὐτοῦ ἦσαν Πελασγοί· (3) οἱ ἀπόγονοι τῶν ὁποίων προσέβησαν εἰς μέγαν βαθμὸν πλούτου καὶ δυνάμεως ἔχοντες μεταλλουργεῖα χρυσοῦ, ἀργύρου καὶ χαλκοῦ, καὶ τεχνουργεῖα ἐκτεταμένα ἐπινοήσαντες καὶ τὴν κατασκευὴν τῶν τριηρῶν. Πρῶτοι τύραννοι τῆς Κορίνθου μετὰ τὸν Σίσυφον φαίνονται οἱ Βακχιάδαι, Ἑρακλεῖδαι τὸ γένος, τυραννήσαντες 200 ἔτη (4). Μετὰ δὲ τὸν Βακχιάδην Τελέστην ἐξελέγοντο ἐνιαύσιοι Πρυτάνεις, Βακχιάδαι καὶ οὗτοι, καὶ ἡ κυβέρνησις ἐγένετο Ἀριστοκρατικὴ, μέχρις ὅτου ἤρπασε τὴν ἀρχὴν ὁ Κῦψελος καὶ κατέλιπεν αὐτὴν εἰς τὸν υἱὸν τοῦ Περιάνδρου ἕνα τῶν ἑπτὰ σοφῶν τῆς Ἑλλάδος (5)· ὁ δὲ Δημάρατος εἰς τῶν ἐν Κορίνθῳ δυναστευσάντων, φεύγων τὰς ἐκεῖ στάσεις μετέβη εἰς Ἰταλίαν (6) μετὰ τοσούτου πλούτου, ὥστε αὐτὸς μὲν ἤρξε τῆς Τυρρήνιας, ὁ δὲ υἱὸς αὐτοῦ Λουκῆμων διεδέχθη τὸν Ἄγκον Μάρτιον εἰς τὸν θρόνον τῆς Ῥώμης, μετονομασθεὶς Λούκιος Ταρκύνιος Πρίσκος (7).

ἐλήστευε, τὰς ἀπέλυε πάλιν καὶ οὕτω διεσπάραττεν αὐτούς. Ὁ Θητεὺς ἐφόνευσε τὸν κακοῦργον τοῦτον. Ἀπολλόδ. γ' 46. 2. Πausan. Κορινθ. 4. δ'.

(1) Ἀντικρὺ τῶν Κεγχρεῶν ἦν τὸ καλούμενον Λουτρὸν τῆς Ἑλένης, ἔχον ὕδωρ ἁλμυρὸν καὶ χλιαρὸν, ἐκ πέτρας ρέον εἰς τὴν θάλασσαν. Πausan. Κορ. 2. (2) Ἴδε Πλούταρχον ἢ Ἑλλην. 1. Παγκαθῇ Τ. Β'. σελ. 320.

(3) Πλίνιος Δ. 4. (4) Στράβ. Κορ. Τ. 2. σ. 240· κατὰ δὲ τὸν Πausanίαν ἐπὶ πάντε γενεάς. (5) Ἑλλην. Ἱστορ. Α. Παγκαθῇ σ. 3 ἐκδ. Α'.

(6) Τὸ πρῶτον ἔτος τῆς 30ης. Ὀλυμπιάδος, τὸ 660 π. Χ.

(7) Στράβ. Κορινθ. Τ. 2. σ. 244.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Δ'.

ΣΙΚΥΩΝΙΑ.

21. **Η** ΣΙΚΥΩΝΙΑ ὠρίζετο ὑπὸ τῆς Ἀχαΐας, τῆς Κορινθίας, τοῦ Κορινθιακοῦ κόλπ. καὶ τῶν ὀρέων τῆς Ἀρκαδίας περιέχουσα καὶ τὴν Φλιασίαν χώραν. Ὁ παράπλους τῆς Σικυωνίας ἐμετράτο 120 σταδίων, τὸ δὲ ἐμβαδὸν αὐτῆς λογίζεται ἕως 200 σταδίων (1). Οἱ Σικυῶνιοι διηροῦντο εἰς τέσσαρας φυλάς, αἵτινες ὠνομάσθησαν ὑπὸ τοῦ Κλεισθένους, ἡ μὲν πρώτη ἐκ τῆς ἰδίας αὐτῆς ἀρχῆς, Ἀρχέλοι, αἱ δὲ ἄλλαι τρεῖς ἐμπαικτικῶς ἀπὸ τοῦ ὕς, ὄνος καὶ χοῖρος Ὑᾶται, Ὀρεᾶται καὶ Χοιρεᾶται. Μετὰ δὲ 60 ἔτη, συσκεφθέντες μετέβαλον αὐτὰ εἰς Ὑλλεῖς, Παμφίλους, Δημιάρτας καὶ Αἰγιαλεῖς (2).

22. Λόφοι αὐτῆς. Κολίωσσα, λόφος καλούμενος ἐπίσης καὶ Ἀρραντῖνος ἀπὸ τῆς παρακειμένης πόλεως Ἀρραντίας, ἣν συνώκισεν ὁ Ἄρας. Καρνεάτης εἰς τὴν Φλιασίαν ὅθεν ἐπήγαγεν ὁ Ἀσωπός (3).

Ποταμοί. ὁ Ἀσωπός, πηγάζων ἐκ τοῦ Καρνεάτου λόφου, χύνεται εἰς τὸν Κορινθιακὸν, τὸ δὲ μέρος τῆς Σικυωνίας δι' οὗ διήρχετο ὁ ποταμὸς οὗτος ὠνομάζετο Ἀσωπία (4). ὁ Ἐλλίσσων, ὁ Σύθας (5), ὁ Κηφισὸς καὶ ὁ Σελλήεις, πλησίον τοῦ ὁποίου ἦν Ἐφόρα πόλις (6).

23. Πόλεις. Σικυῶν, πρωτεύουσα τῆς Σικυωνίας, καὶ πόλις ἀρχαιοτάτη, ἐπὶ λόφου δυσβάτου, 20 σταδίους μακρὰν τῆς θαλάσσης ἔχουσα ἐπίνειον καὶ ἀκρόπολιν, ἐντὸς τῆς ὁποίας ἦτο ναὸς καὶ ἀγάλματα τῆς Ἀκραιᾶς Τύχης καὶ τῶν Διοσκούρων. Ὁ πρῶτος

(1) Ἡ πέντε γεωγραφικῶν τετραγωνικῶν μιλίων. (2) Ἡρόδ. Ε' 68. 69. Ταῦτα μὲν νῦν ὁ Σικυῶνιος Κλεισθένης ἐπεποιήκει. (3) Στράβ. Σικυων. Τ. 2. σ. 247. (4) Οἱ Φλιάσιοι καὶ οἱ Σικυῶνιοι ἐβόταζον ὅτι τὸ ὕδωρ τοῦ Ἀσωποῦ ἤρχετο μακρόθεν· διότι ὁ Μαίανδρος κατερχόμενος ἐκ Κελαινῶν διὰ τῆς Φρυγίας καὶ τῆς Καρίας καὶ ἐκδιδοὺς εἰς τὴν παρὰ τὴν Μίλητον θάλασσαν ἀνεφαίνετο εἰς Πελοπόννησον καὶ ἀπετελεῖ τὸν Ἀσωπὸν. Πausan. Κορινθ. κ. 5. 6. Στράβ. Τ. 2. σ. 247. (5) Ὁ Πτολεμαῖος ὀνομάζει αὐτὸν Σῶν. (6) Στράβ. Ἠλεία Τ. 2. σ. 145.

αὐτῆς οἰκιστῆς ἦν ὁ Φάλλης (1) ἀλλ' ὠνομάσθη πρότερον Αἰγιάλεια ἀπὸ τοῦ Αἰγιάλεως. Ἡ Σικυὼν θεωρεῖται ὡς τὸ πρῶτον ἐν Ἑλλάδι συστηθὲν βασίλειον (2)· ἐγένετο δὲ περίφημος διὰ τὸ ἐμπόριον, τὰς τέχνας καὶ τὴν βιομηχανίαν τῶν κατοίκων αὐτῆς, καὶ μάλιστα διὰ τὴν περιώνυμον σχολὴν τῆς ζωγραφικῆς καὶ τῆς γλυπτικῆς (3), ἀφ' ἧς διεδόθησαν αἱ ὥραϊαι αὗται τέχναι εἰς τε τὰς Ἀθήνας καὶ ἀλλαχοῦ· ἡ δὲ λαμπρότης αὐτῆς ἐσώζετο μέχρι τῶν ἐσχάτων Αὐτοκρατόρων τῆς Ῥώμης. Ἐν Σικυῶνι ἐγεννήθησαν ὁ μυθολογούμενος τῆς ἀρχαιότητος τεχνίτης Δαίδαλος, καὶ ὁ περιώνυμος στρατηγὸς Ἄρατος, ὅστις καὶ τὴν πατρίδα αὐτοῦ ἠλευθέρωσε καὶ τὴν Ἀχαϊκὴν συμμαχίαν ἠῤῥησεν, ἐκλεχθεὶς ἀρχηγὸς αὐτῆς (4). — Φουβία, πόλις, ὅπερ ἐκυρίευσεν ὁ Ἐπαμινώδης. — Φλιοῦς, παρὰ τὸν λόφον Κοίλωσσαν, πρωτεύουσα τῆς Φλιασίας. Ἐπὶ τῆς ἀγορᾶς αὐτῆς ἀνέκειτο αἷξ χαλκῇ καὶ ἐπίχρυσος, καὶ οἶκος μαντικὸς τοῦ Ἀμφικράου (5). Ὀλίγον μακρὰν τοῦ Φλιοῦντος ἦν τόπος καλούμενος Ὀμφαλὸς, ὅστις ἐθεωρεῖτο ὡς τὸ κέντρον τῆς Πελοποννήσου. Ὁ Φλιοῦς ἐχρημάτισέ ποτε αὐτόνομος πόλις, ἀλλ' ἀφοῦ ὑπέκυψεν εἰς τοὺς Ῥωμαίους μετέπεσεν εἰς τὴν ἐσχάτην μηδαμινότητα. — Κελεαί, κώμη τῆς Φλιασίας παρὰ τὸν Φλιοῦντα, ἐν ἣ ἐπανηγουρίζετο κατὰ τετραετίαν τελετὴ τῆς Δήμητρος καὶ ἐξελέγετο ὁ Ἱεροφάντης αὐτῆς (6). — Διοσκοῦριον, κώμη, περιέχουσα ναὸν Κάστορος καὶ Πολυδεύκους.

(1) Σκύμνου Χίου περιήγησις 525 γ'. (2) Συνέστη δὲ τὸ 2089 π. Χ.

(3) Κατὰ τὴν μαρτυρίαν τοῦ Πλινίου. Τὰ δὲ Σικυῶνια ὑποδήματα ἦσαν περίφημα ἐπὶ κομψότητι. (4) Ὅτε ὁ Ἄρατος ἦτον ἐπταετῆς τὴν ἡλικίαν, ἐπαπειλούμενος νὰ φονευθῇ ὑπὸ τοῦ Ἀθαντίδα εἰσῆλθε κατὰ τύχην εἰς τὴν οἰκίαν τῆς συγγενοῦς αὐτοῦ Σωσοῦς· ἡ δὲ γενναία αὕτη γυνὴ, θεωρήσασα τοῦτο ὡς θεῖαν βούλησιν, ἔκρυψε καὶ ἔπεμψε τὸ παιδίον διὰ νυκτὸς εἰς τὸ Ἄργος. (Πλούταρχ. Ἄρατ. κ. 2.) Ὁ Ἄρατος ἐτελεεύτησεν εἰς Ἀγχιον δηλητηριασθεὶς ὑπὸ τοῦ Δημητρίου, υἱοῦ τοῦ Ἀντιγόνου, ἐτάφη δὲ εἰς Σικυῶνα καὶ τὸ ἔρῳον αὐτοῦ ἐκλήθη Ἀράτειον. Πausan. Κορ. κ. 8.

(5) Οἱ Φλιασίοι τὴν μὲν αἶγα ἐτίμων, φοβοῦμενοι τὴν ἐκ τοῦ ἀστερισμοῦ τῆς αἰγὸς προξενουμένην βλάβην εἰς τὰς ἀμπέλους. Εἰς δὲ τὸν μαντικὸν οἶκον, ἔλεγον, ὅτι κατακοιμηθεὶς ὁ Ἀμφικράτος ἤρξατο νὰ μαντεύηται.

(6) Pausan. Κόρ. κ. 14.

24. Εἰς τὴν Σικυῶνα ἐβασίλευσε πρῶτος ὁ αὐτόχθων Αἰγιαλὺς, ὁ δὲ Σικυῶν, ἐξ οὗ ὠνομάσθη καὶ ἡ πόλις, ἦτο ΙΕ'. βασιλεὺς αὐτῆς· ἀλλ' ἐπελθὼν Φάλικος ὁ Τημένου μετὰ Δωριέων, κατέλαβε διὰ νυκτὸς τὴν Σικυῶνα καὶ ἔκτοτε οἱ Σικυῶνιοι ἐγένοντο Δωριεῖς καὶ μοῖρα τῆς Ἀργείας (1). Μετὰ ταῦτα τύραννος τῆς Σικυωνίας ὑπῆρξεν ὁ Κλεισθένης, μετὰ τοῦτον ὁ Κλέων, ἔπειτα συνετυράννησαν ὁ Εὐθύδημος καὶ ὁ Τιμοκλείδης, οὗς ἐκβαλὼν ὁ ἄσπιλος ἄνθρωπος ἀνήγόρην οὖν τὸν Κλεινίαν τὸν πατέρα τοῦ Ἀράτου.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Ε'.

ΑΧΑΙΑ.

25. Ἡ ΑΧΑΙΑ, ἐκτεινομένη κατὰ τὴν ἀριτφάν παραλίαν τῆς Πελοποννήσου, ὠρίζετο ὑπὸ τῆς Σικυωνίας, Ἀρκαδίας, Ἠλείας, τοῦ Ἰονίου Πελάγους καὶ τοῦ Κορινθιακοῦ κόλπου, περιλαμβάνουσα 45 περίπου γεωγραφικῶν τετραγῶν. μιλίων ἔκτασιν, ἢ 24 λευγῶν μῆκος καὶ 5—12 πλάτος.

26. Ὁ τόπος οὗτος ὠνομάζετο κατ' ἀρχὰς Αἰγιαλὸς καὶ οἱ ἐνοικοῦντες αὐτὸν Αἰγιαλεῖς, ἀπὸ Αἰγιαλέως τοῦ βασιλεύσαντος ἐν τῇ Σικυωνίᾳ, ἢ διότι κατὰ τὸ πλεῖστον μέρος ἦτο παράλιος (2). Ἀκολούθως ὠνομάσθη Ἰωνία καὶ οἱ κάτοικοι Ἰῶνες, ἀπὸ Ἰῶνων τῶν εἰς αὐτὴν ἀποικησάντων ἐξ Ἀθηνῶν ὑπὸ τὸν Ἰῶνα τὸν υἱὸν τοῦ Εὐρύτου τοῦ βασιλεύσαντος ἐν Ἀθήναις μετὰ τὸν Ἐρεχθεῖα· ἀλλὰ τελευταῖον ἐκλήθη Ἀχαΐα, διότι μετὰ τὴν ἀνάδοδον τῶν Ἡρακλειδῶν, οἱ τὴν Λακεδαιμόνα κατοικοῦντες Ἀχαιοί, διωχθέντες ὑπὸ τῶν Δωριέων, ἐκυρίευσαν τὴν Ἀχαΐαν διώξαντες καὶ οὗτοι τοὺς Ἰῶνας, οἵτινες μετέβησαν αὐθις εἰς τὴν Ἀττικὴν. Οἱ δὲ Ἀχαιοὶ ὠνομάσθησαν οὕτως ἀπὸ Ἀχαιοῦ υἱοῦ τοῦ Εὐρύτου καὶ ἀδελφοῦ τοῦ Ἰῶνος, (3) φυγόντος ἐξ Ἀθηνῶν εἰς Λακεδαιμόνα διὰ φόνον ἀκούσιον.

(1) Πausan. Κέρ. κ 5, 6. (2) Πausan. Ἀχ. 4. Παρὰ Ῥωμαίους ὠνομάζετο Ἀχαΐα ὅλη ἡ Ἑλλάς ἐκτὸς τῆς Μακεδονίας. Ἀχαΐα δὲ καὶ Ἀχαΐη ἐπωνομάζετο ἡ Δῆμητρα διὰ τὴν περὶ τῆς Περσεφόνης θλίψιν τῆς (ἄχος) Λεξ. Βυζαντ. (3) Στράβ. Ἀχ. Γ. 2. σ. 218.

27. Ὅρος αὐτῆς εἶναι τὸ Παναχαϊκὸν ἐπὶ τοῦ ὁποίου κεῖται ἡ Ἀκρόπολις τῶν Πατρῶν (1). — Ἀκρωτήρια. Τὸ Δρέπαιον, παρὰ τὸ Ῥίον, ὀνομασθὲν οὕτως, ἐκ τοῦ ὅτι ὁ Κρόνος ἔρριψεν εἰς αὐτὸ τὸ δρέπανον δι' οὗ ἠκρωτηρίασε τὸν πατέρα αὐτοῦ Οὐρανόν (2). Τὸ Ῥίον, 40 στάδια μακρὰν τῶν Πατρῶν ἀπέναντι τοῦ Ἀντιρρόιου, ἐφ' οὗ ἦν καὶ ναὸς Ποσειδῶνος (3). Ὁ Ἀραξος ἀπέχων 1000 σταδίους τοῦ Ἰσθμοῦ τῆς Κορίνθου ἀποτελεῖ τὸ πέρασ τῆς ἀρκτώας παραλίας τῆς Πελοποννήσου (4), ἐπ' αὐτοῦ δ' ἔκειτο φρούριον τῶν Ἀυμαίων ὃν κτίσμη καὶ ὀρμητήριον τοῦ Ἡρακλέους, ὅτε οὗτος ἐπολέμει τοὺς Ἥλείους (5).

28. Ποταμοί· ὁ Κριὸς χύνεται εἰς τὸν Κορινθιακὸν κόλπ. παρὰ τὴν Αἴγειραν, ὀνομασθεὶς οὕτως ἀπὸ τοῦ Τιταῆνος Κριοῦ (6)· ὁ Κραῖθις, πηγάζων ἐκ τοῦ ὄρους Κράθιος ἐκβάλλει παρὰ τὰς Αἰγὰς (7)· ὁ Ἐρασῖνος, δύο ὁμώνυμοι ποταμοὶ ῥέοντες, ὁ μὲν ἐκ τῆς Ἀρκαδίας εἰς τὸν κατὰ τὴν Βοῦραν Αἰγιαλόν, ὁ δὲ εἰς τὸν Ἀργολικόν· ὁ Σελινοῦς, ἡ Σέλινος, μεταξὺ Αἰγίου καὶ Ἐλίκης (8)· ὁ Βολιναῖος, παρὰ τὰς ὄχθας τοῦ ὁποίου ὑπῆρξέ ποτε πόλις Βολίνα (9)· ὁ Σέλεμνος, πλησίον τῶν Πατρῶν (10)· ὁ Πείρος ἡ Πίερος ῥέων ἀπὸ τοῦ ὄρους Ἐρυμάνθου εἰς τὸν Πατραῖον κόλπον. Εἰς δὲ τὰς ὄχθας αὐτοῦ ἦν ἄλλοις πλατάνων παλαιοτάτων καὶ ὑψικορύφων· ὁ Ἀάρισος διαιρῶν τὴν Ἀχαΐαν ἀπὸ τῆς Ἥλιδος.

29. Πόλεις. Πελλήνη, δῆμος κώμη καὶ φρούριον ὀχυρὸν κείμενον 60 στάδια ἀπὸ τῆς θαλάσσης πρὸς τὴν Σικυῶνα· ἡ Πελλήνη εἶχε καὶ Γυμνάσιον πρὸς ἀσκήσιν τῶν ἐφήεων· καὶ οὐδεὶς ἡδύνατο νὰ ἐγγραφῇ εἰς τὴν πολιτείαν αὐτῆς ἂν δὲν ἦτον ἐφηβος· ὠνο-

(1) Ἰδε περὶ τοῦ Παναχαϊκοῦ Πολύβ. Ε', 30· τὸ ὕψος αὐτοῦ εἶναι 1,927 μέτρων Γαλλικῶν. (2) Πausan. Ἀχ. 23, δ'. (3) Στράβ. Ἀχ. Τ. 2. σ. 225. Θουκυδ. Β', 84. (4) Στράβ. Ἀχ. Τ. 2. σ. 226.

(5) Πολύβ. Δ', 59. (6) Πausan. Ἀχ. 27. Ε'. (7) Ἡρόδοτ. Α. 445. Πausan. Ἀχ. 25. (8) Πausan. Ἀχ. κ. 24. γ'. (9) Ἐρυθεύς· το ὅτι παρθένος τις ὀνομαζομένη Βόλινα, φεύγουσα, ἐρρίφθη εἰς τὴν παρὰ τὸν Βολιναῖον θάλασσαν καὶ ὅτι χάριν τοῦ Ἀπόλλωνος ἐγένετο ἀθάνατος. Πausan. Ἀχ. κ. 23. γ'. (10) Περὶφημος εἰς τοὺς ἀρχαίους, διότι οἱ ἐν αὐτῷ λουόμενοι ἐθεραπεύοντο ἀπὸ τοῦ πάθους τοῦ ἔρωτος. Πausan. Ἀχ. κ. 23. δ. καὶ ε'.

μάσθη δ' οὕτως ἀπὸ τοῦ Τιτᾶνος Πάλλαντος, ἢ ἀπὸ τοῦ Ἀργεῖου Πελλήνου. Αἱ δὲ Πελληνικαὶ χλαῖναι ἦσαν περίφημοι καὶ προϋτίθεντο ἄθλα εἰς τοὺς ἀγῶνας (1) Δονοῦσα, πόλισμα κατασκευῆν ὑπὸ τῶν Σικυωνίων, ὑφ' ὧν καὶ ἐξουσιάζετο (2).

30. Αἰγείρα, ἐπὶ θουνοῦ κτισμένη ἀπέχει τῆς θαλάσσης ἑπτὰ στάδια. Ἐν αὐτῇ συνέβη ποτὲ πόλεμος μεταξὺ Αἰγαιρατῶν καὶ Αἰτωλῶν, εἰς τὸν ὅποιον οἱ Αἰτωλοὶ φεύγοντες ἔντρομοι, ἄλλοι μὲν συνεπατήθησαν κατὰ τὰς πύλας, ἄλλοι δὲ κατέπετον κατὰ κρημνῶν καὶ ἀπώλοντο, καὶ ἄλλοι ῥίψαντες αἰσχυρῶς τὰ ὅπλα ἀπέπλευσαν (3). Αἶγαι παρὰ τὰς ἐκβολὰς τοῦ Κράθιος, ἐν ᾗ ἐτιμάτο ὁ Ποσειδῶν (4). Ἑλίκη πόλις παράλιος, εἰς ἣν κατέφυγον οἱ Ἰωνες, ἡττηθέντες ὑπὸ τῶν Ἀχαιῶν. Νύκτα τινα (5) ἡ Ἑλίκη ἐγένετο ἀφανὴς ὑπὸ τρομεροῦ σεισμοῦ καὶ ἐκ τῆς ὁρμῆς τῆς θαλάσσης, ἣτις κατερρόφησε τὴν πόλιν αὐτανδρον.

31. Βοῦρα, ἀπέχουσα τῆς θαλάσσης 40 στάδια· ἐν αὐτῇ ἦν ἡ Σύβαρις κρήνη, καὶ ναοὶ Δήμητρος, Ἀφροδίτης καὶ Διονύσου, ἔχοντες ἀγάλματα ἐκ Πεντελῆσιου λίθου, ἔργον Εὐκλείδου Ἀθηναίου. Κατεποντίσθη καὶ ἡ Βοῦρα ὅτε καὶ ἡ Ἑλίκη. — Αἶγιον παράλιος πόλις, λαβοῦσα τὸ ὄνομα ἀπὸ τῆς Αἰγός, τῆς θρησκείας τὸν Δία (6). Μετὰ τὸν καταποντισμὸν τῆς Ἑλίκης, ἐν Αἰγίῳ ἡθροίζετο τὸ Ἀχαιῶν κοινοβούλιον, καὶ πλησίον αὐτοῦ ἦν στοὰ πρὸς γύμνασιν τοῦ ἀθλητοῦ Στράτωνος νικήσαντος αὐθιμερὸν εἰς τὰ Ὀλύμπια παγκράτιον καὶ πάλιν. — Κερύνεια (7) ἰδρυμένη ἐπὶ βράχου ὑψηλοῦ καὶ ἔχουσα τεῖχος ἰσχυρὸν καὶ Κυκλώπειον, ὡς τὸ τῆς Τίρυνθος. — Βολινα, κάτωθεν τοῦ Δρεπάνου.

32. Ρύπις· πόλις ἀπέχουσα τοῦ Αἰγίου 30 σταδίου· ἀλλ' ὁ

(1) Στράβ. Ἀχ. Τ. 2. σ. 224. (2) Μνημονεύεται δ' ἡ Δονοῦσα ὑπὸ τοῦ Ὀμήρου ἐν Ἰλ. Β. 573. καὶ τοῦ Πausανίου. Ἀχ. 26 ε. (3) Πολύβ. Δ'. 57 καὶ 58. Πausαν. Ἀχ. 26. (4) Αἱ Αἶγαι ἀναφέρονται ὑπὸ μὲν τοῦ Ὀμήρου ἐν τοῖς λόγοις τῆς Ἡρας πρὸς τὸν Ποσειδῶνα, Ἰλ. Θ. 203· ὑπὸ δὲ τοῦ Πausανίου ἐν Ἀχ. κ, 25. ζ'. (5) Τῆς ρα'. Ὀλυμπιάδος, 373 π. Χ. Ἐπὶ τοῦ Πausανίου ἐφαίνοντο εἰς ἐτι τὰ ἐρείπια τῆς Ἑλίκης ἐντὸς τῆς θαλάσσης. Ἀχ. 24, σ'. ζ'. (6) Στράβ. Ἀχ. Τ. 2. σ. 224. (7) Ἡ Κερυνία κατὰ Στράβωνα Ἀχ. Τ. 2. σ. 224.

Αὐγουστος κατηδάφισε τὰς Ῥύπας καὶ συνέκτισε τοὺς κατοίκους ἐν Πάτραις (1). Ἐκ Ῥυπῶν κατήγετο ὁ Μύσκελλος, ὁ οἰκιστὴς τῆς πόλεως Κρότωνος (2).—*Πάτραι*, ἐπὶ τοῦ Πατραίου κόλπου, ὀλίγον ἀπέχουσαι τοῦ ποταμοῦ Γλαύκου. Ὁ αὐτόχθων Εὐμήλος πρῶτος ὤκισε τὴν χώραν καὶ κατέστη βασιλεὺς αὐτῆς, κτίσας τὰς Πάτρας, καὶ διδαχθεὶς παρὰ τοῦ Τριπτολέμου τὴν γεωργίαν καὶ τὸν πρόπον τοῦ οἰκοδομεῖν. Αἱ Πάτραι ἤκμασαν μᾶλλον ἐπὶ τῶν Ῥωμαίων Αὐτοκρατόρων (3).—

34. *Ἀργυρᾶ*, ἐν ᾗ ἐμυθεύοντο τὰ περὶ τοῦ ποταμοῦ Σελέμνου καὶ τῆς θαλασσίου νόμφης Ἀργυρᾶς. — *Φαραί*, ἐπὶ τοῦ ποταμοῦ Πείρου, ὅπου ἦτον ἄλλος Διοσκούρων κατάφυτον ἀπὸ δάφνας· τὰ δὲ ἐν αὐτῷ ἀγάλματα μετεκοσμήσθησαν εἰς τὴν Ῥώμην. — *Τριταία*, ἔχουσαν αὐτὴν τῶν μεγίστων Θεῶν. — *Ῥαλεός*, τῆς ὁποίας οἱ κάτοικοι ἠνώθησαν μετὰ τῶν Δυμαίων, νεμομένων τὴν Ῥαλεϊάν χώραν. — *Δύμη*, ἀλίμενος καὶ δυτικωτάτη πόλις τῆς Ἀχαΐας, ἐν ᾗ συνκρίσθησαν ὑπὸ τοῦ Πομπηίου πολλοὶ ἐκ τῶν ὑπ' αὐτοῦ κατατροπωθέντων πειρατῶν. —

35. *Λιμένες*. *Ἀριστογαῦται* εἶναι ὁ λιμὴν τῆς Πελλήνης. *Αἰγείρα*, ὁ τῶν Αἰγειρατῶν. *Ἐρινεός*, ὁ τοῦ Αἰγίου. *Πάρορμος*, ἀπέναντι τῆς Ναυπάκτου, ὅπου συνεκροτήθη ναυμαχία μετὰ τὴν Πελοποννησίων καὶ Ἀθηναίων τὸ 3^{ον} ἔτος τοῦ Πελοποννησιακοῦ πολέμου.

36. Τὴν Ἀχαϊάν ὤκισε τὸ πρῶτον ὁ Τισαμενός (4). Οἱ δὲ Ἀχαιοὶ διαιρούμενοι κατὰ πόλεις ἀνεξαρτήτους, κατ' ἀρχὰς ἐκυβερνῶντο ἀπὸ βασιλεῖς· ἀκολούθως δὲ συνέστησαν δημοκρατίας, ἔχοντες συμμαχίαν κοινὴν, λεγομένην Ἀχαϊκὴν (5). Ἡ περιβόητος αὕτη συμμαχία, συνίστατο ἀπὸ 12 πόλεις Ἀχαϊκὰς (6)· δια-

(1) Οὐκυδίδ. Ζ'. 34. ὁ δὲ Πausan. Ἀχ. κ. 23. τὰ ἐρείπια μόνον τῶν Ῥυπῶν εἶδεν. (2) Στράβ. Ἀχ. Τ. 2. σ. 225. Σκύμν. Χῖος, 324.

(3) Ἐν Πάτραις αἱ γυναῖκες ἦσαν διπλάσιαι τῶν ἀνδρῶν, καὶ τινες αὐτῶν εἰργάζοντο τὴν ἐν Ἡλιδι φυομένην βύσσον, δι' ἧς κατεσκευάζον κεκρυφάλους καὶ ἐνδύματα διάφορα. Paus. Ἀχ. 24. Τὰ δὲ περὶ τῆς πόλεως Ἀργυρᾶς ἴδ. αὐτ. 23. 6'. (4) Σκύμν. Χῖος, 525 γ'. δ'. Στράβ. Ἀχ. Τ. 2. σ. 219. (5) Συσταθεῖσαν τὸ 280 π. Χ. (6) Ἦσαν δὲ αὗται· Πελλήνη,

σπαθείσα δ' ὑπὸ τῶν Μακεδόνων ἀνέστη ἔπειτα κραταιότερα, ὥστε ἐπὶ Ἀράτου προσετέθησαν εἰς τὴν συμμαχίαν ἡ Κορινθία, ἡ Συκιωνία, τὸ Ἄργος, ἡ Ἑρμιόνη, ἡ Φλιοῦς καὶ ἡ Μεγαλόπολις. Εἴκοσιν ἔτη οἱ Ἀχαιοὶ εἶχον στρατηγούς κοινούς δύο, ἔπειτα ἓνα μόνον καὶ κοινοβούλιον, τὸ ὁποῖον ἐκυβέρνηα τὰς κοινὰς ὑποθέσεις τῆς Ὀμοσπόνδου ταύτης συμπολιτείας, καὶ συνέκειτο ἐξ ἀντιπροσώπων τῶν συμμαχίδων πόλεων. Αἱ συνελεύσεις αὐτῶν ἐγίνοντο δις τοῦ ἔτους εἰς δάσος τι πλησίον τοῦ Αἰγίου, ἔνθα ἦτο στοὰ καὶ ναὸς δίων τῶν Θεῶν (Πάνθεον). ἐλέγετο δὲ Ὀμάρριον ἢ Ἀργάρριον ἄλλος τοῦ Διὸς (1). Οἱ Ῥωμαῖοι ὑποτάζαντες καὶ κυριεύσαντες τὴν Ἑλλάδα, ὠνόμασαν αὐτὴν Ἀχαΐαν, ὡς εὐρόντες τότε τὴν Ἀχαϊκὴν συμπολιτείαν ἰσχυρότεραν τῶν λοιπῶν. Ὁ τελευταῖος Ἀχαϊκὸς στρατηγὸς ἦν ὁ Φιλοποίμην, ἐπὶ τῆς στρατηγίας τοῦ ὁποῖου ἡ Ἀχαιοὶ ἀντετάχθησαν ἰσχυρῶς κατὰ τῶν Ῥωμαίων.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΣΤ'.

ΗΛΕΙΑ

37. Η ΗΛΕΙΑ καὶ ΗΛΙΣ ὀριζομένη ὑπὸ τῆς Ἀχαΐας, Μεσσηνίας, Ἀρκαδίας, καὶ τοῦ Ἰονίου Πελάγους, ἐξετείνετο ἀπὸ τοῦ ποταμοῦ Νέδας μέχρι τοῦ Λαρίσου, καὶ ἀρχαιότερον μέχρι τοῦ Ἀράξου ἀκρωτ (2). Ὁ παράπλους ἅπας τῆς Ἠλείας ἐλογίζετο 1,200 σταδίων, ἢ 30 μυρίων γεωγραφικῶν (3), ἡ δὲ ἑκτασις αὐτῆς 60 τετραγωνικῶν.

38. Διηρεῖτο μὲν κατὰ τοὺς ἀρχαιοτάτους χρόνους εἰς πολλὰς δυναστείας, ἀλλ' ἔπειτα περιωρίσθη εἰς τρεῖς μόνας τὴν *Κολλήν* ἢ *Ἥλιν*,

Αἴγειρα, Κερύνεια, Βοῦρα, Ἐλίκη, Αἴγιον, Ῥύπες, Πάτραι, Φαραί, Ὀλενος, Δύμη καὶ Τριταΐα. Στράβ. Ἀχ. Τ. 2. σ. 222. (1) « Ἐν ᾧ τὰ κοινὰ ἐχρημάτιζον καὶ οὗτοι καὶ οἱ Ἴωνες πρότερον. » Στράβ. Ἀχ. Τ. 2. σ. 221.

(2) Πausan. Ἠλ. 26. ε. (3) « Ὅδὲ παράπλους ἅπας ὁ τῆς νῦν Ἠλείας, μὴ κατακολπίζοντι, χιλίων ὁμοῦ καὶ διακοσίων ἐστὶ σταδίων. » Στράβ. Ἠλ. Τ. 2. σ. 179.

Πισάτιν καὶ Τριφυλίαν. Καὶ ἡ μὲν Κοίλη Ἥλις ἐξετείνετο ἀπὸ τοῦ Ἀράξου μέχρι τοῦ ὄρους Φολόης, ἡ δὲ Πισάτις ἢ Πισαία ἀπὸ τῆς Φολόης μέχρι τοῦ Ἀλφειοῦ ποτ. καὶ ἡ Τριφυλία ἀπὸ τοῦ Ἀλφειοῦ μέχρι τῆς Νέδας, ὀνομασθεῖσα οὕτως ὡς κατοικουμένη ὑπὸ τριῶν φυλῶν τῶν ἀρχαίων Ἑπειῶν, τῶν ἀποικησάντων Μινυῶν καὶ τῶν ἐπικρατησάντων Ἠλείων (1). Οἱ κάτοικοι τῆς χώρας ταύτης ἐλέγοντο κατ' ἀρχὰς Ἐπειοὶ ἀπὸ τοῦ Ἐπειοῦ, ὕστερον δὲ Ἠλεῖοι ἀπὸ Ἠλείου, ἐγγόνου τοῦ Ἐπειοῦ.

39. Ὅρη αὐτῆς. Ἡ *Σκόλλις* (2) εἰς τὰ μεθόρια τῆς Ἀχαΐας, ὅθεν ἐπήγαζεν ὁ Λάρισις· τὸ *Κρόνιον*, παρὰ τὴν Ὀλυμπίαν, ὅπου ἐμυθεῖτο ὅτι ἦλθεν ὁ Κρόνος φεύγων τὰς ἀπειλὰς τοῦ Διὸς (3)· τὸ *Τυπαῖον* εἰς τὴν Τριφυλίαν, ἐξ οὗ κατεκρημνίζοντο κατὰ νόμον τινὰ αἱ γυναῖκες τῶν Ἠλείων, ὅσαι ἀφωρῶντο ἐλθοῦσαι εἰς τὸν Ὀλυμπιακὸν ἀγῶνα (4)· ἡ *Κυλλήνη* παρὰ τὴν θάλασσαν· ἡ *Φολοή* μετὰξὺ Ἥλιδος καὶ Ἀρκαδίας.

40. Ἀκρωτήρια. Ὁ *Χελωνάτας*, ἡ δυτικωτάτη ἄκρη τῆς Πελοποννήσου πλησίον τῆς Κυλλήνης· ὁ *Ἰχθύς*, ἀντικρὺ τῆς Ζακύνθου· ἡ *Φειά*, μικρὸν ἄκρον ἀρκτικῶς τοῦ Ἰχθύος, ἐφ' οὗ ὁμώνυμος πολίχνη, εἰς τὸν λιμένα τῆς ὁποίας κεῖται νησίον καλούμενον *Φειά* (5).

41. Ποταμοί. Ὁ *Πηνειὸς* διαρρέων τὴν πόλιν Ἥλιν ἐκβάλλει μετὰξὺ Χελωνάτα καὶ Κυλλήνης (6)· ὁ *Σελλήεις* πηγάζων ἐκ τοῦ ὄρους Φολόης ἐκβάλλει παρὰ τὴν ἄκραν Φειάν· ὁ *Λάδων* ῥέων παρὰ τὴν Πύλον, εἰςβάλλει εἰς τὸν Πηνειόν· ὁ *Ἀλφειὸς* (7)

(1) Στράβ. Ἡλ. Τ. 2. σ. 144. (2) Τὸ ὄρος τοῦτο τινὲς μὲν καλοῦσι Σκόλλιν, ὁ δ' Ὅμηρος Πέτρην Ὠλενίην. Στράβ. Ἀχ. Τ. 2. σ. 224· ἔχει δὲ ὕψος 2, 224. Γαλλικ. μέτρων. (3) Ἐπὶ τῆς κορυφῆς τοῦ Κρόνιου οἱ καλούμενοι Βασίλει ἐθυσιν τῷ Κρόνῳ κατὰ τὴν ἐαρινὴν ἡμερᾶν, κατὰ τὸν μῆνα τὸν ὑπὸ τῶν Ἠλείων ὀνομαζόμενον Ἐλάφιον. Ἑλλ. Ἰ. Παγκ. Τ. 2. σ. 420. Εἰς δὲ τὴν Κυλλήνην ἐγεννήθη ὁ Ἑρμῆς, ὅθεν καὶ Κυλλήνιος Ἑρμῆς. (4) Παύσαν. Ἡλ. κ, 6. (5) Ὅμηρ. Ἰλ. Ν. 435. Πολύβ. Δ'. 9. (6) Στράβ. Ἡλ. Τ. 2. σ. 145. (7) Ὠνομάσθη Ἀλφειὸς, διότι ἐνομίζετο ὅτι εἶχε τὴν ιδιότητα νὰ θεραπεύῃ τοὺς ἀλφιδας λευκάς ἐπὶ τοῦ δέρματος ἢ μᾶλλον ἐπὶ τοῦ προσώπου). Στράβ. Ἡλ. Τ. 2. σ. 153, 154.

ἔχων τὰς πηγὰς του εἰς τὴν Ἀσέαν τῆς Μεγαλοπόλεως, καὶ παραλαμβάνων τὸν Κελάδοτα, τὸν Παρθεριαν, καὶ τὸν Ἐρύμανθον χύνεται παρὰ τὴν Ὀλυμπίαν· ὁ Κλαδέος, εἰςβάλλων εἰς τὸν Ἀλφειὸν (τὸν Ἐρύμανθον καὶ Κλαδέον ἐτίμων οἱ Ἕλεῖοι ἰδίως ἔχοντες καὶ βωμοὺς αὐτῶν) ὁ Ἐπιπεὺς καὶ ὁ Κυθήριος, οὕτινος τὰ ὕδατα ἦσαν ἱαματικά.

42. Πόλεις. Ἡλις, πρωτεύουσα τῆς Ἠλείας εἰς πεδιάδα εὐρωπώτατην κειμένη, ἀπέναντι τῶν ὀρέων Φολόης καὶ Σκόλλιος ἔχουσα ἐπίνειον τὴν Κυλλήγην. Μετὰ τὴν κάθοδον τῶν Ἡρακλειδῶν ὁ Αἰτωλὸς Ὁξυλος μετόικησε τοὺς κατοίκους τῶν πέριξ κομῶν καὶ κατέστησε τὴν Ἥλιν πολυάνθρωπον καὶ εὐδαίμονα (1). Μετὰ δὲ τὰ Περσικὰ ἡ πόλις ἐμεγαλύνθη καὶ ἐκαλλωπίσθη, ἔχουσα περίβολον μέγαν καὶ δενδρόφυτον, ἐνθα προετοιμαζόντο διὰ τοὺς Ὀλυμπιακοὺς ἀγῶνας. Ἐθεωρεῖτο δὲ ἱερὰ καὶ ἦτον ἀτείχιστος. —

43. Βουπράσιον, πρὸς τὰ ὅρια τῆς Ἀχαΐας, κατοικία τῶν ἀρχαίων Ἐπειῶν. — Πύλος, παρὰ τοὺς ποταμοὺς Λάδωνα καὶ Ἀλφειὸν καὶ τὸ ὄρος Σκόλλιν· συνοικισθεῖσα δ' ὑπὸ τοῦ Πύλου κατεστράφη ὑπὸ τοῦ Ἡρακλέους. — Ἐγυρα (2), ἐπὶ τοῦ Σελλήεντος πατρὸς τοῦ Τληπολέμου υἱοῦ τοῦ Ἡρακλέους· ἡ γῆ τῆς Ἐφύρας ἐγέννη φάρμακα θανατηφόρα. — Λασίων, πόλις ὀχυρωτάτη πλησιέστατα τῆς Πισάτιδος καὶ τοῦ Ἐρυμάνθου ποτ. ὑποκύψασα εἰς τοὺς Ἀρκάδας. — Πίσα, πόλις τῆς ὁποίας ἡ ὑπαρξὶς ἀμφιβάλλεται· λέγεται δ' ὅτι ὠκίσθη ὑπὸ Πίσου ἐγγόνου τοῦ Αἰόλου (3), καὶ ὅτι ἐκ τῶν λαφύρων τῆς Πίσης ἐγένετο ὁ ναὸς καὶ τὸ ἄγαλμα τοῦ ἐν Ὀλυμπίᾳ Διὸς. —

44. Ὀλυμπία, κειμένη παρὰ τὸν Ἀλφειὸν 300 περίπου στάδια μακρὰν τῆς Ἥλιδος, ὑπῆρξε πόλις περιφανὴς διὰ τοὺς Ὀλυμπιακοὺς ἀγῶνας καὶ μάλιστα διὰ τὸν ναὸν καὶ τὸ μαντεῖον τοῦ Ὀλυμπίου Διὸς. Πρὸ τοῦ ναοῦ ἦτον ἄλλος κατάφυτος ἀπὸ ἀπρηχαιωμένας ἀγριελαίας, καλούμενον Ἀλις (4). Καὶ οἱ μὲν ἀ-

(1) Πausan. Ἠλ. κ, 4. Σκύμν. Χίος 525. δ'.

(2) Περὶ τῆς Πύλου, τοῦ Βουπρασίου τοῦ πολιέματος Μυρτουντίου καὶ τῆς Ἐφύρας ἀναφέρει ὁ Ὅμηρος Ἠλ. Ψ. 630. Β. 615. καὶ Ε. 545. καὶ Ὀδ. Α. 264. Β. 328.

(3) Πaus. Ἠλ. κ, 22

(4) Ἐν Ὀλυμπίᾳ ὑπῆρ-

γῶνες συστηθέντες ὑπὸ τοῦ Ἡρακλέους καὶ παρὰμεληθέντες ἀνε-
νέωθησαν τὸ 776 π. Χ. ὑπὸ τοῦ βασιλέως Ἰφίτου ἀπογόνου τοῦ
Ὁξύλου, τελούμενοι κατὰ τετραετίαν πρὸς τιμὴν τοῦ Διός· ὁ δὲ
ναὸς ἦν μεγαλοπρεπὴς κεκοσμημένος ὑπὸ πλήθους ἀναθημάτων,
ἐξ ὧν ἦν καὶ χρυσοῦς σφυρήλατος Ζεὺς, ἀνάθημα Κυψέλου, τυράν-
νου τῆς Κορίνθου· ἀλλὰ μέγιστον καὶ λαμπρότατον πάντων ἦν τὸ
ἄγαλμα τοῦ Διός, κατασκευασθὲν ὑπὸ τοῦ Φειδίου ἀπὸ ἐλε-
φάντινον ὅστων καὶ καθρὸν χρυσίον 75 πόδας ὑψηλόν (1). — Κυ-
κίσιοι, ἡ μεγίστη τῶν 8 πόλεων τῆς Πισάτιδος (2). —

45. Ἀρπίννα, πλησίον τῆς Ὀλυμπίας, δι' ἧς ἔρρεεν ὁ Παρθε-
νίας· φέρεται δ' ὑπὸ τοῦ Οἰνομάου, ὅστις ἔδωκεν εἰς αὐτὴν τὸ ὄνομα
τῆς μητρὸς του. — Ἡράκλεια, παρὰ τὸν ποταμὸν Κυθήριον, εἰς
τὸν ὁποῖον εἰσβάλλει πηγὴ, ἔχουσα τὴν ιδιότητα νὰ θεραπεύῃ
τοὺς καμάτους καὶ ἄλλα παντοῖα νοσήματα (3). — Μαργάλαι,
μεσόγειος καὶ ἐκ φύσεως ὄχυρά πόλις τῆς Πισάτιδος (4). — Σαλ-
μώνη, παρὰ τὸν Ἀλφειὸν, κτισθεῖσα ὑπὸ τοῦ Σαλμωνέως (5). —
Ἀρήνη, ἔχουσα ναὸν Ποσειδῶνος καὶ ἄλλος Ποτείδιον, καὶ ἀκρό-
πολιν καὶ πεδιάδα, αἵτινες ἐκαλοῦντο Σαμικόν (6). — Πύλος
Τριφυλιακὸς, ἡ Λεπρεατικὸς, ἡ Ἀρκαδικὸς (7), πόλις δι' ἧς ῥέει ὁ

χον πολλὰ μεγαλοπρεπῆ οἰκοδομήματα, ὡς τὸ Πρυτανεῖον, τὸ στάδιον, οἱ
ναοὶ τοῦ Κρόνου, τῆς Ἥρας καὶ τῆς Εἰλειθυίας, ἔνθα ἐναποταμιεύοντο οἱ
ἱεροὶ θησαυροί. Τὸ δὲ Ἀμφιθέατρον ἐκτίσθη ὑπὸ τοῦ Τραϊανοῦ. Πausan. Ε'. 7.

(1) Τὸ μέγεθος τοῦ ἀγάλματος τούτου ἦν τηλικούτου, ὥστε ἐφαίνετο ὅτι
ἐλάνθασθη ὁ τεχνίτης εἰς τὴν συμμετρίαν τοῦ ναοῦ, διότι κατεσκεύασε τὸν Δία
καθήμενον, καὶ σχεδὸν ἐγγίζοντα τὸν ὄροφον διὰ τῆς κεφαλῆς του. Ἐλέγετο
δ' ὅτι, ἐάν ποτε ἀνίστατο ὁ Ζεὺς θὰ ἀπεστέγαζε τὸν ναόν. Ὑπὸ τοὺς πόδας
τοῦ ἀγάλματος ἦν γεγλυμμένον «Φειδίας Χαρμίδου υἱὸς Ἀθηναῖος μ' ἐποί-
ησε» ἀκριβῆ περιγραφὴν τοῦ ναοῦ τούτου ἴδε Ἑλλην. Ἱ. Παγκρατ. Τ. 2.
σ. 129. (2) Παρὰ τὸ Κυκίσιον ἦν ἡ κρήνη Βίσα, ἣτις κατὰ παρα-
φορὰν ὀνομάσθη Πίσα, καὶ ταύτην ἐνόμισαν πόλιν.

(3) Pausan. Ἠλ. κ, 22. (4) Στραβ. Ἠλ. Τ. 2 σ. 164.

(5) Ὁ Σαλμωνεὺς ὀρμηθεὶς ἐκ τῆς Αἰολίδος ἔκρησεν ἐν τῇ Ἡλείᾳ ἣν δὲ
υἱὸς τοῦ Αἰδίου καὶ ἔγγονος τοῦ Ἑλλήνος. (6) Στραβ. Ἠλ. Τ. 2. σ.

464. (7) Διότι ἔκειτο ἐν Τριφυλίᾳ παρὰ τὸ Λέπρεον, καὶ πολλὰκις
οἱ Ἀρκάδες ἠμφιτιθέτησαν περὶ αὐτοῦ.

Ἀλφειδός, συνοικισθεῖσα ὑπὸ τῶν Λακεδαιμονίων κατὰ τὸν Μεσσηνιακὸν πόλεμον. —

46. *Λέπρεον*, μία τῶν 6 πόλεων, αἵτινες ἐκτίσθησαν ὑπὸ τῶν Μινυῶν (1), ὀνομασθεῖσα οὕτω, διότι εἰς τοὺς οἰκίσαντας αὐτὴν ἐπῆλθεν ἡ νόσος λέπρα. — *Πύργος*, πόλις τῶν Μινυῶν πρὸς τὴν Μεσσηνίαν. — *Σκιλλοῦς*, παρὰ τὸν Σεληνὸν ποτ. ἐν ᾗ διέτριβεν ἐξόριστος ὁ Ἀθηναῖος Ξενοφῶν, ὅτε ἐπέστρεψεν ἐκ τῆς Ἀσίας (2). ἐν Σκιλλοῦντι ἦν θήρα ἀγριοχοίρων καὶ ἐλάφων. — *Κυλλίγη*, πόλις καὶ ἐπίνειον τῶν Ἡλείων εἰς τὸν ὁμώνυμον κόλπον (3), ἔχον ναὸν καὶ ἄγαλμα τοῦ Ἀσκληπιοῦ θαυμαστόν, ἀνάθημα τοῦ Κολώτου (4). εἰς τὴν Κοίλην Ἡλιν περιείχετο τόπος ὀρεινὸς καλούμενος *Ἀκρώρειαι*, καὶ οἱ κάτοικοι αὐτοῦ *Ἀκρόριοι* (5).

47. Οἱ *Ἡλεῖοι* ἐβασιλεύθησαν ἀπὸ Αἰθλίου τοῦ Α'. βασιλέως αὐτῶν μέχρι τοῦ Λαίου υἱοῦ τοῦ Αἰτωλοῦ Ὁξύλου, καὶ κατὰ τοὺς ἀρχαιότατους χρόνους ἦσαν οἱ μᾶλλον εὐνομούμενοι πάντων τῶν Πελοποννησίων (6). ἔλαβον μέρος καὶ εἰς τὰ Τρωϊκὰ πέμψαντες 40 πλοῖα, καὶ τέσσαρας ἀρχηγούς, συνεπολέμησαν μετὰ τῶν ἄλλων Ἑλλήνων κατὰ τῶν Περσῶν, καὶ συνεμάχησαν μετὰ τῶν Λακεδαιμονίων κατὰ τὸν Πελοποννησιακὸν πόλεμον. Ἡ χώρα τῆς Ἡλείας ἦν ἱερὰ τοῦ Διὸς, καὶ ἐν αὐτῇ οὐδεὶς οὐδέποτε ἠδύνατο νὰ εἰσέλθῃ μεθ' ὄπλων· διὸ καὶ οἱ κτίσαντες ὕστερον τὴν πόλιν ἀφῆκαν αὐτὴν ἀτείχιστον, ὥς ἱερὰν, καὶ οὕτως οἱ Ἡλεῖοι ἀπελάμβανον πλήρη εἰρήνην. Ἡ δὲ Πισάτις κατέστη ὀνομαστοτάτη διὰ τε τοὺς Ὀλυμπιακοὺς ἀγῶνας καὶ διὰ τοὺς δυνατωτάτους βασιλεῖς αὐτῆς. Ὁ Οἰνόμαος υἱὸς τοῦ Ἄρεως καὶ πενθερὸς τοῦ Πέλοπος ἦν ὁ πρῶτος βασιλεὺς τῆς Πισάτιδος, τοῦ ὁποῦ οἱ διάδοχοι, ἐν οἷς καὶ ὁ Σαλμωνεὺς, ὑπῆρξαν ἰσχυροί· ἀλλὰ τέλος ἠττήθησαν οἱ Πισαῖοι ὑπὸ τῶν Ἡλείων, καὶ ἡ Πισάτις συνηνώθη μετὰ τῆς Ἡλείας.

(1) Ἡρόδοτ. Β', 4. καὶ 145. Κατὰ Πausανίαν τὸ ὄνομα Λέπριον ἐτίθη ἀπὸ τοῦ οἰκιστοῦ Λεπρέου, ὅστις ἐφιλονέικησε περὶ πολυφαγίας μετὰ τοῦ Ἡρακλείους. (2) Πausαν. Ἡλ. Ε'. 6. δ'. (3) Θουκυδ. Α'. 30.

(4) Στραβ. Ἡλ. Τ. 2. σ. 143. (5) Ξενοφ. Ἑλλην. Γ'. 2. καὶ Ζ'. 4.

(6) Πausαν. Μεσσην. 28.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Ζ'.

ΜΕΣΣΗΝΙΑ

48. Ἡ ΜΕΣΣΗΝΙΑ κεῖται πρὸς τὸ μεσημβρινοδυτικὸν τῆς Πελοποννήσου, καὶ διαβρέχεται ὑπὸ τοῦ Ἰονίου Πελάγους καὶ τοῦ Μεσσηνιακοῦ κόλπ. χωριζομένη ἀπὸ μὲν τῆς Ἠλείας διὰ τῆς Νέδας ποτ. ἀπὸ δὲ τῆς Λακωνικῆς δι' ἐνὸς βραχίονος τοῦ Ταυγέτου, ἐνθα εἶναι ῥοώδης τις κρημνός, αἱ λεγόμεναι Θυρίδες· ἅπας δ' ὁ παράπλους τῆς Μεσσηνίας μετὰ τῶν κατακολπίσεων ἐλογίζετο 800 σταδίων (1).

49. Ἡ χώρα τῆς Μεσσηνίας ἐθεωρεῖτο ὡς ἀρίστη, καὶ ἦτο τρυφόντι κατάρρυτος καὶ σύδενδρος (2). Καὶ κατ' ἀρχὰς μὲν ἦτον ἔρημος· Πολυκάων δὲ, ὁ υἱὸς τοῦ ἐν τῇ Λακωνικῇ Λέλεγος, προτρέπόμενος ὑπὸ τῆς συζύγου αὐτοῦ Μεσσήνης ἐγγόνιος τοῦ Φόρβαντος, ἐξ Ἄργους, ἤθροισεν Ἀργεῖους καὶ Λακεδαιμονίους, ἦλθον ἀμφοτέρωτεροι εἰς τὴν Μεσσηνίαν, καὶ ἐγένοντο οἱ πρῶτοι βασιλεῖς αὐτῆς, κατασκευάσαντες τὰ βασίλεια αὐτῶν εἰς τὴν Ἀνδανίαν πόλιν. Καὶ εἰς μὲν τὴν χώραν ἐκτίσθησαν πολλαὶ πόλεις, ὁ δὲ Πολυκάων ὠνόμασεν αὐτὴν Μεσσήνην ἀπὸ τῆς μεγαλόφρονος Μεσσήνης, ἥτις ἐλατρεύετο μὲ θείας τιμὰς ἔχουσα καὶ ἄγαλμα χρυσοῦν (3).

50. Κόλποι αὐτῆς. Ὁ Μεσσηνιακός, εἰςχωρῶν εἰς τὰ μεσημβρινὰ τῆς Μεσσηνίας· ἐκτεινόμενος δ' ἀπὸ τοῦ Ταυγέτου μέχρι τοῦ Ἀκρίτα, ἔχει διάμετρον 30 μιλίων· ὁ Ἀσιραῖος πρὸς τὴν Λακωνικὴν, λαβὼν τὸ ὄνομα ἀπὸ τῆς πόλεως Ἀσίνης· ὁ Κορωναῖος πρὸς δυσμὰς, ὅπου καὶ ἡ πόλις Κορώνη (4).

(1) Στράβ. Μεσσ. Τ. 2. σ. 485. (2) Ὁ Εὐριπίδης λέγει τὴν Μεσσηνίαν καλλίκαρπον

Κατάρρυτόν τε μυρούσι νάμασι.

Καὶ βουσί καὶ ποιμέσιν εὐδοτωτάτην,

Οὐτ' ἐν πνοαῖσι χεῖματος δυσχείμερον,

Οὐτ' αὖ τεθρίποισι ἡλίου θερμὴν ἄγαν.

Στράβ. Λακων. Τ. 2. σ. 494.

(3) Πausan. Μεσσ. Δ'. 4. β'. γ'.

(4) Πλίν. Δ'. 5.

51. Ὀρη. ἡ Ἰθώμη ὑπέρεκειται εἰς τὴν πόλιν Μεσσήνην καὶ εἶχεν ἐπ' αὐτῆς πόλισμα ὁμώνυμον (1), ὀνομασθὲν οὕτως ἢ ἀπὸ Ἰθώμου τοῦ βασιλέως (2), ἢ ἀπὸ τῆς τροφοῦ τοῦ Διὸς (3). ἡ Εἶρα πρὸς τὰ μεθόρια τῆς Ἀρκαδίας, ἔχουσα πόλισμα καὶ ὄχυρμα, ὅπερ κατέσχον οἱ Λακεδαιμόνιοι (4). ὁ Τημαθίας παρὰ τὸν Πάμισον, ὅπου ἡ πόλις Κιρύνη· τὸ Αἰγάλαιον, ἑπτὰ στάδια μακρὰν τῆς θαλάσσης πρὸς τὸ Κορυφάσιον.

52. Ἀκρωτήρια. Ὁ Ἀκρίτας, ἡ μεσοδυτικὴ ἄκρα τῆς Πελοποννήσου· τὸ Κορυφάσιον, ἀπέναντι τῆς νήσου Σφακτηρίας, ἐφ' οὗ ἦτο φρούριον ὁ Πλαταμῶδης, δυτικῶς τῆς Μεσσηνίας. Μεταξὺ δὲ τῶν ἀκρωτηρίων Πλαταμῶδους, καὶ Ἰχθύος εἶναι ὁ λεγόμενος Κυπαρίσσιος κόλπος.

53. Ποταμός. Ἡ Νέδα, πηγάζει ἐκ τοῦ Ἀρκαδικοῦ ὄρους Λυκαίου καὶ ἐκβάλλει εἰς τὸ Ἰόνιον πέλαγος· ὁ Πλαταριστὼν, πηγάζων ἀπὸ τῆς ῥίξης πλατάνου τινός· ἡ Βάλυρα ποτ. ῥέων διὰ τοῦ πεδίου τοῦ Στενυκλήρου (5). ὁ Πάμισος, ῥέων ἀπὸ τῆς Ἀρκαδίας πρὸς τὸν Μεσσηνιακὸν κόλπον. ἦν δὲ πλωτὸς κατὰ δέκα σταδίους ἀπὸ τῆς θαλάσσης (6). ὁ Νέδων, κατέρχεται ἐκ τῆς Λακωνικῆς καὶ ἐκβάλλει παρὰ τὰς Φηράς.

54. Πόλεις. Μεσσήνη, συνοικισθεῖσα ὑπὸ τοῦ Ἐπαμινώνδου κατὰ τὰς ὑπωρεῖας τῆς Ἰθώμης, ἦτον εἰς ἄκρον ὄχυρά, ἔχουσα πολλὰς μεγαλοπρεπεῖς οἰκοδομὰς καὶ τὴν περίφημον ἀκρόπολιν Ἰθώμην (7), τῆς ὁποίας τὰ τεῖχη ἦσαν λίθινά, ἔχοντα πύργους

(1) Πausan. Μεσσ. 9. α. « καὶ Ἰθώμην κλωμακόεσσαν ». Ὅμηρ.

(2) Κατὰ Στέφανον τὸν Βυζάντιον. (3) Κατὰ Πausanίαν 33 β'. Τροφοὶ δὲ τοῦ Διὸς ἦσαν ἡ Νέδα καὶ ἡ Ἰθώμη. (4) Τὸ Α'. ἔτος τῆς

28 Ὀλυμπιάδος, ὅτε καὶ ἐτελείωσεν ὁ δεύτερος Μεσσηνιακὸς πόλεμος. Πausan. Μεσσ. 23. β'. (5) Βάλυρα ὠνομάσθη ἐκ τοῦ ἔβη ἡ λύρα· διότι ὁ ὑμνηδὸς Θάμυρις τυφλωθεὶς, ὡς ἡττηθεὶς ὑπὸ τῶν Μουσῶν, ἀπώλεσεν ἐν Βαλύρᾳ τὴν λύραν αὐτοῦ· Πausan. Μεσσ. 33. δ'. (6) Εἰς τὸν Πάμισον ἀνέτρεχον θαλάσσιοι ἰχθεῖς κατὰ τὸ ἔαρ. Τὸ δὲ ὕδωρ τῶν πηγῶν αὐτοῦ ἐθεωρεῖτο ὡς ἱαματικὸν νοσημάτων μικρῶν παιδίων. Πausan. Μεσσ. 34 καὶ 31.

(7) Ἡ Ἰθώμη καὶ ἡ Ἀκροκόρινθος ἐκαλοῦντο κέρατα τῆς Πελοποννήσου. Στράβ. Μεσσ. Τ. 2. σ. 483. Διὸ καὶ ὅτε ὁ βασιλ. τῆς Μακεδονίας Φίλιππος ὁ Διμητηρίου ἐπεθύμει τὴν Πελοπόννησον Δημήτριος ὁ Φαληρεὺς εἶπεν εἰς

καὶ ἐπάλξεις ὀχυρωτέρους τοῦ Βυζαντίου, τῆς Ῥόδου καὶ τῆς Φωκικῆς Ἀμβρύσου. Εἰς τὸ στάδιον τῆς Μεσσήνης ἦν χαλκοῦς ἀνδριάς τοῦ Ἀριστομένου, εἰς ὃν ἔθυον τκυρον. — *Καρδαμύλη*, ἐπὶ βράχου τραχέως (1), ἀνέκουσα ὕστερον εἰς τὴν Λακωνικὴν ἦτο δὲ μία τῶν ἐπτὰ πόλεων, ἃς ὑπέσχετο εἰς τὸν Ἀχιλλέα ὁ Ἀγαμέμνων (2), καὶ ἐν αὐτῇ ἦν τέμενος τῶν Νηρηίδων (3). — Ἀβία, παρὰ τὸν νοτιώτατον αἰγιαλὸν, κληθεῖσα ἀπὸ τῆς Ἀβίας τροφοῦ τοῦ Ὑλλου υἱοῦ τοῦ Ἡρακλέους, ἥτις ὤκησεν ἐν αὐτῇ καὶ ιδρύτατο Ἡράκλειον, διδὼ καὶ ὁ Κρετφόντης προσήνεγκε τῇ Ἀβίᾳ ἀναθήματα, δοῦς καὶ τὸ ὄνομα αὐτῆς εἰς τὴν πόλιν (4). —

55. *Φαραί*, εἰς τὸ ὄρειον τοῦ Μεσσηνιακοῦ κόλπ. ἔχουσα ἄλλος ἱερὸν Ἀπόλλωνος. — *Θαλάμαι*, πόλις, ἥς ἡ θέσις ἦν ἄγνωστος· ἐκτίσθη δ' ὑπὸ τοῦ Τυνδάρεω. — *Θουρία*, πρὸς τὰ μεθόρια τῆς Λακωνικῆς, ἔχουσα βαθὺν λιμένα (5). — *Καλάμαι*, μεσογαιότερον τῆς πόλεως Θουρίας, πρὸς τὴν ἀριστερὰν ὄχθην τοῦ Πηχίσου. — *Στενύκλαρος*, μεσόγειος πόλις πρὸς τὴν δεξιὰν ὄχθην τοῦ Βαλύρα. Ὅτε οἱ Ἡρακλεῖδαι κατήλθον εἰς Πελοπόννησον ὁ Κρετφόντης, εἰς ὃν ἔλαχεν ἡ Μεσσηνία, κατέστησε τὴν Στενύκλαρον καθέδραν τῶν βασιλέων τῆς Μεσσηνίας, συναγαγὼν ἐν αὐτῇ πάντας τοὺς Δωριεῖς (6). — *Ἀρδανία*, καθέδρα τῶν ἀρχαιοτάτων βασιλέων τῆς Μεσσηνίας τῶν ἀπὸ τῆς γενεᾶς τῶν Δελέγων, καὶ πατρὶς τοῦ Ἀριστομένου. Ἡ δὲ Βασιλὶς Μεσσήνη συνέστησεν ἐν Ἀρδανίᾳ μυστήρια καὶ ἀγῶνας. — *Κυπαρισσία*, πόλις μεταγενεστέρα, ἐξ ἧς Κυπαρίσσιος ὁ παρ' αὐτὴν κόλπος. —

αὐτόν. «Τῶν κεράτων γὰρ ἀμφοῖν, ἔφη, κρατήσας καθέξεις τὴν βοῦν» κέ-
ρατα μὲν λέγων τὰς δύο ἀκροπόλεις, βοῦν δὲ τὴν Πελοπόννησον.

(1) Στράβ. Μεσσ. Τ. 2. σ. 484. (2) Ὅμηρ. Ἰλ. Ι. 450.

(3) Αἱ Νηρηίδες ἀνέβησαν ἀπὸ τῆς θαλάσσης εἰς τὸν αἰγιαλὸν τῆς Καρδαμύλης ἵνα ἴδωσι τὸν Ἀχιλλέα πορευόμενον εἰς Σπάρτην ἐπὶ τῷ γάμῳ τῆς Ἑρμιόνης· ἡ δὲ Καρδαμύλη ἐδόθη εἰς τοὺς Λακεδαιμονίους ὑπὸ τοῦ Αὐγούστου. Παυσαν. Λακ. 26. ε. (4) Ὁ Ὅμηρος καλεῖ αὐτὴν Ἰρην. Ἰλ. Ι. 450 καὶ 292. (5) Ἡ Θουρία ὠνομάζετο καὶ Ἀνθεια ὑπὸ τοῦ Ὀμήρου Ἰλ. Ι. 454, 293. «Φηράς τε θαθείας ἥδ' Ἀνθειαν θαυόλειμον Καλήν τ' Ἀλπειαν καὶ Πήδατον ἀμπελόεσσαν». (6) Στράβ. Μεσσ. Τ. 2. σ. 483.

56. Πύλος Μεσσηνιακὴ (1), ἔχουσα λιμένα εὐρυχωρότατον, χωρητικὸν 1,000 πλοίων, ὃν περικλείει ἡ νῆσος Σφακτηρία· ἡ Πύλος αὕτη ἐνομιζέτο ἡ πατρίς τοῦ Νέστορος. — *Μοθώρη*, πόλις ἀπέχουσα 30 σταδίους τῆς Πύλου καὶ διατηρηθεῖσα καθ' ἅπασαν τὴν διάρκειαν τοῦ Μεσαιῶνος. — *Ἀσίρη*, πόλις κατοικηθεῖσα ὑπὸ Δρυόπων, ἐλθόντων ἀπὸ τοῦ Παρνασοῦ· εἶχε δὲ πλησίον τῆς δρυμῶνας πολλοὺς (2), καὶ ἐξ αὐτῆς ἐκλήθη Ἀσιναῖος ὁ παρ' αὐτὴν κόλπος. — *Κορώνη*, παραθαλάσσιος πόλις, οὗσα ἐν τῶν κυρίων ἐμπορείων τῆς Μεσσηνίας· ὁ δὲ λιμὴν αὐτῆς ὠνομάζετο λιμὴν Ἀχαιῶν.

57. Ἡ Μεσσηνία ἐπὶ τῶν Τρωϊκῶν ὑπέκειτο εἰς τὸν Μενέλαον βασιλέα τῆς Σπάρτης, διότι αἱ ἑπτὰ πόλεις, αἱ ὑπεσχέθη ὁ Ἀγαμέμνων εἰς τὸν Ἀχιλλεὺς ἦσαν ἐν Μεσσηνίᾳ. Οἱ δὲ Ἡρακλεῖδαι, καὶ οἱ Δωριεῖς, ἐλθόντες ἐν αὐτῇ, ἐξέβαλον τοὺς ἀπογόνους τοῦ Νηλέως, καὶ Νέστορος, λέγοντες ὅτι ὁ Ἡρακλῆς ἔδωκεν εἰς τὸν Νέστορα τὴν Μεσσηνίαν ὥς παρακαταθήκην. Κατὰ τὴν διανομὴν τῆς Πελοποννήσου ὑπὸ τῶν τριῶν Ἡρακλεϊδῶν υἱῶν τοῦ Ἀριστομάχου (3), ὁ Κρεσφόντης ἐγένετο κύριος τῆς Μεσσηνίας, καὶ διαιρέσας αὐτὴν εἰς πέντε μέρη, ὠκοδόμησε τὰ ἀνάκτορά του εἰς Στενύκληρον καὶ διώκησε τοὺς ὑπηκόους αὐτοῦ εἰς ἄκρον δημοτικῶς.

58. Οἱ Μεσσηνιοὶ εἶχον πολυχρόνιους πολέμους μὲ τοὺς Λακεδαιμονίους ὑπὲρ τῶν εὐφώρων πεδιάδων τῆς χώρας αὐτῶν· ἀλλὰ τέλος κατεβλήθησαν, καὶ οἱ Σπαρτιάται ἐκυρίευσαν τὴν Μεσσηνίαν, καὶ πολλοὺς τῶν κατοίκων αὐτῆς κατέστησαν εἰς τὴν τάξιν τῶν Εἰλώτων (4)· ἐκ δὲ τῶν λοιπῶν Μεσσηνίων τινὲς κατέφυγον εἰς τὴν Σικελίαν καὶ ἄλλους συνέκτισαν οἱ Ἀθηναῖοι εἰς Ναύπακτον. Ἀλλὰ μετὰ τρεῖς ἑκατονταετηρίδας ἐπανῆλθόν τινες εἰς τὴν πατρίαν γῆν, ὅπου ἔζησαν τοῦ λοιποῦ ἐν δημοκρατικῇ πολιτείᾳ, ὥς οὐ ὑπέκυψαν καὶ αὐτοὶ εἰς τὴν δυναστείαν τῶν Ρωμαίων.

(1) Ὁ Ἀριστοφ. λέγει περὶ Πύλου. «Ἔστι Πύλος πρὸ Πύλοιο· Πύλος γε μὲν ἐστὶ καὶ ἄλλος» Στράβ. Ἠλεία Τ. 2. σ. 447. (2) Θουκυδ. Δ. 43. Στράβ. Μεσσην. Τ. 2. σ. 481. (3) Ἐξ ὧν ὁ Τύμμενος ἔλαβε τὴν Ἀργολίδα, ὁ Κρεσφόντης τὴν Μεσσηνίαν καὶ ὁ Ἀριστόδημος τὴν Λακεδαιμόνιον. (4) Τὸ 668. ἔτος π. Χ.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Η'.

ΛΑΚΩΝΙΚΗ

59. Ἡ ΛΑΚΩΝΙΚΗ εἶναι τὸ μέγιστον τῶν τμημάτων τῆς Πελοποννήσου ὀριζόμενον ἀρκτικῶς μὲν ὑπὸ τῆς Ἀρκαδίας καὶ Ἀργολίδος, ἀνατολικῶς δὲ ὑπὸ τοῦ Μυρτώου Πελάγους, μεσημβρινῶς ὑπὸ τοῦ Κρητικοῦ καὶ δυτικῶς ὑπὸ τῆς Μεσσηνίας καὶ τοῦ Μεσσηνιακοῦ κόλπου. Περιελάμβανε δὲ 90 περίπου τετραγων. γεωγραφικῶν μιλίων ἔκτασιν.

60. Ἀρχαιοτάτατοι γνωστοὶ κάτοικοι τῆς Λακωνικῆς ἦσαν οἱ Φθιώται Ἀχαιοί, οἱ μετὰ τοῦ Πέλοπος ἐλθόντες εἰς Πελοπόννησον. Ἡ δὲ χώρα αὐτῆς, ὡς καὶ ἅπαντα ἡ Πελοπόννησος, ὀνομάσθη κατ' ἀρχὰς Ἀργος (1), ἀκολούθως Λελεγία ἀπὸ τοῦ Λέλεγος τοῦ Α'. βασιλέως αὐτῆς, καὶ τέλος Λακωνική καὶ ἡ μητρόπολις Λακεδαίμων ἀπὸ τοῦ Λακεδαίμονος υἱοῦ τοῦ Διὸς καὶ τῆς Ταυγέτης. Ἡ Λακωνική εἶχε κατὰ τοὺς ἀρχαιοτάτους χρόνους ἑκατὸν πόλεις, ὅθεν καὶ ἑκατόμπολις ὀνομάζετο καὶ ἑκατόμβοια ἔθνον κατ' ἔτος (2). εἶχε δὲ τότε τοὺς κατοίκους ὥστε ἀπέστειλεν ἀποικίας εἰς τὴν νῆσον Θήραν (3), εἰς Μῆλον (4), εἰς Κρήτην (5), εἰς τοὺς ἐν Ἰταλίᾳ Σαβίνους (6) εἰς Μ. Ἀσίαν καὶ ἀλλαχόσε.

61. Ἡ χώρα αὕτη ἦν ἐκ φύσεως ὀχυρὰ, διότι τὸ πλεῖστον τῶν αἰγιαλῶν, ὡς καὶ τὰ ἐνδότερα αὐτῆς καλύπτονται ὑπὸ ὀρέων (7). Τὸ Ταυγέτον ὄρος διαιρεῖ εἰς δύο τὴν Λακωνικὴν αἰ ὑπάρχει αὐτοῦ δειδρώδεις αἰ δὲ κορυφαὶ διασχίζουσαι τὰ νέφη, εἰσὶν ὡς τὸ πολὺ χιονοσκεπασοί. Μέγα μέρος τῆς Λακωνικῆς καὶ ἰδίως τῆς Λακεδαίμονος

(1) Στράβ. Λακων. Τ. 2. σ. 189. « ἀλλὰ καὶ ἰδίως τὴν Λακωνικὴν οὖτω προσαγορευθῆναι. » (2) Στράβ. Λακ. Τ. 2. σ. 185. (3) Παιουσ. Λακ. κ. 1. ζ'.

(4) Ἡρόδοτ. Η'. 48. Θουκυδ. Ε'. 84 καὶ 112.

(5) Διόδωρ. Σικελ. Ε'. 80. (6) Διονύσιος Ἀλικαρν. Ἀρχαιότ. Ῥώμ. Β'. 49.

(7) Διὸ καὶ ὁ Εὐριπίδης καλεῖ αὐτὴν, « δυσσεύβολον πολέμοις. » Στράβ. Λακ. Τ. 2. σ. 194. ἀλλ' εὖσειστος ἡ Λακωνική καὶ δὴ τοῦ Ταυγέτου κυρυφὰς τινὰς ἀπορῶναι, τινὰς μνημονεύουσιν. » αὐτ. σ. 192.

εἶναι ἐκτεταμένη καὶ κατακεκαλυμμένη ὑπὸ ἐλαίων, συκαμινεῶν καὶ καρποφόρων δένδρων. Αἱ κοιλάδες αὐτῆς εἰσὶν εὐκαρποὶ, τὰ φυτὰ πολλὰ καὶ ποικίλλα, τὰ ποίμνια πολυάριθμα καὶ τὰ ὕδατα ἀφθονα καὶ διαυγέστατα. Τὸ ἕαρ ἐν αὐτῇ εἶναι τερπνότατον ἀναγυλλόμενον ὑπὸ τῆς φωνῆς τῆς ἀηδόνος καὶ τῆς εὐωδίας τῶν ἀνθέων, τὸ δὲ θέρος παρέρχεται ἐν διηνεκεῖ ὁρότῳ.

62. Ὅρη αὐτῆς. Τὸ Ταῦγετον, ἐπίσημον ὄρος τῆς Λακωνικῆς ἀρχόμενον ἀπὸ τῆς Ἀρκαδίας καὶ καταλήγον ἐπὶ τὸ Ταΐναρον· αἱ ὑψηλότεραι αὐτοῦ κορυφαὶ ὀνομάζοντο Ταλετόν καὶ Εὐόρας· καὶ τὸ μὲν Ταλετόν ἦν ἱερὸν τοῦ Ἥλιου, εἰς ὃν ἔθουσιν ἵππους καὶ ἄλλα ζῶα· εἰς δὲ τὸν Εὐόραν διητῶντο πικτοῖα εἶδη ζῶων ἀγρίων (1). Τὸ Ταῦγετον περιεῖχε σίδηρον, ἀκόντη ἀρίστη καὶ μάρμαρον δι' ἀγχαλματοποιίαν· ὁ Θόδραξ πλησίον τῆς Σπάρτης, ἐφ' οὗ ἦν κώμη ὁμώνυμος καὶ ναὸς τοῦ Ἀπόλλωνος (2)· τὸ Κρακάδιον, τὸ Ἰλιον καὶ ἡ Ἀσία, ὅρη κείμενα πρὸς τὸ Γύθειον· τὸ Λαρίσιον ἱερὸν τοῦ Διονύτου· τὸ Καλάβιον ἐν τῇ Γερηνίᾳ χώρα, ὅπου καὶ σπήλαιον ἀξιόθεατον· ὁ Ὀλυμπος, πλησίον τῆς Σελλασίας· ὁ Ζάδραξ πρὸς τὴν Λιμηράν—Ἐπίδαυρον· ὁ Πάραρον, μετὰ τὴν Λακωνικὴν καὶ Κυνουρίαν· τὸ Μεμελάϊον, παρὰ τῇ ἀριστερᾷ ὀχθῇ τοῦ Εὐρώτα, ἀπέναντι τοῦ Ταῦγέτου, ἐφ' οὗ ἦν καὶ φρούριον Μεμελάϊον καλούμενον (3).

63. Ἀκρωτήρια. Τὸ Ταΐναρον, ἡ μεσημβρινωτάτη ἄκρα τῆς Πελοποννήσου (4), ὅπου ὑπῆρχεν ἄλλος καὶ ναὸς τοῦ Ποσειδῶνος, καὶ λατομεῖαι λίθου πολυτελοῦς, ὅς τις ἐλέγετο Ταϊνάριος λίθος· αἱ Θυρίδες, ἄκρα ἀπότομος τοῦ Ταῦγέτου παρὰ τὸ Ταΐναρον· αἱ Μαμελαὶ (5) ἀπέναντι τῶν Κυθήρων συνεχόμεναι μετὰ τοῦ Πάρ-

(1) Παισαν. Λακ. 20. εἰ. Τὸ ὕψος τοῦ Ταῦγέτου δὲν προσδιορίζετο ὑπὸ τῶν ἀρχαίων. (2) Κροῖσος ὁ βασιλεὺς τῆς Λυδίας ἔπεμψε χρυσὸν πρὸς κατασκευὴν ἀγάλματος τοῦ Θόδρακος Ἀπόλλωνος. Ἡρόδοτ. Α'. 69.

(3) Πολύβ. Ε'. 22. (4) Ἐπὶ τοῦ κρημνώδους τούτου ἀκρωτηρίου ὑπάρχουσι θαυτάτα σπήλαια καὶ χάσματα, ἀφ' ὧν ἐδόξαζον οἱ ἀρχαῖοι ὅτι ἐγένετο ἢ εἰς ἄδου κατάβασις, καὶ ὅθεν ἐμυθεύετο ὅτι ὁ Ἡρακλῆς ἀνήγαγε τὸν Κέρβερον ἐξ ἄδου· Στράβ. Λακ. Τ. 2. σ. 486. (5) Πικρὰ τοῖς ἀρχαίοις ἢ τοῦ ἀκρωτηρίου τούτου διάδοσις ἐθεωρεῖτο φοβερὰ καὶ ἐπικίνδυνος·

νωνος. **Ορου Γράθος*, ἀκρωτήριον σχηματίζον μετὰ τῶν Μαλεῶν μικρόν τινα κόλπον· ἡ *Μινῶα ἄκρα*, ἐφ' ἧς καὶ φρούριον ὀχυρωθὲν ἐπὶ Ῥωμαίων.

64. Ποταμοί. Ὁ *Εὐρώτας*, ἔχων τὰς πηγὰς αὐτοῦ ἀπὸ τῆς Ἀρκαδίας ἐκβάλλει εἰς τὸν Λακωνικὸν κόλπ. πλησίον τοῦ Γυθείου· εἶναι δὲ διάστημα καὶ καλλιέρεους ποταμοὺς, ὀνομασθεὶς οὕτως ἀπὸ τοῦ Εὐρώτου ἐγγόνου τοῦ *Ἀέλεγος* (1)· ὁ *Οἶροῦς*, ῥέων παρὰ τὴν Σελλασίαν ἐκβάλλει εἰς τὸν Εὐρώταν· ὁ *Γόργυντος* καὶ ἡ *Τίασα*, πλησίον τῆς ὁποίας ἦτο ναὸς τῶν *Χαρίτων*· ὁ *Κρακίων*, ῥέων εἰς τὴν πεδιάδα τῆς *Σπάρτης*. Παρὰ τὰς ὄχθας αὐτοῦ ὁ νομοθέτης *Λυκοῦργος* ἔλαβε χρησμὸν ἵνα ιδρύσῃ ναοὺς τοῦ Διὸς καὶ τῆς Ἀθηνᾶς καὶ στήσῃ τὴν ἐδραν τῆς *Γερουσίας* (2)· τὸ δὲ *Συμβαῖον* ἦν λίμνη παραθαλάσσιος μεταξὺ Βοιῶν καὶ Μαλεῶν, παρὰ τῇ ὁποίᾳ ἦν σπήλαιον καὶ ἄγαλμα Ποσειδῶνος.

65. Πόλεις. *Σπάρτη* καὶ *Λακεδαίμων*, κατὰ τὴν δυτικὴν ὄχθην τοῦ Εὐρώτα μεταξὺ *Ταῦγέτου* καὶ τῶν *Μενελαίων* ὀρέων οὕτα πρωτεύουσα τῆς Λακωνικῆς, καθέδρα τῶν βασιλέων, καὶ μήτηρ στρατηγῶν καὶ βασιλέων ἐνδοξοτάτων· κειμένη δ' ἐπὶ γεωλόφου ἐν μέσῳ πεδιάδος καταφύτου καὶ μεγαλοπρεποῦς εἶχε σχῆμα περιφερὲς καὶ 48 σταδίων περίμετρον (3), ὁ δὲ περὶ αὐτὴν τόπος διηρεῖτο εἰς τέσσαρα προάστεια (4). Πρώτιστος αὐτῆς κτίτωρ ὑπῆρξεν ὁ *Ἀέλεξ*, ἐξ οὗ καὶ ἐκλήθη *Λελεγία*. *Λακεδαίμων* δὲ καὶ *Σπάρτη* ὀνομάσθη ἀκολούθως ὑπὸ τοῦ συνοικίσαντος καὶ βασιλεύσαντος ἐν αὐτῇ *Λακεδαίμονος* καὶ τῆς γυναικὸς αὐτοῦ *Σπάρτης*. Ἡ πόλις αὕτη δὲν εἶχε ναοὺς καὶ οἰκοδομὰς πολυτελεῖς, οὔτε ἐμπορικὰ καὶ βιομηχανικὰ καταστήματα, περιεῖχε μόνον δημόσια οἰκοδομήματα εὐκτιστα, κατασκεῖτο ὑπὸ ἐννέα χιλιάδων πολιτῶν καὶ ἐξήκοντα χιλιάδων *Εἰλώτων* καὶ ἦτον ἀτείχιστος· διότι, κατὰ

ὅθεν καὶ ἡ παροιμία « Μαλεᾶς δὲ κάμψας ἐπελάθου τῶν οἴκαδε. » *Στράβ.* Κορ. Τ. 2. σ. 240 Ὀμήρ. Ὀδ. I. 80. (1) Γίγνεται δὲ (ὁ Εὐρώτας) τὸν πλείω χρόνον ἄβατος διὰ τὸ μέγεθος. *Πολύβ.* Ε' . 22. (2) *Πλούταρχ.* ἐν β. *Λυκοῦργ.* (3) *Πολύβ.* Θ'. 24. (4) Αἱ συνοικίαι αὗται ὀνομάζοντο, *Δίμναι*, *Κυνόσουρα*, *Μεσόα* καὶ *Πιτάνη*. *Παυσαν.* Λακ. Α'. ἦν δὲ πόλις ἀρχαιοτάτη ἀναφερομένη καὶ ὑπὸ τοῦ Ὀμήρου Ἰλ. Β. 582.

τὸν νομοθέτην Λυκούργον, τείχη αὐτῆς ἔπρεπε νὰ ὦσι τὰ στήθη τῶν πολιτῶν.

66. Τὰ ἐν Σπάρτῃ ἀξιολογώτερα μέρη ἦσαν· Τὸ *Θέατρον*, ἐκ λευκοῦ μαρμάρου ἀπέναντι τοῦ ὁποίου ἔκειντο οἱ τάφοι τοῦ Λεωνίδου, τοῦ Πausανίου, τοῦ Βρασίδου καὶ ἄλλων περιωνύμων Σπαρτιατῶν(1)· ὁ *Δρόμος*, ὅπου ἐγυμνάζοντο οἱ νέοι τὸν ἀγῶνα τοῦ δρόμου, καὶ ἴστατο ἄγαλμα Ἡρακλέους, ἐν ᾧ ἔθυσον οἱ ἐξ ἐφῆβων μεταβαίνοντες εἰς ἄνδρας καὶ κλούμενοι *Σφαιρεῖς*· ὁ τόπος *Πλατανιστᾶς*, ἐνθα ἐμάχοντο οἱ ἔφηβοι· ἦν δὲ κατάφυτος ἀπὸ δρυῶν καὶ πλατάνων, καὶ περιεκυκλοῦτο πανταχόθεν ὑπὸ ὄχετος ποταμίου ὕδατος, ἔχων διόδους διὰ γεφυρῶν· εἰς δὲ τὴν ἀρχὴν ἐκάστης γεφυρᾶς ἴστατο ἄγαλμα Ἡρακλέους καὶ εἰκὼν Λυκούργου (2)· τὸ *Ἡρώων* Κυνίσκας θυγατρὸς τοῦ Ἀρχεδάμου, ἥτις πρώτη ἔθρεψεν ἵππους καὶ ἐνίκησεν εἰς τὰ Ὀλύμπια δι' ἄρματος· τὸ *Ἀγαλμα* τοῦ Ἀρεως, σιδηροδεσμίου παρασταθέντος, ὅτι τρόπον τινὰ μένει πάντοτε ἐν Σπάρτῃ, ὅπως καὶ ἡ ἐν Ἀθήναις Ἀπτερος Νίκη· ἡ *Ποικίλη Ἀέσχη* καὶ ἐπὶ λόφου διπλοῦς νὰς ἔχων ἀγάλματα Ἀφροδίτης, φαινόμενα τὸ μὲν ὥπλισμένον, τὸ δὲ κεκαλυμμένον καὶ σιδηροδέσμιον (3)· ὁ *Χιτῶν*, ἐνθα αἱ γυναῖκες ὕφαινον χιτῶνα διὰ τὸν Ἀμυκλαῖον Ἀπόλλωνα· ὁ Νὰς τοῦ Λυκούργου, ὃν ἐτίμησαν ὡς θεόν· καὶ παρ' αὐτῷ ἡρώων τοῦ Χείλωνος, ἐνὸς τῶν ἐπτὰ σοφῶν τῆς Ἑλλάδος· τὸ *Λιμναῖον*, τόπος ἱερὸς τῆς Ὀρθίας Ἀρτέμιδος, περὶ τὸν βωμὸν τῆς ὑποίας ἐρράβδιζοντο οἱ παῖδες (4)· Ἐν δὲ τῇ ἀγορᾷ τῆς Σπάρτης ἴστατο στοὰ ἐπιφανεστάτη καλουμένη *Περσικὴ Στοὰ*, ὡς κατασκευασθεῖσα ἀπὸ λαφύρων Περσικῶν ἦν δὲ μεγίστη, καὶ ἐκοσμεῖτο

(1) Παρὰ τοὺς τάφους τοὺτους ἐτέλουν ἀγῶνας καὶ ἔλεγον λόγους κατ' ἔτος· Τὰ δὲ ὅσα τοῦ Λεωνίδου μετεκομίσθησαν ἐκ Θερμοπυλῶν 40 ἔτη μετὰ τὸν θάνατόν του. (2) Οἱ ἔφηβοι εἰσέρχοντο εἰς τὸν Πλατανιστᾶν διὰ νυκτὸς καὶ διὰ κλήρου· ἐμάχοντο δὲ διὰ τῶν χειρῶν λακτίζοντες καὶ διὰ τῶν ποδῶν· ἐδάκνοντο καὶ τοὺς ὀφθαλμοὺς ἀντῳρῶν καὶ οὕτως ἐμάχοντο ἀνὴρ πρὸς ἄνδρα· ἄθροοι δὲ ἐνέπιπτον βιαίως καὶ εἰς τὸ ὕδωρ ὥθουν ἀλλήλους. Πausan. Λακ. 14. ἡ. (3) Πausan. Λακ. 15. α καὶ ἡ.

(4) Τὸ ἄγαλμα τῆς Ἀρτέμιδος μετέφερον ἐκ τῆς Ταυρίδος ὁ Ὀρέστης καὶ ἡ Ἰφιγένεια.

διὰ κίωνων ἐκ λευκοῦ μαρμάρου, παριστάντων τὸν Μαρδόνιον, τὴν βασιλίδαν τῆς Ἀλικαρνασσοῦ Ἀρτεμισίαν καὶ ἄλλους τῶν μεγιστάνων Περσῶν (1). τὰ Ἀρχεῖα τῆς Γερουσίας, τῶν Ἐφόρων καὶ τῶν Βιδικίων· οἱ ναοὶ τῆς Γῆς, τοῦ Διὸς, τῆς Ἀθηνᾶς, τοῦ Ἀπόλλωνος, τῆς Ἥρας καὶ τοῦ Ἀσφαιλίου Πησειδῶνος, πρὸς δὲ καὶ μέγιστος ἀνδριάς τοῦ Δήμου τῶν Σπαρτιατῶν. Θεομηλίδαν ἐκάλουν μέρος τῆς πόλεως ὅπου ἦσαν οἱ τάφοι τῶν Αἰγιαδῶν βασιλέων· ἦν δὲ ἐν αὐτῷ καὶ ναὸς τοῦ Ἰουλίου Καίσαρος καὶ Αὐγούστου παρὰ τὸν βωμὸν τοῦ ὁποίου ἴστατο ἀνδριάς χαλκοῦς τοῦ Ἀγίου, ὅστις, ὡς ἔλεγον, ἐμαντεύσατο εἰς τὸν Λύσανδρον, ὅτι ἐμελλε νὰ κυριεύσῃ τὸν τόπον τῶν Ἀθηναίων περὶ Αἰγὸς Ποταμοῖς, πλὴν τριηρῶν δέκα (2). τὸ Ἑλληγιον, τόπος ὅπου συνεσκέφθησαν οἱ Ἕλληνες τίνι τρόπῳ ν' ἀντιταχθῶσι κατὰ τῶν Περσῶν· ὁ Χορὸς ἕτερος τόπος, ἐνθα συνεκρότουν χοροὺς οἱ ἐφηβοί, εἰς τιμὴν τοῦ Ἀπόλλωνος κατὰ τὴν μεγάλην καὶ ἐπισημοτάτην ἑορτὴν τῶν Γυμνοπαιδιῶν· τὸ δὲ οἰκοδόμημα ἐνθα ἐγένοντο αἱ συνεδριάσεις ἐκαλεῖτο Σκιάς· ἦν δὲ καὶ ναὸς Ἥρας, εἰς τὸ ἄγαλμα τῆς ὁποίας προσέφερον θυσίας αἱ νυμφεύουσαι τὰς θυγατέρας τῶν μητέρων. — Εἰς δὲ τὴν Ἀκρόπολιν τῶν Λακεδαιμονίων, ἥτις κυρίως ἦν ὁ εἰς τὴν συμβολὴν τοῦ Εὐρώτα καὶ τοῦ Κνακίωνος λόφος, ἀνυψοῦτο ὁ περίφημος ναὸς τῆς Χαλκιοῖκου καὶ Πολιούχου Ἀθηνᾶς, ἐκ χαλκοῦ κατεσκευασμένος ὡς καὶ τὸ ἄγαλμα τῆς Θεᾶς (3). —

67. *Λίμναι*, πρόστειον τῆς Σπάρτης πρὸς τὸ Ταύγετον, ἱερὸν

(1) Πausan. Λακων. 11. γ'. (2) Πausan. Λακ. 11. ε. καὶ 14. β'.

(3) Πausan. Λακ. 17. γ'. Ἡ Σπάρτη κατέστη περίδοξος, ἀναδειχθεῖσα εἰς τὰ χρονικά τῶν ἔθνων καὶ τῶν αἰώνων μοναδικὴ καὶ ἐνδοξοτάτη πόλις, χρηματίσασα καὶ ἐπὶ πολλὸν χρόνον ἡ κυρία καὶ ἡγεμονίς ἀπάσης τῆς Ἑλλάδος. Τὴν δόξαν δὲ καὶ τὸ μεγαλεῖον τῆς Σπάρτης ἐθεμελίωσαν τὰ μεγάλα κατορθώματα τοῦ Ἀγιδος, τοῦ Ἀγησιλάου, τοῦ Λεωνίδου, τοῦ Λυσάνδρου καὶ τοῦ Βρασίδου· ἐθεμελίωσεν ἡ αὐστηρὰ νομοθεσία τοῦ μεγάλου αὐτῆς νομοθέτου Λυκούργου, ἐξ ἧς ἐπήγαγε τὸ εὐγενὲς, καὶ τὸ ἐδραῖον τῶν ἡρώων καὶ ὁ πρὸς τὴν δόξαν τῆς πατρίδος διακαὴς ἔρως. Ἡ δὲ εὐσεβὴς προσήλωσις τῶν Σπαρτιατῶν πρὸς τοὺς νόμους, κατέστησεν αὐτοὺς ἐπὶ τοσοῦτον, ὥστε, οἱ μὲν ἄνδρες ἔλεγον ἐν ταῖς μάχαις «χάριεν εἰ ὑπὸ σκιάν αὐτοῖς μαχεσόμεθα». αἱ δὲ γυναῖκες, «ἢ τὰν ἢ ἐπὶ τάν.»

τοῦ Διονύσου καὶ γνωστὸν διὰ τὰ ἐκεῖ λιμνάζοντα ὕδατα. — *Θεράπνη*, κώμη ἔξωθεν τῆς Σπάρτης παρὰ τὸν Εὐρώταν, ἔχουσα ναὸν(1) ἐν ᾧ, ὡς ἔλεγον, ἐτάφησαν ὁ Μενέλαος καὶ ἡ Ἑλένη. — *Ἀλέσσαι*, τόπος μεταξὺ Θεράπνης καὶ Ἀμυκλῶν, ἐνθα Μύλης ὁ υἱὸς τοῦ Λέλεγος ἐφευρὼν πρῶτος τὴν μύλην ἔκοψεν ἄλευρα. — *Ἀμύκλαι*, εἰς τὰς ὑπωρεῖας τοῦ Ταυγέτου, εἴκοσι στάδια μακρὰν τῆς Σπάρτης εἰς τόπον καλλιθενδρότατον καὶ καλλικαρπότατον· ὑπάρχει δ' ἐν αὐταῖς ἐπιφανέστατον τέμενος τοῦ Ἀμυκλαίου Ἀπόλλωνος (2), ἐντὸς τοῦ ὁποίου ἔκειντο μεγαλοπρεπέστατος θρόνος καὶ καλοσσαῖον ἄγαλμα τοῦ Θεοῦ, (3) ὡς καὶ συλλογὴ πολλῶν θεοτήτων. Ἐν Ἀμύκλαις ἐτελοῦντο τὰ Ἰακίνθια, ἑορτὴ εἰς τιμὴν τοῦ Ἰακίνθου, οἱ δὲ Ἀμυκλαεῖς, μετὰ διαφόρους μεταβολάς, ἀποστάντες τῆς Σπάρτης ἐξεβλήθησαν καὶ ᾤκησαν τὴν νῆσον Μήλον καὶ τὴν πόλιν τῆς Κρήτης Γόρτυνα. —

68. *Βρασίαι* πόλις, εἰς τὸν πρὸς ἀνατολὰς αἰγιαλὸν κειμένη, ἔχουσα ναοὺς Ἀσκληπιοῦ καὶ Ἀχιλλέως. Οἱ Βρασιεῖς ἔλεγον, ὅτι εἰς τὰς ἀκτὰς τῆς χώρας αὐτῶν ἐρρίφη ἡ Λάρναξ, ἡ περικλείουσα τὴν Ἰνώ καὶ τὸν Διόνυσον. — *Μαριός*, πόλισμα 100 στάδια μακρὰν τῶν Γερωνθρῶν ἔχον ναὸν ἀπάντων τῶν θεῶν καὶ ἄλλος μὲ ἀφθόνους πηγὰς ὑδάτων(4). — *Κύφαρτα*, πόλις εἰς τὸν ἀνατολικὸν αἰγιαλὸν, ἔχουσα ναὸν καὶ ἄγαλμα Ἀσκληπιοῦ ἐκ μαρμάρου· ἐνταῦθα ἦν κρουνοὺς ψυχροῦ ὕδατος ὅπερ ἀνέβλυσεν ἐκ πέτρας, ὅτε κατὰ τὴν μυθολογίαν, ἡ Ἀταλάντη διψῶσα, ἐπληξε τὴν πέτραν διὰ τῆς λόγχης. —

69. *Σελινοῦς*, κώμη μετόγειος. — *Γερὸνθραι*, πόλις 20 στάδια μακρὰν τῆς Σελινοῦντος, ὅπου ἐτελεῖτο εἰς τιμὴν τοῦ Ἄρεως ἑορτὴ, εἰς τὴν ὁποίαν ἀπήγορεύοντο αἱ γυναῖκες. — *Ζάραξ*, εὐλίμενος πόλις πρὸς τὸ ὁμώνυμον ὄρος, μὲ ναὸν Ἀπόλλωνος, οὗ τὸ ἄγαλμα ἐφαί-

(1) Ἡρόδοτ. ΣΤ'. 64. Πausan. Λακ. 49. θ'. «Θεράπνη δὲ ὄνομα μὲν τῷ χωρίῳ γέγονεν ἀπὸ τῆς Λέλεγος θυγατρὸς η». (2) Πολύβ. Ε'. 49.

(3) Ἔχει δὲ (τὸ ἄγαλμα) ἐπὶ τῇ κεφαλῇ κράνος, λόγχην δ' ἐν ταῖς χερσὶ καὶ τόξον η. τὸ δὲ μέγεθος αὐτοῦ 30 πηγῶν. Πausan. Λακ. κ. 49.

(4) Πausan. Λακ. 22. ζ'. Εἰσὶ δὲ καὶ ἐν Ἀρτέμιδος ἱερῷ πηγαί· ὕδωρ ἄφθονον, εἴπερ ἄλλο τι χωρίον, παρέχεται Μαριός.

νετο ἔχον κιθάραν (1). — Ἐπίδαυρος Λιμερὰ, πόλις ἔχουσα λιμένα καλὸν καὶ ἀκρόπολιν ὀχυράν· ἔκειτο δ' ἐπὶ τῆς ἀνατολικῆς παραλίας ἐπὶ μικρᾷς βραχέδους νήσου, ἐνουμένης μετὰ τῆς ξηρᾶς διὰ γεφύρας (2)· παρ' αὐτῇ ἔκειτο καὶ τὸ φρούριον Μινώα. — Βοιαί, πόλις πρὸς τὸν ὁμώνυμον κόλπ. ἀπέναντι τῶν Κυθήρων, κτισθεῖσα ὑπὸ Βοιοῦ, ἐνὸς τῶν Ἡρακλειδῶν. — Ἀσωπὸς, μεταγενεστέρᾳ παραθαλάσσιος πόλις ἔχουσα γυμνάσιον καὶ ναὸν τῶν Ῥωμαίων Αὐτοκρατόρων. — Ἀκριαί, παραλία περιτετειχισμένη πόλις, ἔχουσα λιμένα, γυμνάσιον καὶ ναὸν Μητρὸς θεῶν. Ἐν Ἀκριαῖς κατέκει Νικοκλῆς ὁ νικήσας πεντάκις τὸν δρόμον εἰς τὰ Ὀλύμπια. —

70. Ἐλος, χωρίον ἐλῶδες καὶ πόλις κτισθεῖσα ὑπὸ Ἐλλίου υἱοῦ τοῦ Περσέως. Τοὺς κατοίκους τοῦ Ἐλους καθυποτάξας ὁ βασιλεὺς Ἄγις (3), ἠχμαλώτισε καὶ ἔφερεν εἰς Σπάρτην, καὶ οἱ Λακεδαιμόνιοι ἀκολούθως μετεχειρίζοντο αὐτοὺς ὡς δημοσίους δούλους, ἀναθέσαντες αὐτοῖς τὴν γεωργίαν, καὶ πάντα τὰ θάναυσα καὶ βαρέα ἔργα. Οἱ τοιοῦτοι δούλοι οὐδέποτε ἠδύναντο ν' ἀπελευθερωθῶσιν ἢ πωληθῶσι, καὶ πρὸς διαστολὴν τῶν εἰς τὰς οἰκίας ὑπηρετῶν, οὐδ' ἐκάλουν οἰκέτας, ὠνόμασαν τοὺς ἐργάτας δούλους Εἰλωτας, καὶ τὸ εἶδος τοῦτο τῆς δουλείας Εἰλωτεῖαν (4). — Κροκέαι, κώμη παρὰ τῇ ὁποίᾳ ἦν λατομεῖον μαρμάρου καλλίστου, χρώματος πρασίνου· εἶχε δὲ ἄγαλμα μαρμαρίνου Διὸς Κροκεάτα, καὶ ἄγαλμα χαλκοῦν Διοσκούρων. — Αἰγίαι, πόλισμα πρὸς τὸ Γύθειον, ἔχον πλησίον λίμνην ἐν ᾗ ἐδοξάζετο, ὅτι οἱ ἄλιεῦντες ἀπέθνησκον (5). —

71. Γέθειον, ἀπέναντι καὶ δυτικῶς τῶν ἐκβολῶν τοῦ Εὐρώτα, ἐπίνειον τῆς Σπάρτης ἔχον ναύσταθμον χειροποίητον· ἔκειτο δ' εἰς τὸν μυχὸν τοῦ Λακωνικοῦ κόλπ. ἀπέχον ἐπίσης τῆς Σπάρτης καὶ τοῦ

(1) Πausan. Λακ. κ. 24. (2) Ὁ μὲν Στράβων καλεῖ αὐτὴν Λιμερὰν, ὡς ἂν Λιμενηρὰν, οὖσαν εὐλίμενον· ὁ δὲ Στέφανος ἀναφέρει ὅτι Λειμηρὴν καλοῦσιν τινες αὐτὴν παρὰ τὸ λειμῶνας ἔχειν. Σκύλακ. Καριανδ. Περιπλ. σελ. 43. ἐν σημ. Στράβ. Ἀργ. Τ. 2. σ. 494. (3) Τὸ 4056 ἔτος π. Χ.

(4) Τὸ Ἐλος ἦν τοσοῦτον ἀρχαῖον πόλισμα, ὥστε ἀναφέρει αὐτὸ καὶ ὁ Ὅμηρος ἐν Ἰλ. Β. 784, «Ὀἷ τ' ἄρ' Ἀμύκλας εἶχον Ἐλος τ', ἔφαλον πτολίεθρον». Ἡ δ' Ἐλία εἶναι πλείστη καὶ καλλίστη χώρα τῆς Λακωνικῆς. Πολύβ. Ε'. 20. (5) Πausan. Λακ. κ. 21. ε'.

Ταινάρου 240 στάδια (1). Περὰ τὸ Γύθειον, ἀφ' ἐνὸς ἦν λίθος ἀκχετέργαςτος, ἐφ' οὗ ἐνομιζέτο ὅτι καθεστῆς ὁ Ὁρέστης ἐθεραπεύθη ἀπὸ τῆς μανίας· ἀφ' ἐτέρου δ' ἡ μικρὰ νῆτος *Κρανάη*, εἰς ἣν κχτέφυγεν ὁ Πάρις μετὰ τῆς Ἑλένης (2). — *Λᾶς*, πόλις νοτιοδυτικῶς 40. στάδια μακρὰν τοῦ Γυθείου, πρὸ τῶν τειχῶν τῆς ὁποίας ἐσώζετο (3) Τρόπαιον τῆς νίκης τῶν Λακεδαιμονίων κατὰ τῶν Μακεδόνων. — *Τευθρώνη* καὶ *Καινὴ πόλις*, ἐπὶ τοῦ Ταινάρου ἔχουσα ὑπόγειον ναὸν Δήμητρος. — *Οἶτυλος* ἢ *Τύλος*, ἐπὶ τῆς δυτικῆς παραλίας τῆς Λακωνικῆς, ἔχουσα πλησίον ναὸν καὶ μαντεῖον τῆς Ἴους. — *Ἀρεόπολις*, ἀρκτικῶς τοῦ Οἰτύλου, παράλιος πόλις, ὀνομασθεῖσα πρὸς τιμὴν τοῦ Ἀρεως. — *Πέφρος*, πόλισμα καὶ νησίς βραχὺδής, ἐφ' ἧς ἐγεννήθησαν οἱ Διόσκουροι, καὶ ἴσταντο χαλκὰ ἀγάλματα αὐτῶν.

72. *Λεύκτρα*, πόλις ἐπὶ τῶν μεθορίων τῆς Λακωνικῆς πρὸς τὸ Λύκαιον (4), καὶ 20 στάδια ἀρκτικῶς τῆς Πέφρου, ἔχουσα ναὸν τοῦ Ἑρωτος καὶ ἄλλος δι' οὗ ἔρρεεν ὕδωρ, ὅπερ ὡς ἐνομίζον οὐδέποτε παρέσυρε τὰ ἀπὸ τῶν δένδρων πίπτοντα φύλλα. Περὶ τῶν Λεύκτρων ἐδικάσθησαν ἐπὶ Φιλίππου οἱ Μεσσήνιοι πρὸς τοὺς Λακεδαιμονίους. — *Μαλέα*, ὁμοροῦσα τοῖς Λεύκτροις, καὶ μία τῶν πόλεων ἐξ ὧν συνκρίσθη ἡ Μεγὰ πόλις. — *Γερηνία*, πόλις παραθαλάσσιος πλησίον τοῦ Καλαθίου ὄρους, ἥτις ἀνήκουσα εἰς τὴν Μεσσηνίαν πρότερον, ἐδόθη εἰς τοὺς Λάκωνας ὑπὸ τοῦ Αὐτοκράτορος Αὐγούστου. Ἐν *Γερηνίᾳ* κατὰ τινας μὲν ἀνετράφη ὁ Νέστωρ, διὸ καὶ *Γερήνιος* ἐλέγετο· κατ' ἄλλους δὲ ἐν αὐτῇ ἐσώθη, ὅτε ἡ Πύλος ἠλείσκετο ὑπὸ τοῦ Ἡρακλέους (5). — *Φαραι* καὶ *Φάρις*, πόλις ἀρχαιοτάτη μεσημ. τῶν Ἀμυκλῶν πρὸς τὴν δεξιὰν ὄχθην τοῦ Φελλίᾳ. — *Πελλᾶνα*, ἀρκτικῶς τῆς Σπάρτης, ὅπου, ὡς ἔλεγον, ὥκησέ ποτε ὁ Τυνδάρεως ρεύγων τὸν Ἱπποκόοντα, καὶ ὅπου παρθένος τις, ἀντλοῦσα ὕδωρ εἰς τὴν πηγὴν Πελλανίδα, ἔπεσε καὶ ἐγένετο ἀφανής. —

73. *Σελιυσία*, πόλισμα εἰς τὴν δεξιὰν ὄχθην τοῦ ποτ. Οἰνοῦντος, περίφρονον διὰ τὴν ἐν αὐτῷ συγκροτηθεῖσαν μάχην τῶν Ἀχαιῶν

(1) Στράβ. Λακ. Γ. 2. σ. 486.

(2) Πausan. Λακ. κ. 22. Ἡ δὲ

Κρανάη, ἦν τὸ νῦν καλούμενον Μαραθονῆσι.

(3) Ἐπὶ τοῦ Πausanίου.

(4) Θουκυδ. Ε'. 54.

(5) Πausan. Λακων. κ. 26. ς'.

ὑπὸ τὸν Ἄρατον κατὰ τοῦ Κλεομένου τοῦ τελευταίου βασιλέως τῶν Λακεδαιμονίων. — *Καρίαι*, κώμη καὶ τόπος ἱερὸς τῆς Ἀρτέμιδος καὶ τῶν Νυμφῶν, κείμενος ἐπὶ λεωφόρου παρὰ τὴν Σελλασίαν· ἐκεῖ ἐν ὑπαίθρῳ ἦν ναὸς Ἀρτέμιδος Καρυάτιδος, ὅπου κατ' ἔτος συνήρχοντο αἱ Λακεδαιμόνιαι παρθένοι καὶ ἐχόρευον ὄρχησιν ἐπιχώριον (1). — *Βελμίνα*, πόλις ἀρκτικῶς τῆς Σπάρτης κατὰ τὰ ὅρια τῆς Ἀρκαδίας, ἐπὶ τῆς γῆς διὰ τῆς ὁποίας διήρχετο ὁ Εὐρώτας. — *Ψαμαθοῦς*, λιμὴν μικρὸς, ὀλίγον βορ-ἀνατολικῶς τοῦ Ταινάρου· ἀπέ-αντι τοῦ Ψαμαθοῦντος ἔκειτο ἕτερος λιμὴν, καλούμενος Ἀχίλλειος (2).

74. Ἡ Λακεδαίμων δοκεῖτο ἀνέκαθεν μοναρχικῶς. Καὶ ἀπὸ τοῦ πρώτου βασιλέως αὐτῆς τοῦ αὐτόχthonος Λέλεγος, μέχρι τοῦ Τισαμενοῦ εἶχεν ἓνα μόνον βασιλέα· ἀλλ' ὅτε κατήλθον εἰς τὴν Πελοπόννησον οἱ Ἡρακλεῖδαι, ὁ Ἀριστόδημος, εἰς ὃν ἔλαχεν ἡ Λακωνικὴ, ἀφῆκεν εἰς τὸν θρόνον τοὺς διδύμους αὐτοῦ Εὐρυσθένη καὶ Προκλῆ, καὶ ἔκτοτε ἡ Σπάρτη εἶχε δύο παντοτε βασιλεῖς, ἓνα ἐκ τοῦ γένους τοῦ Εὐρυσθένους, καὶ ἓνα ἐκ τοῦ γένους τοῦ Προκλέους, καὶ τὸ εἶδος τοῦτο τῆς Κυβερνήσεως διήρκεσε πέντε περίπου ἑκατονταετηρίδας. Καὶ οἱ μὲν ἀπόγονοι τοῦ Προκλέους ὠνομάσθησαν Προκλειδαι, οἱ δὲ τοῦ Εὐρυσθένους Εὐρυσθενίδαι καὶ Ἀγίδαι, ἀπὸ τοῦ Ἀγίδος υἱοῦ τοῦ Εὐρυσθένους καὶ νικητοῦ πολλῶν περιοικίδων πόλεων. Ἐκ τῶν πρώτων βασιλέων ἐνδοξότεροι ἦσαν ὁ Τυνδάρεως καὶ ὁ Μενέλαος, διὰ τὴν σύζυγον τοῦ ὁποίου, τὴν διαβόητον διὰ τὰ κάλλη της Ἑλένην, ἐγένετο ὁ Τρωϊκὸς πόλεμος· ἐκ τῶν Εὐρυσθενιδῶν καὶ Προκλειδῶν οἱ πλεῖστοι ἐβασίλευσαν ἐνδόξως καὶ αἱ γενναῖαι αὐτῶν πράξεις ἀπεθανάτισαν τὰ ὀνόματά των καὶ ἐδόξαταν τὴν πατρίδα αὐτῶν (3).

75. Ἡ Σπάρτη ἀνέκαθεν ἦν τὸ σχολεῖον τοῦ ἀνδρικοῦ φρονή-

(1) Πausan. Λακ. 10. Αἱ εἰς τὴν Ἀκρόπολιν τῶν Ἀθηνῶν Καρυάτιδες τὰς παρθένας τῶν Καρυῶν εἰκονίζουσιν· ἦσαν δὲ ἑξ. Αἱ τέσσαρες ἴστανται εἰσέτι ὡς στήλαι εἰς τὴν στοὰν τοῦ Πανδρουσίου, ἥ μία ἔπεσε χαμαί, καὶ τὴν ἕκτην μετέφεραν ὁ Δόρυδος Ἑλγκιν εἰς τὸ Μουσεῖον τῆς Μ. Βρεττανίας.

(2) Ὁ Ἀχίλλειος λιμὴν ἦν τὸ νῦν θραχῶδες καὶ περίφημον Πορτοκάγιο.

(3) Τὰ ὀνόματα καὶ τὰς πράξεις τῶν βασιλέων τούτων περιγράφει ὁ Πausanias ἐν Λακ. ἀπὸ 4—11.

ματος καὶ τῶν στρατιωτικῶν ἀρετῶν· ἀλλ' ἂν ἦς ἐποχῆς ἐκυβερ-
νᾷτο ὑπὸ τῶν αὐστηρῶν νόμων τοῦ Λυκούργου ἔλαβε τοσαύτην
ὑπεροχὴν, ὥστε μόνῃ αὐτῇ ἐγένετο κυρία τῆς ξηρᾶς καὶ τῆς θα-
λάσσης· διότι ἡ σιδηρᾶ αὐτῆς πολιτεία παρήγαγεν ἄνδρας, ὧν οἱ
βραχίονες ἦσαν ἰσχυροὶ καὶ ῥωμαλαιοί, καὶ ἀνέδειξε τοὺς Σπαρ-
τιατάς ἀνδρειότερους πάντων τῆς Ἑλλάδος τῶν λαῶν.

67. Ἡ ἀνδρεία τῶν Σπαρτιατῶν ἐφάνη εἰς τοὺς δεινοὺς αὐτῶν
πολέμους κατὰ τῶν Ἀργείων καὶ τῶν Μεσσηνίων, εἰς οὓς ἀνεδεί-
χθησαν νικηταί· ἐφάνη καθ' ὅλην τὴν διάρκειαν τῶν Μηδικῶν πο-
λέμων, ὅτε ἡγωνίσθησαν λαμπρῶς μετὰ τῶν Ἀθηναίων καὶ τῶν
λοιπῶν Ἑλλήνων, καὶ μάλιστα εἰς τὰς Θερμοπύλας ὑπὸ τὸν Λεω-
νίδαν, καὶ εἰς τὰς Πλαταιάς ὑπὸ τὸν Πausanián· ἐφάνη εἰς τὸν Πε-
λοποννησιακὸν πόλεμον, ὅτε οἱ Σπαρτιαῖται ἐξῆλθον νικηταί, ἀ-
ναδειχθέντες μόνοι ἄρχοντες ἀπάσης τῆς Ἑλλάδος. Οἱ Θηβαῖοι
ἐν μέρει καὶ ἀκολούθως οἱ Μακεδόνες ἀντέταξαν δύναμιν εἰς αὐτοὺς,
ἀλλ' οἱ Σπαρτιαῖται διατηροῦντες καὶ μετὰ ταῦτα τὴν αὐτονομίαν
αὐτῶν, ἐφιλονεῖκουν περὶ πρωτείων καὶ πρὸς τοὺς βασιλεῖς τῶν
Μακεδόνων πολεμοῦντες καὶ πρὸς τοὺς Ἀχαιοὺς. Ἐπὶ τῆς Ῥω-
μαϊκῆς κυριαρχίας οἱ Ῥωμαῖοι ἐφάνιντο μᾶλλον ὥς σύμμαχοι τῶν
Σπαρτιατῶν ἢ ὥς κυριάρχαι αὐτῶν· ὁ δὲ Καῖσαρ Αὐγουστος ἔ-
δωκε πλήρη ἐλευθερίαν εἰς 24 πόλεις Λακωνικᾶς, ὧν οἱ κάτοικοι
ὠνομάζοντο Ἐλευθερολάκωνες, καὶ διετήρουν πάντοτε τὴν ἐλευθερίαν
αὐτῶν καὶ εἰς τοὺς μεταγενεστέρους χρόνους ἐπὶ Ἑνετῶν καὶ ἐπὶ
Τούρκων (1).

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Θ'.

ΑΡΚΑΔΙΑ

77. Ἡ ΑΡΚΑΔΙΑ ὠρίζετο ἀρκτικῶς μὲν ὑπὸ τῆς Ἀχαΐας, ἀνα-
τολικῶς δὲ ὑπὸ τῆς Ἀργολίδος, μεσημβρινῶς δὲ ὑπὸ τῆς Λα-

(1) Οἱ Ἐλευθερολάκωνες ἦσαν οἱ κοινῶς καλούμενοι Μανιάται, ὄντες γεν-
ναῖοι καὶ εἰς ἄκρον φιλοπάτριδες λαοί· διηκοῦντο δ' ὑπὸ ἐντοπίων ἡγεμόνων,
ἐξ ὧν περιδοξότεροι ὑπῆρξαν κατὰ τοὺς τελευταίους χρόνους ὁ Τζανέτμπεης
καὶ ὁ Πετρόμπεης.

κωνικῆς καὶ Μεσσηνίας, καὶ δυτικῶς ὑπὸ τῆς Ἡλείας, περιλαμβάνουσα 90 γεωγραφ. τετραγ. μιλίων ἔκτασιν. Κειμένη δὲ εἰς τὸ κέντρον τῆς Πελοποννήσου, εἶναι ὄρεινῇ, περιστεφανομένη ὑπὸ ὑψηλῶν καὶ κατασκίων ὀρέων, καὶ ἔχουσα ἔαρ διηνεκές, εὐκρασίαν τερπνὴν, καὶ χλωδὴν φυτὰ πρὸς συντήρησιν πολυχρίθμων παιμνίων.

78. Οἱ Ἀρκάδες ἐθεώρουν ἑαυτοὺς αὐτόχθονας καὶ ἐκαυχῶντο ὅτι ἦσαν Προτέλαιοι· ἡ δὲ Ἀρκαδία ἦν διηρημένη εἰς διάφορα μικρὰ τμήματα, καὶ ὠνομάσθη κατ' ἀρχάς Πελασγία ἀπὸ τοῦ Πελασγοῦ, ὅστις ἐδίδαξε τοὺς Ἀρκάδας νὰ κατασκευάζωσι καλύβας, νὰ ἐνδύωνται δερματίνους χιτῶνας, καὶ νὰ ἐσθίωσι θαλάνους· ἔπειτα δὲ Ἀρκαδία ἀπὸ Ἀρκάδος υἱοῦ τῆς Καλλιστοῦς θυγατρὸς τοῦ Λυκάονος, ὅστις ἐδίδαξε τοὺς κατοίκους τὴν χρῆσιν τοῦ σίτου, τὴν ἀρτοποιίαν καὶ τὴν ὕφαντικὴν.

79. Ὄρη αὐτῆς· ἡ *Κυλλήνη*, τὸ μέγιστον τῶν ὀρέων τῆς Ἀρκαδίας διαχωρίζον αὐτὴν ἀπὸ τῆς Ἀχαΐας (1)· ἡ *Χελυδορέα*, ἥτις συνέχεται μετὰ τῆς Κυλλήνης· ὁ *Κράθις*, ἐπὶ τῶν ὀρίων τῆς Ἀχαΐας· τὰ *Ἀροάνια* ὄρη, ἐπὶ τῶν ὁποίων ἔκειτο ἡ πόλις Νῶνακρῖς καὶ σπήλαιον (2), δι' οὗ ἔρρεε τὸ ὕδωρ τῆς Στυγός· ὁ *Ερύμανθος*, συνεχόμενος μετὰ τῆς Κυλλήνης μεσημβρινῶς· ἡ *Φολοή*, ἐπὶ τῶν μεθωρίων τῆς Ἀρκαδίας καὶ Ἡλείας· τὸ *Λύκαιον*, ἱερὸν τοῦ Λυκαίου Διὸς καὶ τοῦ Πανὸς, ὅστις ἐλέγετο γεννηθεὶς ἐπ' αὐτοῦ (3)· τὸ *Κοτύλιον*, μέρος τοῦ Λυκαίου πρὸς τὴν Φιγαλίαν, ἐπ' αὐτοῦ ἦτο λαμπρότατος ναὸς τοῦ Ἀπόλλωνος, κατασκευασθεὶς ὑπὸ τοῦ Ἰκτίνου (4)· τὸ *Ελλάϊον*, 30 στάδια μακρὰν τῆς Φιγαλίας πρὸς τὰ δεξιὰ· τὸ *Μαιράλιον*, πρὸς δυσ-

(1) Κατ' Ἀπολλόδωρον, ἡ Κυλλήνη ἔχει ὕψος 9 σταδίων καὶ 80 ποδ. Ἐπ' αὐτῇ δὲ κόσσυφοι οἱ ὄρνιθες ὀλόλευκοι εἰσίν. Πaus. Ἀρκ. 17. γ'.

(2) Πausαν. Ἀρκ. 17. ε'. Εἰς τὸ σπήλαιον τοῦτο ἔλεγον ὅτι ἀνέφυγον αἱ μανέϊσαι θυγατέρες τοῦ Προίτου.

(3) Ἐπὶ τοῦ Λυκαίου ἦν ναὸς Πανὸς, καὶ ἄλλος, καὶ ἵππόδρομος, καὶ στάδιον, ἔνθα ἐτελεῖτο ὁ ἀγὼν, τὰ Λύκαια.

(4) Ἡ σῶθεν περιβέουσα τὸν ναὸν ζωηφόρος, ἐκ καλλίστου μαρμάρου, παρίσα Ἀμαζονομαχίαν κοσμεῖ δ' ἤδη τὸ μουσεῖον τῆς Μ. Βρετανίας.

μὰς τῆς Μαντινείας, ἰερὸν τοῦ Πανός, διότι οἱ περὶ αὐτὸ ἔλεγον ὅτι ἤκουον τὸν Πᾶνα συρίζοντα· ἡ Ὀστρακίνα, ἔνθα ἔκρησεν ὁ ἦρως Ἀλκιμέδων· ἡ Ἀρχισία, μετὰ τὴν Μαντινείαν καὶ Ὀρχομενοῦ, ἐφ' οὗ ἐτάφη Ἀγχίτης ὁ πατὴρ τοῦ Αἰνείου· τὸ Παρθένιον, μετὰ τὴν Ἀργολίδος καὶ Ἀρκαδίας, ὅπου ἔζων χελῶναι ἐπιτηδεύονται εἰς κατασκευὴν λύρας.

80. Ποταμοὶ· ὁ Ἀροάνιος, λιμνάζων παρὰ τὴν πόλιν Φενεόν, κατεδύετο εἰς τινὰ χάρματα καλούμενα Ζέεθρα (1)· ὁ Ἐρύμαθος, πηγάζων ἐκ τοῦ ὄρους Λαμπείας ἐνοῦται μετὰ τοῦ Ἀλφειοῦ· ὁ Στέρμαλος, πηγάζων ἐκ τῆς Στυμφαλίδος λίμνης, κατέρρεεν εἰς χάσμα γῆς, ἀναφαινόμενος εἰς τὴν Ἀργολίδα, ὅπου ἐκαλεῖτο Ἐρασῖνος· ὁ Λάδων, πηγάζων ἐκ τῆς Κλειτορίας γῆς ἐχύνετο εἰς τὸν Ἀλφειὸν, τὸ δὲ ὕδωρ αὐτοῦ ἦν τὸ κάλλιστον πάντων τῶν ἑλλην. ποταμῶν· ὁ Γορύνιος, ῥέων διὰ τῆς πόλεως Γόρτυνος· ἐδόξαζον δ' ὅτι εἰς τὰ ὕδατα αὐτοῦ εἰλούσθη ὁ Ζεὺς ἅμα τεχθεὶς· ὁ Ἐλισσῶν, καὶ πολλοὶ ἄλλοι.

81. Πόλεις· Μεγαλόπολις, παρὰ τὸν Σελινούντα, συνοικισθεῖσα ὑπὸ τοῦ Θεβαίου Ἐπαμινώνδα εἰς τὰ θέμεθλα τῆς πόλεως Ὀρεστείου, καὶ κατοικηθεῖσα ἐκ 40 κωμῶν τῶν Μαιναλίων καὶ Περραιοίων, ἠξήθη τοσοῦτον, ὥστε περιελάμβανε 50 σταδίων ἔκτασιν, καὶ ἠδύνατο νὰ ὀπλίτῃ 15,000 μαχητάς (2)· ἀλλὰ μετ' οὗ πολὺ κατεστράφη ὑπὸ τοῦ Κλεομένους βασιλέως τῆς Σπάρτης. Ἐν Μεγαλοπόλει ἐγεννήθη ὁ στρατηγὸς Φιλοποίμην, καὶ ὁ ἱστορικὸς Πολύβιος, οὗτος ὁ ἀνδριάς ἔστατο ἐν τῇ ἀγορᾷ. — Μαίναλον, ἀρχαιοτάτη καὶ ὀνομαστοτάτη πόλις τῆς Ἀρκαδίας ἐπὶ τοῦ ὄρους Μαινάλου, ἔχουσα ἵπποδρόμιον καὶ στάδιον δι' ἀγῶνας ἀθλητῶν· ἐκτίσθη ὑπὸ τοῦ Μαινάλου υἱοῦ τοῦ Λυκάονος· ἡ δὲ Μαιναλία χώρα ἐθεωρεῖτο τραχεῖα καὶ δυσχείμερος (3). — Ἀσέα, κώμη παρὰ τὴν

(1) Στράβ. Ἀρκ. Τ. 2. σ. 228. Εἰς τὸν Ἀροάνιον ἔζων παντοσείδεις ἰχθεῖς, ἐν οἷς καὶ οἱ καλούμενοι Ποικιλίαι, οἵτινες ἐλέγετο ὅτι ἐκελάδουν ὡς αἱ κίχλαι. Πausan. Ἀρκ. 24. α. (2) Διόδωρ. Σικελ. ΙΗ'. 70. Συνφιέσθη δὲ μετὰ τὴν ἐν Λεύκτροις μάχην τὸ 6' ἔτος τῆς 402 Ὀλυμπιάδος· ἀλλ' ἐπὶ Στράβωνος ἦτο σχεδὸν ἐρείπιον. (3) Πausan. Ἀρκad. 9. β'.

Μεγαλόπολιν, ἔχουσα καὶ ἀκρόπολιν ἐπὶ λόφῳ· οὐ μακρὰν αὐτῆς ἦσαν αἱ πηγαὶ τοῦ Ἀλφειοῦ καὶ τοῦ καλλιρρόου Εὐρώτα (1). — *Εὐταία*, παρὰ τὴν Μαντίνειαν ἐντὸς κοιλάδος (2). —

82. *Παλλάντιον*, πόλις πρὸς ἀριστερὰν τῆς Παλλαντικῆς πεδιάδος, κτισθεῖσα ὑπὸ Πάλλαντος υἱοῦ τοῦ Λυκάονος. Ὁ Εὐάνδρος λαβὼν στρατιὰν Παλλαντιέων καὶ Ἀρκάδων μετέβη εἰς Ἰταλίαν καὶ συνώκισε πόλιν, ἣν ὠνόμασε Παλλάντιον, καὶ τοῦτο ἀπετέλει μέρος τῆς Ρώμης, καλούμενον Παλλάτιον, κατ' ἀποβολὴν δύο γραμμάτων· ὁ δ' Αὐτοκράτωρ τῆς Ρώμης Ἀντωνίνος ὁ Εὐσεβὴς, εὐρὼν τὸ ἐν Ἀρκადίᾳ Παλλάντιον κώμην, ἀνέδειξεν αὐτὸ πόλιν, χορηγήσας ἐλευθερίαν καὶ προνόμια εἰς τοὺς κατοίκους (3). — *Ἐλισσοῦς* ἢ *Ἐλίτσω*, εἰς τὰς πηγὰς τοῦ ὁμωνύμου ποταμοῦ, κτισθεῖσα ὑπὸ τοῦ Ἐλισσόντος. — *Ἀλέα*, ἀνατολικῶς τῆς Στυμφάλου, ἔνθα ἐτελεῖτο ἡ ἑορτὴ *Σκιερία*, καθ' ἣν ἐμαστιγοῦντο αἱ γυναῖκες, ὡς οἱ ἔρηβοι τῶν Σπαρτιατῶν, εἰς τὸν ναὸν τῆς Ἀρτέμιδος (4).

83. *Τεγέα*, πλησίον τῆς νῦν Τριπόλεως, ἔχουσα περιφημώτατον ναὸν τῆς Ἀθηνᾶς Ἀλέας, ὅστις ἐθεωρεῖτο καὶ ὡς ἄσυλον. Ἡ Τεγέα διέπρεπεν ὡς ἐπισημοτάτη παστῶν τῶν Ἀρκαδικῶν πόλεων, οἱ δὲ Τεγεᾶται ἐδοξάσθησαν κατὰ τὰ Τρωϊκὰ, τὰ Περσικὰ, καὶ πάντοτε ἀπαιτοῦντες· νὰ κατέχωσι τὴν δευτέραν θέσιν μετὰ τοὺς Σπαρτιάτας, διαφιλονεικοῦντες τὰ πρωτεῖα πρὸς τοὺς Ἀθηναίους (5). — *Μαρτίεα*, μετὰ τὴν Τεγέαν καὶ Ὀρχομενοῦ συνοικισθεῖσα ὑπὸ Ἀργείων ἐκ πέντε δήμων. Πᾶρά τὰ τεῖχη αὐτῆς ἦν ἵπποδρόμιον καὶ στάδιον ἔνθα ἐτελεῖτο ἀγῶν, καὶ τὸ δάτος *Πέλαγος*, ὅπου συνεκροτήθη ἡ περιβόητος μάχη τῶν Λακεδαιμονίων, καθ' ἣν ὁ Θηβαῖος Ἐπαμινώνδας ἐτελεύτησε, τρωθεὶς μὲ ἀκόντιον (6). Οἱ Μαντινεῖς ἐθεοποίησαν τὸν Ἀντίουν, ὁ δὲ Αὐτοκράτωρ Ἀδριανὸς ἐκόσμησε ναὸν καὶ συνέστησεν ἀγῶνα· εἰς τιμὴν αὐτοῦ — *Νεστάρη*,

(1) Πausan. Ἀρκ. 44. γ'. (2) Περὶ Εὐταίας ἴδε Ἑλλήν. Ξενοφ. ΣΤ'. 5. (3) Πausan. Ἀρκ. 43. α. καὶ περὶ Ἐλισσόντος αὐτ. 3. α.

(4) Πausan. Ἀρκ. 23. α. (5) Ἡ Τεγεᾶτις Ἀταλάντη ἐφόρευεν ἀγριόχοιρόν τινα, οὗτινος τὴν κεφαλὴν καὶ τὸ δέρμα ἔλαβεν ὡς θραβεῖον. Ὁ δὲ Τεγεάτης Ἐχέμος ἐμονομάχησε πρὸς τὸν Ἡρακλείδην Ὑλλῶν καὶ ἐνίκησεν αὐτόν. Πaus. κ. 5. α. (6) Τὸ 363 π. Χ. ἢ τὸ 6' ἔτος τῆς 404 Ὀλυμπ.

κώμη ὅπου ἐστρατοπέδευσεν, ὡς ἔλεγον, Φίλιππος ὁ Βασιλεὺς τῆς Μακεδονίας (1).

84. Ὁρχομενός, πόλις συνορεύουσα μετὰ τῆς Μαντινείας πρὸς τὴν Ἀργεῖαν, ἀπετέλει ἐπικράτειαν ἀνεξάρτητον.—*Μεθύδριοι*, πόλις ἐπὶ λόφου ὑψηλοῦ, ἔχουσα ναὸν Ποσειδῶνος καὶ τείχη Κυκλώπεια. — *Σχοινοῦς* καὶ *Φάλαγθοι*, ἀμφοτέρω εἰς τὰ ἄκρα τῆς πεδιάδος *Πάλου*. — *Τευθίς*, κώμη ἐπὶ τῆς Θεισίας χώρας, ἔχουσα ἄγαλμα Ἀθηνᾶς ἔχον τραῦμα ἐπὶ τοῦ μηροῦ (2). — *Φερεός*, ἀρκτικῶς τοῦ Ὁρχομενοῦ· κατὰ κλυθεῖσα δ' ἐκ πλημμύρας τοῦ Ἀροαίνου, ἀνεκτίσθη αὐθις καὶ εἶχεν ἀκρόπολιν ὀχυρὰν καὶ ἀπότομον πανταχόθεν (3).

85. *Στύμφαλος*, παρὰ τὴν πηγὴν τοῦ ποταμοῦ Στυμφάλου, καὶ εἰς πεδιάδα, ἥτις ἐπλημμύρησε καὶ ἐγένετο λίμνη ἐπὶ τετρακοσίοις σταδίοις, διότι ἐνεφράχθη τὸ στόμα τοῦ θαλάσσιου δι' οὗ ὁ ποταμὸς Στύμφαλος κατεβυθίζετο. Εἰς τὴν λίμνην ταύτην διητῶντο, ὡς ἐμυθεύετο, αἱ Στυμφαλίδες ὄρνιθες, (πτηνὰ ἀνθρωποφάγα), τὰ ὅποια ἐξεδίωξεν ὁ Ἡρακλῆς διὰ τυμπάνων καὶ τοξυμάτων (4). — *Καφναὶ* καὶ *Κλείτωρ*, ἀκμάσασαι κατὰ τὴν ἐποχὴν τοῦ Ἀχαικοῦ συνεδρίου (5). — *Κύναιθα*, πόλις ὀχυρὰ, ἔχουσα ἐν τῇ ἀγορᾷ αὐτῆς βωμοὺς θεῶν, καὶ εἰκόνας τοῦ Αὐτοκράτορος Ἀδριανοῦ. Οἱ Κυναιθεῖς ἦσαν τραχεῖς καὶ ἄγριοι (6).

86. *Ψωφίς*, πόλις ἣν ἐκυρίευσεν ὁ Φίλιππος, κατὰ τὸν συμμαχικὸν πόλεμον (7). — *Νώρακεις*, πλησίον τοῦ κρημνοῦ, δι' οὗ ἔσταζε τὸ περιβόητον Ὑδρὸς τῆς Στυγός. — *Ἡραία*, παρὰ τὸν Ἀλφειὸν

(1) Πausan. Ἀρκ. 7. δ'. (2) Περὶ τοῦ τραύματος τῆς Ἀθηνᾶς, ἴδε Πausan. Ἀρκad. 28. γ'. (3) Περὶ Φερεὸν δ' ἐστὶ καὶ τὸ καλούμενον Στυγὸς ὕδωρ, λιβάδιον ὀλεθρίου ὕδατος. Στράβ. Ἀρκ. Τ. 2. σ. 228.

(4) Στράβ. Ἀρκ. Τ. 2. σ. 499. Ὁ Αὐτοκράτωρ Ἀδριανὸς διωχέτευσεν ἐκ τῆς λίμνης ὕδωρ εἰς Κόρινθον. Πaus. Ἀρκad. 22. γ'. (5) Πλησίον τῆς Κλείτορος ἔρρεεν ὕδωρ, ἐκ βράχου, ἔχον γεῦσιν οἴνου. Πλίν. λβ. 2.

(6) Πολύβ. Δ'. 20 καὶ 21. Ἦκετο δ' ἡ Κύναιθα ὅπου τὰ νῦν Καλάβρυτα.

(7) Τὴν ἐκπόρθησιν καὶ τὸ ὀχυρὸν τῆς Ψωφίδος περιγράφει ὁ Πολύβιος ἐν Δ'. 70, 71. Ἐν Ψωφίδι ἔζη σύγχρονός τις τοῦ Κροίσου καλούμενος Ἀγλαός, ὅστις διετέλεσεν εὐδαίμων καθ' ὅλον τὸν βίον αὐτοῦ. Πausan. Ἀρκad. 24. ζ'.

ἔχουσα ναοὺς, λουτρά, περιπάτους καὶ δεινδροστοιχίας. Ὁ Δημάρατος, ὅστις πρῶτος ἐνίκησεν ἐν Ὀλυμπίᾳ τὸν ὀπλίτην δρόμον, ἦν Ἡραιεύς. — Γόρτυς, παρὰ τὸν ὁμώνυμον ποτ. ἔχουσα ναὸν Ἀσκληπιοῦ, ἐν ᾧ ἀνέθεσεν ὁ Μ. Ἀλέξανδρος τὸν θώρακα καὶ τὸ δόρυ αὐτοῦ. — Φιγαλία, πρὸς τὰς πηγὰς τῆς Νέδας, ὀνομασθεῖσα οὕτως ἀπὸ Νύμφης Φιγαλίας, μιᾶς τῶν Δρυάδων (1). — Παρράσια, ἐξ ἧς καὶ Παρράσια ἡ χώρα. — Λυκόσουρα, ἐπὶ τοῦ Λυκαίου, ἣν ἔκτισεν ὁ Λυκάων υἱὸς Πελασγοῦ, καὶ κατέκειτο Κλείτωρ ὁ δυνατώτατος τῶν βασιλέων τῆς Ἀρκαδίας· ἦν δ' ἀρχαιοτάτη πασῶν τῶν ἐπὶ γῆς πόλεων, καὶ ἀπὸ ταύτης ἔμαθον οἱ ἄνθρωποι νὰ κτίζωσι πόλεις (2). — Τραπεζοῦς, εἰς τὴν Παρράσιαν χώραν, ἐξ ἧς ἀπῆλθον οἱ ἀπὸ τὸν Εὐξείνιον Ἀσιατικὴ Τραπεζοῦς. —

88. Ἡ δὲ Κυρουργία ἔκειτο μετὰ τὴν Ἀρκαδίαν, Λακωνικῆς καὶ Ἀργολίδος, κατοικουμένη ὑπὸ αὐτοχθόνων Κυρουργῶν καὶ Ἰώνων (3). Εἶχε τὸ ὄρος Πάρωνα, ἐξ οὗ ἐπήγαγεν ὁ Τάσος ποταμ. καὶ τὴν πόλιν Θυρέαν, ἐπὶ τῶν μεθορίων τῆς Λακωνικῆς καὶ Ἀργολίδος. Περὶ τῆς Θυρέας φιλονεικοῦντες οἱ Σπαρτιᾶται μετὰ τῶν Ἀργείων, συνεκρότησαν μάχην, ἐπὶ Κροίσου βασιλέως Λυδῶν, ἀντιτάξαντες ἀνὰ τριακοσίους μαχητάς· νικηταὶ δ' ἦσαν οἱ Λακεδαιμόνιοι (4).

89. Ἡ ὀρεινὴ χώρα τῆς Ἀρκαδίας κατεσκεύετο ἀνέκαθεν ὑπὸ λαῶν ἀγρίων καὶ πολεμικῶν, οἵτινες ἐνομίζοντο αὐτόχθονες, διότι οὐδέποτε ἀνέμιχθησαν μετὰ τῶν ξένων λαῶν, τῶν ἐλθόντων εἰς τὴν Πελοπόννησον· διὸ καὶ πολὺν χρόνον διέμεινον βάρβαροι, κατοικοῦντες ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον εἰς σπήλαια. Μετὰ ταῦτα ἐπολιτίσθησαν, ἔκτισαν πόλεις, καὶ ἐνησχολήθησαν εἰς τὰς εἰρηνικὰς τέχνας καὶ

(1) Πausan. Ἀρκ. 39. (2) α πόλεων δ' ὀπόσας ἐπὶ τῇ Ἡπείρῳ ἔδειξε γῆ, καὶ ἐν νήσοις, Λυκόσουρὰ ἐστὶ πρεσβυτάτη, καὶ ταύτην εἶδεν ὁ ἥλιος πρῶτην· ἀπὸ ταύτης δὲ οἱ λοιποὶ ποιῆσθαι πόλεις μεμαθήκασιν ἄνθρωποι.» Πausan. Ἀρκ. 38. (3) Ἡρόδ. Β'. 73. (4) Ὁ περιμάχῃς οὗτος τόπος φαίνεται ὅτι ἦτον ἡ νῦν εὐκαρπὸς πεδιάς τοῦ Ἀστρου. Θουκυδ. Β'. 41. Ἡρόδοτ. Α'. 82. Ὅτε δὲ ὁ Στράβων περιῆλθε τὴν Ἑλλάδα, αἱ ὀνομασταὶ αὗται Ἀρκαδικαὶ πόλεις ἢ δὲν ὑπῆρχον, ἢ ἔχνη αὐτῶν ἐφαίνοντο· καὶ αὐτὴ ἡ Μεγαλόπολις εἶχε πάθει τὸ τοῦ κωμικοῦ « ἐρημία μεγάλη ἐστὶν ἡ Μεγαλόπολις.» Ἀρκ. Τ. 2. σ. 226.

μάλιστα εἰς τὴν μουσικὴν καὶ τὴν ποιητικὴν (1). Τῶν Ἑλλήνων παλαιότατα Ἀρκαδικὰ ἔθνη ἦσαν οἱ Ἀζᾶνες, οἱ Πιρρῆσιοι καὶ ἄλλοι τοιοῦτοι· ἡ δὲ Ἀρκαδία ἐφημίζετο διὰ τὰ πολυάριθμα ποιμνία καὶ διὰ τὸ ἄριστον γένος τῶν ἵππων (2), διότι ὁ περισσότερος τόπος διὰ τὴν ἀφθονίαν τῶν ὑδάτων, εἶχε βοσκὰς παχείας καὶ ἀφρόνους.

90 Ἡ πολιτεία τῶν Ἀρκάδων διηγεῖτο εἰς μικρολαοὺς αὐτόνομους καὶ συμμάχους ἀλλήλων, αἱ δὲ ὀνομασταὶ αὐτῶν πόλεις γονόμενοι ἐνδοξοὶ πρότερον, ἠφρανίσθησαν ἐκ τῶν συνεχῶν πολέμων, καὶ ἤρχισαν νὰ ἐρημιούνται ἀφ' ἧς ἐποχῆς οἱ περισσότεροι τῶν γεωργούντων συνωκίσθησαν εἰς Μεγαλόπολιν (3).

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Γ'.

ΑΡΓΟΛΙΣ.

91. Ἡ ΑΡΓΟΛΙΣ καὶ ΑΡΓΕΙΑ ἀφ' ἐνὸς μὲν ὀρίζεται μετὰ τῆς Ἀρκαδίας, Σικυωνίας καὶ Κορινθίας, ἀφ' ἐτέρου δὲ περιβρέχεται ὑπὸ τῆς Ἀργολικῆς καὶ Σαρωνικῆς θαλάσσης, αἵτινες διατέμνουσαι τὴν Ἀργεῖαν δίδουσιν αὐτῇ σχῆμα χερσονήσου, ἐχούσης 40 γεωγραφ. τετραγ. μιλίων ἑκτασιν.

92. Οἱ πρῶτοι κάτοικοι τῆς Ἀργολίδος ἦσαν ἀγροῖκοι, ζῶντες ὡς ἀκατέργαστα τέκνα τῆς φύσεως, ὁ δὲ Ἰναχος ἐλθὼν μετ' ἀποικίας ποιμένων ἐξ Αἰγύπτου ἢ ἐκ Φοινίκης συνέκρησε τὴν χώραν, ἐβασίλευσεν ἐπ' αὐτῆς καὶ ὠδήγησε τοὺς κατοίκους εἰς τὴν ποιμαντικὴν καὶ εἰς τάξιν τινα κοινωνικοῦ βίου. Ἡ Ἀργεῖα ἔχει εὐφορον καὶ τερπνὴν γῆν, καὶ ὑπῆρξε πατρίς πολλῶν ἐπισήμων ἡρώων τῆς

(1) Πολύβ. Δ'. 20. « Πρῶτον μὲν οἱ παῖδες ἐκ νηπίων ἄδειν ἐθίζονται κατὰ νόμους τοὺς ὕμνους καὶ παιᾶνας, οἷς ἕκαστοι κατὰ τὰ πατρία τοὺς ἐπιχωρίους ἥρωας καὶ θεοὺς ὕμνουσι » κτλ. (2) « Τὸ γένος τῶν ἵππων ἄριστον τὸ Ἀρκαδικόν. » Στράβ. Ἀρκ. Τ. 2. σ. 226. (3) Τὸ ἔθνος τῶν Ἀρκάδων εἶχε φήμην ἐπ' ἀρετῇ, οὐ μόνον διὰ τὴν ἐν τοῖς ἔθνεσι καὶ βίοις φιλοξενίαν καὶ φιλάνθρωπίαν, ἀλλὰ καὶ διὰ τὴν εἰς τὸ θεῖον εὐστέθειαν. Πολύβ. Δ'. 20.

ἀρχαιότητος· ὠνομάσθη δ' οὕτως ἀπὸ Ἄργου ἐγγόνου τοῦ Ἄπιος καὶ Γ'. Βασιλέως τῆς χώρας.

93. Κόλποι αὐτῆς. Ὁ Σαρωνικός, ἀρχόμενος ἀπὸ τοῦ Σουνίου καὶ τοῦ Σκυλλαίου διαβρέχει τὴν ἀνατολικὴν πλευρὰν τῆς Ἀργολίδος (1)· ὁ Ἀργολικός, μέρος ὦν τοῦ Μυρτώφου Πελάγους, εἰσχωρεῖ μεταξὺ Ἀργολίδος καὶ Λακωνικῆς· ὁ Ἑρμιονικός, μικρότερος κόλπος σχηματιζόμενος ὑπὸ τοῦ Ἀργολικοῦ μεταξὺ Ὑδρας καὶ Ἑρμιόνης.

94. Ὀρη. Ὁ Πορτῖνος, δυτικῶς τῆς Λέρνης, ὅπου ἐτελοῦντο τὰ Λερναῖα πρὸς τιμὴν τῆς Δήμητρος· ἡ Εὐβοία, μεταξὺ Ἄργους καὶ Μυκητῶν, ἔχουσα περίφημον ναὸν Ἥρας (2)· τὸ Ἀρτεμισιον πρὸς τὴν Ἀρκαδίαν· τὸ Χάορ, καὶ ἡ Λυκώρη, πρὸς τὴν Τεγέαν κατάφυτον ἐκ κυπαρίσσω.

95. Ποταμοί. Ὁ Ἰταχος, πηγάζων ἀπὸ τοῦ Ἀρτεμισίου ἐκβάλλει εἰς τὸν Ἀργολικόν· ὁ Ἐρασῖνος, λαμβάνων τὰς ἀρχὰς ἀπὸ τοῦ Στυμφάλου ἐβυθίζετο ἀναφαινόμενος ὑπὸ τὸ Χάον μεταξὺ δένδρων (3)· ἡ Λέρνα καὶ ὁ Πορτῖνος, ῥέοντες παρὰ τὴν λίμνην Λέρνην· ὁ Κηφισσὸς καὶ ὁ Χάραδρος, παρὰ τὰς ὄχθας τοῦ ὁποῦ οἱ Ἄργεῖοι συνίσταν δικαστήριον διὰ τὰς στρατιωτικὰς δίκας, καὶ τοῦτο ὅτε ἐπέστρεφον ἀπὸ ἐκστρατείας, χωρὶς νὰ εἰσέλθωσιν εἰς τὴν πόλιν (4).

96. Λίμναι· ἡ Λέρνη, παρὰ τὴν θάλασσαν 40 στάδια δυτικῶς τοῦ Ἄργους (5), περίφημος εἰς τὴν μυθολογίαν διὰ τὴν ἐπτακέφαλον ἢ πολυαύχενον Ὑδραν, ἣν ἀπέκτεινεν ὁ Ἡρακλῆς (6)· ἡ Ἀλ-

(1) Σαρωνικός ὠνομάσθη ἀπὸ Σάρωνος βασιλέως τῆς Τροιζηνίας πνιγέντος ἐν αὐτῇ, διότι διώκων ἔλαφον καὶ ἰδὼν αὐτὴν ῥιφθεῖσαν εἰς τὴν θάλασσαν, συνεισέπεσε μετ' αὐτῆς καὶ ἀπεπνίγη. (2) Τὸ ἄγαλμα τῆς θεᾶς ἐκ χρυσοῦ καὶ ἐλέφαντος, ἔργον Πολυκλείτου, ἐκάθητο ἐπὶ θρόνου, ἔχον ἐπὶ τῆς κεφαλῆς στέφανον, ἐφ' οὗ παρίσταντο αἱ Χάριτες καὶ αἱ Ὠραι, ἐν δὲ ταῖς

χερσὶν ἔφερε καρπὸν ῥοιᾶς καὶ σκῆπτρον ἐφ' οὗ ἐκάθητο κόκκυξ. Πausan. Κόρ. 17. δ'. (3) Στράβ. Ἀργολ. Τ. 2. σ. 199. (4) Θουκυδ. Ε'. 60. (5) Πausan. Κόρ. 36. ε'. (6) Διὰ δὲ τοὺς ἐν Λέρνῃ γενομένους καθαρμούς ἐπεκράτησε παροιμία, « Λέρνη κακῶν. » Στράβ. Ἀργολ. Τ. 2. σ. 199.

κυονία, μικρά λίμνη παρὰ τὴν Λέρναν· οἱ Ἀργεῖοι ἐδόξαζον ὅτι δὲ αὐτῆς κατῆλθεν ὁ Διόνυσος εἰς τὸν Ἄδην ἵνα ἐπαναφέρῃ τὴν μητέρα αὐτοῦ Σεμέλην· ἢ Δεινῇ, ἐντὸς τῆς ὁποίας οἱ Ἀργεῖοι ἐρρίπτον ποτε πρὸς τιμὴν τοῦ Ποσειδῶνος, ἵππους κεκοσμημένους διὰ χαλκῶν (1).

97. Πόλεις· Ἄργος, μητρόπολις τῆς Ἀργολίδος, καὶ μετὰ τὴν Σπάρτην, ἰσχυροτάτη καὶ ἐνδοξοτάτη πόλις τῆς Πελοποννήσου. Μακρὰν δὲ τῆς θαλάσσης κειμένη παρὰ τὸν Ἰνάχον ποταμ. ἐκτίσθη ὑπὸ τοῦ Φορωνέως υἱοῦ τοῦ Ἰνάχου, (2) ἐξ οὗ ὠνομάσθη κατ' ἀρχὰς Ἄστυ Φορωνικόν. Τὸ Ἄργος ὑπῆρξε διάσημος πόλις κατὰ τε τὴν λαμπρότητα καὶ τὴν δύναμιν· εἶχε πολιοῦχον τὴν θεὰν Ἥραν, καὶ καθωραΐζετο ὑπὸ πολλῶν λαμπρῶν καὶ μεγαλοπρεπῶν οἰκοδομῶν, ἐν οἷς ναοί, στάδια, ἀμφιθέατρα, ὑδραγωγεῖα κλπ. ἀλλ' ὑπέκυψεν εἰς διαφόρους περιπετείας, καὶ ἐπὶ Ἰουλιανοῦ δὲν ἐδύνατο νὰ διατηρῇ τὰ δημόσια καταστήματα. Ἡ Ἀκρόπολις τοῦ Ἀργους ἐκτίσθη ὑπὸ τοῦ Δαναοῦ, καὶ ἐκαλεῖτο Λάρισσα (3).

98. Μυκῆναι, μεσόγειος πόλις, 50 στάδια μακρὰν τοῦ Ἀργους, κτισθεῖσα ὑπὸ τοῦ Περσέως καὶ ὀνομασθεῖσα οὕτως ἀπὸ Μυκῆνης (4) θυγατρὸς Ἰνάχου. Αἱ Μυκῆναι ἦσαν μία τῶν περιφανεστάτων πόλεων τῆς Ἑλλάδος, ἔχουσα λαμπράς καὶ μεγαλοπρεπεῖς οἰκοδομάς, ἐν οἷς ἡ περίφημος πύλη τῶν Λεόντων καὶ ὁ τάφος τοῦ Ἀγαμέμνονος· τὰ δὲ τείχη αὐτῆς ἦσαν Κυκλώπεια. Πυξήθη δὲ ἐμεγαλύνθη καὶ κατέστη καθέδρα τοῦ περιβοήτου στρατηγοῦ καὶ βασιλέως Ἀγαμέμνονος, οὗτινος τὸ κράτος ἐξετείνετο ἐπὶ πολὺ (5)· ἀλλ' ἐρημώθη ὑπὸ τῶν Ἀργείων μετὰ τὴν ναυμαχίαν τῆς Σαλαμῖνος (6).—

(1) Πausan. Ἀρκad. 7. 6'. (2) Τὸ 4850. π. X. τὸ δὲ ὄνομα Ἄργος ἔλαβεν ἀπὸ Ἀργου ἐγγόνου τοῦ Φορωνέως. (3) Ἀπὸ Λαρίσσης θυγατρὸς τοῦ Πελασγοῦ. Ἐν Ἀργεῖ δ' ἐγεννήθη ἡ Ἡρώς Τελέσιλλα, ἥτις, «καὶ ἄλλως ἐν ταῖς γυναῖξιν εὐδόκιμος, καὶ μᾶλλον ἐτιμᾶτο ἔτι ἐπὶ τῇ ποιήσει». Πausan. Κορινθ. 20. ζ'. Ἐκ τοῦ Ἀργους ὠνομάσθησαν Ἀργεῖοι ἅπαντες οἱ Ἕλληνες· ὁ δὲ Στέφανος ἀναφέρει ἑνδεκα πόλεις καλουμένας Ἀργος. (4) Ὁμήρ. Ὀδ. B. 420. «Τυρῶ τ' Ἀλκμήνη τ' εὐστέφανός τε Μυκῆνη» ἢ κατ' ἄλλους ἀπὸ Μυκηνέως ἐγγόνου τοῦ Φορωνέως. Πausan. Κορινθ. 16. γ'. (5) Ὁμήρ. Ἰλ. B. 569. κεξ.

(6) Στράβ. Ἀργ. T. 2. σ. 209.

Ναυπλία, πόλις εἰς τὸν μυχὸν τοῦ Ἀργολικοῦ κόλπου· κτισθεῖσα δ' ὑπὸ τοῦ Αἰγυπτίου Ναυπλίου, ἐγγόνου τοῦ Δαναοῦ, ἦν ναύσταθμος τῶν Ἀργείων, ἀναδειχθεῖσα ἐπὶ τῆς Βυζαντινῆς μοναρχίας, καὶ ἔτι μᾶλλον ἐπὶ τῶν Ἑνετῶν καὶ τῶν Ὄθωμανῶν (1). Περὶ τὴν Ναυπλίαν ἦσαν σπήλαια καὶ τινες οἰκοδομητοὶ Λαθύρινθοι, ὄντες ἔργα Κυκλώπων.—*Τίρυνς*, μεταξὺ Ἄργους καὶ Ναυπλίας, κτισθεῖσα ὑπὸ τοῦ ἥρωος Τίρυνθος, καὶ ἔχουσα ἀκρόπολιν τὴν ὀχυρὰν *Λικύμραν*, ἣν ἐτείχευσεν ὁ Προῖτος διὰ Κυκλώπων ἐλθόντων ἐκ τῆς Λυκίας. Ἡ Τίρυνς ἐμεγαλύνθη, ἀλλ' οἱ Ἀργεῖοι ἠρήμωσεν αὐτὴν μετὰ τὰ Περσικά, καὶ οἱ Τιρύνθιοι ἔφησαν τὴν Ἐπίδauρον(2).—*Νεμέα*, μεταξὺ Κλεωνῶν καὶ Φλιοῦντος, περίφημος διότι παρ' αὐτῇ ὁ Ἡρακλῆς ἐφόνευσεν τὸν Λέοντα, καὶ διότι ἐκεῖ ἐτελοῦντο τὰ Νέμεα.—*Βέμβινα*, κώμη παθοῦσα πολὺ ὑπὸ τοῦ λέοντος τῆς Νεμέας (3).—

99. *Κλεωναί*, ἐπὶ λόφῳ καλῶς τετειχισμένου κατὰ τὴν ἐκ Κορίνθου εἰς Ἄργος ὁδόν. (4) — *Ἀσίνη*, παρά τινι μικρῷ κόλπῳ, ἐξ ἧς κατφεκίσθη ἡ ἐν Μεσσηνίᾳ Ἀσίνη. — *Μιδέα*, πλησίον τῆς Τίρυνθος, ἐν ᾗ ἔζησε καὶ ἀπέθανεν ἡ Ἱπποδάμεια ἀποχωρισθεῖσα τοῦ Πέλοπος. — *Τημέριον*, ὅπου ἐτάφη ὁ Τήμενος, ἦν πόλισμα 26 σταδίου μακρὰν τοῦ Ἄργους, πλησίον τοῦ ὁποίου ἔκειντο οἱ Ἀπό-

(1) Ἡ ἀρχαία πόλις Ναυπλία ἦτο κατεστραμμένη κατὰ τὴν ἐποχὴν τοῦ Πausανίου, ὅτε ὀλίγα τινὰ λείψανα τῶν ἀρχαίων τειχῶν ἐσώζοντο καὶ πηγὴ τις ὀνομαζομένη Κάναθος, ἐν ᾗ ἐλούετο κατ' ἔτος ἡ θεὰ Ἥρα. Pausan. Kor. B'. 38. Ναυπλία δ' ὀνομάσθη ἀπὸ τοῦ οἰκιστοῦ αὐτῆς, ἡ κατὰ Στράβωνα Ἄργ. T. 2. σ. 195. « ἀπὸ τοῦ ταῖς ναυσὶ προσπλεῖσθαι. » Ἡ νεωτέρα πόλις Ναυπλία οὕσα ἐπίσημος καὶ ἔδρα τῆς Ἑλλ. Κυβερνήσεως μέχρι τῶν 1834, κεῖται ὅπου καὶ ἡ ἀρχαία, καὶ περικυκλοῦται ὑπὸ τριῶν Ἑνετικῶν φρουρίων, τῆς Ἀκροναυπλίας, τοῦ ἀπορθήτου Παλαμιδίου καὶ τοῦ ὠραίου ἐπιθαλασίου (Βοῦρζι), ἅτινα φαίνονται ἱστάμενα ὡς γίγαντες ὀπλισμένοι. (2) Στράβ. Ἄργ. T. 2. σ. 202. Οἱ Κύκλωπες ἐκαλοῦντο καὶ γαστερόχειρες, ὡς τρεφόμενοι ἐκ τῆς τέχνης. (3) Θεόκρ. Εἰδύλλ. ΚΕ'. 204.

(4) Παρὰ τὰς ἀρχαίας Κλεωνὰς κεῖνται τὰ Δερβενάκια, ἅτινα ἐκλείσθησαν καὶ ἀπεθανάτισθησαν διὰ τῆς μεγάλης καὶ περιδόξου νίκης, ἣν ἐκέρδησαν κατὰ τοῦ Δράμαλι οἱ ἥρωες τῆς νέας Ἑλλάδος, Κολοκοτρώνης ὁ στρατάρχης, Νικητῆς ὁ Τουρκοφάγος, ὁ Δ. Ὑψηλάντης, οἱ Γιατράκοι, ὁ Φλέσσας κλπ.

βαθμοι, ἔνθα ἀπέβη ὁ Δαναὸς μετὰ τῶν υἱῶν αὐτοῦ, ἐλθὼν ἐξ Αἰγύπτου (1). — *Κεγχρεαὶ καὶ Ῥσιαί*, ἐντὸς κοιλάδος εἰς τὴν ὑπώρειαν τοῦ Περθεναίου. — *Λέρρη*, παρὰ τῇ ὁμονύμῳ λίμνῃ, ἐν ᾗ μυθολογεῖται ὅτι αἱ Δαναΐδες ἐρόνευσαν τοὺς ἀνδρας τῶν, πλὴν τῆς Ἰπερμνήστρας. — *Ὀρεαί*, πόλις πρὸς τὴν Σικυῶνα ἀνήκουσα εἰς τὰς Μυκήνας. Οἱ Ὀρνεῖται πολεμοῦμενοί ποτε ὑπὸ τῶν Σικυωνίων ἠϋξάντο τῷ Ἀπόλλωνι, ἐὰν νικήσωσι τοὺς πολεμίους, νὰ στέλλωσι καθ' ἑκάστην ἡμέραν πομπὴν εἰς Δελφοὺς, καὶ νὰ θύωσιν ἱερεῖα· ἀλλὰ νικήσαντες, δὲν ἐδύναντο νὰ ἐκπληρώσωσι τὴν ὑπόσχεν· ἀνέθεσαν δὲ τῷ Θεῷ θυσιάηκαὶ πομπὴν ἐκ χαλκοῦ κατεσκευασμένας (2). — *Ἐπίδαυρος ἢ Ἐπίκαρος*, ἀπὸ τοὺς κατασχόντας αὐτὴν Κῆρας (3), ἔκειτο ἀπέναντι τῆς Αἰγίνης, καὶ ἦτο πόλις ἐμπορικὴ καὶ ἐπίσημος διὰ τὸν ἐν αὐτῇ ναὸν τοῦ Ἀσκληπιοῦ, πιστευομένου ὅτι ἐθεράπευεν ἐκεῖ παντοίας νόσους. — *Λήσση*, κώμη εἰς τὴν μ. ὑπώρειαν τοῦ Ἀραχναίου. —

100. *Τροίζηρ*, πρὸς τὸ Σκύλλαιον, οὗτα ἱερὰ τοῦ Ποσειδῶνος καὶ ἔχουσα λιμένα καλούμενον *Πώγωνα*. Οἱ Τροίζήνιοι κατὰ τὴν μάχην τῆς Σαλαμῖνος ὑπεδέχθησαν μετ' εὐγενοῦς φιλοτιμίας τὰς γυναῖκας καὶ τὰ τέκνα τῶν Ἀθηναίων (4). — *Μέθανα*, πόλισμα καὶ μικρά τις χερσόνησος μεταξὺ Ἐπιδαύρου καὶ Τροίζηνος (5). Πλησίον τῶν Μεθάνων, ἀνέζεσε πῦρ ἐκ τῆς γῆς καὶ μετὰ τοῦτο ἐρρύευσεν ὕδωρ θερμὸν καὶ ἄλμυρόν (6). — *Ἡϊόρες*, κώμη καταστάτα ναύσταθμος τῶν Μυκηναίων. — *Ἐρμιόνη*, εἰς τὸν μυχὸν τοῦ Ἑρμιονικοῦ κόλπου. κτισθεῖσα ὑπὸ τοῦ Ἑρμιῶνος καὶ κατοικηθεῖσα ὑπὸ Δωριέων. Οἱ

(1) Πausan. Κορ. Β'. 38. Στράβ. Ἀργ. Τ. 2. σ. 493. Εἶναι δ' ἀξιόσημείωτος ἡ σύμπτωσις ὅτι εἰς τὸ κατ' εὐθεῖαν ἀντίθετον μέρος τῆς αὐτῆς παραλίας παρὰ τῇ Ναυπλίᾳ, κεῖνται οἱ Ἀπόδαθοι τοῦ Βασιλέως Ὀθωνος τοῦ Α'. πατήσαντος τὸ Ἑλληνικὸν ἔδαφος τὴν 25. Ἰανουαρ. 1833.

(2) Πausan. Φωκ. 48. δ'. (3) Κατὰ Ἀριστοτέλην. Στράβ. Ἀργ. Τ. 2. σ. 204. Ἐπίδαυρος δ' ἐκλήθη ἀπὸ Ἐπιδαύρου υἱοῦ Πέλοπος· ἐκαλεῖτο δὲ καὶ Ἱερὰ Ἐπίδαυρος. Πλούταρχ. ἐν βίῳ Περικλ.

(4) Πλούτ. 6. Θεμιστ. Ζ'. (5) Στράβ. Ἀργολ. Τ. 2. σ. 203.

(6) Ἐπὶ τῆς βασιλείας τοῦ Μακεδόνος Ἀντιγόνου τοῦ Δημητρίου. Περὶ τὰ Μέθανα ἦσαν αἱ 9. νησίδες τοῦ Πέλοπος, εἰς τὴν μίαν τῶν ὁποίων οὐδέποτε ἔδρεχε. Πaus. Κορ. 34. δ'.

Ἑρμιονεῖς ἐδόξαζον, ὅτι ἡ εἰς ἄθρου κατάθασις ἦτο σύντομος ἀπὸ τὴν χώραν αὐτῶν, διὸ καὶ δὲν ἔθετον εἰς τὸ στόμα τῶν νεκρῶν ὀβολὸν διὰ ναῦλον — (1). Ἀλίκη, πόλις ἐπτὰ στάδια ἀπέχουσα τῆς Ἑρμιόνης. — Οἰνότης, εἰς τὴν ἀν. ὑπώρειαν τοῦ Ἀρτεμισίου. — Ἀσίνη, εἰς τὸν ὁμώνυμον αὐτῆς κόλπον.

101. Τὸ βασιλεῖον τοῦ Ἄργου συνέστηθῃ ὑπὸ τοῦ Ἰνάχου, ὅστις ἦτο σύγχρονος τοῦ Ἀβραάμ· οἱ δὲ βασιλεῖς τοῦ Ἄργου ἦσαν οἱ ἀπόγονοι τοῦ βασιλέως Ἄπιος, οἱ Περσίδαι, οἱ Πελοπίδαι καὶ οἱ Ἡρακλεῖδαι, τῶν ὁποίων αἱ βασιλεῖαι διέμεινον ὑπὲρ τὰ 800 ἔτη. Μετὰ ταῦτα τὸ πολίτευμα μετεβλήθη εἰς δημοκρατίαν καὶ τὸ Ἄργος διωκεῖτο ὑπὸ μιᾶς Βουλῆς καὶ ἐνὸς συλλόγου πολιτῶν, ὅστις ἐκ τοῦ ἀριθμοῦ ἐκαλεῖτο, οἱ Ὀλοήκοι, καὶ ὑπὸ ἄλλων ἀρχῶν, αἵτινες ἐλέγοντο Ἀρτύοι (2). Ἀλλ' ἔπειτα ἡ Ἀργολίς ὑπέκυψεν εἰς τοὺς διαδόχους τοῦ Μ. Ἀλεξάνδρου, εἶχεν ἐπιτοπίους τυράννους, συμπεριελήφθη εἰς τὴν Ἀχαϊκὴν συμπολιτείαν καὶ τελευταῖον ὑπεδουλώθη εἰς τοὺς Ῥωμαίους (3).

(1) Στράβ. Ἀργ. Γ. 2. σ. 203. Ὁ εὐρυχωρότατος λιμὴν τῆς Ἑρμιόνης ἐκαλεῖτο Μάσης. (2) Ἐκ τῆς Ἑλλ. Ἱστορ. Χρυσοβέργη σελ. 22.

(3) Ἡ Ἀργεῖα ἔτρεφεν ἵππους ἀρίστους. Ὅμηρ. Ἰλ. Γ. 75. « Ἄργος ἐς ἱππόβοτον καὶ Ἀχαιίδα καλλιγύναικα. »

ΜΕΡΟΣ ΔΕΥΤΕΡΟΝ.

Κ Ε Φ Α Λ Α Ι Ο Ν Α'.

ΙΔΙΩΣ ΕΛΛΑΣ.

102. **II** ΙΔΙΩΣ ΕΛΛΑΣ ὠρίζετο ὑπὸ τῆς Ἠπείρου, τῆς Θεσσαλίας καὶ τῆς νήσου Εὐβοίας, καὶ διεβρέχετο ὑπὸ τοῦ Σαρωνικοῦ καὶ Κορινθιακοῦ κόλπου καὶ τοῦ Ἰονίου Πελάγους. Περιελάμβανε δὲ 364 γεωγραφικῶν τετραγωνικῶν μιλίων ἑκτασιν.

103. Ὅρη αὐτῆς· ἡ Πίνδος, μεγάλη σειρά ὀρέων μεταξὺ Θεσσαλίας καὶ Ἠπείρου, τῆς ὁποίας ἡ ὑψηλότερα κορυφή ἐκαλεῖτο *Ἀκκμων*· ἡ *Ὀθρυς*, ἐκτεινομένη ἀπὸ τοῦ Πηλίου ὄρους μέχρι τοῦ Ποσειδίου ἀκρωτηρίου· τὸ *Τυμφρηστὸν*, ὄρος τῆς Θεσσαλίας πρὸς τὴν Αἰτωλίαν, ἀπὸ τοῦ ὁποίου πηγάζει ὁ Σπερχεῖος· ἡ *Οἶτη*, ἐκτεινομένη ἀπὸ τῶν Θερμοπυλῶν μέχρι τῆς Πίνδου, κάκειθεν ἕως τοῦ Ἀμβρακικοῦ κόλπ· τὸ *Καλλιδρομον*, δύο ὁμώνυμα ὄρη, κείμενα τὸ μὲν παρὰ τὰς Θερμοπύλας, χωρίζον τοὺς Ἐπικνημιδίους Λοκροὺς ἀπὸ τῆς Θεσσαλίας, τὸ δὲ ἐκτεινόμενον μέχρι τοῦ Ἀμβρακικοῦ κόλπ. (1)· ἡ *Κρημὶς*, μεταξὺ Βοιωτίας καὶ Λοκρίδος· ὁ *Παρνασὸς*, μέγα ὄρος χωρίζον τὴν Φωκίδα ἀπὸ τῆς Λοκρίδος, ἐφ' οὗ ἦν ὁ περίφημος ναὸς τοῦ ἐν Δελφοῖς Ἀπόλλωνος· ὠνομάσθη δ' οὕτως ἀπὸ τοῦ Παρνασοῦ υἱοῦ τοῦ Ποσειδῶνος ἢ τοῦ Κλεοπόμπου, καὶ ἔληγεν εἰς τρεῖς ἀποτόμους κορυφὰς τὴν Ὑάμπειαν, Λυκώρειαν (2)

(1) Στράβ. Λοκρ. Τ. 2 σ. 292. (2) Ἐκ τῆς πόλεως Λυκωρείας, καὶ κατὰ παραφθορὰν ταύτης ἔσως ὀνομάζουσι νῦν τὸν Παρνασσὸν, Διάκουραν. Ἀπὸ τῆς Ὑάμπειας κορυφῆς οἱ Δελφοὶ κατεκρήμνιζον τοὺς κακούργους.

καὶ Τιθορέαν. Τὸ Πτώον, μεταξὺ τῆς Κωπαίδος καὶ τῆς Εὐβοϊκῆς θαλάσσης. ὁ Ἑλικῶν πρὸς τὴν Μεγαρίδα· ὁ Κιθαιῶν συνεχόμενος μετὰ τοῦ Ἑλικῶνος· ἡ Πάρνης μεταξὺ Ἀττικῆς καὶ Βοιωτίας· ὁ Βριλησσὸς πρὸς τὸν Μαραθῶνα· (1) ὁ Ὑμηττός, ὄρος τῆς Ἀττικῆς παρὰ τὰς Ἀθήνας. Τὸ Αὐρύριον πρὸς ἄρ. τοῦ Σουνίου. τὰ Κέρατα, ὄρος ἐξέχον ὡς διπλοῦν ἀκρωτήριον, μεταξὺ Μεγάρων καὶ Ἀττικῆς· ἡ Γεράνεια, μεταξὺ Μεγαρίδος καὶ Κορινθίας.

104. Ἀκρωτήρια. Τὸ Ποσειδεῖον ἢ αἰ Ἀφεται, παρὰ τὴν εἰσοδὸν τοῦ Παχασσητικῷ κόλπου· τὸ Σούνιον, εἰς τὴν Ἀττικὴν· τὸ Ἀντίρριον ἢ Ῥίον Αἰτωλικόν, ἀπέναντι τοῦ Ἀχαϊκοῦ Ῥίου, καὶ τὸ Ἀκτιον, παρὰ τὴν εἰσοδὸν τοῦ Ἀμβρακικοῦ κόλπου.

105. Κόλποι· ὁ Παχασσητικὸς πρὸς ἄρκτον τῆς Εὐβοίας· ὁ Μαλιακὸς, ἀπέναντι τῆς Κύνου ἀκρωτ. ἐρέχων τὰς Θερμοπύλας· ὁ Ὀπούντιος, εἰς τὴν Βοιωτίαν ἀπέναντι τῆς Εὐβοίας· ὁ Σαρωνικὸς, μεταξὺ Ἀττικῆς καὶ Ἀργολίδος· ὁ Κορινθιακὸς, χωρίζων τὴν ἰδίως Ἑλλάδα ἀπὸ τῆς Πελοποννήσου, καὶ ὁ Ἀμβρακικὸς, κατ' εὐθεῖαν ἀντίθετος τοῦ Παχασσητικοῦ, πρὸς τὸ Ἰόνιον Πέλαγος.

106. Ποταμοί· ὁ Ἀχελῷος, πηγάζων ἐκ τῆς Πίνδου, καὶ διαχωρίζων τὴν Ἀκαρνανίαν ἀπὸ τῆς Αἰτωλίας, ἐκβάλλει εἰς τὸ Ἰόνιον Πέλαγος· ὁ Εὐνῆος, ῥέων διὰ τῆς Αἰτωλίας, χύνεται εἰς τὰς ἀρχὰς τοῦ Κορινθιακοῦ κόλπου· ὁ Σπερχεῖος, ῥέων ἀπὸ τοῦ ὄρους Τυμφρηστοῦ, ἐκβάλλει εἰς τὸν Μαλιακὸν κόλπον· ὁ Κηφισσὸς, ἔχων τὰς πηγὰς αὐτοῦ μεταξὺ Οἴτης καὶ Κόρακος, χύνεται εἰς τὴν Κωπαΐδα λίμνην· (2) ὁ Ἀσωπὸς, ἀπὸ τοῦ Κιθαιρῶνος πηγάζων, ῥέει διὰ τῆς Βοιωτίας, καὶ ἐκβάλλει εἰς τὸν Εὐρίπον πορθμόν· ὁ

(1) Ὅρη τῆς Ἀττικῆς εἰσὶ κατὰ Στράβωνα, ὁ Ὑμηττός, ὁ Βριλησσός, ὁ Λυκαβηττός, ἡ Πάρνης καὶ ὁ Κορυδαλλός. Περί δὲ τῆς Πεντελικῆς μαρμαροῦ, ὡς καλλίστης, λέγει, ὅτι ἐξάγεται ἀπὸ τοῦ Δήμου Πεντέλης, ἐξ οὗ μετωνομάσθη, εἰς μεταγενεστέρους χρόνους ὁ Βριλησσός, Πεντελικόν· διὸ καὶ ὁ Πausanias ἀναφέρων τὰ ὄρη τῆς Ἀττικῆς ὀνομάζει, Πεντελικόν, Πάρνηθα, Ὑμηττὸν καὶ Ἀγχεσμόν. Pausan. Ἀττ. 32. α. 6'. Στράβ. Βοιωτ. Τ. 2. σ. 246. (2) Ὁ Πίνδαρος καὶ ὁ Pausanias ὀνομάζουσι τὴν Κωπαΐδα λίμνην Κηφισσίδα, ἀπὸ τοῦ ἐν αὐτῇ εἰσρέοντος Κηφισσοῦ ποταμοῦ. Pausan. Βοιωτ. 24. 6'. Αἱ ἐγγεῖλαι αὐτόθι καὶ μεγεῖναι μέγιστα καὶ ἐσθλὴν εἶσιν ἡδίσται.

Κηφισός, (1) πηγάζων ἀπὸ τῆς Πάρνηθος ἔρρεε πρὸς δυσμὰς τῶν Ἀθηνῶν παρὰ τὰ Μακρὰ τεῖχη, χυνόμενος εἰς τὸ Φάληρον.

107. Λίμναι ἡ Κωπαῖς(2), καὶ ἡ Ὑλική, ἐν Βοιωτίᾳ ἡ Κυρία σχηματιζομένη ἀπὸ τοῦ Ἀχελφού, καὶ συγκοινωνοῦσα μετὰ τῆς θαλάσσης· ἡ Τριγωνίς παρὰ τὴν Στράτον· ἡ Λυσιμάχεια παρὰ τὴν ὁμώνυμον Αἰτωλικὴν πόλιν· ὁ Ὀζερός καὶ ἡ Ἀμβραχία, παρὰ τὸν ὁμώνυμον κόλπον· καὶ τὸ Μυρτούρτιον, ἀπέναντι τῆς Δευκάδος, μεταξὺ Ἀκτίου καὶ Ἀνακτορίου, ὅπερ ἦτο μᾶλλον ἔλος, καλούμενον καὶ λιμνοθάλασσα.

108. Πεδιάδες· τὸ Θριάσιον πεδῖον ἐν τῇ Ἀττικῇ, παρὰ τῇ πόλει Θρίᾳ, ἀπέναντι τῆς Σαλαμῖνος. Τὸ Μαραθῶνσιον πεδῖον, περὶ τὴν πόλιν Μαραθῶνα, περιβόητον διὰ τὴν ἐνταῦθα νίκην τῶν Ἀθηναίων, μαχομένων πρὸς τοὺς Πέρσας. Ἡ Πλαταιὶς πεδιάς, ἡ τὸ Πλαταικὸν πεδῖον εἰς τὰς Πλαταιάς, ὅπου ἐνίκηθησαν ὑπὸ τοῦ Πausaniou καὶ τῶν λοιπῶν Ἑλλήνων οἱ ὑπὸ τὸν Μαρδόνιον τριάκοντα μυριάδες Πέρσαι. Τὸ Θηβαϊκὸν πεδῖον πρὸς τὸν Κιθαιρώνα. Ἡ Πεδιάς τοῦ Κηφισσοῦ, πρὸς τὴν Κωπαΐδα, περὶ τὴν πόλιν Ὀρχομενόν. Τὸ Κρῖσσαϊον Πεδῖον, ἐκτεινόμενον ἀπὸ τῆς πόλεως Κρίσσης, μέχρι τῆς Ἀμφίσσης. Ἡ Πεδιάς τῆς Φθιώτιδος, μεταξὺ Ὀθρυος καὶ Οἴτης. Τὸ Αἰτωλικὸν πεδῖον, περιήρητον διὰ τὸν ἐξαιρετον οἶνόν του. Ἡ Παραχελωτίς Πεδιάς, ἥτις διὰ τὴν μεγάλην αὐτῆς εὐφορίαν ἐκαλεῖτο Ἀμαλθείας Κέρας.

109. Ἡ Ἰδίως Ἑλλάς ἐκτεινομένη ἀπὸ τοῦ Σουνίου καὶ τοῦ Κορινθιακοῦ μέχρι τοῦ Ἀμβραχικοῦ καὶ Παγασητικοῦ κόλ. ἐνοῦται μετὰ τῆς Πελοποννήσου διὰ τοῦ Ἰσθμοῦ τῆς Κορίνθου, καὶ χωρίζεται ἀπὸ τῆς Εὐβοίας διὰ τοῦ Εὐρίπου πορθμοῦ. Περιελάμβανε δὲ ὅκτω χώρας, αἵτινες ἦσαν, ἡ Ἀττικὴ, ἡ Μεγαρίς, ἡ Βοιωτία, ἡ Φωκίς, ἡ Δωρίς, ἡ Λοκρίς, ἡ Αἰτωλία καὶ ἡ Ἀκαγρᾶ.

(1) Τὸ ὄνομα Κηφισός ἦτο συνηθέστατον τὸ πάλαι εἰς τοὺς ποταμούς τῆς Ἑλλάδος· καὶ ὁ Στράβων ἀναφέρει ἕξ Κηφισσοὺς ἐν Φωκίᾳ, ἐν Ἀττικῇ, ἐν Σαλαμῖνι, ἐν Συκιῶνι, ἐν Ἀργεὶ καὶ ἐν Σκύρῳ. Στράβ. Λοκρ. Τ. 2. σ. 286.

(2) Ἡ Κωπαῖς εἶχε 380 σταδ. περιμετρον, καὶ περὶ αὐτὴν ἦσαν 8 πόλεις. Στράβ. Βιωτ. Τ. 2. σ. 264.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Β΄.

ΑΤΤΙΚΗ.

110. Ἡ ΑΤΤΙΚΗ χώρα, περιλαμβάνουσα 40 τετρ. μιλίων ἔκτασιν σχηματίζει τρίγωνον, ἔχον βάσιν τὴν Πάρνηθα καὶ τὸν Κιθαιρῶνα πρὸς τὴν Βοιωτίαν· αἱ δὲ δύο ἄλλαι πλευραὶ περικλύζονται, ἡ μὲν ἀνατολικὴ ὑπὸ τῆς Εὐβοϊκῆς, ἡ δὲ δυτικὴ ὑπὸ τῆς Σαρωνίδος θαλ. καὶ συνεννοῦμεναι σχηματίζουσι τὸ Σούνιον.

111. Ἡ Ἀττικὴ ἔλαβε διαφόρους ὀνομασίας. Ἀττικὴ μὲν ἢ Ἀκτὴ, ἢ Ἀκταία ἀπὸ Ἀκταίου βασιλέως αὐτόχθονος (1). Κρανία δὲ, ἢ ἀπὸ Κρανίου Βου. βασιλέως αὐτῆς, ἢ διότι ἦτο τραχεῖα, καλυπτομένη κατὰ τὸ πλεῖον μέρος ὑπὸ ὄρεων. Ἀτθίς δὲ, ἀπὸ Ἀτθίδος θυγατρὸς τοῦ Κρανίου. Ἰωνία δὲ, ἀπὸ Ἰωνος τοῦ Εὐρύθου. Μοιροπία δὲ, ἀπὸ Μορόπου ἐγγωρίου βασιλέως αὐτῆς· καὶ τέλος Ἀττικὴ, ὅπερ καὶ ἐξενίκησεν, ἐκ τοῦ Ἀκτικῆ, διότι κατὰ μέγα μέρος συνίσταται ἐξ ἀλιπέδων (2).

112. Τὸ κλίμα τῆς Ἀττικῆς εἶναι ἐν γένει εὐκρατον, γλυκὺ καὶ υγιεινόν· ἡ δὲ γῆ, πλὴν μικρῶν τινῶν ἐξαίρεσεων, λεπτὴ καὶ ὀλιγόκαρπος (3). Τὸ ἔλαιον, ὁ οἶνος καὶ τὸ μέλι ἦσαν τὰ μόνα δι' ἐξαγωγὴν προϊόντα τῆς Ἀττικῆς· ὁ δὲ σίτος μόλις ἐξήρκει διὰ τὰ $\frac{2}{3}$ τῶν κατοίκων αὐτῆς, διότι εἶχεν ἀνάγκην τριῶν ἑκατομμυρίων μεδύμων σίτου, καὶ προῆγε μόνον δύο ἑκατομμύρια. Εἶχε μεταλλεῖα ἀργύρου εἰς τὸ ὄρος Λαύριον, καὶ λατομεῖα λευκῆς καλλίστης μαρμάρου εἰς τὸ Πεντελικόν καὶ εἰς τὸν Ὑμηττόν (4).

113. Οἱ κάτοικοι τῆς Ἀττικῆς ἦσαν καθ' αὐτὸ Ἕλληνες καὶ αὐτόχθονες, καὶ ἐνόμιζον ἑαυτοὺς τὸ ἀρχαιότερον ἔθνος τῆς οἰκουμένης, καὶ τοσοῦτον ἀρχαῖον, ὅσον καὶ ἡ οἰκουμένη ὑπ' αὐτῶν γῆ, καὶ ἐθεωροῦντο ὡς σύγχρονοι τοῦ ἡλίου. Ἦσαν δὲ τῶντι ἀρχαιότατοι κάτοι-

(1) Ἐξ οὗ καὶ Ἀκταῖοι οἱ Ἀττικοί· κατὰ τὸν Δυκόφρονα. (2) Στράβ. Ἀττ. Τ. 2. σ. 241. (3) Ἑλληνικά Ἱ. 'Ραγκαδῆ' καὶ κατὰ Στράβωνα ἡ γῆ τῆς Ἀττικῆς εἶναι παράλυπρος. Ἀττ. σ. 235. (4) Στράβ. Ἀττ. Τ. 2. σ. 246. Παυσαν. Ἀττ. 32 α.

κοι τῆς πατρίδος αὐτῶν, καὶ δικαίως ὠνομάζοντο αὐτόχθονες, (1) διότι ὡς κατοικοῦντες γῶραν λεπτόγειων καὶ τραχεῖαν, οὐδέποτε ἐπορθήθησαν οὔτε ἐξελάθησαν ὑπ' οὐδενός. Καὶ κατ' ἀρχὰς διήγον ἐν κώμαις καὶ χωρίοις, ἄνευ τάξεως καὶ νόμων· ὁ Κέκρωψ ἐπομένως συνήκισεν αὐτοὺς εἰς δώδεκα πόλεις, μετὰ ταῦτα ὁ Θησεὺς κατέστησε μίαν μόνην, τὰς Ἀθήνας, καὶ μετὰ τὴν ἔκπτωσιν τῶν Πεισιστρατιδῶν, ὁ λαὸς τῆς Ἀττικῆς, διηρέθη εἰς δέκα φυλάς (2). Ἡ δὲ Ἀττικὴ χώρα διηρεῖτο ἐκ φύσεως εἰς παραλίαν, ὄρεινὴν, καὶ πεδινὴν, ὑποδιηρουμένη εἰς 174 δήμους, ἐξ ὧν οἱ 4 ἡ Μελίτη, οἱ Κεραμεῖς, ὁ Κόλλυτὸς καὶ τὸ Κυδαθηναιον, περιείχοντο ἐντὸς τῆς πόλεως τῶν Ἀθηνῶν. Τὸ ὅλον δὲ τῶν κατοίκων ἦσαν 500 χιλιάδες, ἐξ ὧν τὰς 370 χιλ. ἀπετέλουν οἱ δοῦλοι.

114. Ὅρη τῆς Ἀττικῆς· ἡ Πάρηος, μεταξὺ Ἀττικῆς καὶ Βοιωτίας, περιεῖχε θήραν συῶν ἀγρίων καὶ ἄρκτων, καὶ ἦτο ὄρος ἱερὸν τοῦ Διὸς, ἔχον πολλοὺς ναοὺς. Ἔωμους, καὶ ἄγαλμα χαλκοῦν, ἀφιερωμένα πάντα εἰς τὸν Παρνήθιον Δία· τὸ Πεντελικόν, μεταξὺ Ἀθηνῶν καὶ Μαραθῶνος, ὀνομασθὲν οὕτως ἀπὸ τοῦ παρ' αὐτῷ κειμένου δήμου Πεντέλης· ἦτο δὲ περίφημον διὰ τὰ ἐν αὐτῷ λατομεῖα τοῦ Πεντελησίου λίθου· ὁ Ὕμηττος, παρὰ τὰς Ἀθήνας, ἐκτείνόμενος ἀπὸ τῆς Μαραθωνείου Πεδιάδος μέχρι τοῦ ἀκρωτηρ. Ἀστυπαλαίας· ἦν ἱερὸς τοῦ Πανὸς καὶ τῶν Νυμφῶν, καὶ περίφημος

(1) Στράβ. Ἑλλάς, Τ. 2. σ. 137. Ὡς σημεῖον δὲ τῆς αὐτοχθονίας των ἐφόρου διὰ πολλοῦ χρόνου ἐπὶ τῶν ἀναδεδεμένων τῆς κεφαλῆς των τριχῶν χρυσοῦν τέττιγα. Θουκυδ. Α'. 6. (2) Ὁ Κέκρωψ συνήκισε πρῶτος τοὺς κατοίκους τῆς Ἀττικῆς εἰς 12 πόλεις, αἵτινες ἦσαν· Κεκρωπία, Τετράπολις, Ἐπακρία, Δεκέλεια, Ἐλευσίς, Ἀφιδνα, Θόρικος, Βραυρών, Κύθηρος, Σφηττός, Κηφισσία καὶ Φαληρός· ἀλλ' ὁ Θησεὺς συναγαγὼν ἔπειτα τὰς 12 ταύτας πόλεις, μετέκτισε τοὺς κατοίκους αὐτῶν εἰς Ἀθήνας, (Στράβ. Ἀττ. Τ. 2. σ. 242.) συστήσας τὴν ἐορτὴν, ἣτις ἐκαλεῖτο Μετόλεια, καὶ ἐτελείτο τὴν 46 τοῦ Ἐκατομβαιῶνος μηνός. (Πλούταρχ. ἐν Βίῳ Θησεύς, κδ'). Αἱ δὲ δέκα φυλαὶ εἰς αἷς διηρεῖτο ὁ λαὸς τῆς Ἀττικῆς ἔφερον ὀνόματα ἡρώων ἢ ἐπωνύμων Ἀρχόντων ὡς, Ἴπποθοοντίς, Ἀντιοχίς, Αἰαντίς, Λεοντίς, Ἐρεχθίδης, Αἰγυγίς, Πανδιωνίς, Οἰνυγίς, Ἀκαμαντίς καὶ Κεκρωπίς, ἐν αἷς ἐπὶ τῶν Μακεδονικῶν χρόνων προσετέθησαν ἄλλαι δύο, ἡ Δημητριάς καὶ ἡ Ἀντιγονίς.

διὰ τὸ 'Υμηττειὸν μέλι· (1) τὸ *Αἰγάλειον*, πρὸς δυσμὰς τῶν 'Αθηνῶν, προβαῖνον εἰς τὴν θάλασσαν, καταντικρὺ τῆς *Σαλαμῖνος*· ὁ *Κορυθαλλὸς*, μέρος τοῦ Αἰγάλειου, ὑπερκείμενος τῆς ἀκτῆς τοῦ 'Ελευσινίου κόλπ. τὰ *Κέρατα*, δικόρυφον ὄρος, ἐπὶ τῶν ὀρίων τῆς 'Αττικῆς καὶ Μεγαρίδος· τὸ *Λαύριον*, πρὸς τὸ Σούνιον, περιέχον ἄφθονα μεταλλεῖα ἀργύρου, ἐν οἷς εἰργάζοντο ἐπὶ τῆς ἀκμῆς τῶν 'Αθηνῶν, 20,000 ἀνθρώπων· (2) *Ἰκάριος*, ὄρος πρὸς τὸν Μαραθῶνιον κύκλον, ὀνομασθὲν ἀπὸ Ἰκαρίου τοῦ φονευθέντος ἐν τῷ δρυμῶνι τοῦ Μαραθῶνος· *Ἀρχεσμὸς*, καὶ *Λυκαβηττὸς*, λόφοι παρὰ τὰς 'Αθήνας.

115 'Ακρωτήρια· *Ἀμφιάλη*, πλησιέστατα τῆς *Σαλαμῖνος*, μὲ παρακείμενον λατομεῖον· *Κωλιάς*, παρὰ τὸ Φάληρον, ὅπου καὶ ναὸς τῆς *Κωλιάδος Ἀφροδίτης*, περίφημος διὰ τὰ περὶ αὐτὸν κεραμευόμενα πήλινα σκεύη· *Ἀστυπάλαια*, μακρὰ ἄκρα, ἐν ᾗ πρόκειται νῆσος *Ἐλευῦσα* καλουμένη· *Ζωστήρ*, ἄκρα πρὸς τὸ Φάληρον, οὔσα ἱερὰ τῆς 'Αθηνᾶς, καὶ τοῦ 'Απόλλωνος, καὶ τῆς *Λητοῦς* (3)· *Σούνιον*, μέγα καὶ περίφημον ἀκρωτ. συνεχόμενον μετὰ τοῦ ὄρους *Λαυρίου*· ἐπὶ τῆς κορυφῆς τοῦ Σουνίου, ἦτο μεγαλοπρεπὴς ναὸς τῆς *Σουνιάδος Ἀθηνᾶς*· ἡ *Πετιώγεια* καὶ ὁ *Ἀλκιμος*, ἄκρα περικλειοῦσαι τὸν Πειραιᾶ (4).

116. Ποταμοί· ὁ *Κηφισσὸς*, ἦτον ὁ μόνος ποταμὸς τῆς Ἀττικῆς, ῥέων διὰ τῶν *Μακρῶν* *τειχῶν*· ὁ *Εἰλισσὸς*, ῥύαξ ἱερὸς τῶν *Μουσῶν*, αἵτινες ἐκ τούτου ὀνομάσθησαν *Εἰλισσιάδες*· παρὰ τὰς ὄχθας αὐτοῦ ἐφρονεῦθη ὑπὸ τῶν *Ἡρακλειδῶν* ὁ τελευταῖος βασιλεὺς τῶν 'Αθηνῶν *Κόδρος*· (5) *Καλλιρρόη*, πηγὴ ἀναβρύουσα ἀπὸ τοῦ 'Υ-

(1) 'Επὶ τοῦ 'Υμηττοῦ ἐφύετο ὁ εὐώδης θύμος, καὶ ἦσαν κάλλιστα λατομεῖα μαρμάρου, ὡς καὶ εἰς τὸ Πεντελικόν. (2) 'Ελλην. I. 'Ραγκαβῆ. 'Εκ τῶν ἀργυρούχων μεταλλείων τοῦ Λαυρίου ἐπωνομάζοντο Λαυριωτικαὶ γλαῦκες, αἱ παλαιαὶ δραχμαὶ τῶν 'Αθηναίων. Λεξικ. Σ. Βυζαντίου.

(3) 'Ὀνομάσθη δὲ Ζωστήρ ἀπὸ τῆς ζώνης τῆς *Λητοῦς*· « Τεκεῖν μὲν οὖν *Λητώ* τοὺς παῖδας, (τὸν 'Απόλλωνα καὶ τὴν 'Αρτεμιν) ἐνταῦθα οὐ φασι, λύσασθαι δὲ τὸν *ζωστήρα* ὡς τεφομένην, καὶ τῷ χωρίῳ διὰ τοῦτο γενέσθαι τὸ ὄνομα » Πausan. 'Αττ. 34. α.

(4) Παρὰ τῷ 'Αλκιμῷ ἦτον ὁ τάφος τοῦ *Θεμιστοκλέους*, βωμοειδὴς τὸ σχῆμα. (5) Pausan. 'Αττ. 49. ε.

μητάου, περίφημος ἐν Ἀθήναις, διότι ἀπὸ τῶν μυθικῶν σωζομένην χρόνων, ἐπὶ τῶν Πεισιπρατιδῶν, μετεσκευάσθη εἰς Κρήνην, χέουσαν τὸ ὕδωρ δι' ἐννέα κρουσῶν, καὶ ὠνομάσθη δι' αὐτὸ ἐννεάκρουτος· (1).

117. Λιμένες· ὁ Πειραιεύς, λιμὴν εὐρυχωρότατος, ὑπαγόμενος εἰς τὸν δῆμον τῆς φυλῆς Ἱπποθοοντίδος, ἔχων ὀπλοθήκην καὶ ναύσταθμον διὰ 400 ναῦς· ἐπὶ Θημιστοκλέους κατέστη ὁ Πειραιεύς ἐπίνειον τῶν Ἀθηνῶν, διότι πρὸ τοῦ Θημιστοκλέους ἦτο τὸ Φάληρον (2). Ἐν Πειραιεὶ διέμενον οἱ μετερχόμενοι τὸ ἐμπόριον, διότι ἐπὶ τῆς ἀκμῆς τῶν Ἀθηνῶν, ὁ Πειραιεύς ἐχρημάτισε τὸ κέντρον τοῦ κατὰ τὴν Μεσόγειον ἐμπορίου τῆς Εὐρώπης, Ἀσίας καὶ Ἀφρικῆς (3). Εἰς τὸν Πειραιᾶ εἶναι καὶ δύο ἕτεροι λιμένες, καλούμενοι, ὁ μὲν Κάνθαρος, ἔχων σκευοθήκην, ἔργον Φίλωνος ἀρχιτέκτονος, δεκτικὴν σκευῶν διὰ 1000 τριήρεις· ὁ δὲ, Ἀλαί, πρὸς τὴν Ἡετιώνειαν (4), καὶ εἶναι λίμνη μᾶλλον ἢ λιμὴν· ἡ Μουνυχία, λιμενίσκος, καὶ λόφος πρὸς τὸ Φάληρον· Ζέα, λιμενίσκος κλειστός, παρ' ᾧ ἔκειτο ἡ Φρεατὺς, ἐνθα ἐδικάζοντο οἱ ἐξόριστοι, ἐὰν ἐκατηγοροῦντο δ' ἄλλο τι ἔγκλημα, ἀπολογούμενοι ἀπὸ τοῦ πλοίου πρὸς τοὺς ἀπὸ τῆς ξηρᾶς ἀκροωμένους δικαστάς (5) τὸ Φάληρον ἦν τὸ ἀρχαιότατον ἐπίνειον τῶν Ἀθηνῶν, ἀλλὰ δὲν ἦτον ἀσφαλές (6). Κατὰ τὸ Φάληρον ἦσαν ναοὶ τῆς Δήμητρος, τῆς Ἀθηνᾶς, τοῦ Διὸς

(1) Οουκυδ. Β'. 15. Πausan. Ἀττ. 14. 4. (2) Pausan. Ἀττ. 1. 6'. (3) Ἐπὶ τῆς εἰσόδου τοῦ Πειραιῶς, ἥτις κατὰ τὸν Πελοποννησιακὸν πόλεμον ἐκλείετο δι' ἀλύσεως ἵνα μὴ εἰσέρχωνται ἐχθρικά πλοῖα, ἵστατο Λέων ἐκ μαρμάρου, κολοσσαῖος τὸ μέγεθος, ἔχων στόμα ἀνοικτὸν ἐστραμμένον πρὸς τὴν θάλασσαν. Οἱ Εὐρωπαῖαι ναῦται ὠνόμαζον διὰ τοῦτο τὸν Πειραιᾶ Porto Draco καὶ Porto Leone. Τὸ δὲ μνημεῖον τοῦτο τῆς ἀρχαιότητος μετεκομίσθη τὸ 1686· εἰς Βενετίαν, καὶ κοσμεῖ ἔτι τὴν Ἑνετικὴν ὀπλοθήκην· ἀλλ' ὁ Πειραιεύς κοσμεῖται αὖθις καὶ σεμνύνεται δι' ἄλλου ἐνδόξου μνημείου, διότι παρὰ τῇ παραλίᾳ αὐτοῦ κεῖται ὁ τάφος τοῦ θαλασσοῦ λέοντος τῆς Ἑλληνικῆς ἐπαναστάσεως, τοῦ ναυάρχου Μιαούλη. (4) Παρὰ τῇ Ἡετιωνείᾳ κεῖται μικρὸς τις λιμὴν καλούμενος Κωφός, ὅστις ὑπὸ μόνου τοῦ Ξενοφώντος ἀναφέρεται. (5) Πρῶτος ὁ Τεῦκρος ἀπελογήθη οὕτω πρὸς τὸν Τελαμῶνα, διὰ τὸν θάνατον τοῦ Αἴαντος. (6) Ἐκ τοῦ Φαλήρου ἀπέπλευσεν ὁ Θηρεὺς εἰς Κρήτην, καὶ ὁ Μεγασθεὺς εἰς Τροίαν.

καὶ ἑωμοὶ Θεῶν ἀγνώστων, καὶ ἡρώων, καὶ τῶν παίδων τοῦ Θησέως καὶ τοῦ ἀργοναύτου ἥρωος Φαληροῦ, ἐξ οὗ ὠνομάσθη καὶ ὁ λιμὴν. Παρὰ τῷ Φαλήρῳ ἦν δῆμος *Φαληρεὺς*, φυλῆς Ἀντιοχίδος, ἐξ οὗ καὶ Δημήτριος ὁ Φαληρεὺς· ὁ Φώρων, λιμενίσκος πρὸς τὴν Σαλαμῖνα.

118. Πόλεις Ἀθῆναι, ἡ μητρόπολις τῆς Ἀττικῆς, ὑπῆρξεν ἡ περιφανεστέρα καὶ λαμπροτέρα πασῶν τῶν Ἑλληνικῶν πόλεων, καθέδρα τῶν τεχνῶν καὶ ἐπιστημῶν τοῦ ἀρχαίου κόσμου, καὶ ἡ μήτηρ τῶν μεγαλητέρων φιλοσόφων, ποιητῶν, ῥητόρων, στρατηγῶν καὶ τεχνιτῶν τῆς ἀρχαιότητος. Καὶ κατ' ἀρχάς μὲν ὠνομάσθη Κεκρωπία, ἀπὸ τοῦ οἰκιστοῦ αὐτῆς Κέκροπος, ὅστις ἐλθὼν ἐκ τῆς ἐν Αἰγύπτῳ Σαΐδος, καὶ νυμφευθεὶς τὴν θυγατέρα τοῦ ἐγγχωρίου βασιλέως Ἀκταίου, παρέλαβε τὴν ἀρχὴν μετὰ τὸν θάνατον ἐκείνου· ἀκολούθως δ' ἐκλήθησαν Ἀθῆναι πρὸς τιμὴν τῆς Ἀθηνᾶς, ᾗτις ἐθεωρεῖτο ὡς πολιούχος Θεὰ ἀπάσης τῆς Ἀττικῆς· ἔχουσαι δὲ 43 σταδίων περιοχὴν, καὶ σχῆμα τραπέζοειδές, ἐκοσμοῦντο μὲ λαμπρότατα δημόσια κτίρια, μὲ στοάς καὶ ἀγοράς καὶ θέατρα, μὲ ἑωμούς καὶ ναοὺς, μὲ ἀγάλματα θεῶν καὶ ἀνδριάντας ἡρώων (1).

119. Πρὸς ἄρκτον ἦτο τὸ *Πρυτανεῖον*, ἐνθα ἐσιτοῦντο, δαπάνῃ τῆς πόλεως αἱ χῆραι καὶ τὰ ὀρφανὰ τῶν ὑπὲρ Παιτρίδος πεσόντων, καὶ ὅσοι συνεισέφερον σημαντικὰς ἐκδοιλεύσεις εἰς τὴν πολιτείαν. Ἐκτὸς τῆς πόλεως ἦσαν ἡ *Ακαδημία* τοῦ Πλάτωνος κατὰ τὸν Κολωνόν, κεκοσμημένη μὲ κήπους καὶ περιπάτους· τὸ *Λύκειον* πρὸς ἀνατολάς, ὅπου ἐδίδασκεν ὁ Ἀριστοτέλης· τὸ *Κυνόσαργες*, παρὰ τὸν Ἀγχεσμόν, ὅπου ἐγυμνάζοντο οἱ νέοι (2), καὶ

(1) Εἶχον δὲ αἱ Ἀθῆναι 44 Πόλεις, καὶ διηροῦντο εἰς 5. μεγάλα μέρη, ἅτινα ἦσαν· ὁ Κολωνός, αἱ Αἶμναι, ἡ Μελίτη, ὁ Κεραμεικὸς καὶ ἡ Ἀδριανοῦ πόλις. (2) Τὸ Κυνόσαργες ἦτο γυμνάσιον τῶν νέων παίδων, ὅπου ἐδίδασκεν ὁ Ἀντισθένης, ἀπὸ τοῦ ὁποῦ ὠνομάσθησαν Κυνικοί· ὁ παῖς τοῦ ἦτον ἱερὸν τοῦ Ἡρακλέους, ἡ δὲ ὀνομασία αὕτη παράγεται ἀπὸ τοῦ Κύνων ἀργός, διότι θυσιάζοντος τοῦ Διόμου εἰς τὸν Ἡρακλέα, λευκὸς τις κύων, ἀρπάσας μερίδα τῶν θυμάτων μετέφερον αὐτὴν ἐνίαυθα. (Δεξκ. Σ. Βυζαντιν.)

ἐδίδασκον οἱ Κυνικοὶ φιλόσοφοι. Αἱ ἐντὸς τῆς πόλεως λαμπρότε-
ραι οἰκοδομαὶ ἦσαν· τὸ *Πομπεῖον*, ἐν ᾧ ἐφυλάττοντο τὰ διὰ τὰς
πομπὰς χρήματα καὶ ἱερὰ σκεύη, καὶ τὰ ἀγάλματα τῶν περιο-
νύμων ἀνδρῶν· τὸ *Ἡφαιστεῖον*, ναὸς τοῦ Ἡφαίστου, ὅπου ἐτελεῖ-
το ἡ ἐορτὴ *Δαμπαδηδρομία*· τὸ *Θησεῖον*, ναὸς τοῦ Θησέως, κείμε-
νος πλησίον τοῦ γυμνασίου τοῦ *Πτολεμαίου*, ἐκ Πεντελητιῶν λί-
θου κατασκευασθεῖς. Μετὰ 800 ἔτη ἀπὸ τοῦ θανάτου τοῦ Θησέως,
Κίμων ὁ Μιλιτιάδου, κατὰ τινα χρησμὸν τῆς Πυθίας, μετεκόμισε
τὰ ὅσα τοῦ Θησέως ἀπὸ τῆς νήσου Σκύρου εἰς Ἀθήνας, καὶ ἀνή-
γειρεν αὐτῷ τὸν ναὸν τοῦτον, ὅς τις ἐθεωρεῖτο ἱερός καὶ εἶχε τὸ
προνόμιον τοῦ ἀσύλου· ἐν τῷ Θησεῖῳ συνεδρίαζον οἱ Θεσμοθέται·
τὸ *Ἀράκειον*, ναὸς τῶν Διοσκούρων Κάστωρος καὶ Πολυδεύκου·
τὸ *Ὀλυμπεῖον* ἢ *Ὀλύμπιον*, ναὸς τοῦ Ὀλυμπίου Διὸς, ὅς τις ἐθε-
μελιώθη ὑπὸ τοῦ Πεισιστράτου, ὠκοδομήθη μετὰ 360 ἔτη ὑπὸ
τοῦ Ἀντίχου τοῦ Ἐπιφανοῦς, καὶ ἀπεπερατώθη ὑπὸ τοῦ Ἀδριανοῦ·
ὁ περίβολος τοῦ ναοῦ τούτου περιελάμβανε τεσσάρων σταδίων διά-
στημα, τὸ δὲ περισύλιον αὐτοῦ ἦτο Κορινθιακοῦ ρυθμοῦ, καὶ συνέ-
κειτο ἐξ 120 κίωνων, ἐκ πολυτίμου Φρυγίου μαρμάρου· τὸ δὲ ὅλον
τοῦ οἰκοδομήματος ἦν εἰς τῶν μεγίστων ναῶν τῆς πολυθείας. (1)
τὸ *Πάρθεον*, ναὸς ὅλων τῶν Θεῶν, περιέχων 120 κίονας ἐκ μαρ-
μάρου, καὶ τὰς ἱστορίας ὅλων τῶν Θεῶν γλυπτὰς· ἐπὶ δὲ τῆς θύ-
ρας ἴσταντο ἔπποι χάλκινοι, ἔργον τοῦ Πραξιτέλους· ὁ *Ὀκτάγω-
ρος Πέργος* τοῦ Κυρρῆστου, ἢ ὁ ναὸς τοῦ Αἰόλου, κατασκευασθεῖς,
εἰς μεταγενεστέραν ἐποχὴν, ὑπὸ Ἀνδρονίκου τοῦ Κυρρῆστου, εἰκο-
νίσαντος ἐπ' αὐτοῦ διὰ προτύπων τοὺς ὀκτὼ ἀνέμους· ἐχρησίμευε
δ' οὗτος ὡς κλεψύδρα, ὡς ἡλιακὸν ὥρολόγιον καὶ ὡς ἀνεμοδεί-
κτης. Παρ' αὐτῷ ἦν ἡ *Πύλη* τῆς ἀγορᾶς μετὰ μεγαλοπρεπεῖς κίονας

(1) Ὁ περίβολος τοῦ ναοῦ ἦτο πλήρης θωμῶν, ἀγαλμάτων, εἰκόνων καὶ ἀνδριάντων, ἐν οἷς καὶ τὸ ἐκ χρυσοῦ καὶ ἐλέφαντος ἀγαλμα τοῦ Ὀλυμπίου Διὸς, θίας ἄξιον, τὸ ὅποσον ἀνέθηκεν ὁ τῶν Ῥωμαίων Αὐτοκράτωρ Ἀδρια-
νός· Τὸν ναὸν τοῦτον καλεῖ ὁ Πausanias, Ναὸν Ἡρας, καὶ Διὸς Πανελληνίου καὶ Θεοῖς τοῖς πᾶσιν ἱερὸν κοινόν. Ἀττ. Α'. 48. Πλατ. Φαίδρ. 227. Τοῦ Ναοῦ τοῦ Ὀλυμπίου Διὸς περιγραφὴν ἀκριβῆ, καὶ πλήρη ποιητικῆς φαν-
τασίας ἴδε ἐν τῇ Ν. Πανδώρα, Τόμ. Γ'. Φυλλ. ΕΕ'.

ἐκ μαρμάρου· ἡ *Ποικίλη Στοά*, ἐν ᾗ ἔκειντο αἱ εἰκόνες τοῦ Πολυγνώτου, τοῦ Θωσίου καὶ ἄλλων ἐνδόξων ζωγράφων· τὸ *Μουσεῖον*, ἐνθα ἔψαλλεν ὁ ποιητὴς Μουσαῖος· (1) τὸ *ᾠδεῖον*, θέατρον μεγαλοπρεπές, κτισθὲν ὑπὸ τοῦ Περικλέους. Ἀγοραί, Βουλευτήρια Θεάτρα, Ἀμφιθέατρα, καὶ ἄλλα θαυμάσια οἰκοδομήματα.

120. Ἐν τῷ μέσῳ τῆς πόλεως ἐπὶ βράχῳ, ἔκειτο τὸ *Ἄστυ* ἢ ἡ *Ἀκρόπολις Κεκροπία*, κτισθεῖσα ὑπὸ τοῦ Κέκροπος. Τὸ Ἄστυ τοῦτο ἐκόσμει, ὁ *Παρθενῶν*, περικαλλέστατος ναὸς τῆς Ἀθηνᾶς, ἐκ λευκοῦ μαρμάρου οἰκοδομηθεὶς ὑπὸ τοῦ ἀρχιτέκτονος Ἰκτίνου ἐπὶ Περικλέους, ὡς καὶ τὰ *Προπύλαια*, πλησίον τῶν ὁποίων ἵστατο ἡ Ἀθηνᾶ, πελώριον ἄγαλμα, ἐκ χρυτοῦ καὶ ἐλέφαντος, κατασκευασθὲν ὑπὸ τοῦ Φειδίου· (2) ὁ ἀρχαῖος ναὸς τῆς *Πολιάδος Ἀθηνᾶς*, ἐν ᾧ ἐκαίετο καὶ ὁ ἄσβεστος λύχνος· τὸ *Ἐρεχθεῖον*, ἡρώων τοῦ βασιλέως Ἐρεχθέως· ὁ ναὸς τῆς *Ἀπτέρου Νίκης*, πρὸς τ' ἀριστερὰ τῶν Προπυλαίων· ὁ μικρὸς μὲν, ἀλλὰ κομψότατος ναὸς τῆς *Βαυρωρίας Ἀρτέμιδος*, παρὰ τὸν Παρθενῶνα, καὶ πολλὰ ἄγαλματα Θεῶν, ἐν οἷς καὶ τὸ εἰς τὸν Παρθενῶνα ἐλεφάντινον ἄγαλμα τῆς Ἀθηνᾶς, ἔργον τοῦ Φειδίου περικαλλέστατον. Ἡ διὰ τσημος πόλις τῶν Ἀθηνῶν περιεκύκλου τὴν Ἀκρόπολιν καὶ συνείχετο μὲ τὸν Πειραιᾶ διὰ τῶν Μακρῶν τειχῶν, ἅτινα εἶχον περιφέρειαν 60 σταδίων καὶ περιετείχιζον καὶ τὸ Φάληρον καὶ τὴν Μουνυχίαν. Τὰ Μακρὰ αὐτὰ τεῖχη, ὧν τὰ δύο σκέλη ἀπέιχον ἀπ' ἀλλήλων 560 πόδας, κατηδάφισεν ὁ Λύσανδρος, παιανίζούσης τῆς μουσικῆς· ἀνεγερθέντα δ' αὖθις ὑπὸ τοῦ Ἀθηναίου Κόνωνος ἐκρημνίσθησαν τὸ δεύτερον ὑπὸ τοῦ Ῥωμαίου Σύλλα, ὅτε οὗτος, διὰ πολιορκίας, ἐκυρίευσεν, τὸ 87ον ἔτος π. Χ. καὶ τὰς Ἀθήνας καὶ τὸν Πειραιᾶ (3).

(1) Προσέτι τὸ Λυσικράτειον μνημεῖον, ὅπερ καλεῖται ᾗδῃ ὁ Φανὸς τοῦ Διογένοους· καὶ τὸ Ἀθήναιον γυμνάσιόν τι καὶ ναὸς, ἀφιερωμένα ἀμφότερα εἰς τὴν Ἀθηνᾶν.

(2) Τὸ κράνος καὶ ἡ αἰχμὴ τῆς Θεᾶς ἐφαίνοντο ἄνωθεν τοῦ Παρθενῶνος εἰς τοὺς τὸ Σούνιον παραπλέοντας.

(3) α' Ἀλλὰ γὰρ, εἰς πλῆθος ἐμπέπτων τῶν περὶ τῆς πόλεως ταύτης ὑμνουμένων τε καὶ διαβοωμένων, ὁκνῶ πλεονάζειν, μὴ συμβῇ τῆς προθέσεως ἐκπεσεῖν τὴν γραφὴν. Ἐπεισι γὰρ, ὅ φησιν Ἡγησίας, ὁρῶ τὴν ἀκρό-

121. *Κολίη*, πόλις καὶ δῆμος, φυλῆς Ἰπποθοοντίδος, πλησίον τῶν τειχῶν τῶν Ἀθηνῶν, πρὸς ἄρκτον, ἐνθα ἐτάφησαν ὁ Θουκυδίδης καὶ ὁ Κίμων. — *Αἰωπεκῆ*, δῆμος φυλῆς Ἀντιοχίδος, οὐ μακρὰν τῶν Ἀθηνῶν, πατρίς τοῦ Σωκράτους καὶ Ἀριστείδου. — *Λακιάδαι*, δῆμος φυλῆς Οἰνηίδος, εἰς τὴν πρὸς τὴν Ἐλευσίνα ἱερὰν ὁδὸν ἐν αὐτῇ τῇ πόλει ἐτιμῶντο ἡ Ἀθηναῖα καὶ ὁ Ποσειδῶν, καὶ ἐνταῦθα ἐξένισεν ὁ Φύταλος τὴν Δήμητραν, ἥτις εὐγνωμονοῦσα διὰ τοῦτο ἐδωρήσατο αὐτῇ τὴν συκῆν (1). — *Κολωνός*, δῆμος τῆς φυλῆς Ἀντιοχίδος, πλησίον τῆς Ἀκαδημίας, ὅπου ἦσαν πολλοὶ ναοὶ, καὶ θωμοὶ, καὶ τεμένη, καὶ ἱερὸν ἄλλος, ἅτινα ἐπυρπόλησεν ὁ Ἀντίγονος (2)· ἐν Κολωνῷ ἐγεννήθη ὁ Σοφοκλῆς. — *Θυμοιτάδαι*, ναυπηγεῖον, κατὰ τὸν λιμένα τῶν Φώρων, εἰς τὸ ὁποῖον ὁ Θησεύς, δι' ἐκστρατεῖαν τινὰ κατὰ τῆς Κρήτης κατεσκευάσεν πλοῖα, ὡς μακρὰν τῆς ξενικῆς ὁδοῦ κείμενον· περίφημοι ἦσαν αἱ σισύραι τῶν Θυμοιταδῶν. — *Εὐπέτη* (3), πόλις πλησίον τοῦ Πειραιῶς, κλινομένη πρότερον *Τροία*· ὁ δὲ Τεῦκρος, ὅστις ἦτο Εὐπετεὺς, ἤγαγεν ἀποικίαν Ἀττικὴν εἰς Φρυγίαν, καὶ κατέκρησε τὴν περιβόητον πόλιν τῆς Τρωάδος, μεταδούς αὐτῇ τὸ ὄνομα τῆς πατρίδος

πόλιν καὶ τὸ περὶ τῆς τριάντης ἔχει τι σημεῖον· ὁρῶ τὴν Ἐλευσίνα, καὶ τῶν ἱερῶν γέγονα μύστις. Ἐκεῖνο Λεωκόρειον, τοῦτο Θησεῖον· οὐ δύναμαι δηλῶσαι καθ' ἑκάστον· ἡ γὰρ Ἀττικὴ Θεῶν ἐστὶ κτίσμα, καὶ προγόνων ἡρώων.» Στράβ. Ἀττικ. Τ. 2. σ. 240.

(1) Ἐνθ' ἄναξ ἥρως Φύταλός ποτε δέξατο σεμνὴν

Δήμητραν, ὅτε πρῶτον ὀπώρας καρπὸν ἔφηνεν,

Ἦν ἱερὰν συκῆν θνητῶν γένος ἐξονομάζει·

Ἐξ οὗ δὴ τιμὰς Φυτάλου γένος ἔσχεν ἀγῆρως.

Ἐπίγραμμα ἐπὶ τῇ Φυτάλου τάφῳ. Πικρ. Ἀττ. 37. 6'. Ὁ δὲ Μιλτιάδης καὶ οἱ συγγενεῖς αὐτοῦ ἦσαν Λακιάδαι. — (2) Κολωνός τῇ κυρίως λό-

φος τῆς Ἀττικῆς, ἐφ' οὗ ὁ δῆμος, ὁ ναὸς τοῦ Ποσειδῶνος, καὶ τὸ ἱερὸν ἄλλος τῶν Εὐμενίδων, ἀπέχων τῶν Ἀθηνῶν 40 σταδίου. Θουκυδ. Η'. 67. Ἐν Κολωνῷ ὁ Οἰδίπους εὗρε παραμυθίαν καὶ ἀνακούφισιν τινὰ τῶν τραγικῶν αὐτοῦ συμβάντων διὰ τῆς φιλανθρώπου ὑποδοχῆς τοῦ βασιλέως Θησέως. Ὁθεν καὶ ἡ Τραγῳδία τοῦ Σοφοκλέους· «Οἰδίπους ἐπὶ Κολωνῷ.» (3)

(1) Ἡ Εὐπέτη ἀνῆκεν εἰς τὴν Κεκροπίδα φυλὴν, ὁ δὲ πολίτης, Εὐπέτιος, Εὐπετεῶν, καὶ Εὐπετεὺς.

του. — *Ἐχελίδαι*, δῆμος πρὸς τὸν Πειραιᾶ, ὅπου ἐτελεῖτο ἀγὼν ἵπποδρομικός (1).

122. *Ἀχαρναί*, ὁ μέγιστος τῆς Ἀττικῆς δῆμος, τῆς φυλῆς Οἰνηίδος· οἱ Ἀχαρνεῖς ἐλάτρευον τὸν Ἀπόλλωνα, τὸν Ἡρακλῆν, τὸν Διόνυσον καὶ τὴν Ἀθηνᾶν, καὶ ἀπελάμβανον μεγάλην στρατιωτικὴν ὑπόληψιν. Ἐν Ἀχαρνῆς ἀνεφύη κατὰ πρῶτον ὁ κισσός. (2) — *Κηφισσία*, ἀξιολογώτατος δῆμος τῆς φυλῆς Ἐρεχθίδος, ὑπὸ τοὺς πρόποδας τοῦ Πεντελικοῦ. Ἐνταῦθα Ἡρώδης ὁ Ἀττικός εἶχεν ἀγροκήπιον περικαλλέστατον, κατάσκιον καὶ κατάρρυτον, κεκοσμημένον μέσας κρήνας, δεξαμενάς κλπ. — *Ἰφιστιάδαι* καὶ *Εἰρεσίδαι*, δῆμος, ὅπου σήμερον κεῖται ἡ Γερμανικὴ ἀποικία (3). — *Ἀθμοναί*, δῆμος φυλῆς Κεκροπίδος, ἐν ᾧ ἐλατρεύετο ἡ Ἀμαρυτία "Ἀρτεμις" ἔκειτο δὲ ὅπου σήμερον τὸ Μαρούσιον (4). — *Ἐλευσίς*, δῆμος φυλῆς Ἰπποθουντίδος, ἀπέναντι τῆς Σαλαμῖνος, περίφημος διὰ τὸν ἐν αὐτῇ ναὸν τῆς Ἐλευσινίας Δήμητρος (5), ἐν ᾧ ἐτελοῦντο καὶ τὰ ἐλευσίνια μυστήρια, ἐντὸς τοῦ εὐρυχώρου μυστικοῦ σηκοῦ, ὅστις κατεσκευάσθη ὑπὸ τοῦ Ἰκτίνου, ἐπιστατοῦντος τοῦ Περικλέους· ἐδόξαζον δ' ὅτι ἡ Δήμητρα μετὰ τὴν ἀρπαγὴν τῆς θυγατρὸς τῆς Περσεφόνης, ἐλθοῦσα εἰς Ἐλευσίνα καὶ ξενισθεῖσα ὑπὸ τῶν κατοίκων, ἐδίδαξεν αὐτοὺς τὴν γεωργίαν καὶ τὰ μυστήρια. — *Φυλῆ*, δῆμος καὶ φρούριον ἐπὶ τῆς Πάρνηθος, περίφημον, διότι ἐκεῖθεν ὀρμηθεὶς ὁ Θρασύβουλος ἀπεκατέστησεν εἰς Ἀθήνας τὴν Δημοκρατίαν, δοὺς γενικὴν ἀμνηστείαν τὸ 493 π. Χ. (6). — *Ὠρωπὸς*, εἰς τὰ μεθόρια τῆς Βοιωτίας κατὰ τὴν παραλίαν. Πρῶτοι οἱ Ὠρώ-

(1) Αἱ Ἐχελίδαι ὀνομάσθησαν ἀπὸ τοῦ ἥρωος Ἐχέλου, ἀλλὰ δὲν εὐρίσκονται εἰς τὰς ἐπιγραφάς. (2) Πausan. Ἀττ. 31. γ'. Παρ' Ἀριστοφ.

Ἀχαρ. 667. εὐρίσκεται ἐμπαικτικῶς ἡ Ἀχαρνικὴ Μοῦσα, ἀντὶ, ἡ τραχεῖα καὶ βάρβαρος τῶν Ἀχαρνέων Μοῦσα. (3) Ὁ Πραξιτέλης καὶ ἡ γενεὰ αὐτοῦ ἦσαν Εἰρεσίδαι.

(4) Ἀθμονῆς δὲ τιμῶσιν Ἀμαρυσίαν Ἀρτεμιν. Πausan. Ἀττ. 31. γ'. (5) Τὸ τῆς Ἐλευσινίας Δήμητρος περικαλλὲς ἄγαλμα, ἔργον Φειδίου, μετεκομίσθη τὸ 1804 ὑπὸ τοῦ Ἀγγλοῦ Κλαρκίου καὶ κοσμεῖ ἤδη τὴν Κανταβριανὴν βιβλιοθήκην. (6) Στράβ. Ἀττ. Τ. 2. σ. 244. Ξενοφ. Ἑλλήν. β'. 4. — Ὅθεν καὶ παροιμία· «μὴ μνησικακήσης, εἰ σὺ φυλὴν κατέλαβεν.» Ἀριστοφ. Ἀχ. 1023.

πιοι ἐτίμησαν ὡς Θεόν, τὸν μάντιν Ἀμφιάραον, ὃν ὡς ἔλεγον, κατέπιεν ἡ γῆ, φεύγοντα ἐκ Θηβῶν (1).

123. Δεκελεία, εἰς τὴν πρὸς τὴν Ἰωρυσὸν ὁδόν, δι' ἧς διέβη ὁ ὑπὸ τὸν Μαρδόνιον Περσικὸς στρατός, καὶ ἐν ἧ ὠχυρώθησαν οἱ Λακεδαιμόνιοι κατὰ τὸν Δεκιελικὸν πόλεμον (2). — Ἀφιδνα, πόλις ὠχυρωμένη μετὰ Δεκελείας καὶ Μαραθῶνος, ἐν ἧ ἔκρυψεν ὁ Θησεύς τὴν ὠραίαν Ἑλένην, ὅτε ἤρπασεν αὐτὴν μετὰ τοῦ Πειρίθου· οἱ δὲ Διόσκουροι Καστωρ καὶ Πολυδεύκης, ἐκυρίευσαν τὴν Ἀφιδναν, καὶ ἀπήγαγον εἰς Λακεδαίμονα τὴν ἀδελφὴν αὐτῶν (3). — Ῥαμνοῦς, παράλιος δῆμος, φυλῆς Αἰαντίδος, 60 στάδια ἀπέχων τοῦ Μαραθῶνος, ὀνομασθεὶς οὕτως ἀπὸ τῶν ἐκεῖσε ῤάμνων ἐν Ῥαμνοῦντι ἦτο καὶ τὸ ἄγαλμα τῆς Νεμέσεως, δεκάπηχυ ὀλόλιθον, ἔργον Φειδίου. — Μαραθῶν, δῆμος καὶ ἐκτεταμένη πεδιάς πρὸς τὴν Εὐβοίαν, περιβόητος, διότι ἐν αὐτῇ ὁ Θησεύς, ἐφόνευσεν τὸν Μαραθῶνιον ταῦρον, καὶ ὁ Μιλτιάδης μετὰ 10000 Ἀθηναίων καὶ 1000 Πλαταιέων, κατετρόπωσε τὸν ὑπὸ τὸν Δάτιν καὶ Ἀρταφέρνην, πολυάριθμον Περσικὸν στρατόν (4). — Περτέλη, πόλις ἡ κώμη, ἐξ ἧς ὠνομάσθη εἰς μεταγενεστέρους χρόνους τὸ ὄρος Βριληττός, Πεντελικόν. — Ἰκαρία, δῆμος γνωστός εἰς τὴν μυθολογίαν, διότι οἱ μὲν Ἰκαριεῖς, μεθυσθέντες ἐφόνευσαν τὸν βασιλεῖα αὐτῶν Ἰκαρον, ἡ δὲ θυγάτηρ αὐτοῦ Ἐριγόνη, ἀπηγγονίσθη ἐπὶ τοῦ τάφου τοῦ πατρὸς τῆς, ἐκ τῆς ὑπερβολικῆς θλίψεως. — Ἀραφὴν, δῆμος φυλῆς Αἰγινήδος (5). — Ἀλαὶ Ἀραφηνίδες, δῆμος, ἐν ᾧ ἐλατρεῦετο ἡ Βρυαρωνία Ἀρτεμις, τῆς ὁποίας εἰδωλον ἐκόμισεν ἡ τοῦ Ἀγαμέμνωνος θυγάτηρ Ἰριγένεια, ὅτε ἐκ τῆς Ταυρίδος ἤρχετο εἰς τὴν Ἑλλάδα.

124. Βρυαρῶν, κώμη πλησίον τοῦ Μαραθῶνος ἐξ ἧς ἦν ὁ Πεισίστρατος· ἐν Βρυαρῶνι ἦτο ναὸς τῆς Βρυαρωνίας Ἀρτέμιδος, καὶ

(1) Πασαν. Ἀττ. 34. α. 6'. (2) Στράβ. Ἀττ. Τ. 2. σ. 244. Θουκυδ. Ζ'. 49. (3) Στράβ. Ἀττ. Τ. 2. σ. 240. (4) Τὸ 490 π. Χ. Ἐκλήθη δὲ Μαραθῶν ἀπὸ τοῦ ἐν αὐτῷ ἀυξάνοντος χρότου μαράθου, ἧς ἀπὸ τοῦ Μαραθῶνος υἱοῦ τοῦ ἐκ Σικυῶνος Ἐποπίως. Πασαν. Κορ. 4. α. καὶ Ἀττ. 32. δ'. Στράβ. Ἀττ. Τ. 2. σ. 244. (5) Ὁ Ἀραφὴν ἔκειτο ἀρκτικῶς τοῦ νῦν λεγομένου Πόρτο-ῤάφτη,

ἔτελειτο ἡ ἑορτὴ, ἡ καλουμένη, τὰ Βαυρώνια, καθ' ἣν οἱ ῥαψωδοὶ ἔψαλλον τὴν Ἰλιάδα καὶ ἔθουον αἶγα (1).—Θόρικος, δῆμος τῆς φυλῆς Ἀχαμαντίδος, εἰς τὴν ἀνατ. παραλίαν τοῦ Σουνίου, ἔχων προύριον ἐν αὐτῷ κατῴκει Κέφαλος ὁ Δηίωνος, ὅστις, κατὰ λάθος, ἐφόνευσε τὴν γυναῖκα αὐτοῦ Πρόκριν, θυγατέρα τοῦ Ἐρεχθέως, καὶ τοῦ ὁποίου ἡράσθη κατὰ τὴν μυθολογίαν, ἡ Ἡώς διὰ τὸ κάλλος.—Σούνιον, δῆμος φυλῆς Λεοντίδος, ἐπὶ τοῦ ὁμωνύμου ἀκρωτηρίου, ἐνθα ἦτο λαμπρὸς ναὸς καὶ ἱερὸν τῆς Σουνιάδος Ἀθηνᾶς (2).—Ἀναγυροῦς, δῆμος ἐπὶ τοῦ ὕμνητοῦ παρὰ τὸ Φάληρον, ὅπου ἐφύετο τὸ δυσεῶδες φυτὸν, τὸ καλούμενον Ἀνάγυρος· ὅθεν καὶ ἡ παροιμία, α Ἀνάγυρον μὴ κίνει, λεγομένη, πρὸς τοὺς ὑποκινουῦντας τὰ πράγματα πρὸς ἰδίαν βλάβην.—Ἀλαὶ Αἰξωνίδες καὶ Αἰξωνὴ παρὰ τὸ Φάληρον, περίφημος διὰ τὰς γενεάτιδας τρίγλας (μπαρμπούνια), ἐχούσας ἐρυθρόχρυσον χροίαν καὶ ἐξαίρετον γεῦσιν. Οἱ Αἰξωνεῖς ἦσαν ἄλιεῖς θάναυσοι καὶ βλάσφημοι, ὅθεν καὶ ἡ παροιμία, Αἰξωνεύεσθαι, λεγομένη πρὸς τοὺς βλασφημούς (3).—Κορυδαλλὸς, δῆμος ἐπὶ τοῦ ὁμωνύμου ὄρους, γνωστός διὰ τὸν περιβόητον ληστὴν Προκρούστην, ὃν ἐφόνευσεν ὁ Θησεύς (4).

125. Οἱ Ἀθηναῖοι κατὰ πρῶτον ἐβασιλεύθησαν ἀπὸ Ἀλγύγου, ἢ μάλλον ἀπὸ Ἀκταίου καὶ Κέκροπος μέχρι Κόδρου· ἀφ' οὗ δὲ ὁ Κόδρος ἀπέθανεν ὑπὲρ τῆς πατρίδος αὐτοῦ, οἱ Ἀθηναῖοι κατέλυσαν τὴν βασιλείαν, καὶ κατέστησαν ἄρχοντασισοβίους, ὧν πρῶτος ὑπῆρξε Μέδων ὁ πρωτότοκος υἱὸς τοῦ Κόδρου· ἔπειτα κατέστησαν δεκαετεῖς ἄρχοντας, καὶ μετὰ ταῦτα ἐνιαυσίους, ἕως οὗ μετέστησαν τέ-

(1) Ἡρόδοτ. Δ'. 145.—Ἀριστοφ. Λύσ. 849. (2) Κάμψαντι δὲ τὴν κατὰ τὸ Σούνιον ἄκρην, ἀξιόλογος δῆμος Σούνιον. Στράβ. Ἀττ. Τ. 2. σ. 245. (3) Οἱ Αἰξωνεῖς ἐφημίζοντο τὸ πάλαι καὶ ὥς πολλὰ ἐπιτήδειοι εἰς τὸ σκώπτειν καὶ χλευάζειν. (Λεξικ. Λωρέντη). (4) Ὁ δὲ Προκρούστης διατρίβων αὐτόθι καὶ συλλαμβάνων τοὺς διαβάτας ἠγάγαζεν αὐτοὺς ἵνα ἀπισῶνται τοῖς ἑαυτοῦ κλιντήρσι, καὶ τούτου μὴ γινομένου, ἀνείλεν αὐτούς. Τοῦτον δὲ ὁ Θησεὺς διὰ παρομοίον τρόπον ἀπίστωσεν εἰς τοὺς ἑαυτοῦ κλιντήρας καὶ ἀπέκτεινε. Πλούταρχ. ἐν β. Θησ. ιδ.—Πausan. Ἀττ. Α'. 38—ε.—

λος εἰς δημοκρατίαν· καὶ διεκόπη μὲν αὕτη ὑπὸ τοῦ Πεισιστρά-
του καὶ τῶν υἱῶν αὐτοῦ Ἰππίου καὶ Ἰππάρχου, οἵτινες ἥρπασαν
τὴν ὑπερτάτην ἀρχήν, καὶ ὑπερὸν ὑπὸ τῆς ὀλιγαρχίας τῶν τε-
τρακοσίων, καὶ μετ' αὐτοὺς ὑπὸ τῶν τριάκοντα τυράννων, τῶν
ἐπιβληθέντων ὑπὸ τῶν Λακεδαιμονίων· ἀλλ' ἀφοῦ ὁ Θρασύβουλος
κατέστρεψε τὴν ἐξουσίαν αὐτῶν, οἱ Ἀθηναῖοι ἐφύλαξαν τὸν τύπον
τῆς δημοκρατίας μέχρι τῆς κυριότητος τῶν Ῥωμαίων, καὶ μετὰ
ταῦτα εἰσέτι μέχρι τῆς κατακτήσεως τῶν Ὀθωμανῶν.

126. Ἡ γλυκύτης τοῦ κλίματος τῆς Ἀττικῆς, τὸ ἄριστον πο-
λιτικὸν σύνταγμα, τὸ ὁποῖον ἔδωκεν εἰς τὴν πατρίδα τοῦ ὁ Σό-
λων, ἀνὴρ ἐπισημότατος καὶ σοφώτατος, καὶ ἡ πρὸς τὰς ὥραιας
τέχνας καὶ τὰς ἐπιστήμας κλίσις καὶ ἀγάπη, ἐλάμπρυνε τοὺς Ἀ-
θηναίους, καὶ ἀνέδειξεν αὐτοὺς εὐδοκίμοιτέρους καὶ ὑπερέτερους
πάντων τῆς Ἑλλάδος τῶν λαῶν. Ἀλλὰ τοὺς Ἀθηναίους ἀνύψωσαν
ιδίως καὶ ἐμεγάλυναν οἱ Περσικοὶ πόλεμοι· τότε ὁ λαὸς οὗτος ἀπέ-
κτησεν ἰσχυρὸν ναυτικόν, καὶ ἐγένετο θαλασσοκράτωρ·
τότε ἐπλούτισεν ἐκ τῶν λαφύρων, τῶν μεταλλείων καὶ τῆς ἐμφρο-
νός πολιτικῆς αὐτοῦ οἰκονομίας· τότε ἡ ἀνάγκη καὶ ὁ ἐνθέρμος
πατριωτικὸς ζήλος ἀνέδειξαν τοὺς μεγάλους ἐκείνους καὶ περιτύ-
στους ἄνδρας, τῶν ὁποίων τὰ ὀνόματα καὶ τὰς γενναίας πράξεις
δικαιῶνισεν ἡ ἱστορία. Ἡ λαμπροτέρα ἐποχὴ τῆς Ἀττικῆς ἦτον ἐπὶ
Περικλέους, διότι τότε ἡ Ἀττικὴ ἦτον εἰς τὴν ἀκμὴν τῆς πολι-
τικῆς εὐδαιμονίας, καὶ αἱ Ἀθῆναι ἦσαν ναὸς τῆς ἀκριβοσεστάτης
φιλοκαλίας εἰς τὰς τέχνας, καὶ τῆς ἀκριβεστάτης μαθήσεως εἰς
τὰς ἐπιστήμας. Ἀλλ' ἔκτοτε ὁ ἥλιος τῶν Ἀθηναίων ἔκλινε πρὸς
τὴν δύσιν. Ὁ Πελοποννησιακὸς πόλεμος, καὶ ἡ ἐκστρατεία τῶν Ἀ-
θηναίων κατὰ τῆς Σικελίας, ἐξησθόνησαν καὶ κατέστησαν αὐτοὺς
ὑποχείριους τῶν Σπαρτιατῶν ἀκολουθῶς, ἡ μάχη τῆς Χαιρωνείας
ἔθεσε τὴν ἀνεξαρτησίαν τῶν Ἀθηναίων, ὡς καὶ ὅλων τῶν Ἑλλήνων,
εἰς τὰς χεῖρας τῆς Μακεδονικῆς Μοναρχίας, ὥς οὗ τέλος ἀπώλε-
σαν τὴν ἀνεξαρτησίαν καὶ ἐλευθερίαν των, ὑποκύψαντες ἀλληλοδια-
δόχως εἰς τὸν Μιθριδάτην, εἰς τοὺς Ῥωμαίους, εἰς τὸν Σύλλαν καὶ
πέλος εἰς τὴν Τουρκικὴν δυναστείαν.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Γ'.

ΜΕΓΑΡΙΣ.

127. Ἡ ΜΕΓΑΡΙΣ ἀρχομένη ἀπὸ τοῦ Ἰσθμοῦ τῆς Κορίνθου, καὶ περιλαμβάνουσα 16 γεωγραφ. τετρ. μιλίων ἔκτασιν, ὠρίζετο ὑπὸ τοῦ Ἀλκυονίου καὶ Σαρωνικοῦ κόλπ. ὑπὸ τῆς Ἀττικῆς καὶ Βοιωτίας. Ὁ παράπλους τῆς Μεγαρίδος λογίζεται 140 σταδίων, ἡ δὲ γῆ αὐτῆς εἶναι ἐν μέρει ἄγονος, ὡς καὶ ἡ τῆς Ἀττικῆς.

128. Ἡ Μεγαρίς, κατοικουμένη τὸ πάλαι ὑπὸ Αελέγων καὶ Ἰώνων, ἐξουσιάζετο ὑπὸ τῶν Ἀθηναίων· ἀλλ' ἐπὶ τοῦ Κόδρου τοῦ τελευταίου βασιλέως τῆς Ἀττικῆς, ἀνέλαβε τὴν αὐτονομίαν τῆς, κατοικηθεῖσα ὑπὸ τῶν Δωριέων, τῶν ὁποίων διετήρησε τὰ ἔθνη καὶ τὴν γλῶσσαν (1). Ἐσχημάτιζον δ' οἱ Μεγαρεῖς ἐπικράτειαν ἱκανῶς ἰσχυράν καὶ πολυάνθρωπον, καὶ ἔπεμψαν ἀποικίας εἰς Σικελίαν καὶ ἄλλαχοῦ· εἰς δὲ τὴν ἐν Σαλαμῖνι ναυμαχίαν συνεισέφερον στόλον καὶ τριεχιλίους μαχητάς (2).

129. Ἡ Μεγαρίς οὐσα ὄρεινὴ καὶ τραχεῖα, ἔχει ὄρη τὴν Γεράνειαν (3), ὅπου καὶ ἡ Μολουρίς Πέτρα, βράχος· ὅθεν ἐρρίφθη εἰς τὴν Σαρωνίδα θάλ. ἡ Ἰνὼ μετὰ τοῦ υἱοῦ αὐτῆς Μελικέρτου (4)· τὰ Ὄρεια, ἀρχόμενα ἀπὸ τὰς Σκειρωνίδας Πέτρας (5), χωροῦσι πρὸς τὸν Κιθαιρῶνα· εἰς τὰ Ὄρεια περιχαρᾶ καθεῖς ποτε ὁ Κλεομένης ἀνεχαίτισε τὴν πρόοδον τοῦ Ἀντιγόνου, ὅστις προὔχωρσεν

(1) Ἡρόδοτ. Ε'. 76. Στράβ. Ἀττ. Τ. 2. σ. 235. Πausan. Ἀττ. 39. δ'. «Μεγαρεῖς ἔθνη καὶ φωνὴν μεταβαλόντες Δωριεῖς γεγόνασιν.»

(2) Ἡρόδοτ. Η', 45. Θ', 28. (3) Τὴν ὀνομασίαν τοῦ ὄρους τούτου ἔδωκεν ὁ υἱὸς τοῦ Αἰδὸς Μέγαρος, διότι ἐπὶ τοῦ κατακλυσμοῦ τοῦ Δευκαλίωνος, ἐσώθη ἐπ' αὐτοῦ μιμούμενος τὴν βοὴν τῶν γερανῶν, ὅτε οὗτοι ἐνίχοντο πρὸ αὐτοῦ. Πausan. Ἀττ. 40. α'. (4) Πausan. Ἀττ. 44. π. ια'. (5) Πέτραι Σκειρωνίδες, ἡ Ἀκταὶ Σκειρωνος, εἰσὶν ἀπότομοι βράχοι παρὰ τὰ Μέγαρα, ὅθεν ὁ ληστῆς Σκείρων ἐκρήμνισεν εἰς τὴν θάλασσαν τοὺς διαβαίνοντας. Ἐντεῦθεν ἐκρήμνισεν ὁ Θησεύς τὸν κακοῦργον τοῦτον. Πλούταρχ. ἐν βίῳ Θησεύος 40. Στράβ. Ἀττ. Τ. 2. σ. 233. Πausan. Ἀττ. 44. ιε'.

ἐκ τῆς Κορίνθου, ὑπερβὰς τὴν Γεράνειαν· τὰ Κέρατα, κείμενα εἰς τὴν ἀπέναντι τῆς Σαλαμῖνος παραλίαν

130. Πόλεις. *Μέγαρα*, ὀχυρὰ καὶ ἐμπορικὴ πόλις, πρωτεύουσα τῆς Μεγαρίδος, κτισθεῖσα ὑπὸ τῶν Ἡρακλειδῶν, καὶ ἔχουσα δύο ἀκροπόλεις τὴν Καρίαν καὶ τὴν Ἀλκαθον. Ἐν Μεγάροις ἦν μεγαλοπρεπὲς βουλευτήριον, ἐκ λευκοῦ λίθου ἐκτισμένον, καὶ ἐνταῦθα ἐγεννήθη ὁ Εὐκλείδης, ὁ ἰδρυτὴς τῆς Μεγαρικῆς Σχολῆς. — *Νίσαια*, ἐπίνειον τῶν Μεγαρέων, συνεχόμενον μετὰ τῶν Μεγάρων διὰ μακρῶν τειχῶν (1)· εἶχε ναὸν Δήμητρος Μαλοφόρου, καὶ ἐκτίσθη ὑπὸ Νίσου ἐνός τῶν 4 Πανδιονιδῶν, εἰς δὲ ἔλαχεν ἡ Μεγαρίς, ὅτε ἡ Ἀττικὴ διηρέθη εἰς 4 μέρη, — *Μινῶα*, ἄκρα ἐπὶ τῆς Σαρωνίδος θαλ. ἔχουσα ἐπ' αὐτῆς φρούριον καὶ σχηματίζουσα τὸν λιμένα τῆς Νισαίας· Μινῶα ἐλέγετο καὶ μία τῶν 5 Μεθουρίδων νήσων, συνεχόμενη διὰ γεφύρας μετὰ τὴν Ξηράν (2). Ἐν Μινῶα προσωρμίσθη ὁ Μίνως, ὅτε ἦλθε κατὰ τοῦ Νίσου. — *Πηγαί*, πόλις εὐλίμενος ἀκμάσασα ἐπὶ τῶν Ῥωμαίων Αὐτοκρατόρων, ὥστε ἐπὶ Κομμόδου εἶχεν ἴδιον νόμισμα· ἐν Πηγαῖς ἦν χαλκοῦν ἄγαλμα Ἀρτέμιδος καὶ ἡρώων Αἰγιαλέως υἱοῦ τοῦ Ἀδράστου, καὶ ἐξ αὐτῶν ὀρμηθεὶς ὁ Περικλῆς, μεθ' 100 τριηρῶν, περιέπλευσε τὴν Πελοπόννησον.

131. Οἱ Μεγαρεῖς ἦσαν φευκτέοι, ὡς τραχεῖς καὶ δεινοὶ ἄνθρωποι (3)· εἶχον δὲ οἱ Μεγαρεῖς τρεῖς ἐορτάς, τὰ *Διοκλεια* πρὸς τιμὴν τοῦ ἥρωος Διοκλέους, καὶ συνίσταντο εἰς ἀγῶνας φιλημάτων· τὰ *Ἀλκάθεια* πρὸς ἀνάμνησιν τοῦ Κιθαιρωνίου λέοντος, δὲν ἀπέκτεινεν ὁ Ἀλκάθους, καὶ τὰ *Μικρὰ Πύθια*, πρὸς τιμὴν τοῦ Πυθίου Ἀπόλλωνος, συνιστάμενα εἰς πυγμὴν, δρόμον καὶ παγκράτιον.

(1) Κατὰ Θουκυδίδην, τὰ Μακρὰ τεῖχη τῶν Μεγάρων κατεσκευάσθησαν καὶ ἐπρουροῦντο ὑπὸ τῶν Ἀθηναίων. (2) Θουκυδ. Γ'. 51.

(3) «Μεγαρεῖς δὲ φεύγε πάντας, εἰσὶ γὰρ πικροί» ἔλεγον οἱ ἀρχαῖοι. Ἔστι δ' ἡ χώρα τῶν Μεγαρέων παράλυρος, καθάπερ καὶ ἡ Ἀττικὴ. Στράβ. Ἀττ. Τ. 2. σ. 235.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Δ'.

ΒΟΙΩΤΙΑ.

133. **Η** ΒΟΙΩΤΙΑ, ὠρίζετο ἀρκτικῶς μὲν ὑπὸ τῆς Φωκίδος, καὶ τῶν Ὀπουντίων Λοκρῶν, ἀνατολικῶς δ' ὑπὸ τοῦ Εὐρίπου, μεσημβρινῶς ὑπὸ τῆς Ἀττικῆς καὶ Μεγαρίδος, καὶ δυτικῶς ὑπὸ τῆς Φωκίδος καὶ τῆς Ἀλκυονίδος θαλάσσης. Ἀρχαίῳθεν ἐκαλεῖτο Ἀονία ἀπὸ τῶν ἐν αὐτῇ πρώτων κατοίκων Ἀόνων, ἀλλ' ἔπειτα ἐκλήθη Βοιωτία, ἀπὸ τοῦ Βοιωτοῦ, υἱοῦ τοῦ Ποσειδῶνος· ἢ ἀπὸ τοῦ θοός τοῦ καθοδηγήσαντος ἐκεῖ τὸν Κάδμον, κατὰ τὸν χρησμόν.

134. Ἀπασα ἡ Βοιωτία ἔχει 500 σταδίων μῆκος καὶ 270 πλάτος· τὸ δὲ ἀληθές αὐτῆς ἐμβαδὸν εἶναι 45 γεωγρ. τετραγ. μιλίων. Εἶναι ἴση σχεδὸν κατὰ τὸ μέγεθος μὲ τὴν Ἀττικὴν, διάφορος ὅμως κατὰ τὸ σχῆμα καὶ τὴν εὐφορίαν τῆς γῆς, ὡς ἔχουσα ἐκτεταμένας πεδιάδας, λίμνας καὶ ἔλη, ἅτινα καθιστῶσι τὴν γῆν αὐτῆς γόνιμον καὶ καρποφόρον, ἀλλὰ τὸ κλίμα ἐν μέρει νοσηρόν· εἶναι δὲ παράλιος ἐκατέρωθεν, κατὰ τε τὸ ἀνατολικὸν καὶ τὸ δυτικὸν αὐτῆς μέρος, καὶ ὁ ἀήρ ἐν αὐτῇ πνέει πυκνὸς ὡς ἐπὶ τὸ πολὺ.

135. Ὅρη αὐτῆς· ὁ Κιθαιρῶν, πρὸς τὴν Ἀττικὴν, ἱερὸς τοῦ Κιθαιρωνίου Διὸς, ὀνομασθεὶς οὕτως ἀπὸ Κιθαιρώνος, τοῦ Α'. βασιλέως τῶν Πλαταίων· ὁ Σφίγξ, δυτικῶς τῶν Θηβῶν(1)· ὁ Ἐλικῶν, ἱερὸς τοῦ Ἀπόλλωνος, καὶ κατοικητήριον τῶν Μουσῶν (2). Ἐπὶ τοῦ Ἐλικῶνος ὑπῆρχε ναὸς καὶ τὰ ἀγάλματα τῶν 9 Μουσῶν, τοῦ Ἀπόλλωνος καὶ τοῦ Ἑρμοῦ· αἱ περίφημοι πηγαὶ Ἀγχνίππη καὶ Ἰπποκρήνη, καὶ τὸ σπήλαιον τῶν Δειβηθρίδων νυμφῶν, κείμενον ἐπὶ κορυφῆς, ἣτις ἐκαλεῖτο Δεῖβηθρον (3)· τὸ τρικέρυφον Πτώον, παρὰ τὴν Κωπαΐδα πρὸς τὴν Εὐβοίαν, ὃν ἱερὸν τοῦ Πτώου

(1) Σφίγξ ἐλέγετο καὶ τέρας τι φοβερὸν, ἔχον ὡς ἐμυθεύετο, φωνὴν ἀνθρωπίνην, πρόσωπον καὶ στήθος παρθένου, σῶμα καὶ πόδας λέοντος καὶ ἐπὶ τῶν ὤμων πτέρυγας ἀετοῦ. (2) Αἵτινες ἐκ τούτου ἐπωνομάζοντο Ἐλικωνιάδες. (3) Στράβ. Βοιωτία. Τ. 2. σ. 263.

Ἀπόλλωνος· παρὰ τὰς μεσ. ὑπωρείας τοῦ Πτώου(1) ἐξετείνετο τὸ Ἀδαμάντιον πεδῖον, ἔνθα ᾤκητεν Ἀθάμας ὁ πατὴρ τοῦ Πτώου, καὶ βασιλεὺς τῶν Θηβῶν.

136. Ποταμοί. ὁ Κηφισσὸς, ἐκβάλλει εἰς τὴν Κωπαΐδα, νομιζόμενος ὡς ἀπόρροια τῆς Κασταλίας πηγῆς· ὁ Ἀσωπὸς καὶ ὁ Ἰσμηνὸς, χυνόμενοι εἰς τὴν λίμνην Ὑλικήν· ὁ Περμησσοὺς καὶ Ὁλιμείος, ἀρχόμενος ἐκ τῶν πηγῶν Ἰπποκρήνης καὶ Ἀγανίππης. — Λίμναι· ἡ Ὑλική, πλησίον τῆς πόλεως Ὑλης (2)· ἡ Κωπαΐς, ἀξιοσημείωτος λίμνη, ὀνομασθεῖσα οὕτως ἐκ τῆς παρ' αὐτῇ πόλεως Κῶπαι· πρότερον δ' ἐκαλεῖτο Κηφισαῖς καὶ Λευκωρίς.

137. Πόλεις. Θῆβαι, παρὰ τὸν Ἰσμηνὸν ποτ. ἔχουσα ἀκρόπολιν τὴν Καδμείαν καὶ 43 σταδίων περίμετρον. Ἀμφίων ὁ Δ'. ἀπὸ τοῦ Κάδμου βασιλεὺς τῆς Βοιωτίας, ἔκτισε τὰς Θήβας περὶ τὴν Καδμείαν, ὁχυρώσας αὐτάς με πύργους, με ἐπάλξεις καὶ με τεῖχος, ἔχον ἑπτὰ Πύλας, αἵτινες ἔφερον τὰ ὀνόματα τῶν θυγατέρων αὐτοῦ (3). Ἐν Θήβαις ἐγεννήθησαν κατὰ μὲν τοὺς ἡρώϊκους χρόνους, ὁ Διόνυσος καὶ ὁ Ἡρακλῆς, κατὰ δὲ τοὺς ἱστορικοὺς, ὁ στρατηγὸς Ἐπαμινώνδας καὶ ὁ ποιητὴς Πίνδαρος. Θῆβαι ἐκλήθησαν ἀπὸ Θήβης θυγατρὸς τοῦ Ἀσωποῦ· ἀπὸ δὲ τῆς ἐποχῆς τοῦ τελευταίου βασιλέως Ἐάνθου, κατέστη πόλις ἐλευθέρα, ἔχουσα ἰδίαν δημοκρατικὴν πολιτείαν, καὶ ἐπὶ τοῦ Ἐπαμινώνδου καὶ Πελοπίδα ἀπέκτισε μεγάλην δόξαν(4). — Χαιρώνεια, ἐπὶ τινος ποταμίσκου πρὸς τὴν Φωκίαν, διάσημος πόλις, διότι ἐν αὐτῇ ὁ Μακεδὼν Φίλιππος ἐνίκησε τοὺς Ἀθηναίους, Βοιωτοὺς καὶ Κορινθίους καὶ κατέστη κύριος ἀπάσης τῆς Ἑλλάδος, τὸ 338 π. Χ. καὶ διότι ἐν αὐτῇ ἐγεννήθη ὁ Πλούταρχος. Οἱ Ἀθηναῖοι ὑπὸ τὸν Τολμίδην, ἐκυρίευσαν τὴν Χαιρώνειαν πρὸ τοῦ Πελοπον. πολέμου, καὶ ἐπώλησαν τοὺς κατοίκους ὡς ἀνδράποδα· ὁ δὲ Σύλλας πλησίον αὐτῆς ἐνίκησε τοὺς στρατηγούς τοῦ

(1) Ἦν ναὸς καὶ μαντεῖον τοῦ Ἀπόλλωνος. Ἡρόδ. Η'. 135.

(2) Στράβ. Βοιωτ. Τ. 2. σ. 259.

(3) Ὀμήρ. Ὀδύσ. Α, 263. Αἰ νεώτεραι Θῆβαι κατηδαφίσθησαν τῇ 6 Αὐγούστου 1833 ὑφ' ὑπογεῖου σεισμοῦ.

(4) Ὁ Δικαίταρχος λέγει αὐτὴν, «Μεγάλας Θήβας, καὶ πάνυ καλὴν πόλιν.» Ὁ Μέγας Ἀλέξανδρος κατέστρεψε τὰς Θήβας, κατασφάζας καὶ ἐξηνδραποδίσας τοὺς κατοίκους, τὸ 335 π. Χ. ὁ δὲ Κάσσανδρος ἀνέγειρεν αὐτάς.

Μιθριδάτου. Χαιρώνεια ἐκλήθη ἀπὸ Χαίρωνος τινος, μεταθέσαντος αὐτὴν ἀπὸ νοσώδους εἰς ὑγιεινότερον κλίμα (1)· ἡ δὲ τοποθεσία αὐτῆς ἦν ἐπιτηδαιοτάτη πρὸς ἀντιπαράταξιν στρατευμάτων. — *Λεῦκτρα*, πόλις πλησίον τῶν Θερπιδῶν, περιώνυμον διὰ τὴν μάχην τῶν Λακεδαιμονίων μετὰ τοῦ Ἐπαμινώνδου. —

138. *Τανάγρα*, παρὰ τὸν Ἀσωπὸν πρὸς τὰς Θήβας, κτισθεῖσα ὑπὸ τοῦ Ποιμάνδρου, δόντος αὐτῇ τὸ ὄνομα τῆς γυναικὸς του Τανάγρας, θυγατρὸς τοῦ Ἀσωποῦ (2)· οἱ δὲ Ταναγραῖοι ἦσαν πιστοί, φιλόξενοι, μεταδοτικοὶ καὶ ἀλλότριον πάσης ἀδικίας πλεονεξίας. Ἐν Τανάγρα, ἡ μὲν Μυθολογία λέγει, ὅτι καθήμενος ὁ Ἄτλας, παρετήρει τὰ ὑπὸ γῆν καὶ τὰ οὐράνια· ἡ δὲ ἱστορία, ὅτι παρ' αὐτῇ ἐνίκηθησαν οἱ Ἀθηναῖοι ὑπὸ τῶν Λακεδαιμονίων. — *Λεβάδεια*, παρὰ τὴν Κωπαΐδα πρὸς τὸν Ἐλικῶνα, διασημοτάτη πόλις, διὰ τὰς ἐν αὐτῇ πηγὰς τῆς Αἰθῆς καὶ τῆς Μνημοσύνης, καὶ διὰ τὸ ἄντρον καὶ τὸ μαντεῖον τοῦ Τροφωνίου Διός (3). — *Θεσπιαί*, δυτ. τῶν Θηβῶν παρὰ τὸν Ἐλικῶνα, ἐν ᾗ ὑπῆρχε ναὸς τοῦ Ἑρωτος, καὶ περιφημον ἄγαλμα αὐτοῦ, ἔργον Πραξιτέλους. — *Πλαταιαί*, παρὰ τὸν Ἀσωπὸν ποτ. καὶ τὸν Κιθαιρῶνα, πόλις διάσημος, διότι εἰς τὰ περὶ αὐτῆς, αἱ ὑπὸ τὸν Μαρδόνιον 300 χιλ. Περσῶν ἐνίκηθησαν ὑπὸ τῶν Ἑλλήνων (4). — *Αὐλῖς*, χωρίον πετρῶδες καὶ λιμὴν, ὅπου ἦν ἐκτισμένη γέφυρα πρὸς διάβασιν τοῦ Εὐρίπου, ἔχουσα δύο πύργους, ἓνα πρὸς τὴν Βοιωτίαν καὶ ἓνα πρὸς τὴν Χαλκίδα. Παρὰ τῇ Αὐλῇ

(1) Στράβ. Βοιωτ. Τ. 2. σ. 269. Ἡ Χαίρωνεια ἐλέγετο Ἀρνη καὶ ἦτον ἀρχαιοτάτη. Ὀμήρ. Ἰλ. Β. 507. «Οἷτε πολυστάφυλον Ἀρνην ἔχον...»

(2) Κατὰ τὴν ποιήτριαν Κόρινναν, ἥτις ἦν ἐκ Τανάγρας, σύγχρονος τοῦ Πινδάρου, ὃν, λέγεται, ὅτι ἐνίκησε πεντάκις εἰς ποιητικούς ἀγῶνας.

(3) Ἡρόδ. Η', 134. Οἱ ἐξερχόμενοι τοῦ Τροφωνίου μαντείου ἐφαίνοντο σκυθρωποὶ καὶ ὠχροί, διότι ἐτρόμαζον ὑπὸ τῆς πληθύος τῶν ἐκεῖ εὐρισκομένων ὄψεων· ὅθεν καὶ ἡ παροιμία «εἰς Τροφωνίου μεμάντευσαι», λεγόμενη πρὸς τοὺς σκυθρωπάζοντας. Τὸ Μαντεῖον τοῦτο ἔχει καταβάσιν χάσματος ὑπονόμου· καταβαίνει δ' αὐτὸς ὁ χρηστηριαζόμενος. (Στράβ. Βοιωτ. Τ. 2. σ. 269. Πausan. Βοιωτ. 39.)

(4) Τὸ 479 ἔτος. π. Χ. ὅτε οἱ Ἕλληνες ἐστρατηγοῦντο ὑπὸ τοῦ Πausanίου καὶ Ἀριστείδου. Αὐθήμερον δ' ἐγένετο καὶ οἱ ἐν Μυκάλῃ τῆς Ἰωνίας περὶφημος ναυμαχία τῶν Ἑλλήνων, στρατηγούντος τοῦ Ἀθην. Εὐκλίου καὶ τοῦ Σπαρτ. Λεωτυχίδου. Θουκυδίδ. Α'. 89.

δι εἶναι εὐρύχωρος τις λιμὴν, *Βαθὺς* καλούμενος, ὅθεν ἀπέπλευσεν ὁ κατὰ τῆς Τρωάδος στόλος τοῦ Ἀγαμέμνονος καὶ τῶν λοιπῶν Ἑλλήνων (1).—

139. *Δήλιον*, παράλιον πολίχμιον τῶν Ταναγραίων, ἐκ Δήλου ἀφιδρυμένον, ἔχον μέγαν ναὸν τοῦ Ἀπόλλωνος. Ἐν Ἀθήνῃ οἱ Ἀθηναῖοι, ὑπὸ τῶν Λακεδαιμονίων ἡττηθέντες, ἐτράπησαν εἰς φυγὴν ὁ δὲ Σωκράτης στρατεύων πεζὸς, ἔσωσε τὸν Ξενοφῶντα πεσόντα τοῦ ἵππου (2).—*Ὠρωπὸς*, πόλις παρὰ τῷ Εὐρίπῳ, ἀπέχουσα τῆς Ἐρετρίας ἐξήκοντα σταδίου. Περί τῶν περιχώρων τοῦ Ὠρωποῦ καὶ τῆς Τανάγρας, διεμάχοντο οἱ Ἀθηναῖοι μετὰ τῶν Βοιωτῶν. (3)—*Ἀλιάρτος*, παρὰ τῇ Κωπαίδι, ὅπου ἐκβάλλουσιν ὁ Περμυσὸς καὶ ὁ Ὀλμειὸς, κτισθεῖσα ὑφ' Ἀλιάρτου, υἱοῦ τοῦ Θερσάνδρου· ἀλλὰ κατεστράφη καὶ κατεσκάφη εἰς τὸν πόλεμον τῶν Ῥωμαίων κατὰ τοῦ Περσέως, βασιλέως τῆς Μακεδονίας, καὶ ἡ χώρα ἐδόθη εἰς τοὺς Ἀθηναίους. Ἐν Ἀλιάρτῳ ἐφύετο ὁ αὐλητικὸς κάλαμος (4).—*Κορώφεια*, πόλις ὀχυρωτάτη, ἐν ἣ οἱ μὲν Ἀθηναῖοι εἶχον τὰς ἀποθήκας αὐτῶν, οἱ δὲ Βοιωτοὶ συνερχόμενοι ἐτέλουν τὰ Πικρβοιώτικα. ἔκειτο δ' ἐγγυὲς τοῦ Ἐλικῶνος καὶ τῆς Κωπαίδος, λαβοῦσα τὸ ὄνομα ἀπὸ Κορωνοῦ ἀδελφοῦ τοῦ Ἀλιάρτου, τοῦ πρώτου αὐτῆς οἰκιστοῦ.—*Κρέουσα*, ἐμπορεῖον καὶ ἐπίνειον τῶν Θεσπιῶν, παρὰ τὸν Κορινθιακὸν κόλπον, λεγομένη καὶ Κρεουσία καὶ Κρεῦσις (5).—*Ἀσκη*, πόλις ἀπέχουσα τῶν Θεσπιῶν 40 σταδίου, παρὰ τὸν Ἐλικῶνα, ἐφ' ὑψηλοῦ καὶ τραχέος τόπου· ἐν αὐτῇ ἐγεννήθη ὁ ποιητὴς Ἡσίοδος, ἐπικαλούμενος διὰ τοῦτο Ἀσκραῖος.—*Κυρὸς Κεφαλαί*, κόμη παρὰ τὰς Θήβας, ὅπου κατὰ τινὰς ἐγεννήθη ὁ Πίνδαρος.—*Ὀρχομενός* (6), πρὸς δυσ. τῆς Κωπαίδος, ἔχουσα

(1) Ἐν Αὐλίδι ἦν ναὸς Ἀρτέμιδος καὶ δύο ἀγάλματα αὐτῆς, τὸ μὲν φέρον δάδας, τὸ δὲ φαινόμενον ὡς τοξεῦον. (2) Στράβων. Βοιωτ. Τ. 2. σ. 251. Θουκυδ. Δ'. 90. 400. (3) Ἐν Ὠρωπῷ εὐρίσκεται ναὸς καὶ μαντεῖον τοῦ Ἀμφιάρεω. Ἡρόδοτ. Στ'. 100.—Διόδωρ. Σικελ. ιβ. 69.—Θουκυδ. Γ'. 91. καὶ Η'. 95. (4) Στράβ. Βοιωτ. Τ. 2. σ. 265. 266. Ὁ Ὀμηρος μνημονεύει τὴν Ἀλιάρτον ὡς βοτανηφόρον.— (5) Ξενοφ. Ἑλλην. Ε'. 4. 16. Στράβ. Βοιωτ. Τ. 2. σ. 262. (6) Ὁ Ὀρχομενὸς ἐκαλεῖτο καὶ Μινύειος ἀπὸ ἔθνους τῶν Μινυῶν. « Ἐντεῦθεν δὲ ἀποικησαί τινὰς τῶν Μι-

καὶ ἀρχαιότατον ναὸν τῶν Χαρίτων. Ἦτο πλουσία καὶ ἰσχυρά πόλις καὶ ἀπετέλει τὸ πάλαι ἰδίαν πολιτείαν ἀνεξάρτητον. Πρῶτος οἰκιστὴς αὐτῆς ἦν ὁ Ἀνδρεὺς, ἀλλ' ὠνομάσθη οὕτως ἀπὸ τοῦ Ὀρχομενοῦ. — *Δελφίνιον*, ὅπερ ἐλέγετο καὶ *Ἱερὸς Λιμὴρ*, ἀντικρὺ τῆς Ἐρετρίας, εἰς τὰς ἐκβολὰς τοῦ Ἀσωποῦ. — *Ἀνθηδών*, παράλιος πόλις, ὀνομασθεῖσα οὕτως ἀπὸ Νύμφης τινὸς Ἀνθηδόνης, ἢ ἀπὸ Ἄνθαντος υἱοῦ τοῦ Ποσειδῶνος (1).

140. Ἡ Βοιωτία κατὰ τὸ πρότερον μὲν ὑπὸ βαρβάρων Ἀόνων καὶ Τερμίκων, ἐκ τοῦ Σουνίου πεπλανημένων. Εἶτα κατέσχον τὴν χώραν Φοίνικες, οἱ ἐλθόντες μετὰ τοῦ Κάδμου, ὅστις ἐκτίσσε τὴν ἀκρόπολιν Καδμείαν, καὶ ἀφῆκε τὴν ἀρχὴν εἰς τοὺς ἀπογόνους αὐτοῦ. Καὶ κατ' ἀρχὰς μὲν αἱ πολιτεῖαι τῆς Βοιωτικῆς ἦσαν, ὥς αἱ Ἀρκηδικαί, ἐλεύθεραι καὶ αὐτόνομοι· ἀλλ' αἱ Θῆβαι, λαβοῦσαι ἐν αὐταῖς τὴν ὑπεροχὴν, διώκουν τὴν χώραν διὰ 12 Βοιωτάρχων, ὑποκειμένων εἰς τὰς Θῆβας. Ἐτέλουν δ' ἐν Κορωνεῖα τὰ Παμβοιώτια, ἐνθα συνήρχοντο πανταχόθεν οἱ Βοιωτοὶ πρὸς διευθέτησιν τῶν κοινῶν αὐτῶν ὑποθέσεων (2).

νῦν εἰς Ἰωλκὸν φασιν, ὅθεν τοὺς Ἀργοναύτας Μινύας λεχθῆναι. » (Στράβ. Βοιωτ. Τ. 2. σ. 270.) Ὁ δὲ Ἄγγλος Ἀρρόσμυθ λέγει, ὅτι ὁ Ὀρχομενὸς ἔκειτο ἐπὶ τῆς ὄχθης τοῦ Κηφισοῦ, ὅπου ὁ παταμὸς συγκοινωνεῖ μετὰ τῆς Κωπαίδος. (1) Ἡ Ἀνθηδὼν ἔκειτο κατὰ τὸν Θεόλυτον

« Ἀνθηδὼν νῦντις ἐστὶν ἐπὶ πλευρῇσι θαλάσσης

Ἀντίον Εὐβοίης σχεδὸν Εὐρύποιο ῥοάων. »

Ἐν Ἀνθηδῶνι ἦτο ναὸς Ποσειδῶνος, Δῆμητρος καὶ Διονύσου, ἐν οἷς ἦσαν καὶ ἀγάλματα τῶν Θεῶν ἐκ λευκοῦ λίθου. Ἦν δὲ καὶ Ἀνθηδονία ὁδός.

(2) Οἱ Βοιωτοὶ ὠνειδίζοντο ὥς ἡλίθιοι, καταφρονηταὶ τῆς σοφίας, καὶ δεδομένοι ἐξαίρετως εἰς καθημερινὰ φαγοπότια. (Αὐτὸς ὁ Πλούταρχ. περὶ Σαρκοφάγ. Α'. § 6.) « Τοὺς γὰρ Βοιωτοὺς ἡμᾶς οἱ Ἀττικοὶ καὶ παχεῖς καὶ ἀναισθητοὺς, καὶ ἡλιθίους μάλιστα διὰ τὰς ἀδηραγίας προσηγόρευον. » Γνωστὸν εἶναι τὸ παροιμιακὸν « Σὺς Βοιωτία » καὶ ἡ πλασθεῖσα σκοπτικῶς ἀπὸ τοῦ « Βοὸς ὦτα » ἐτυμολογία τοῦ ὀνόματος τῶν Βοιωτῶν. Κοραῆς, περὶ ἐκδόσ. τοῦ Πλουτάρχου Τόμ. Α'. σελ. ξγ'.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Ε΄.

ΦΩΚΙΣ.

141. **Η** ΦΩΚΙΣ συνορεύει μετὰ τῆς Βοιωτίας, Λοκρίδος, Θεσσαλίας, Αἰτωλίας καὶ τοῦ Κορινθιακοῦ κόλπου, ἐξ οὗ σχηματίζονται οἱ κόλποι Κρισσαῖος καὶ Ἀρτικιρράϊος. Ἄπασα ἡ Φωκικὴ χώρα περιελάμβανε 36 περίπου γεωγρ. τετραγών. μιλίων ἑκτασίω, καὶ παράπλου 200 σταδίων (1). Ἡ δὲ γῆ αὐτῆς ἦν πετρώδης καὶ τραχεῖα, συνισταμένη ἀπὸ μέλανος ἢ κυανοῦ μαρμάρου καὶ τιτανώδους λίθου.

142. Φωκίς, ἐκλήθη ἀπὸ Φώκου, υἱοῦ τοῦ Αἰακοῦ, κυριεύσαντος μέρος αὐτῆς· οἱ δὲ ἀρχαιότατοι οἰκήτορες τῆς Φωκίδος ἦσαν Δέλεγες καὶ ἐθεωροῦντο, ὑπὸ τῶν ἀρχαίων, ὡς ἔθνος φιλόπονον καὶ βιομήχανον, ἀσχολούμενον εἰς τὴν γεωργίαν μᾶλλον καὶ τὴν καλλιέργειαν τῆς χώρας τῶν, ἥ εἰς τὰς τέχνας καὶ τὸ ἐμπόριον.

143. Ὅρη αὐτῆς· Ὁ Παρνασσός, χιονόβλητον καὶ πετρώδες ὄρος, ὅπου ἦν καὶ ἡ πηγὴ Κατταλίχ· ἡ Οἶτη, πρὸς τὴν Θεσσαλίαν, περίφημον ὄρος, εἰς τὴν μαθολογίαν, διότι ἐπ' αὐτοῦ ἐκάνη ὁ Ἡρακλῆς, ἐνδυθεὶς τὸν χιτῶνα τοῦ Κενταύρου Νέσσου· τὸ Κωρύκειον, περίφημον, διὰ τὸ ἐπ' αὐτοῦ Κωρύκειον ἄντρον, ἱερὸν τοῦ Πανὸς καὶ τῶν Νυμφῶν.

144. Ποταμοί. ὁ Κηφισσός, πηγάζων εἰς τὴν Φωκίδα καὶ διαρρέων τὴν Βοιωτίαν, ἐκβάλλει εἰς τὴν πρὸς τὴν Εὐβοίαν θάλασσαν. ὁ Πλειστός, ῥέων πλησίον τῶν Δελφῶν, ἐκβάλλει εἰς τὸν Κρισσαῖον, κόλπον.

145. Πόλεις. Δελφοί, εἰς τὰς μεσημ. ὑπηρείας τοῦ Περνασοῦ, πόλις διάσημος, καὶ ἱερὰ τοῦ Πυθίου Ἀπόλλωνος, ἔχουσα πολυτέλεστατον ναὸν καὶ μαντεῖον, ἐνθα ἐτελοῦντο οἱ Πύθιοι ἀγῶνες, καὶ

(1) «Παράπλους δ' ἔστι τῆς Φωκίαν χώρας ἥμισυ ἡμέρας.» Σκύλ. Καριανδ. περίπλ. Τ. Α'. σ. 34. (2) Καθ' Ἡρόδοτον ἐν τῷ σπηλαίῳ τοῦτ' ἐκρύβησαν οἱ πλεῖστοι τῶν Δελφῶν, ὅτε ὁ Ξέρξης εἰσέβαλεν εἰς τὴν Ἑλλάδα.

ἦν τὸ κοινὸν τῶν Ἑλλήνων χρηστήριον (1). Καὶ ἡ μὲν πόλις ἐλογίζετο ἀνεξάρτητος, οὕσα ὑπὸ τὴν προστασίαν τῆς Ἀμφικτυονικῆς Συνόδου· ὁ δὲ ναὸς αὐτῆς ἦν πλουσιώτατος, ἔχων θησαυροὺς πόλεων, βασιλείων, καὶ ιδιωτῶν, ὡς καὶ ἀναθήματα πολυπληθῆ καὶ πολύτιμα. Τὸν ναὸν τοῦτον ἐσύλησαν οἱ Φωκεῖς, ἐπὶ Φιλίππου τοῦ Μακεδόνα, καὶ ἐκ τούτου διηγέρθη ὁ δεκαετής πόλεμος, ὁ λεγόμενος Ἰερός ἢ Φωκικός. Ἡ πόλις τῶν Δελφῶν ὠνομάζετο πρότερον Πυθῶ, ὅθεν καὶ ὁ Ἀπόλλων, Πύθιος, καὶ ἡ χρητμοδότης ἱέρεια, Πυθία. Εἶχε δὲ περίμετρον 16 σταδίων, καὶ διὰ τὴν κεντρικὴν αὐτῆς θέσιν, ἐκαλεῖτο Ὀμφαλὸς τῆς γῆς (2).—Κίρρα, πόλις παρὰ τὸν Πλεισὸν, ἐπίνειον τῶν Δελφῶν, ἀφ' ὧν ἀπεῖχεν 80 σταδίου. Παρὰ τῇ Κίρρᾳ ἦν ἵπποδρόμιον, ἐνθα ἐτελεῖτο ἀγὼν ἵππικος, Πύθια λεγόμενος, καὶ παιδιάς, ἥτις ἦτο γυμνὴ καὶ ἀνεπίδεκτος δεινδροφυτείας.—Κρίσσα, πόλις ἀρχαία, ἐξ ἧς ἐπωνομάσθη Κρισσαῖος ὅτε παρ' αὐτῇ κόλπος καὶ ἡ παιδιάς. Ἡ Κρίσσα κατεστράφη ὑπὸ τοῦ Θεσσαλοῦ Εὐρυλόχου, ἀποσταλέντος ὑπὸ τῶν Ἀμφικτυόνων, κατὰ τὸν Κρισσαῖον πόλεμον.—Ἀντικίρρα, εἰς τὸν Ἀντικιρραῖον κόλπ. ὀνομαστή διὰ τὸν ἐν αὐτῇ φυόμενον Ἑλλέβορον, ὅστις ἐθεωρεῖτο θεραπευτικὸν φάρμακον τῶν ψυχικῶν παθῶν. Ἀντικιρρέως τις ἐθεράπευσέ ποτε τὴν μανίαν τοῦ Ἡρακλέους δι' Ἑλλέβορον· ὅθεν καὶ ἡ παροιμία « Ἀντικιρράς σοι δεῖ » (3).

146. Ἀμβρυσος, κατὰ τὰς ὑπωρείας τοῦ Παρνασοῦ. Εἰς τὴν πέριξ αὐτῆς παιδιάδα ἦσαν πεφυτευμέναι ἄμπελοι μεταξὺ τῶν ὁποίων ἐφύετο ἀφθόνως ὁ θάμνος, ὁ λεγόμενος, Κόκκος, ὅστις προῆγε τὴν

(1) Τὸ Μαντεῖον τοῦτο ἦν ἄντραν βαθύ, ὅχι πολὺ εὐρύστομον, ὅπου καθημένη ἐπὶ τρίποδος ὑψηλοῦ, ἡ Πυθία, ἐχρησιμοδῶται ἔμμετρα καὶ ἄμμετρα, ἐμπνεομένη ὑπὸ τοῦ ἐξερχομένου ἐκείθεν ἐνθουσιαστικοῦ πνεύματος. ἡ πρώτη Πυθία ἦν ἡ Φιμονόη. Στράβ. Φωκ. Τ. 2. σ. 277. Πausan. Φωκ. 5. γ'. κλ. Διόδωρ Σικελ. ις'. καὶ κς.— (2) Περί τοῦ ἐν Δελφοῖς ἱεροῦ τοῦ αὐτοῦ, κλπ. ἴδε Στέφανον καὶ Στράβωνα Τ. 2. σ. 276 277 καὶ 280.

(3) Στράβων Φωκ. Τ. 2. σ. 276. Πausan. Φωκ. 36. γ'. δ'. Αἰλιαν. Ποικ. Ἱστορ. 6. 42 καὶ 51. καὶ σημ. Κοραῖ σελ. 493. Ἡ πόλις αὕτη κατὰ μὲν τὸν Πausανίαν Ἀντίκυρα, κατὰ δὲ τὸν Στράβωνα Ἀντικίρρα καὶ κατὰ τὸν Δικαίταρχον Ἀντικίρρα. Ἐλαβε δὲ τὸ ὄνομα ἀπὸ Ἀντικυρέως συγχρόνου τοῦ Ἡρακλέους. Ἡ δ' Ἀμβρυσος ἀπὸ ἡρώος τινος Ἀμβρύσου.

βαφὴν τῶν ἐρίων. — Ἐλύτεια, πρὸς ἄρκ. τῶν Δελφῶν, εἰς θέσιν δρυρὰν, ἣν ἡ μεγίστη τῶν Φωκικῶν πόλεων, πολλάκις καταστραφεῖσα. Οἱ Ἐλατεῖς ἔλεγον, ὅτι εἶλκον τὸ γένος ἀπὸ τῶν Ἀρκάδων. — Δαυλῖς, πολίχνην, ὅπου λέγουσιν ὅτι Τηρεὺς ὁ Ὠράξ ἐδυνάστευε, καὶ ὅπου συνέβησαν τὰ περὶ Φιλομήλαν καὶ Πρόκνην μυθολογούμενα· ὠνομάσθη δὲ Δαυλῖς ἀπὸ Νύμφης τινὸς Δαυλίδος, ἡ ἀπὸ τὰ ἐκαεὶ δάση, διότι δαυλοὺς καλοῦσι τὰ δάση. (1) — Τραχίη, πολίχνην τῆς Λεβαδείας, ἐξ ἧς Τραχίνιοι οἱ ἐνοικοῦντες τὰ πέριξ. — Λυκώρεια καὶ Τιθορέα, πόλεις ἐπὶ τῶν ὀμονύμων κορυφῶν τοῦ Παρνασοῦ. — Νέωρ, πόλις ἐπὶ τῆς κορυφῆς Τιθορέας. (2) — Ἀμφικλεια, πυρποληθεῖσα ὑπὸ τῶν στρατευμάτων τοῦ Ξέρξου. — Παρόπεια, πατρίς τοῦ Ἐπειοῦ. (3) — Ὑάμπολις, οἰκηθεῖσα ὑπὸ τῶν Ὑάντων, οἵτινες ἦσαν ἀρχαῖότατοι τῆς Βοιωτίας κάτοικοι· διωχθέντες δ' ἐκεῖθεν ὑπὸ τοῦ Κάδμου μετέκρησαν εἰς Φωκίδα καὶ Αἰτωλίαν. — Ἀβαί, πόλις κατοικηθεῖσα τὸ πρῶτον ὑπὸ τῶν Ἀργείων, καὶ ὀνομασθεῖσα οὕτως ἀπὸ τοῦ οἰκιστοῦ Ἄβαντος, υἱοῦ Λυγρέως καὶ Ὑπερμνήστρας. Θράκες δ' ἐξ Ἀβῶν ὀρμηθέντες μετέκρησαν εἰς τὴν νῆσον Εὐβοίαν, ἐξ οὗ καὶ οἱ κάτοικοι αὐτῆς ἐκαλοῦντο Ἀβάντες. Αἱ Ἀβαί εἶχον πλουσιώτατον ναὸν καὶ μαντεῖον τοῦ Ἀπόλλωνος (4).

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΣΤ'.

ΔΩΡΙΣ

147. Ἡ Δωρις ἔχουσα πρὸς ἄρκτον τὴν Θεσσαλίαν, ἐχώριζε μετὰ τοῦ Παρνασοῦ τοὺς Ὀπουντίους καὶ Ἐπικνημιδίους Λοκροὺς

- (1) Στράβων Φωκ. Τ. 2. σ. 284. (2) Ἡρόδοτ. Η'. 32. — Πausan. Φωκ. 32. ς'. (3) Ἐπὶ Στράβωνος ἐλέγεται καὶ Φανοτεύς. Οἱ κάτοικοι τοῦ Πανοπέως εἴχουν ἐπὶ χαράδρας, καὶ ἐν ςέγαις κοίλαις ὁμοίαις ταῖς ἐπὶ τῶν ὀρέων καλύβαις. » καὶ τοι δὲ τριούτοι ὄντες οἱ Πανοπεῖς ἔπεμπον συνέδρους εἰς τὸν Φωκικὸν σύλλογον. Ὁ δ' ἐξ οὗ ὠνομάσθη Πανοπεύς, ἦτο πατὴρ Ἐπειοῦ, τοῦ κατασκευάσαντος τὸν Δούρειον ἵππον. Στράβ. Φωκ. Τ. 2. σ. 284. (4) Ἡρόδοτ. Η'. 33. ἐκ τοῦ Ἀβαντίου μαντείου ἐζήτησε χρησμὸν καὶ Κροῖτος, ὁ βασιλεὺς τῆς Λυδίας.

ἀπὸ τοὺς Ὀζόλας. Ὁ τόπος οὗτος ἔχων μόλις 30. σταδίων ἑκτασιν κατὰ πλάτος, εἶναι τραχύτατος καὶ ἀφροώτατος, κατοικοῦμενος ὑπὸ Δρυόπων, ἔθνους ληστρικοῦ, ὅθεν καὶ Ἰρυσπίς· Δωρίς δ' ὠνομάσθη εἰς πολὺ βραδυτέραν ἐποχὴν, ἀπὸ τοῦ Δώρου τρίτου υἱοῦ τοῦ Ἑλληνος, ὅστις ἐβασίλευσεν ἐν αὐτῇ. Οἱ Δωρεῖς κατῴκησαν τὴν Τετράπολιν, ἣτις ἦτο μητρόπολις τῶν ἐν Πελοποννήσῳ Δωριέων(1), καὶ αὐτῆς τῆς Σπάρτης· διότι ἐκ τῆς Δωρίδος ὀρμηθέντες οἱ Ἡρακλεῖδαι ἐκυρίευσαν τὴν Πελοπόννησον τὸ 80. ἔτος μετὰ τὰ Τρωϊκά (2).

148. Ποταμός ἐν Δωρίδι ὁ Πίνδος, ῥέων πρὸς τὴν πόλιν Πίνδον, συμβάλλει εἰς τὸν Κηφισὸν παρὰ τὸ Κυτίμιον. — Τὸ δ' ὄρος Οἶτη, ἐκτεινόμενον ἀπὸ τῶν Θερμοπυλῶν ἕως πρὸς τὸν Ἀμβρακικὸν κόλ. ὠνομάζετο κατὰ τὴν Δωρίδα, *Καλλιδρόμον*.

149. Πόλις οἱ Δωριεῖς εἶχον τέσσαρας μόνον, ἀλλ' ἰσχυράς καὶ ἀρχαίας. *Κυτίμιον*, εἰς τὴν συμβολὴν τοῦ Πίνδου καὶ Κηφισοῦ καὶ αὕτη εἶναι πιθανῶς ἡ πόλις, ἣν ἐκυρίευσαν οἱ Φωκεῖς, ὅτε Νικομήδης ὁ Κλεομβρότου, ἐλθὼν εἰς βοήθειαν τῶν Δωριέων, ἔτρεψεν αὐτοὺς εἰς φυγὴν. — Βόϊον, πόλις ἐκτὸς τοῦ ὀνόματος τῆς ὁποίας οὐδεμίαν ἔχομεν εἶδησιν παρὰ τῶν ἀρχαίων. — Ἐρινεὸς, πόλις κειμένη ἐπὶ τοῦ ὄρους Καλλιδρόμου· ἀλλ' οὐδὲν ἄλλο περὶ αὐτῆς γνωρίζομεν. — Πίνδος, παρὰ τὸν Ἐρινεὸν καὶ τὸν ὁμώνυμον αὐτῆς ποταμόν. — Παρὰ τὰς τέσσαρας ταύτας πόλεις, ἐξ ὧν συνέκειτο ἡ Δωρική Τετράπολις, ἀνῃφέρεται καὶ ἡ *Καρφαία*, ἥς τὸ ὄνομα μόνον εἶναι γνωστόν.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Ζ'.

ΛΟΚΡΙΣ

150. **Η** ΛΟΚΡΙΣ ὠρίζετο ὑπὸ τῆς Φωκίδος, Βοιωτίας, Θεσσαλίας καὶ Αἰτωλίας(3)· ὠνομάσθη δ' οὕτως ἀπὸ τῶν ἀρχαίων αὐτῆς

(1) Ἡρόδοτ. Η'. 34.—Θουκυδ. Α'. 107.— (2) Ὁ Ἡρακλείδης Ὑλλος υἱοθετηθεὶς ὑπὸ τοῦ Αἰπαλίου βασιλέως τῆς Δωρίδος, ἔλαβε στρατεύματα Δωριέων καὶ Αἰτωλῶν, καὶ ἐκίνησε κατὰ τῶν Πελοπιδῶν κατεχόντων τότε τὴν Πελοπόννησον· καὶ αὕτη εἶναι ἡ λεγομένη «*κἀθοδος τῶν Ἡρακλεϊδῶν*» (3) «Ὁ δὲ παράπλους πᾶς ὁ Λοκρικὸς μικρὸν ὑπερβάλλει

κατοίκων, οἵτινες ἐν πρώτοις ἀνεφέροντο ὑπὸ τὸ κοινὸν ὄνομα Λέλεγες, ἔπειτα δὲ Λοκροὶ, ἀπὸ τοῦ βασιλείως αὐτῶν Λοκροῦ, ἐγγόνου τοῦ Ἀμφικτύονος. Πολὺ μέρος τῆς Λοκρίδος ἀνῆκε τὸ πάλαι εἰς τὴν Φωκίδα· ὁ δὲ Παρνασσὸς διήρει τὴν Λοκρίδα εἰς δύο μέρη. Τὸ μὲν ἀρχίζον ἀπὸ τῆς δυτικῆς πλευρᾶς τοῦ Παρνασοῦ, ἔληγεν εἰς τὸν Κορινθιακόν, καὶ οἱ ἐν αὐτῷ οἰκοῦντες ὠνομάζοντο Λοκροὶ Ἑσπέριοι καὶ Ὀζόλαι· τὸ δ' ἕτερον μέρος τῆς Λοκρίδος, ἀρχόμενον ἀπὸ τῆς ἀνατολ. πλευρᾶς τοῦ Παρνασοῦ, ἐτελεύτα εἰς τὴν πρὸς τὴν Εὐβοίαν θάλασσαν. Οἱ κατοικοῦντες ἐνταῦθα Λοκροὶ ὑποδιηροῦντο· καὶ οἱ μὲν συνορεύοντες μὲ τοὺς Φωκεῖς καὶ Βοιωτοὺς, ἐκαλοῦντο Λοκροὶ Ὀπούντιοι, ἀπὸ τῆς μητροπόλεως αὐτῶν Ὀποῦντος· οἱ δὲ λοιποὶ, Λοκροὶ Ἐπικλημίδιοι, ἀπὸ τοῦ ὄρους Κνημίδος (1).

§. Α'. Ὀζόλαι

151. Οἱ Ὀζόλαι, ἢ Ἑσπέριοι Λοκροὶ κατὰ τὸν πρὸς δυσ. τοῦ Παρνασοῦ, παρὰ τὸν Κορινθιακὸν κόλ. καὶ ὠνομάσθησαν Ὀζόλαι ἀπὸ ὕδατός τινος δυσώδους, ὅπερ ἔβρεεν ὑπὸ τῆς ῥίξης λόφου τινός (2). Ὁ βασιλεὺς τῆς Μακεδονίας Δημήτριος ὁ ἐπικληθεὶς Αἰτωλικός, ἀπέσπασεν ἐκ τῆς Λοκρικῆς χώρας ἐκτεταμέναν γαίαν καὶ προσέθηκεν αὐτὰς εἰς τὴν Αἰτωλίαν· αἱ χῶραι αὗται ἐκλήθησαν Αἰτωλία Ἐπικλητος, ὁ δὲ Αὐγουστος μετὰ ταῦτα ἔδωκεν εἰς τοὺς κατοικοῦντας τῶν Πατρῶν πάσας τὰς Λοκρικὰς πόλεις, ἐξαίρουμένης τῆς Ἀμφίσσης. Ἡ χώρα τῶν Ὀζολῶν Λοκρῶν οὐδένα ἐγέννησέ ποτε ἄνδρα ἐπίσημον.

152. Πόλεις. Ἀμφισσα, πρωτεύουσα τῶν Ὀζολῶν Λοκρῶν, ἦν μεγίστη καὶ ὀνομαστοτάτη πόλις, κεκοσμημένη διὰ τῶν μνημάτων τῆς Ἀμφίσσης, τοῦ Ἀνδραίμονος καὶ τῆς συνταφείσης συζύγου αὐ-

λει τῶν διακοσίων σταδίων. Στράβ. Λοκρ. Τ. 2. σ. 290. Λοκρὶς δ' ὠνομάζετο καὶ ἡ χώρα τῶν Ἐπιζεφυρίων Λοκρῶν ἐν τῇ Κάτω Ἰταλίᾳ. Θουκυδ. Στ'. 4. 24. (1). Στράβ. Λοκρ. Τ. 2. σ. 286. καὶ 287. (2) Στράβ. Λοκρὶς. Τ. 2. σ. 290. «Αὐτοῦ δὲ καὶ ὁ Ταφιασσὸς λόφος, ἐν ᾧ τὸ τοῦ Νέσσου μνημα καὶ τῶν ἄλλων Κενταύρων, ὧν ἀπὸ τῆς σηπεδόνος φασὶ τὸ ὑπὸ τῇ ῥίξει τοῦ λόφου προχέμενον δυσώδες καὶ θρόμβους ἔχον ὕδωρ ρεῖν· διὰ δὲ τοῦτο καὶ Ὀζόλας καλεῖσθαι τὸ ἔθνος. » (3) « νῶπις ἀπὸ τοῦ ὄρους Κνημίδος »

τοῦ Γόργης· εἰς δὲ τὴν ἀκρόπολιν ἦτο ναὸς Ἀθηνᾶς, καὶ ἄγαλμα αὐτῆς χαλκοῦν, κομισθὲν, ὡς ἔλεγον, ὑπὸ τοῦ Θόαντος, ἐξ Ἰλίου, ἀπὸ τῶν λαφύρων τῆς Τροίας. Οἱ Ἀμφισσεῖς εἶχον ἐαρτὴν καλουμένην Παίδων Ἀνάκτων, οἵτινες, κατὰ τινας, ἦσαν οἱ Διόσκουροι (1). — Ναύπακτος, πλησίον τοῦ Ἀντιρρίου, παρὰ τὸ ὄρος Ῥιγάνη, ἐνθα συνώκησαν οἱ Ἀθηναῖοι τοὺς φυγάδας Μετσηνίους· ὠνομάσθη δὲ Ναύπακτος ἀπὸ τῆς ἐκεῖ γενομένης ναυπηγίας, διότι ἐν αὐτῇ οἱ Ἡρακλεῖδαι ἐναυπήγησαν τὸν στόλον αὐτῶν (2). Ἐπὶ δὲ τῆς Ῥιγάνης, φαίνεται τὸ σπήλαιον καὶ ἡ πηγὴ τῆς Ἀφροδίτης, ὅπου τὸ πάλαι ἔκαμνον προσφοράς αἱ χηρεύουσαι γυναῖκες. — Χαλκίς, πόλις ὁμωνυμὸς τῆς Εὐβοϊκῆς, παρὰ τῇ ὁποῖα ἔκειτο ὁ Ταφιασσὸς λόφος. — Μολύκρεια, πολίχνη κατὰ τὸ Ἀντίρριον (3).

§ Β'. Ὀπούντιοι.

153. Οἱ Ὀπούντιοι Λοκροὶ, κατοικοῦντες πρὸς τὰ κατὰ τὴν Εὐβοίαν παράλια, συνώρουν μετὰ τῆς Βοιωτίας· ὁ δὲ τόπος αὐτῶν ἦτο μικρὸς, συγκεῖμενος ἐκ τῶν κατωφερειῶν τῶν Βοιωτικῶν ὀρέων. Ποταμίσχοι τινὲς μόνον, ἢ ῥύακες καταπίπτουσιν ἐκ τῶν ὀρέων τούτων εἰς τὴν θάλασσαν, καὶ μία μόνη Κρήνη, ἡ Αἰανίς, μνημονεύεται ἐν τῇ χώρᾳ τῶν Ὀπουντίων. — Πεδίᾳς μία μόνη ἀναφέρεται ἐν αὐτῇ, ὀνομαζομένη, Πεδίον Εὐδαιμον, κείμενον μετὰ τὸ Ὀποῦντος καὶ Κύνου.

154. Πόλεις. Ὀποῦς, ἀρχαία μητρόπολις τῶν Λοκρῶν, ἔχουσα φρούριον καλούμενον Οἶον, ὅπερ κατέστυρεν ἡ θάλασσα, ὑπὸ σεισμοῦ κυματωθεῖσα· ἔκειτο μακρὰν τῆς θαλάσσης 15 σταδίου, καὶ ἐκτίσθη ὑπὸ τοῦ Ὀποῦντος υἱοῦ τοῦ Λοκροῦ. Ἐν αὐτῇ ἐγεννήθη ὁ φίλος

(1) Κατὰ Πausanίαν καὶ Σκύλακα. Ἀπέχεο δ' ἡ Ἀμφισσα 420 στάδια τῶν Δελφῶν, κυριευθεῖσα ὑπὸ τοῦ Φιλίππου δυνάμει Ἀμφικτυονικοῦ θεσπίσματος. Πausan. Φωκ. 38. γ' καὶ ε'. « Ἐν Οἰανθείᾳ δὲ (πόλει παρὰ τῇ Ἀμφίσσῃ καὶ τῇ θαλάσσῃ) Ἀφροδίτης τε ἱερὸν, καὶ ὀλίγον ὑπὲρ τὴν πόλιν κυπαρίσσου τε ἀναμῖξ καὶ τῆς πίτυός ἐστιν ἄλσος· καὶ ναὸς τε Ἀρτέμιδος, καὶ ἄγαλμα ἐν τῇ ἄλσει. » (2) Στράβ. Λοκρ. Τ. 2. σ. 289—290. Πausan. Φωκ. 38. ε' καὶ ς'. (3) Στράβ. Λοκρ. Τ. 2. σ. 290. Ὁ δὲ Πτολεμαῖος κατατάττει τὴν Μολύκρειαν ἐν τῇ χώρᾳ τῶν Ὀζολῶν Λοκρῶν.

θιακοῦ κόλπ. καὶ τῆς Ἀκαρνανίας, ἀφ' ἧς χωρίζεται διὰ τοῦ Ἀχελώου ποτ. — Πᾶσα σχεδὸν ἡ Αἰτωλία, πλὴν τινων πεδιάδων καὶ τοῦ μεγάλου Αἰτωλικοῦ πεδίου, τοῦ πρὸς τὸν Ἀχελῷον, εἶναι τραχυτάτη καὶ ὄρεινотάτη, περικλείουσα 365 περίπου γεωγραφ. τετραγών. μιλίων ἔκτασιν (1).

158. Ποταμοὶ αὐτῆς· ὁ Εὐνῆος, διαρρέων τὴν Αἰτωλίαν χύνεται εἰς τὸν Κορινθιακὸν κ. καὶ ὁ Ἀχελῷος, ὅστις σχηματίζει τὰ ὅρια τῆς Αἰτωλίας καὶ Ἀκαρνανίας, καὶ ῥέει ἀπὸ τῶν ἄρκτων καὶ τῆς Πίνδου πρὸς μεσημ. διὰ τῶν Ἀμφιλόχων καὶ τῶν Ἀγραιῶν, ἔθνους Αἰτωλικοῦ. — Ὅρη. Τὸ Παραιτώλιον, συνεχόμενον μετὰ τοῦ Καλλιδρόμου· ὁ Ἀράκυνθος, συνενούμενος μετὰ τῆς Οἴτης· ὁ Κόραξ, μεταξὺ Καλλιπόλεως καὶ Ναυπάκτου, συνάπτων τῇ Οἴτῃ (2) καὶ περίφημος ὢν διὰ τὴν ἐκείσε διάβασιν τοῦ Ὑπάτου Ἀπουλίου.

159. Πόλεις· Θέρμων, πρωτεύουσα τῆς Αἰτωλίας ἐπὶ τόπου μετεώρου καὶ δυσβάτου, 60 στάδια ἀπέχουσα τῆς Τριχωνίδος λίμνης· ὁ τόπος οὗτος ἐθεωρεῖτο ὡς ἡ ἀκρόπολις συμπάσης τῆς Αἰτωλίας, καὶ οἱ κάτοικοι ἐπανεπαύοντο ἐν βαθυτάτῃ ἀσφαλείᾳ· διότι οὐδέποτε πολέμιος ἐτόλμησε νὰ εἰσβάλῃ εἰς τὴν χώραν αὐτῶν. Οἱ Αἰτωλοὶ συνερχόμενοι ἐν αὐτῇ ἐτέλουν τὰς ἀρχαιρεσίας των, καὶ οἱ Θέρμιοι συνεκρότουν κατ' ἔτος ἀγορὰς καὶ πανηγύρεις ἐπιφανεστάτας. Ἐν Θέρμῳ ἀνέθρυον καὶ θερμὰ ὕδατα. — Καλυδὼν, παρὰ τὸν Εὐνῆον ἐν μίλιον μακρὰν τῆς θαλάσσης, κτισθεῖσα ὑπὸ τοῦ Καλυδῶνος, καὶ φημισθεῖσα διὰ τὸν Καλυδώνιον Κάπρον, ὃν ἐφόνευσεν ὁ Μελέαγρος ὁ υἱὸς τοῦ Οἰνέως (3). — Πλευρῶν, ἀρχαία πόλις πλησίον τῆς Καλυδῶνος· ἀλλ' οἱ Πλευρώνιοι ἀφέντες αὐτὴν διὰ τὰς ἐπιδρομὰς τοῦ πολέμου, συνήκhsαν τὴν νεωτέραν Πλευρῶνα (4) εἰς τὰς ὑπωρεῖας

(1) Κατὰ τὸν Ἑφορον, ἡ Αἰτωλία οὐδέποτε ὑπετάγη, ἀλλὰ κατὰ πάντα τὸν μνημονευόμενον χρόνον ἔμεινεν ἀπόρθητος διὰ τὰς δυσχωρίας τῶν τόπων, καὶ διὰ τὴν περὶ τὸν πόλεμον ἀσκήσιν τῶν κατοίκων αὐτῆς.

(2) Πολύβ. Κ'. 44. Στράβ. Αἰτωλ. Τ. 2 σ. 329. (3) Ἡ Καλυδὼν ἤκμασεν ἀπὸ τῶν χρόνων τοῦ Ὀμήρου, τοῦ δὲ Κάπρου τὸ δέριμα ἐσώζετο μέχρι τῶν ἡμερῶν τοῦ Παυσανίου. (4) . . . Εὐκαρπον οὗσαν καὶ πεδιάδα, πορθοῦντος τὴν χώραν Δημητρίου τοῦ ἐπικληθέντος Αἰτωλικοῦ. Στράβ. Αἰτωλ. Τ. 2. σ. 329.

τοῦ Ἀρακύνθου. Ἦτο δ' ἡ Πλευρῶν μητρόπολις τῶν Κουρήτων, τῶν διωχθέντων εἰς τὴν Ἀκαρνανίαν ὑπὸ τοῦ Αἰτωλοῦ, ὅτε οὗτος ἐκυρίευσεν τὴν Αἰτωλικὴν χώραν. — *Κούριον*, πόλις ὑπὸ Κουρήτων κατοικήθεῖσα πλησίον τοῦ ὄρ. Κουρίου, καὶ τῆς Παλαιᾶς Πλευρῶνος, ἐξ' ἧς ἐκλήθησαν *Πλευρώνιοι Κουρήτες*. — *ᾠλενος*, παρὰ τὸν Ἀράκυνθον ἦν κατέσκαψαν οἱ Αἰολεῖς (1). — *Ἀρσινόη*, παρὰ τὴν Ἰλινον, χτίσμα Ἀρσινόης ἀδελφῆς καὶ γυναικὸς Πτολεμαίου τοῦ Β'.

160. Οἱ ἀρχαῖοι διήρουν τὴν Αἰτωλίαν εἰς *Ἀρχαίαν* καὶ *Ἐπίκτητον*. Καὶ Ἀρχαίαν μὲν ὠνόμαζον τὴν μετὰξὺ Εὐήνου καὶ Ἀχελώου χώραν, ἀρίστην ἔχουσαν γῆν, ἐν ᾗ κατῴκουν οἱ Ἀπόδοτοι καὶ οἱ Ὀφιονεῖς, λαοὶ πολεμικώτατοι. Ἐπίκτητον δ' ὅλην τὴν πρὸς ἄρκτον αὐτῆς κειμένην, ἣν κατῴκουν οἱ Ἀγραῖοι καὶ οἱ Εὐρυτᾶνες, ὅθεν καὶ ἡ χώρα Εὐρυτανία (2). Οἱ Λέλεγες καὶ οἱ Κουρήτες, δύο τῶν ἀρχεγόνων ἐθνῶν τῆς Ἑλλάδος, κατῴκουν τὴν Αἰτωλίαν, καὶ μέγα μέρος τῆς Ἀκαρνανίας· καὶ οἱ μὲν Λέλεγες κατεῖχον τὰ ἀρκτῶα, οἱ δὲ Κουρήτες τὰ μεσημβρινὰ μέρη, ἀμφοτέρω ὄντες λαὸς ἄγριος, μάχιμος καὶ ληστρικός, πολεμῶν ἀκαταπαύστως μὲ τοὺς ἐντὸς καὶ ἐκτὸς τῆς Ἑλλάδος γείτονας αὐτοῦ. Διωκοῦντο ὑπὸ ἐνὸς στρατηγοῦ κατ' ἔτος ἐκλεγομένου, καὶ βοηθουμένου ὑπὸ τῶν ἐλκεκτῶν τοῦ τόπου, οἵτινες ὠνόμαζοντο *Ἀπόκλητοι*· ὅτε δὲ οἱ Μακεδόνες, καὶ ἀκολούθως οἱ Ῥωμαῖοι, ἐπολέμουν τὴν Ἑλλάδα, οἱ Αἰτωλοὶ μετὰ τῶν Ἀκαρνανῶν ἀντεστάθησαν πολὺν χρόνον εἰς αὐτοὺς, ἀγωνιζόμενοι ὑπὲρ τῆς αὐτονομίας των· ἀλλ' ὑπετάγησαν καὶ αὐτοὶ, ὥς καὶ οἱ λοιποὶ Ἕλληνες εἰς τοὺς Ῥωμαίους.

(1) Ἐπὶ Στράβωνος ἔχνη τινὰ τῆς ᾠλένου ἐσώζοντο T. 2. σ. 330 καὶ 345. (2) Στράβ. Αἰτωλ. T. 2. σ. 329. καὶ Θουκυδ. Γ'. 94. — Τῆς Εὐρυτανίας πρωτεύουσα εἶναι ἡ Οἰχαλία (Καρπενήσι) εἰς θαλαῖαν κοιλάδα κειμένη, περὶ τῆς ὁποίας ἔπεσε νικητὴς ὁ ἥρωες Μάρκος Βότσαρης τὴν 23 Αὐγούστου 1823.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Θ'.

ΑΚΑΡΝΑΝΙΑ.

161. Η ΑΚΑΡΝΑΝΙΑ, ὁμοροῦσα μετὰ τῆς Αἰτωλίας, διεβρέχετο ὑπὸ τοῦ Ἰονίου Πελάγους καὶ ἐξετείνετο πρὸς ἄρκτ. μέχρι τοῦ Ἀμβραχικοῦ κόλπ. καὶ τῆς Ἠπείρου (1), περιλαμβάνουσα 60 γεωγραφ. τετραγών. μιλίων ἑκτασιν. Ἡ χώρα αὐτῆς εἶναι κατὰ μέγα μέρος ὀρεινὴ, τὰ πλεῖστα τῶν ὀρέων εἰσὶ κατὰφυτα καὶ καρποφόρα, καὶ οἱ πολλοὶ λιμένες αὐτῆς εἰσὶν ἐπιτηδεύτατοι πρὸς ἐξαγωγὴν καὶ εἰσαγωγὴν ἐμπορευμάτων. Ἡ Ἀκαρνανία ἐκαλεῖτο πρότερον Κουρήτις, ὥς καὶ ἡ Αἰτωλία· ἀλλ' ὠνομάσθη οὕτως ἀπὸ τοῦ Ἀκαρνᾶνος (2), ἥ ἀπὸ τοῦ α καὶ κείρειν, διότι οἱ κάτοικοι αὐτῆς οὐδέποτε ἔκειρον τὴν κόμην αὐτῶν.

162. Ἀκρωτήρια αὐτῆς. Τὸ Ἀνακτόριον, εἰς τὴν εἰσόδον τοῦ Ἀμβραχικοῦ κ. τὸ Ἀκτιον ἀπέναντι τοῦ Ἀνακτορίου πρὸς μεσημ. ἐφ' οὗ ἔκειτο πόλις ὁμώνυμος, καταστᾶσα περίφημος, διότι ὁ Αὐγούστος Καῖσαρ, νικήσας ἐν αὐτῇ τὸν στόλον τοῦ Ἀντωνίου, ἔμεινε μονοκράτωρ τῆς Ῥώμης· ὁ Λευκάτας, ἄκρα πρὸ τῆς Λευκάδος ἔχουσα ἱερὸν τοῦ Ἀπόλλωνος. Ἐπὶ τῇ ἄκρᾳ ταύτῃ, ἣτις κυρίως ἦν Πέτρα Λευκῇ, ἦτο πῆδημα πιστευόμενον ὅτι εἶχε τὴν δύναμιν νὰ καταπαύῃ τοὺς ἔρωτας· ἐντεῦθεν ἐπήδησεν εἰς τὴν θάλασσαν πρώτη ἡ ποιήτρια Σαπφώ, κυριευομένη ὑπὸ τοῦ ἔρωτος τοῦ Φάωνος (3).

163. Πόλεις· Στράτος, μεγίστη πόλις παρὰ τὸν Ἀχελῷον πρὸς τὸ Ἀνακτόριον, οὔσα ὀχυρωτέρα καὶ σημαντικωτέρα τῆς Ἀκαρνα-

(1) Ὁ Στέφανος ὀρίζει τὴν Ἀκαρνανίαν, λέγων, «χώραν κειχωρισμένην τῶν Κουρήτιων πρὸς τῷ Ἀχελῷῳ διὸ καλοῦνται μὲν οἱ κειρόμενοι Κουρήτις, οἱ δ' ἀκούρευτοι Ἀκαρνᾶνες.» Κατὰ δὲ τὸν Πausanίαν αὐτοὶ οἱ πρότερον λεγόμενοι Κουρήτις ὠνομάσθησαν Ἀκαρνᾶνες ἀπὸ τοῦ Ἀκαρνᾶνος υἱοῦ τοῦ Ἀλκμαίονος καὶ ἐκγόνου τοῦ Ἀμφιάραω· ἀλλ' οἱ μὲν Κουρήτις ἦσαν ἐδω-
θεν τοῦ Ἀχελῷου πρὸς τὴν Αἰτωλίαν, ἡ δὲ Ἀκαρνανία ἔκειτο πέραν τοῦ ποταμοῦ πρὸς δυσμὰς. (2) Στράβ. Curetes T. 2. σ. 349. (3) Στράβ. Ἀκαρν. T. 2. σ. 332. Ὁ μὲν οὖν Μένανδρος πρώτην ἀλίσθαι λέγει τὴν Σαπφώ· οἱ δ' ἔτι ἀρχαιολογικώτεροι, Κεφαλόν φασιν ἐρασθέντα Πτερίλα, τὸν τοῦ Διγόνεως.

νίης (1). ἐλέγετο δὲ καὶ Στρατίων πόλις, καὶ ἐν αὐτῇ συνεδρίαζε τὸ κοινὸν τῶν Ἀκαρνάνων. — Ἀκτίον καὶ Ἀνακτόριον (2) ἐπὶ τῶν ὁμωνύμων ἀκρωτηρίων εἰς τὴν εἰσοδὸν τοῦ Ἀμβρακικοῦ κόλπου. Κατ' ἀρχὰς Κορίνθιοι πεμφθέντες ὑπὸ Κυψέλου καὶ Γαργάσου ἤλθον εἰς τὸν Ἀμβρακικὸν κόλ. καὶ συνήκισαν τὸ Ἀνακτόριον, ὡς καὶ τὴν Ἀμβρακίαν (3). ἀλλ' ὁ Αὐγουστός μετέφερε τοὺς Ἀνακτορίους εἰς συνοικισμὸν τῆς Νικοπόλεως, καὶ κατὰ τοὺς μεταγενεστέρους χρόνους μὲν ἀναφέρεται τὸ Ἀνακτόριον. — Οἰνιάδαι, πόλις τῆς ὁποίας τὸ ἔδαφος τῆς γῆς ἦτο πρόσχωσις τοῦ Ἀχελώου. Οἱ κάτοικοί τῆς μετήρχοντο τὴν ποιμαντικὴν, καὶ ἐκαλοῦντο Ἐρυσιχαῖοι, διότι τὸ ὄνομα τῆς πόλεως ἦτο πρότερον Ἐρυσίχη. — Ἀργος Ἀμφιλοχικόν, εἰς τὸν Ἀμβρακικὸν κόλπ. κτισθεῖσα ὑπὸ τοῦ Ἀμφιλόχου τοῦ Ἀργείου υἱοῦ τοῦ Ἀμφιάρεω μετὰ τὰ Τρωϊκά (4). — Ἀμβρακία, πόλις ἐπὶ τοῦ ὁμωνύμου κόλπ. — Φυνία, ἀρχαιοτάτη πόλις, πλησίον τῆς ὁποίας συμβάλλει ὁ ποτ. Ἄναπος μετὰ τοῦ Ἀχελώου. — Ἡ Λευκάς, ἐπὶ τῆς χερσονήσου Λευκάδος, πρὶν ἔτι διαχωρισθῇ ἀπὸ τῆς ξηρᾶς (5), ἦτο μητρόπολις τῆς Ἀκαρντανίας, ἐπὶ τῆς Ἀχαϊκῆς συμμαχίας.

164. Οἱ ἀρχαιότατοι κάτοικοι τῆς Ἀκαρντανίας, ἦσαν κατὰ μὲν τὸ ἀν. μέρος Κουρήτες, κατὰ δὲ τὸ δυτ. Λέλεγες, καὶ κατὰ τὰς παρακειμένας νήσους Τηλεβόες καὶ Τάφιοι (6). Καὶ τοὺς μὲν Κουρήτας ἐξέβαλε τῆς Αἰτωλίας Αἰτωλὸς ὁ υἱὸς τοῦ Ἐνδυμίωνος, τοὺς δὲ Τηλεβόας καὶ Ταφίους, ὀνομάζει ὁ Ὅμηρος ληστὰς, καὶ μετερχομένους τὴν ναυτιλίαν. Ἦσαν δ' οἱ Ἀκαρνᾶνες ἔθνος γενναῖον καὶ πολεμικόν, φημιζόμενον ἐξαιρέτως διὰ τὴν φρόνησίν των.

(1) Θουκυδ. Β'. 80. — Στράβ. Ἀκαρν. Τ. 2. σ. 329. (2) Στράβ. Ἀκαρν. Τ. 2. σελ. 331. « Ὁμωνύμως δὲ λέγεται τό, τε ἱερὸν τοῦ Ἀκτίου Ἀπόλλωνος καὶ ἡ Ἀκρά ἢ ποιοῦσα τὸ στόμα τοῦ κόλπου, ἔχουσα καὶ λιμένα ἐκτός. » Ὁ δὲ Σκύλαξ λέγει ὅτι καὶ ὁ κόλπος αὐτὸς ἐκαλεῖτο Ἀνακτορικός.

(3) Στράβ. Ἀκαρν. Τ. 2. σ. 331. Ὁ Πτολεμαῖος δὲν ἀναφέρει ποσῶς τὸ Ἀνακτόριον. (4) Θουκυδ. Β'. 68. Ὁ δ' Ἀμφιλόχος ἦτον ἀδελφὸς τοῦ Ἀκαρνᾶνος. (5) Στράβ. Ἀκαρν. Τ. 2. σελ. 332. « καὶ τῆς Χερσονήσου διορύξαντες τὸν Ἰσθμόν, ἐποίησαν νῆσον τὴν Λευκάδα, καὶ μετενέγκαντες τὴν Νήρικον ἐπὶ τὸν τόπον, ὃς ἦν ποτε μὲν ἰσθμὸς, νῦν δὲ πορθμὸς γεφύρα ἱερὸς, μετωνόμασαν Λευκάδα ἐπώνυμον, δοκῶμαι, τοῦ Λευκάτα. » —

(6) Κατὰ Στράβωνα καὶ Ἀπολλοδώρον, Β'. 4.

ΜΕΡΟΣ ΤΡΙΤΟΝ.

Κ Ε Φ Α Λ Α Ι Ο Ν Α'.

ΘΕΣΣΑΛΙΑ.

165. **II** ΘΕΣΣΑΛΙΑ καίται εἰς εὐρύχωρον ἰσκανοπέδιον, καὶ ἐκτεινομένη ἀπὸ τοῦ Θερμαϊκοῦ, Παγαταίου καὶ Μαλιακοῦ, μέχρι τοῦ Ἀμβρακικοῦ κόλπ. καὶ τῆς Πίνδου, ὠρίζετο ὑπὸ τῆς Στερεᾶς Ἑλλάδος, τῆς Ἡπείρου καὶ τῆς Μακεδονίας (1). Εἶναι δὲ χώρα εὐφορωτάτη καὶ τερπνοτάτη, διαβρέχεται ὑπὸ πολλῶν ποταμῶν, καὶ, ἔχουσα γῆν εὐφορον, καὶ εὐρυχόρους καὶ τερπνάς πεδιάδας, περιέκλειε 450 γεωγραφ. τετραγων. μιλίων ἑκτασιν (2).

166. Ὅρη. Ὁ Ὀλύμπος, πρὸς ἄρκτον, μέγα καὶ περίφημον ὄρος, γνωστὸν καὶ εἰς τὴν μυθολογίαν, ὡς ἐνδιαίτημα τῶν Θεῶν· ἡ Ὅσσα, περίφημος ἐπίσης ὡς κατοικία τῶν Κενταύρων· τὰ Καμβούρια ἡ Μακεδονικὰ ὄρη, μεταξὺ Θεσσαλίας καὶ Μακεδονίας. τὸ Πήλιον, μεταξὺ Θερμαίου καὶ Παγασητικοῦ κ. ἐφ' οὗ ὑπῆρχε τὸ σπήλαιον τοῦ Κενταύρου Χείρωνος· ἡ Πίνδος πρὸς δυσμὰς. τὰ Οἰταῖα παρὰ τῇ Λαμῖᾳ, ὅπου ἐκάη ὁ ἡμίθεος Ἡρακλῆς. τὰ Αἰτωλικὰ πρὸς μεσημβρίαν.

167. Ποταμοί. Ὁ Σπερχεῖς, πηγάζων ἐκ τοῦ Τυμφρηστοῦ ἐκβάλλει εἰς τὸν Λαμιακὸν κ. παρὰ τὰς Θερμοπόλεις ὁ Ἀτράξ, ὁ

(1) «Θεσσαλία καθίκει ἐπιβάλλαιτταν· ἐκ μεσογείας κατὰ στενὸν εἰς τὸν Παγασητικὸν κόλπον ὁ στάδιοι λ'.» Σκύλ. Καρυανδ. περίπλ. Τ. Α'. σ. 54.

(2) Τῆς Θεσσαλίας ἀκριβεστάτην περιγραφὴν ἴδε, Le Spectateur de l'Orient. Livr. 10.—10(22) Janvier, 1853, pag. 335, édit. d'Athènes.

(3) Νῦν Κίτσαβον, χωριζόμενον ἀπὸ τοῦ Ὀλύμπου διὰ τοῦ Πηγαιοῦ καὶ τῶν Τερπῶν.

Κουράλιος καὶ ὁ Τιταρήσιος (1), ῥέουσιν ἀριστερόθεν, συμβάλλοντες μετὰ τοῦ Πηνειοῦ· ὁ Φοῖριξ, ὁ Πάμισος καὶ ὁ Ἐπιπεύς, ῥέουσι δεξιόθεν, συμβάλλοντες εἰς τὸν Πηνειὸν μετὰ τοῦ Ἀπιδάρου καὶ Ὀροχώρου· ὁ Πηνειὸς, διαρρέων μετὰ τῆς Ὀσσης καὶ τοῦ Ὀλύμπου, σχηματίζει πλησίον τῶν ἐκβολῶν του καὶ καθιστᾷ ὠραῖα καὶ καταπληκτικὰ τὰ Τέμπεη τῆς Θεσσαλίας· ὁ Ἀσωπὸς, ὁ Ἀῦρας καὶ ὁ Μέλας (2) χύνονται εἰς τὸν Μαλιακὸν κόλπον. ὁ Ἀμφρυσσος, Ὀγχηστός καὶ Ἀναυρὸς εἰς τὸν Πηγασητικὸν κόλπον. — Λίμναι. Ἡ Νεσσωνίς, λίμνη μεγάλη· ἡ Βοιθηΐς, ἐλάττων ἐκείνης καὶ πλησιεστέρα τῇ παραλίᾳ, (3) καὶ ἡ Ξυντιάς παρὰ τὴν Ἰπάτην (4).

168. Ἡ Θεσσαλία ὠνομάζετο ἀνέκαθεν Πυρραία, ἀπὸ τῆς γυναικὸς τοῦ Δευκαλίωνος Πύρρας· ἔπειτα Πανδώρα, ἐκ τῆς μητρὸς του, καὶ τέλος Θεσσαλία, ἀπὸ Θεσσαλοῦ, ἀπογόνου τινὸς τοῦ Πελασγοῦ. Ἀρχαιότατοι κάτοικοι τῆς Θεσσαλίας ἀναφέρονται οἱ Αἴμυες, οἱ Περραιβοὶ, οἱ Λάπιθες καὶ οἱ Κένταυροι· ἅπανα δ' ἡ χώρα διηρεῖτο εἰς 4 μέρη, ἅτινα ὠνομάζοντο Φθιωτὶς, Θεσσαλιῶτις, Πελασιῶτις ἢ Περραιβία καὶ Ἰστιαῖωτις (5), ἐν αἷς προετίθετο καὶ ἡ Μαγνησία (6),

§ Δ. Φθιωτὶς.

169. Ἡ Φθιωτὶς, κατέχει τὰ μεσημβρινὰ τῆς Θεσσαλίας τὰ παρὰ τὴν Οἶτην, ἐκτείνομενα ἀπὸ τοῦ Μαλιακοῦ καὶ Πυλαϊκοῦ κ. μέχρι Δολοπίας καὶ τῆς Πινδείου σειρᾶς καὶ πλατυνόμενα μέχρι Φαρσαλίας καὶ τῶν Θεσσαλικῶν πεδίων (7).

(1) Ὁ Τιταρήσιος, καθ' Ὁμήρον, εἶναι ἀπόμοιρα τῆς Στυγός.

(2) Τὸν Μέλανα ποταμὸν ἐξέπιεν ὁ στρατὸς τοῦ Εὐρξοῦ. Ἡρόδ. Ζ'. 58.

(3) Στράβ. Θεσαλ. Τ. 2. σ. 295. (4) Ἀπολλών. Ῥόδ. Α'. 68.

(5) Στράβ. Θεσσαλ. Τ. 2. σ. 295. Πτολεμ. γ'. 13. Ἡρόδοτος. Ζ'. 129.

«Τὴν δὲ Θεσσαλίαν λόγος ἐστὶ τὸ παλαιὸν εἶναι λίμνην, ὥστε γε συγκλητῆσμένην πάντοθεν ὑπερμήκεσιν οὖρεσι.» (6) Ἑλλήν. Ἰσορ. Χαθιαρᾶ σελ. 46, ἐκδ. Βιέννης. Τὸ ὄνομα Θεσσαλία εἰς οὐδὲν τοῦ Ὁμήρου ἀπαντᾷται ποίημα· καὶ κυρίως ἐν μέρος αὐτῆς, τὸ περὶ τὴν θάλασσαν ἐκτείνόμενον ὠνομάζετο Θεσσαλία ὡς ἀπὸ τοῦ θέω καὶ ἄλιος. (7) Στράβ. Θεσσαλ. Τ. 2. σ. 295.

170. Ὅρη Ὀθρυς, Τυμφορηστός καὶ Οὔτη, ἥτις συνέχεται μετὰ τῆς Πίνδου, καὶ εἶναι τραχὺ καὶ ἀνεπίδεκτον καλλιεργείας καὶ μόνον πρὸς κτηνοτροφίαν ἐπιτήδειον.— Ἀκρωτήρια. Ἀφέται, μετὰ τῷ Μαλιακοῦ καὶ Παγασσητικοῦ κ. ὅθεν ἀπέπλευσαν οἱ Ἀργοναῦται (1)· ἡ Πύρρα ἄκρα, κειμένη ἐν τῷ μέσῳ τοῦ Παγασσητικοῦ κ. ὅπου λήγει ἡ Φθιώτις.— Ποταμοί. Ὁ Σπερχεῖος, χυνόμενος εἰς τὸν Λαμιακὸν κ. πλησίον τῶν Θερμοπυλῶν, ὀνομασθεὶς ἀπὸ τοῦ Σπερχεῖοῦ, πάππου τοῦ Ἀχιλλέως· ὁ Ἀύρας, μικρὸς ποταμὸς, ὅστις ὡς ἐπλάττετο, ἀνεράνη ἵνα σβέσῃ ὁ Ἡρακλῆς τὴν πυρὰν αὐτοῦ, καιομένου ἐπὶ τῆς Οὔτης.

171. Πόλεις. Ὑπάτη, παρὰ τὸν Σπερχεῖον πόλις τῶν Αἰνιάων, αἱ γυναῖκες τῆς ὁποίας ἐφημίζοντο τὸ πάλαι ὡς ἐπιτήδαιοι μάχισσαι πλησίον αὐτῆς εἶναι πηγαὶ θερμῶν ὑδάτων μεταλλειούχων (2).— Θῆβαι, πόλις ἄλλη παρὰ τὰς Θήβας τῆς Βοιωτίας, κειμένη ὅπου τὸ νῦν Ζητούνιον.— Λαμία, παρὰ τὰς ἐκβολὰς τοῦ Ἀχελώου, περίφημος διὰ τὸν Λαμιακὸν πόλεμον, γενόμενον παρὰ τοῦ Ἀντιπάτρου πρὸς τοὺς Ἀθηναίους, τὸ 322. π. Χ.— Φάλαγα, ἐπίνειον τῆς Λαμίας.— Ἐχῖνος, πόλις ἐπὶ ὁμωνύμου ἀκρωτ. παρὰ τῷ Μαλιακῷ κ. (3).— Φθία, ἀρχαιοτάτη πόλις, ἐν ἣ ἐγεννήθη καὶ ἐβασίλευσεν ὁ Ἀχιλλεύς.— Τραχίς, ἐν μίλιον μακρὰν τῶν Θερμοπυλῶν εἰς πεδιάδα, ἔχουσαν ἑκτασὶν 22,000 πλέθρων, Τραχιναίαν γῆν καλουμένην.— Ἡράκλεια, ἄποιμος Λακεδαιμονίων· ἐκτίσθη δ' ἀντὶ τῆς πόλεως Τραχίνος, πρὸς τιμὴν τοῦ Ἡρακλέους, προγόνου τῶν Λακεδαιμονίων, διατρίψαντος ἐν Τραχίνι περὶ τὸ τέλος τῆς ζωῆς του (4).— Πτελεὸν, παραχλάσσιος πόλις τῆς Φθιώτιδος Ἀχαΐδος ἐπὶ τοῦ ἀκρ. Ἀφέται.— Κρεμαστὴ ἢ Πελασγία Λάρισσα, πρὸς τὸν Μαλιακὸν κ. ἄσημος πόλις· ἀπέναντι δ' αὐτῆς εἰς τὸν διαχωρίζοντα τὴν Εὐβοίαν πορθμὸν, κεῖται ἡ μικρὰ νῆσος Μυόννησος.

(1) Καθ' Ἡρόδοτον, Ἀπολλόδωρον καὶ Στράβωνα. (2) Παρὰ τῇ Ὑπάτῃ κεῖται σήμερον ἡ Νέα Μεντζέλα, μετονομασθεῖσα Ἀμαλιάπολις, πρὸς τιμὴν τῆς Σεπτῆς ἡμῶν Ἀνάσσης Ἀμαλίας. (3) Ἀναφέρεται δ' ὑπὸ Στράβωνος, Πολυδίου καὶ Σκύμου τοῦ Χίου. (4) Οοουκδ. Γ'. 92. Ἡ πόλις Ἡράκλεια ἀπεῖχεν ἀπὸ μὲν τῶν Θερμοπυλῶν 40, ἀπὸ δὲ τῆς θαλάσσης 20 σταδίου.

172. Ἡ Φθιώτις κατοικεῖτο τὸ πάλαι ὑπὸ τῶν Αἰνιάνων, Οἰταίων Μελιέων καὶ Φθιωτῶν, ὀνομασθεῖσα οὕτως ἀπὸ Φθίου, υἱοῦ, ὡς ἐνομίζετο, τοῦ Ποσειδῶνος. Οἱ τρεῖς ἀδελφοὶ Πελασγός, Ἀχαιὸς καὶ ὁ Φθίος οὗτος, ἐλθόντες ἐξ Ἀργους (1), μετ' ἀποικίας πολυαρίθμου, κατέστησαν τρία μικρὰ κράτη, ἅτινα ἀπ' αὐτῶν ἐκλήθησαν Πελασγιῶτις, Ἀχαιὶς καὶ Φθιώτις, ἥτις ἦν ἡ κοιτίς τῶν Ἑλλήνων, διότι οἱ Φθιώται ἦσαν οἱ πρῶτοι καὶ κυρίως Ἕλληνες (2).

§. Ε'. Θεσσαλιῶτις.

173. Ἡ Θεσσαλιῶτις, κειμένη μετὰ τὸν Πελασγιώτιδος, Μαγνησίας, Φθιώτιδος, καὶ Ἰστιαιώτιδος, ἔχει ποταμοὺς μὲν τὸν Ἀπιδανὸν καὶ τὸν Ἐρικέα, συμβάλλοντας εἰς τὸν Πηνειόν· ὄρος δὲ τὸν Ὄθρυν, σχηματίζοντα τὰ ὅρια τῆς Φθιώτιδος καὶ Θεσσαλιώτιδος.

174. Πόλεις. *Φάρσαλος*, παρὰ τὸν Ἀπιδανόν, ὀνομαστή, διότι εἰς τὰ πέριξ αὐτῆς ἐνίκησεν ὀλοτελῶς ὁ Ἰούλιος Καῖσαρ τὸν Πομπήϊον. (3)—*Κυρὸς Κεφαλαί* πόλις, ἐνθα οἱ Μακεδόνες ἐπὶ Φιλίππου τοῦ Γ'. ἠττήθησαν κατὰ κράτος ὑπὸ τῶν Ῥωμαίων, (4) στρατηγούμενων ὑπὸ τοῦ Τίτου Κοϊντίου.—*Φεραί*, παρὰ τὴν λίμνην Βοιθιῆδα εἰς τοὺς πρόποδας τοῦ Ὄθρου, διοικηθεῖσα πολὺν χρόνον ὑπὸ τυράννων (5)· ἦν δὲ πατρὶς τοῦ ἥρωος Ἰάσωνος.—*Κρανῶν* καὶ *Σκοτοῦσα*, πόλεις πλησίον τοῦ Πηνειοῦ καὶ τῆς Φαρσάλου.—*Ἑλλάς*, πόλις ἀρχαιοτάτη, κτισθεῖσα ὑπὸ τοῦ Ἑλλήνος υἱοῦ τοῦ Δευκαλίωνος, πλησίον τῆς Φαρσάλου· ἀλλ' ἠφανίσθη μετὰ ταῦτα καὶ διὰ τινος χρόνου ἦτο μικρά τις πολίχνη (6).—*Εὐ-*

(1) Κατὰ τὸ 1733 π. Χ. (2) Κατὰ Θουκυδίδην, Ἀρίσταρχον καὶ Ἀπολλόδωρον. Ἐπὶ τῶν Τρωϊκῶν ἡ Φθιώτις ἦν ἡ ἐπικράτεια τοῦ Ἀχιλλέως, ὡς ἀναφέρει ὁ Ὅμηρος, καλῶν Φθίους, οὐ μόνον τοὺς ὑπὸ τὸν Ἀχιλλέα, ἀλλὰ καὶ τοὺς ὑπὸ τὸν Πρωτεσίλαον, καὶ τὸν Φιλοκτήτην, καὶ τὸν Εὐρύπυλον κατὰ τὴν Μαγνησίαν. (3) Γεωργ. Ι. Κοκκῶνη. (4) Τὸ 196. π. Χ. (5) Αἱ Φεραί ἐλέγοντο καὶ Βαλεστῖνος, ὅπου ἐγεννήθη ὁ ἥρωος Ῥήγας ὁ Φεραῖος, ὁ πρωταθλητὴς καὶ πρωτομάρτυς τῆς ἀπελευθερώσεως τῆς Ἑλλάδος. (6) Κατὰ τινες, πόλις Ἑλλάς, δὲν ὑπῆρξεν· ἀλλ' ὅτι ἡ Φθία ἐλέγετο καὶ Ἑλλάς· ὁ δ' Ὅμηρος ἀναφέρει δύο πόλεις ἢ χώρας ὑπὸ τὸ

ρουμαναὶ καὶ Αἰγαί, πόλεις τῆς Θεσσαλίας. — Παγασαί, ἐπίνειον τῶν Φερῶν, ἐξ οὗ καὶ Παγασαῖος ὁ πλησίον αὐτοῦ κόλπος.

§ ΣΤ'. Πελασγιῶτις.

175. Ἡ Πελασγιῶτις, ἐκτείνεται ἕως εἰς τὰ Μακεδονικὰ ὄρη καὶ τὸν Ὀλυμπον, ἔχουσα πρὸς ἀν. τὴν Μαγνησίαν. — Ὁρη αὐτῆς. Ὁ Ὀλυμπος, ὅπου ἐπλάττετο, ἔχων τὴν κατοικίαν αὐτοῦ ὁ Ζεὺς καὶ οἱ λοιποὶ Ὀλύμπιοι Θεοί· τὰ Καμβούρια ὄρη, δι' ὧν ἐγένετο ἡ διάβασις εἰς τὴν Μακεδονίαν. Μεταξὺ δὲ Ὀλύμπου καὶ Ὀσσης κεῖται ἡ εὐρύχωρος καὶ τερπνοτάτη κοιλάς, τὰ Τέμπη, ἥτις ἐκτεινόμενη κατὰ μῆκος 40 σταδίων, εἶναι κατὰφυτος ἐκ πλατάνων καὶ ἄλλων ὑψικορύφων δένδρων· εἰς τὰ Τέμπη ἐγένετο ἡ μάχη τῶν Τιτάνων κατὰ τῶν Θεῶν. (1).

176. Πόλεις. Λάρισσα, παρὰ τὸν Πηνειὸν πρὸς τὴν καρποφόρον καὶ εὐρύχωρον Πελασγικὴν πεδιάδα, μεγάλη καὶ ἰσχυρὰ πόλις, καὶ ὀνομαστή διὰ τὰς ἐν αὐτῇ γενομένας ταυρομαχίας. — Ἀτραξ, παρὰ τὸν ὁμώνυμον ποτ. δυτικῶς τῆς Λαρίσσης. — Γόρρος, εἰς τὴν ἐξοδὸν τῶν Τεμπῶν, ἰσχυρῶς ὀχυρωμένη, καὶ θεωρουμένη ὡς ἡ κλειὴ τῆς Θεσσαλίας (2) — Χυρετίαι, Πύθιον, Γυρτῶν καὶ Ὀλοοσσῶν παρὰ τὸν ποτ. Κουράλιον ἐν Ὀλοοσσῶνι ἦτο λευκάρυλος. (3)

§ Ζ'. Ἰστιαιωτις.

177. Ἡ Ἰστιαιωτις ἢ Ἐστιαιωτις, (4) κεῖται μετὰ τῆς ἄνω Μακεδονίας καὶ τῆς Ἡπείρου, ἔχουσα πρὸς μεσημβρίαν τὰ Αἰ-

αὐτὸ ὄνομα τὴν τε Φθίαν καὶ τὴν Ἑλλάδα. Στράβ. Θεσζλ. Γ. 2. σ. 297.

(1) Αἰλιαν. Ποικ. Ἱστορ. Βιβλ. Γ'. Κεφ. Α'. Ἡ θέα τῆς κοιλάδος τῶν Τεμπῶν εἶναι μαγευτικωτάτη διὸ καὶ ἐξύμνησαν αὐτὴν οἱ Βουκολικοὶ ποιηταί. Θεοκρίτ. Εἰδύλ. Α'. — Ὁ δὲ Στράβων λέγει, «ὕπὸ δὲ σεισμοῦ ῥήγμα» τος γενομένου (τὰ νῦν καλούμενα Τέμπη) καὶ τὴν Ὀσσαν ἀποσχίζοντος ἅπὸ τοῦ Ὀλύμπου, διεξέπεσε ταύτῃ πρὸς θάλασσαν ὁ Πηνειὸς, καὶ ἡ ἀνέψυξε τὴν χώραν ταύτην.» Ἴδε καὶ τὴν περιγραφὴν τῶν Τεμπῶν ὑπὸ τοῦ Chateaubriand. (2) Γεωγρ. Κούμα, ἔκδ. Βιέννης, σελ. 87. —

(3) Στράβ. Θεσζ. Γ. 2. σ. 312. (4) Πρῶτερον ὠνομάζετο Δωρίς· τὸ δ' ὄνομα Ἐστιαιωτὶς ἔλαβεν ἀπὸ τῶν ἐν αὐτῇ ἐλθόντων Ἐστιαίων ἐκ τῆς νήσου Εὐβοίας.

τωλικά ὄρη καὶ τοὺς Δόλοπας. — Ποταμοὶ αὐτῆς. Ὁ Φαρκαδῶν, ὁ Κουράλιος καὶ ὁ Πηνειὸς, πηγάζων ἀπὸ τῆς Πίνδου. — Ὅρη. Ἡ Πίνδος καὶ οἱ κλάδοι αὐτῆς Αἰγγος καὶ Κερκέτιος· τὰ Καμβούρια καὶ τὰ Αἰτωλικά, περὶ τὰ ὅποια κατέκουν οἱ Δόλοπες.

178. Πόλεις. Τρίκκη, παρὰ τὸν Πηνειὸν, ὅπου, ὡς λέγεται, ἐγεννήθη ὁ Ἀσκληπιὸς. καὶ ὅπου ὑπῆρχεν ἱερὸν καὶ ναὸς αὐτοῦ ἀρχαϊότατος καὶ ἐπιφανέστατος. — Πελλινναῖον, (1) μητρόπολις τῆς χώρας, πρὸς ἀν. τῆς Τρίκκης· ἐκτίσθη δ' ὑπὸ τοῦ Πελλίνου, καὶ συνέκειτο πρότερον ἐκ τριῶν πολιχνίων ἀσήμεων, ἐν οἷς καὶ ἡ Ἰθώμη. — Γόμφοι (ἡ Γόννα καὶ Σταγοὶ), ὄχυρόν φρούριον, καταστραφέν ὑπὸ τοῦ Ἰουλίου Καίσαρος, ὅτε οὗτος ἐπολέμει τὸν Πομπηῖον. ἔκειτο δ' ἐπὶ τῆς χώρας τῶν Πεβραϊῶν, παρὰ τὸ Πελινναῖον (2) ἀπέχουσα τῆς Λαρίσσης 160 στάδια.

§. Η'. Μαγνησία.

179. Ἡ Μαγνησία, ἐκτεινομένη ἀπὸ τοῦ Θερμαϊκοῦ καὶ Παγασητικοῦ κ. καὶ τῆς Θεσσαλιώτιδος, μέχρι τῶν ἐκβολῶν τοῦ Πηνειοῦ, περιέχει τὴν Ὀσσαν, τὸ Πήλιον καὶ τὴν Σηπιάδα ἄκραν, ὅπου ἐναυάγησεν ὁ πρῶτος σπῆλος τοῦ Ξέρξου.

180. Πόλεις. Ἰωλκός, (3) εἰς τὸν μυχὸν τοῦ Παγασητικοῦ, ὅθεν ὁ Ἰάσων ἀπέπλευσε πρὸς τὴν Κολχίδα, μετὰ τῶν Ἀργοναυτῶν. — Μεθώνη, πόλις ὁμώνυμος τῆς Μακεδονικῆς. — Βολῆη, παρὰ τῇ λίμνῃ Βοιθηίδι. — Δημητριάς, πλησίον τῆς Ἰωλκοῦ, (4) καὶ τῶν Παγασῶν, πόλις, ἣν ἔκτισε Δημήτριος ὁ Πολιορκητῆς, συνοικήσας αὐτὴν ἐκ πολλῶν μικροτέρων πόλεων. — Ὀλιζών, Νηλία καὶ Σπάλαθρα, εἰς τοὺς αἰγιαλοὺς τοῦ Παγασητικοῦ κ. — Μεμβόια ἐπὶ τῆς Ὀσσης. — Κασταναία καὶ Ριζοῦς, ἐπὶ τῆς ἀνατολ. παραλίας τοῦ Παγασητικοῦ.

181. Τὴν Θεσσαλίαν κατέκουν πολλοὶ καὶ διάφοροι λαοὶ, ὀνομαζόμενοι Οἰταῖοι, οἱ κατοικοῦντες ἐπὶ τῆς Οἴτης μέχρι τῶν Θερ-

(1) Εὐρίσκεται καὶ Πέλλινα, ἢ Πέλινα. Ἀρρίαν. α. 7. (2) Ἡρόδοτ. Ζ'. 128.

(3) Ὁ νῦν Βῶλος. «Ἡ δ' Ἰωλκὸς κατέσκαπται μὲν ἐκ παλαιῶν.» Στράβ.

(4) «Τῆς δὲ Δημητριάδος ἐπτὰ σταδίους ὑπέρεκται τῆς θαλάσσης Ἰωλκός.» Στράβ. Τ. 2. σ. 305.

μοφυλῶν. Μαλιεῖς, οἱ περὶ τὸν Μαλιακὸν κ. Λαπίθαι καὶ Κένταυροι, οἱ ἐπὶ τοῦ Ὀλύμπου. Μάγνητες, οἱ ἐπὶ τῶν ὀρέων Πηλίου καὶ Ὀσσης πρὸς τὴν παραλίαν. Περγαῖοι, οἱ πρὸς ἄρκτον, πέραν τοῦ Πηνειοῦ. Φθιώται, οἱ περὶ τὸν Σπερχεῖον μεταξύ τοῦ Παγασαίου καὶ τοῦ Μαλιακοῦ κ. Θετταλοὶ, οἱ περὶ τὸν Ἐνιπέα καὶ Ἀπιδανόν. Αἰνιᾶνες δὲ καὶ Δόλοπες, οἱ συνορεύοντες μὲ τοὺς Ἀκαρνανάς, Αἰτωλοὺς καὶ Δωριεῖς· καὶ οἱ λαοὶ οὗτοι συνεδρίαζον καὶ ἐδίδον ψῆφον εἰς τὴν Ἀμφικτυονικὴν σύνοδον. Οἱ Θετταλοὶ ἦσαν εὐστοχοὶ τοξόται καὶ τὸ ἵππικόν των ἦτο φοβερόν καὶ περιώνυμον. Λέγονται δ' ὅτι πρῶτοι οὗτοι ἡμέρωσαν τὸν ἵππον, ὅθεν καὶ Ἴπποκένταυροι, ἡ δὲ χώρα αὐτῶν ἦτο καρποφόρος ἐλαίου, οἴνου καὶ σίτου. (1).

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Β'.

ΗΠΕΙΡΟΣ.

182. Ἡ ΗΠΕΙΡΟΣ, διαβρεχομένη ἀπὸ τοῦ Ἰονίου Πελάγους, συνορεύει μετὰ τῆς Θεσσαλίας, Μακεδονίας, καὶ Ἰλλυρίας, τῶν ὑποίων τὰ ὅρια ἦσαν τὰ Ἀχροκεράυνια ὄρη καὶ ὁ ποταμὸς Ἄωρος. Ἡ Ἠπειρος ἐθεωρεῖτο ὡς ἡ πρωτίστη κοιτίς τῶν Ἑλληνικῶν φυλῶν, ἐξ ἧς ὀρμηθέντες οἱ πρῶτοι Ἕλληνες μετὰ τοῦ Δευκαλίωνος, κατέκτισαν τὴν Φωκίδα· ἡ δὲ χώρα αὐτῆς εἶναι ὄρεινῃ, ὀλίγον εὐφορος καὶ μόνον εἰς τὰ παράλια ὁπωςοῦν καλλιεργημένη.

183. Ποταμοί· Ὁ Κελυδνός, καὶ ὁ Ἀραχθός, χυνόμενοι εἰς τὸν Ἀμβρακικὸν κ. ὁ Κώκυτος καὶ ὁ Ἀχέρων, ἐκβάλλοντες εἰς τὸ Ἰόνιον Πέλαγος· ἐμυθεύοντο δ' ὡς ποταμοὶ τοῦ ἄδου διὰ τὰ μέλανα αὐτῶν ὕδατα, καὶ εἰς τὴν συμβολὴν αὐτῶν σχηματίζεται ἡ περὶφημος Ἀχερουσία λίμνη. (2) — Ὅρη· τὰ Κεραύνια, ἡ δυτικὴ ἄκρα τῶν ὑποίων ἐθεωρεῖτο ὡς ὄριον τοῦ Ἀδριατικοῦ καὶ Ἰονίου Πελάγους· ἡ Τίμωρη, μεταξύ Θεσσαλίας, καὶ Μακεδονίας, ὅθεν πηγάζει ὁ Ἀραχθός· ὁ Τόμαρος ἢ Τμάρος, ὃν κλάδος τῆς Πίνδου (3).

(1) Γεωγρ. Κούμ. σελ. 88. Ἐν Θεσσαλίᾳ ἦσαν πολλὰί μάγισσαι.

(2) Θουκυδ. Α'. 46.

(3) Στράβ. Θεσαλ. Τ. 2. σ. 302· ἐπ' αὐτῇ

184. Τῆς Ἡπείρου ἀρχαῖοι κάτοικοι ἦσαν διάφοροι Πελασγικοὶ λαοί, ἐξ ὧν ἐπικρατέστεροι οἱ Χάονες, οἱ Θεσπρωτοὶ καὶ οἱ Μολοττοί· ὅθεν καὶ ἡ χώρα διηρεῖτο ἐξ αὐτῶν, καὶ ὀνομάζετο Χαιονία(1), Θεσπρωτία καὶ Μολοττία· ἦσαν δὲ καὶ οἱ Κασσωπαῖοι, οἱ Ἀμφίλοχοι, οἱ Ἀθαμᾶνες καὶ ἄλλοι λαοὶ μέχρι 14 ἀριθμούμενοι, καὶ ὀνομαζόμενοι ὅλοι ὑπὸ τῶν Ἑλλήνων θάρβαροι μέχρι τῶν χρόνων τοῦ Πελοποννησιακοῦ Πολέμου (2). Διωκοῦντο δ' ἀνέκαθεν ὑπὸ ἰδίων βασιλέων, ἐν οἷς περιφημότερος ὑπῆρξεν ὁ Πύρρος (3).

§ Θ'. Χαιονία

185. Ἡ Χαιονία, ἔκειτο πρὸς ἄρκτον τῆς Ἡπείρου, καὶ πόλεις αὐτῆς ἦσαν· Ὀρχησμός, πόλις καὶ λιμὴν ἀπέναντι τοῦ ἀρκτοῦ ἀκρωτηρίου τῆς Κερκύρας. — Χίμαιρα, φρούριον ὄχυρόν εἰς ἤν τι μεσημβρινὴν ὑπώρειαν τῶν Κερκυραίων. — Πάρορμος, πόλις καὶ λιμὴν μέγας. — Φοινίκη, μεσημβρινῶς τῆς Χιμαίρας, παράλιος πόλις, ἐν ᾗ ἐνεργεῖτο μέγα ἐμπόριον. (4).

§ Ι'. Θεσπρωτία.

186. Ἡ Θεσπρωτία, ἔκειτο κατὰ τὰ μέσα τῆς Ἡπείρου, παρὰ τῇ θαλάσῃ. — Πόλεις δ' αὐτῆς ἦσαν· ἡ Κασσώπη (5), ὅθεν ἐγίνετο ἡ εἰς Βρεντέσιον τῆς Ἰταλίας συντομωτάτη διάβασις. — Ποσειδίων, πόλις ἐξ ἧς ὀνομάσθη Ποσειδεῖον καὶ τὸ ἀκρωτήριον Ἀφεται. — Βουθρωτόν, εὐλίμενος πόλις καταντικρὺ τῆς Κερκύρας. — Σύβοτα, λιμὴν καὶ μικρὰ νητίδια τῆς Θεσπρωτίας, ἐν οἷς ἐναυμάχησαν οἱ Κορίνθιοι καὶ Κερκυραῖοι εἰς τὴν ἀρχὴν τοῦ Πελοπον. πολέμου (6) — Ὁ Γλυκὺς, μέγας λιμὴν ὀνομασθεὶς οὕτως, διότι

δὲ τῇ Πίνδῃ ἔκουν Τάλαρες, Μολοτικὸν φύλον, τῶν περὶ τὸν Τόμαρον ἀπόσπασμα.» (1) Πλίν. 6. Δ. κ. 1. Ὁ δὲ Πρόξενος ἀπαριθμῶν τοὺς

Ἡπειρώτας λέγει, ὅτι διηροῦντο εἰς Χάονας, Θεσπρωτοὺς, Τυμφαίους, Ταυραυλίους, Ἀμύμονας, Ἀθαντας, Κασσωπούς. (2) Γεωγρ. Κοκκῶνῃ ἐν σημ.

(3) Ξενοφ. Ἑλλην. ΣΤ'. 4, 7. (4) Πολύβ. Β'. 8. Πολὺ γὰρ ἡ Φοινίκη διέφερε τότε τῶν κατὰ τὴν Ἡπειρον πόλεων εὐδαιμονία.

(5) Κασσώπη ἄλλη πρὸς μετ. τοῦ Κομάρου, ὅπου σήμερον τὰ Ἰωάννινα.

(6) Θουκυδ. Α'. 47 — 54.

ὁ Ἀχέρων ῥέων ἐκ τῆς Ἀχερουσίας λίμνης, καὶ δεχόμενος πολλοὺς ἄλλους ποταμοὺς ἐκβάλλει ἐν αὐτῷ, ὥστε καὶ γλυκαίνειν τὸν κόλπον. (1) — Νικόπολις, εἰς τὴν εἰσόδον τοῦ Ἀμβρακικοῦ κ. ἀντικρὺ τοῦ Ἀκτίου, κτισθεῖσα τὸ 31 π. Χ. ὑπὸ τοῦ Καίσαρος Αὐγούστου εἰς ἀνάμνησιν τῆς ἐν Ἀκτίῳ νίκης αὐτοῦ κατὰ τοῦ Ἀντωνίου. (2) ἐκοσμεῖτο δ' ὑπὸ πολλῶν καὶ λαμπρῶν οἰκοδομημάτων.

§. ΙΑ'. Μολοσσία.

187. Ἡ Μολοσσία, κεῖται μεσημβρινῶς τῆς Ἡπείρου, συνιστᾶσα ἐξ ἀρχαιοτάτων χρόνων ἴδιον καὶ αὐτόνομον βασίλειον ὑπὸ τὴν κυριarchίαν τῶν Πυρρίδων, ἀπογόνων τοῦ διασέμου Πύρρου, υἱοῦ τοῦ Ἀχιλλέως. — Πόλεις αὐτῆς. Ἀμβρακία, εἰς τὸν Ἀμβρακικὸν κ. παρὰ τὴν ἐκβολὴν τοῦ Ἀράχθου. Ἦν δὲ ἀποικία Κορινθίων, καὶ μητρόπολις τῶν Μολοσσῶν, καὶ ἐπὶ τοῦ Πελοπον. πολέμου ἐγένετο σύμμαχος τῶν Σπαρτιατῶν. — Δωδῶρη, παρὰ τῷ Τομάρῳ, πόλις διάσημος διὰ τὸ ἐναὐτῇ ἀρχαιοτάτον ἐκ δρυὸς μαντεῖον καὶ τὸ ἱερὸν ἄλσος τοῦ Δωδωναίου Διός, ὡς καὶ διὰ τὸ Δωδωναῖον χαλκίον. (3) — Πασσαρῶν, πόλις εἰς τὴν ὁποῖαν ὠρκίζοντο οἱ βασιλεῖς τῆς Ἡπείρου.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Γ'.

ΜΑΚΕΔΟΝΙΑ.

188. Ἡ ΜΑΚΕΔΟΝΙΑ, κειμένη πρὸς ἄρκτον τῆς Θεσσαλίας καὶ τῆς Ἡπείρου, ἐξετείνετο ἕως εἰς τὴν Ἰλλυρίδα, Δαρδανίαν, Μοι-

(1) Στράβ. Ἡπειρ. Τ. 2. σ. 449. (2) Εἰς τὴν ναυμαχίαν τοῦ Αὐγούστου κατὰ τοῦ Ἀντωνίου, παρῆν καὶ ἡ τῶν Αἰγυπτίων βασίλισσα Κλεοπάτρα. Στράβ. Ἡπειρ. Τ. 3. σ. 424. (3) Ἡρόδ. Β'. 52. Ἴδε καὶ Στέφανον. Ὁ δὲ περιηγητὴς Πολέμων λέγει οὕτως. Ἐν Δωδώνῃ εὐρίσκονται δύο στύλοι κείμενοι παραλλήλως· καὶ ἐπὶ μὲν τοῦ ἐνός εὐρίσκεται χάλκινον λεβήτιον, ἐπὶ δὲ τοῦ ἐτέρου ἵσταται παιδίον ἔχον εἰς τὴν δεξιὰν χεῖρα μαστίγιον, καὶ ὅταν ἐφύστα ἄνεμος, οἱ ἱμάντες τῆς μαστίγος, χάλκινοι ὄντες, ἐκτύπων ἀδιακόπως τὸ λεβήτιον. Λέγεται δ' ὅτι ἀφ' οὗ ἐκτυπᾶτο ἅπαξ ἀπὸ τὴν μάστιγα ἤχει πολλὴν ὥραν τὸ χαλκίον ἐκεῖνο, ὅπερ ἦτο σκεῦος χάλκινον, (λεβήτιον). —

σίαν, καὶ Θράκην, ἀφ' ἧς ἐχωρίζετο πρότερον μὲν διὰ τοῦ Στρυμό-
νος, ἔπειτα δὲ διὰ τοῦ Νέστου. (1)

189. Ὁρη αὐτῆς. Ὁ Ὀλύμπος καὶ τὰ Καμβούνια εἰς τὰ Θεσ-
σαλικά ὄρια, ἔνθα καὶ ἡ Πιερία, ἱερὸν τῶν Πιερίδων Μουσῶν·
ὁ Σκάρδος πρὸς τὴν Ἰλλυρίαν, καὶ ὁ Ὀρβηλος πρὸς τὴν Δαρδα-
νίαν, ἀμφοτέρωθεν συνεχόμενοι μετὰ τοῦ Αἰμου καὶ τῆς Ῥοδόπης,
ἀποτελοῦσιν ὁμοῦ τὴν μακρὰν σειρὰν τὴν ἀπὸ τοῦ Ἀδριατικοῦ
μέχρι τοῦ Εὐξείνου· τὸ Κιτάριον ἢ Τιτάριον πρὸς τὴν Ἠπειρον·
τὸ Παγγαῖον, μετὰ τὸν Νέστου καὶ Στρυμόνος, περιέχον μεταλλεῖα
χρυσοῦ καὶ ἀργύρου· (2) ὁ Ἄθως (3) ἐπὶ τῆς Χερσονήσου Ἀκτῆς,
ὀνομαστὸν διὰ τὴν μεγάλην διώρυγα, ἣν κατέσκαψεν ὁ Εὐέρξης, ἵνα
διέλθῃ ἐκεῖθεν ὁ στόλος αὐτοῦ.

190. Ποταμοί. Ὁ Στρυμὼν, πηγάζων ἐκ τῶν περὶ τὴν Ῥοδό-
πην Ἀγριάνων, ἐκβάλλει εἰς τὸν Στρυμονικὸν κ. ὁ Ἀξιὸς, πηγάζων
εἰς τὸν Αἶμον, χύνεται εἰς τὸν Θερμαϊκὸν κ. ὁ Ἀλιάκμων, ῥέων διὰ
τῆς Μακεδονίας, ἐκβάλλει εἰς τὸν Στρυμονικὸν κ. — Κόλποι. Ὁ
Θερμαϊκός, ὁ Τορωρικὸς, ὁ Συγγιτικὸς, καὶ ὁ Στρυμονικὸς, σχη-
ματίζοντες τὴν Χαλκιδικὴν Χερσόνησον. ἥτις ἀπολήγει εἰς τρεῖς
ἄλλας χερσονήσους, αἵτινες ὀνομάζονται Ἀκτὴ, ἡ πρὸς ἀνατολάς·
Σιθωρία ἡ μεσαία, καὶ Παλλήνη, ἡ πρὸς δυσμὰς. (4) — Ἀκρω-

(1) Ὁ Φίλιππος ἐξέτεινε τὴν Μακεδονίαν μέχρι τοῦ Νέστου· τὸ δὲ δυ-
τικὸν αὐτῆς ὄριον ἐπὶ Ῥωμαίων ἦν ὁ Ἀδριατικὸς, διότι ἐν τῇ Μακεδονικῇ
χωρᾷ συμπεριελαμβάνετο ἡ μεσημβρ. Ἰλλυρία, ἥτις διὰ τοῦτο ὀνομάζετο
Μακεδονικὴ ἢ Ἑλληνικὴ Ἰλλυρία. (2) Ἐκ τῶν τοῦ Παγγαίου ὄρους
μεταλλείων ὁ Φίλιππος ἀπελάμβανε κατ' ἔτος χίλια τάλαντα.

(3) Ὁ Ἄθως εἶναι ὄρος τόσον ὑψηλὸν, ὥστε ἡ σκιὰ αὐτοῦ ἐκτείνεται
300 στάδια μακρὰν, μέχρι τῆς νήσου Ἀθήνου, ἀπεχούσης περὶ τὰ 70. μί-
λια. Ὁ Πλίνιος μάλιστα καὶ ὁ Πτολεμαῖος ἀναφέρουσιν ὅτι ἔφθανεν ἡ σκιὰ τοῦ
Ἄθω εἰς τὴν Μύριναν πόλιν τῆς Ἀθήνου, ὅπου ὑπῆρχε τάφος βοός, κτισμέ-
νος ἀπὸ λευκοῦ μαρμάρου καὶ ἐσκίαζε τὴν μίαν πλευρὰν τοῦ τάφου τούτου,
ἐξ οὗ καὶ ἡ παροιμία, « Ἄθως καλύπτει πλευρὰν Ἀθηνῆας βοός ».—

(4) Ἡ Παλλήνη ἢ Φλέγρα κατωκεῖτο ἀπὸ τοὺς Γίγαντας, καὶ ἐν αὐτῇ
ἐγένετο ἡ μάχη τῶν Θεῶν καὶ τῶν Γιγάντων, ὅς ἐφεξῆς ὁ Ἡρακλῆς ταξί-
δεύων ποτὲ ἔφθασε καὶ εἰς Φλέγραν, ἀλλ' οἱ κατοικοῦντες αὐτὴν Γίγαντες,
ἀντὶ νὰ τὸν ὑποδεχθῶσι, συνεκρότησαν μάχην κατ' αὐτοῦ. Τότε ὁ Ἡρακλῆς
ἔλαβεν εἰς χεῖρας τὰ συνάρθρα ὅπλα του καὶ ἐθανάτωγεν αὐτούς, διότι ἀντὶ

τήρια. Ὁ Ἀκράθων καὶ τὸ Νυμφαῖον ἐπὶ τῆς Ἀκτῆς· τὸ Ἀμπελον καὶ ὁ Δέρριον, ἐπὶ τῆς Σιθωνίας· τὸ Καραστραῖον ἐπὶ τῆς Παλλήνης.

191. Πόλεις. Πέλλα, παρὰ τὰς ἐκβολὰς τοῦ Ἀξιού, πατρὶς καὶ καθέδρα τοῦ Φιλίππου καὶ τοῦ Μ. Ἀλεξάνδρου. — Μεθώνη, πόλις τὴν ὁποίαν πολιορκῶν ὁ Φίλιππος ἔχασε τὸν δεξιόν του ὀφθαλμόν. — Πύδρα, πόλις Πιερίκη, ἀπέχουσα τῆς Μεθώνης πρὸς μεσ. 10 σταδίου· περὶ αὐτῆς οἱ Ῥωμαῖοι ἐνίκησαν τὸν βασιλέα τῆς Μακεδονίας Περσέα, καταστρέψαντες καὶ ὑποτάξαντες τὸ Μακεδονικὸν βασίλειον (1). — Ἀμφίπολις, ἐπὶ τοῦ Στρυμόνος, σημαντικὴ πόλις καὶ πρωτεύουσα τῆς Μακεδονίας ἐπὶ Ῥωμαίων. Περὶ τὸ 465 ἔτος π. Χ. οἱ Ἀθηναῖοι ἔστειλαν 10,000 ἐκ τῶν συμπολιτῶν καὶ συμμάχων των εἰς τὴν Θράκην, οἵτινες νίκησαντες τοὺς Ἡδωνοὺς, ἔθνος Θρακικόν, ἔκτισαν τὴν Ἀμφίπολιν (2). — Θέρμη, εἰς τὸν μυχὸν τοῦ Θερμαϊκοῦ κόλ. μητρόπολις τῆς Μακεδονίας εἰς τοὺς μεταγενεστέρους χρόνους (3). — Στάγαιρα, εἰς τὸν Στρυμονικὸν κ. παρὰ τῇ ὄρει Ἀργίλῳ, κτισθεῖσα ἐξ ἀποικίας Ἀνδρίων (4). ἦν δὲ περίφημος ὡς πατρὶς τοῦ Ἀριστοτέλους. — Ὀλύμθος (5), εἰς τὸν μυχὸν τοῦ Τορωναίου κ. ἀποτελοῦσα τὸ πάλαι ἰδίαν ἰσχυρὰν δημοκρατικὴν ἐπικράτειαν· οὗσα δὲ σύμμαχος τῶν Ἀθηναίων ἀντέστη ἰσχυρῶς πρὸς τὸν Φίλιππον· ἀλλ' ἡττηθεῖσα, ἡφανίσθη, καὶ οἱ κάτοικοι αὐτῆς ἀπωλήθησαν ὡς ἀνδράποδα. — Ποτίδαια, ἐπὶ τοῦ ἰσθμοῦ τῆς Χαλκιδικῆς Χερσ. περίφημος ἀποικία τῶν Κορινθίων, καὶ σύμμα-

ξένιας, προσέφερον εἰς αὐτὸν πόλεμον. Ἐν ᾧ δ' ἐπεκράτει ἡ μάχη, συνέβησαν θρονταὶ καὶ πρηστῆρες, καὶ ἐκ τούτων ἐγεννήθησαν τὰ μυθολογούμενα περὶ τῆς μάχης τῶν Θεῶν καὶ τῶν Γιγάντων. (4) Στράβ. Τ. 2. σελ. 430.

(2) Ἡ Ἀμφίπολις ἦτο χωρίον ἀκατοίκητον, ὀνομαζόμενον Ἐννέα Ὀδοὶ καὶ κατοικούμενον ὑπὸ τῶν Ἡδωνῶν· ὅτε δὲ οἱ Ἀθηναῖοι ἐξουσίασαν αὐτὸ, τὸ ᾗξήσαν μετονομάσαντες αὐτὸ Ἀμφίπολιν. Θουκυδ. Α'. 400 Δ'. 402.

(3) Ὁ Κάσσανδρος μετέθηκεν ἐν Θέρμῃ τὰ περίξ πολίχνη, καὶ μετωνόμασεν αὐτὴν Θεσσαλονίκην, ἐπὶ τῷ ὀνόματι τῆς ἑαυτοῦ γυναικὸς καὶ θυγατρὸς Φιλίππου τοῦ Ἀμύντου. Στράβ. Τ. 2. σ. 431. (4) Θουκυδ. Δ'. 88.

(5) Πλησίον τῆς Ὀλύμθου, «χωρίον ἐστὶ κοῖλον καλούμενον Κανθαρώλεθρον, ἐκ τοῦ συμβεβηκότος· τὸ γὰρ ζῶον ὁ κύνθαρος περὶ τῆς χώρας γινόμενος, ἥνικα ψαύσῃ τοῦ χωρίου ἐκείνου, διαφείρεται». Στράβ. Τ. 2. σ. 432.

χορ τῶν Ἀθηναίων· ἀλλ' ἀποστατήσασα ἐξεπολιορκήθη καὶ κατ-
φικίσθη ὑπ' αὐτῶν (1).

192. Δίον, ἐπτά σταδίου μακρὰν τοῦ Θερμοῦ κ. ἔχει πλη-
σίον κόμην Πίμπλειαν, ἔνθα διέτριβεν ὁ Ὀρφεύς(2). Φιλίπποι,
πόλις παρὰ τῷ Πηγγαίῳ, ὁχυρωθεῖσα ὑπὸ τοῦ Φιλίππου, διὰ τὰ
ἐν αὐτῇ εὑρισκόμενα μεταλλεῖα· εἰς τὰ περίξ τῶν Φιλίππων κα-
τετροπώθησαν ὑπὸ τοῦ Αὐγούστου, ὁ Κάσσιος καὶ ὁ Βροῦτος (3).
—Τορώνη, παρὰ τὸν Τορωναῖον κ. ἀποικία τῶν ἐν Εὐβοίᾳ Χαλκι-
δέων. — Χαλκίς, παρὰ τῇ Τορώνῃ, πρωτ. τῆς Χαλκιδικῆς Χερσ.
κατοικηθεῖσα ὑπὸ Χαλκιδέων ἐξ Εὐβοίας. — Ἀντιγόνη, εἰς τὸν Θερ-
μαῖκόν, καὶ Ἀκάρθη εἰς τὸν Στρυμονικόν κ. πόλεις τῆς Χαλκιδι-
κῆς Χερσ. — Ἡϊῶν, παρὰ τὴν ἐκβολὴν τοῦ Στρυμόνος, ἀποικία τῶν
ἐν τῇ Παλλήνῃ κατοικούντων Μενδαίων, ἀποικοὶ ὄντες καὶ οὗτοι
τῶν Ἑρετριέων. Οἱ Ἀθηναῖοι ὑπὸ τὸν Κίμωνα ἐκυρίευσαν τὴν Ἡ-
ϊῶνα, νικήσαντες καὶ ἐξανδραποδίσαντες τοὺς κατέχοντας αὐτὴν
Πέρσας (4). — Ἀκαρθος (5), καὶ Σάνη πρὸς μεσημ. τῶν Σταγεί-
ρων, καὶ Ἀργιλος εἰς ἄλλην ἐκβολὴν τοῦ Στρυμόνος, ἀποικίαι καὶ
αἱ τρεῖς τῶν Ἀνδρίων. — Μένδη, παρὰ τὴν εἰσοδὸν τοῦ Θερμαῖκοῦ
κ. ἀποικία τῶν Ἑρετριέων. — Σκιώνη, (6) παρὰ τὸν Τορωναῖον
κ. — Πελλήνη, παρὰ τὸν Θερμαῖκόν κ. ἀποικία τῆς ἐν Πελοπον-
νήσῳ πόλεως Πελλήνης (7). — Αἰγαί, εἰς τὴν συμβολὴν τοῦ Ἑρι-

(1) Ἡ Ποτίδαια κατεστράφη ὑπὸ τοῦ Φιλίππου· ἀλλ' ἀνοικοδομηθεῖσα
ὑπὸ τοῦ Κασσάνδρου μετωνομάσθη Κασσάνδρεια. Στράβ. Χρηστομ. ἐκ
τοῦ Ζ'. βιβλ. 42. — Θουκυδ. Α'. 56 καὶ 63. — καὶ Β'. 70. —

(2) Στράβ. Τ. 2. σ. 430. (3) Πρὸς τοὺς κατοίκους τῶν Φιλίππων ἔ-
γραψεν ὁ Ἀπόστολος Παῦλος ἐπιστολήν. (4) Θουκυδ. Α'. 98 καὶ Δ'. 7.

(5) Ἡ Ἀκαρθος εἶναι πλησίον τῆς τοῦ Ξέρξου διώρυγος· ἔχει δ' ὁ Ἀθως
5 πόλεις, Δίον, Κλεωνάς, Θύσσον, Ὀλόφυζον, Ἀκροθαύρας· αὕτη δὲ πρὸς
τῇ κορυφῇ τοῦ Ἀθωνος κεῖται· ἔστι δ' ὁ Ἀθως, ὄρος μακτοειδές, δξύτατον
ὑψηλότατον· οὗ οἱ τὴν κορυφὴν οἰκοῦντες, ὀρῶσι τὸν ἥλιον ἀνατέλλοντα,
πρὸ ὀρῶν γ'. τῆς ἐν τῇ παραλίᾳ ἀνατολῆς. » Στράβ. Τ. 2. σ. 432.

(6) Ἡ Σκιώνη, ἡ Σάνη, ἡ Μένδη καὶ ἡ Ἀφυτίς ἦσαν πόλεις τῆς χερσό-
νησου Παλλήνης. « ᾤκουν δ' αὐτὴν οἱ μυθευόμενοι γίγαντες, ἔθνος ἀσεδές καὶ
ἄνομον· οὗς Ἡρακλῆς διέφθειρεν ». Στράβ. Τ. 2. σ. 431. (7) Θουκυδ.
Δ'. 420. —

γῶνος καὶ Ἀξιοῦ, παρὰ τῇ ὁποίᾳ ἦσαν οἱ τάφοι τῶν βασιλέων τῆς Μακεδονίας. — Βέροια, ἐπίσημος πόλις κειμένη μεσημβρινῶς τῆς Πέλλας. — Ἡράκλεια εἰς τὰ Ἰλλυρικά ὄρια. — Παλαγῶνία, καθέδρα τῆς Παιονίας ἐπὶ τῶν Ῥωμαίων.

193. Ἄπασαι αἱ Μακεδονικαὶ πόλεις ἦσαν Ἑλληνικαί, αἱ μὲν ὑπὸ Ἑλλήνων οἰκισθεῖσαι, αἱ δὲ συμμαχήσασαι ἢ ὑποταχθεῖσαι ὑπ' αὐτῶν ὅθεν καὶ ἔλαβον μέρος εἰς τὸν Πελοποννησιακὸν πόλεμον, αἱ μὲν μετὰ τῶν Λακεδαιμονίων, αἱ δὲ μετὰ τῶν Ἀθηναίων συμμαχήσασαι. Ἡ Μακεδονία ἔδιδε πολλὰ γεννήματα, μάλιστα κατὰ τὰ παραθαλάσσια μέρη, καὶ ἔλαιον καὶ οἶνον· ἡ γῶρα ἦτο ὀρεινὴ καὶ δασυδὴς παρὰ πεδινή· αἱ δὲ κυριώτεραι πηγαὶ τοῦ πλούτου ἦσαν τὰ χρυσοῦ καὶ ἀργύρου μεταλλεῖα, ἅτινα εὕρισκοντο εἰς τὸ ὄρος Παγγαῖον.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Δ'.

ΙΛΛΥΡΙΑ.

194. Ἡ ΙΛΛΥΡΙΑ καὶ Ἰλλυρίς, ὠνομάζετο ἅπασα ἡ παρὰ τὸν Ἀδριατικὸν κ. γῶρα, ἀπὸ τῶν Ἀκροκεραυνίων ὁρέων μέχρι τοῦ Ἀρσίου ποτ. διαιρουμένη εἰς Βαρβαρικὴν καὶ Ἑλληνικὴν Ἰλλυρίαν. Καὶ ἡ μὲν Ἑλληνικὴ Ἰλλυρίς ἐξετείνετο ἀπὸ τοῦ Δρινίου ποτ. μέχρι τῶν Ἀκροκεραυνίων, (1) ἡ δὲ Βαρβαρικὴ Ἰλλυρία περιλαμβάνετο μετὰ τῶν ποτ. Δρινίου καὶ Ἀρσίου, περιέχουσα τρεῖς ἐπαρχίας, τὴν Ἰαπποδικήν, τὴν Αἰθυριανὴν καὶ τὴν Δαλματίαν. (2)

195. Ὅρη αὐτῆς. Τὰ Ἀκροκεραύνια, ἅτινα, ἀντικρὺζοντα μετὰ τῆς ἀνατολικωτέρας ἄκρας τῆς Ἰταλίας, σχηματίζουνσι τὴν εἴσοδον τοῦ Ἀδριατικοῦ Πελάγους· εἰς δὲ τὰ ὄρια τῆς Μακεδονίας ἦτον ἡ λίμνη Λυχνιδίς.

196. Πόλεις τῆς Ἑλλήν. Ἰλλυρίας. Ἐπίδαμνος, μεγάλη καὶ πολυάνθρωπος παρὰ τὸν Ἀδριατικὸν κ. μετονομασθεῖσα ἔπειτα Δυρ-

(1) Πτολεμ. 6'. 17.

(2) Περὶ τῶν Δαλματέων, Στράβ. Τ. 2. σ. 404.

ῥάχιον, ἦν δ' ἀποικία Κορινθίων καὶ Κερκυραίων. (1) — *Ἀπολλωνία*, ὀλίγον πρὸ τῶν ἐκβολῶν τοῦ Ἀώου, πόλις εὐνομητάτη καὶ ἐμπορικῇ, ἀποικία καὶ αὕτη τῶν Κορινθίων καὶ Κερκυραίων· ἐξ αὐτῆς ἤρχιζεν ἡ *Ἐργατία* ὁδὸς, ἡ κατασκευασθεῖσα ὑπὸ τῶν Ῥωμαίων, καὶ φέρουσα ἀπὸ τῆς Μακεδονίας εἰς Θράκην. — *Ἀλβαρούπολις*, πρὸς ἀνατ. τῆς Ἐπιδάμνου, ἐξ ἧς ἐπωνομάσθη ἔπειτα *Ἀλβανία*, ἅπασα ἡ Ἰλλυρία. — *Πέτρα*, πόλις διακωνισθεῖσα διὰ τὴν τοῦ Πομπηίου κατὰ τοῦ Καίσαρος ἐκστρατείαν. (2). — *Λυχνιδὸς*, πόλις ἀξιόλογος παρὰ τὴν λίμνην Λυχνιδίδα. — Ἐκ δὲ τῶν νήσων τῆς Ἰλλυρίας ἐπισημότεραι ἦσαν· αἱ *Ἀψύρτιδες* (Ὅσηρος καὶ Χερσών.) — ἡ *Ταυρίς* καὶ ἡ *Φάρος*, ἀντικρὺ τῆς Σάλωνος, ἣν ἐξουσίασε Δημήτριος ὁ Φάριος. — ἡ *Μελίτη* καὶ ἡ *Ἰσσα*, περίφημος, διότι οἱ κάτοικοι αὐτῆς ἦσαν ὑπερβολῇ ἐπιτηδεύοντες ναῦται, καὶ διότι παρ' αὐτῇ ἐναυμάχησεν ὁ Ὀκτάβιος μετὰ τοῦ ναυάρχου Βατινίου.

197. Ἄπασα ἡ Ἰλλυρία ἦτο μὲν ὄρεινῇ, ἀλλ' εἰς μέρη τινὰ καρποφόρος καὶ παρήγαγεν ἄφθονον σῖτον, οἶνον, ἔλαιον καὶ μέταλλα. Οἱ κάτοικοι αὐτῆς ἐνέργουν ἀξιόλογον ἐμπορίαν· οἱ δὲ λιθυρνοὶ ἰδίως ἦσαν ναῦται ἐπιτηδεῖοι κατασκευάζοντες νῆας ἐλαφράς, αἵτινες ἐπωνομάζοντο, νῆες *Λιθυρνικαί* (3).

(1) Στράβ. Ἰλλυρ. τ. 2. σ. 406· καὶ α' Ἐπιδάμνος ἐν πόλιν ἐν δεξιᾷ ἐσπλέοντι τὸν Ἰόνιον κόλπον· προσεικοῦσι δ' αὐτὴν Ταυλάντιοι θάρβαροι Ἰλλυρικὸν ἔθνος. Ταύτην ἀπόικισαν μὲν Κερκυραῖοι, οἰκιστῆς δ' ἐγένετο Φάλιος Ἐρατοκλείδου Κορίνθιος, γένος τῶν ἀφ' Ἡρακλέους, κατὰ δὲ τὸν παλαιὸν νόμον ἐκ τῆς μητροπόλεως κατακληθεῖς. » Θουκυδ. Α'. 24. ἐκδ. Λειψ. 1844.

(2) Ἡ Πέτρα ἦτο μητρόπολις τῶν Ναθαταίων, οἵτινες «ἦσαν σώφρονες καὶ κτητικοί, ὥστε ὁ μὲν τὴν οὐσίαν μειώσας, δημοσίᾳ ζημιούται· τῷ δὲ αὐξήσαντι κεῖνται τιμαί. » Εὐστάθ. ὑπομν. Διον. τοῦ Λίβου.

(3) Ἑλληνικὴν καταγωγὴν εἶχον οἱ πλεῖστοι τῶν λαῶν τῶν κατοικοῦντων τὴν Θεσσαλίαν, τὴν Μακεδονίαν, τὴν Ἠπειρον καὶ τὴν Ἑλλην. Ἰλλυρίαν. Ἐκ τούτου δὲ πολλοὶ τῶν Γεωγράφων καὶ Ἱστοριογράφων συγκατατάττουσιν εἰς τοὺς Ἑλληνας τοὺς Θεσσαλοὺς, τοὺς Μακεδόνας, τοὺς Ἠπειρώτας, καὶ αὐτοὺς ἀκόμη τοὺς Ἰλλυριοὺς. Οἱ συγγραφεῖς δὲ τῆς τρίτης ἑκατονταετηρίδος, λέγοντες Ἰλλυρικὸν, ἐκλαμβάνουσιν ὅλας τὰς κάτωθεν τοῦ Δανουβίου μεσημβρινὰς ἐπαρχίας, ἐξαιρουμένης τῆς Θράκης. Γεωγρ. Κοκκῶν.

ΜΕΡΟΣ ΤΕΤΑΡΤΟΝ.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Α'. (*)

ΙΟΝΙΟΙ ΝΗΣΟΙ.

198. **Α**Ι ΙΟΝΙΟΙ ΝΗΣΟΙ κείμενοι κατὰ τὰ παράλια τῆς Ἰλλυρίας καὶ τῆς δυτικῆς Ἑλλάδος, διαθρέχονται ὑπὸ τοῦ Ἰονίου Πελάγους, ὀνομασθεῖσαι Ἰόνιοι, ἀπὸ τῆς Ἰοῦς θυγατρὸς τοῦ Ἰνάχου, ἥτις διέπλευσε τὸ μέρος τοῦτο τῆς θαλάσσης (1). Εἰσὶ δ' αὗται.

199. Κόρκυρα, μεγάλη νῆσος, ἥτις ἐκτείνεται παρὰ τὰ παράλια τῆς Ἠπείρου, καὶ ἔχει 11 γεωγρ. τετρ. μιλίων ἑκτασιν. Ἀρχαιότατα ἔθνη αὐτῆς ἦσαν οἱ Φαίακες, περιφανοὶ διὰ τὸν πλοῦτον, τὴν φιλοξενίαν, καὶ τὴν ναυτικὴν αὐτῶν ἐμπειρίαν. Ἀποικία Κορινθίων μεταβᾶτα ἐν τῇ Κορκύρᾳ ἔλιπεν ἐπὶ τῆς ἀν. παραλίας τὴν πόλιν Κέρκυραν, ἥτις ἐλέγετο πλουσία καὶ ἰσχυρά, ἔχουσα σόλον 120 πλοίων ἐπὶ τοῦ Πελοποννήσου πολέμου (2). Τὸ πολίτευμα αὐτῆς ἦτον ὡς τὸ τῆς Κορίνθου, Ἀριστοκρατικόν, ἢ Ὀλιγαρχικόν· ἀλλὰ, μετὰ τοὺς Μηδικοὺς πολέμους, ἐσχηματίσθη εἰδὸς τι Δημοκρατίας, ἥτις ἐπέφερε τὴν παντελεῖα καταστροφὴν τῆς Κερκύρας (3).

200. Λεικάς, πρὸς μεσ. τῶν Παξῶν οὔσα πρότερον χερσάνητος καὶ οἱ συνοικίσαντες αὐτὴν Κορίνθιοι ἀπέκοψαν τὸν Ἰσθμὸν, καὶ

(*) Ἐνταῦθα περιλαμβάνονται ἅπαναι αἱ Ἑλλήν. νῆσοι ταξιόμεναι κατὰ τὴν φυσικὴν αὐτῶν τοποθεσίαν. (1) Λισχύλ. Προμ. 845. (2) Θουκυδ. Α'. 24 25 κλ. ὁ Ὅμηρος ἐκάλει αὐτὴν Σχερίαν, ἀλλὰ συνήθως ὑπὸ τὸ ὄνομα Κόρκυρα, εὐρίσκεται εἰς τε τὰ ἀρχαῖα νομίσματα καὶ εἰς τοὺς συγγραφεῖς. Κοραῆς, σημ. ἐν Στράβ. σ. 47. (4) Hist. Grecque de Heeren, trad. par Thurot IV. σελ. 463. Οἱ Κερκυραῖοι πρῶτοι, ἐκ τῶν Ἑλληνικῶν λαῶν, ὑπετάγησαν εἰς τοὺς Ῥωμαίους.

κατέστησαν αὐτὴν νῆσον. Ἡ ὁμώνυμος αὐτῆς πόλις, ἣν ἀπέναντι τῆς Ἀκαρνανίας, καὶ εἶχε ναὸν τοῦ Ἀπόλλωνος μεγαλοπρεπεῖ, ὅπου ἐτελείτο πομπώδης ἑορτὴ, καθ' ἣν οἱ Λευκάδιοι ἐκρήμνιζον εἰς τὴν θάλασσαν, ἀπότινα βράχον, ἕνα τῶν καταδίκων (1).— Αἱ 7 νῆσοι Τηλεβοίαι καὶ αἱ τῶν Ταφίων κεῖνται εἰς τὸν κόλ. τῆς Λευκάδος, ἀλλ' ἐξ αὐτῶν μόνον ἡ Ταφιοῦς κατακεῖτο (2).

201. *Ἰθάκη*, καὶ *Κρανία*, παρὰ τὴν Λευκάδα ἔχουσα κύκλον 80. σταδίων, καὶ ὁμώνυμον πόλιν εὐλίμενον. Ἦν δὲ νῆσος πετρώδης καὶ περίφημος διὰ τὸν βασιλέα Ὀδυσσεά καὶ τὴν σύζυγον αὐτοῦ Πηνελόπην.— *Ἀστερίς*, μικρὰ νῆσος παρὰ τὴν Ἰθάκην ἐφ' ἧς ἦν ἡ κόμη *Ἀλαλκομεραί*. — *Ὀξεῖαι* καὶ *Ἐχινάδες*, νῆσοι ἀπέναντι τῶν ἐκβολῶν τοῦ Ἀχελφίου (3).

202. *Κεφαλληνία*, ἡ μεγίστη τῶν Ἰονίων νήσων, ἀντικρὺ τῆς ἄκρας Λευκάδας, ἔχουσα περίμετρον 300 σταδ. καὶ τὸ ὄρος *Αἶνον*, ἐφ' οὗ ἦν ἱερόν τοῦ Αἰνῆσιου Διός.— Πόλεις αὐτῆς. Ἡ *Σάμος* πρὸς ἀνατολάς· ἡ *Πρόνησος* πρὸς τὴν Πελοπόννησον· οἱ *Κραῖοι* καὶ ἡ *Πάλη* ἢ *Τάφος* πρὸς δυσμάς. Ὁ Γάιος Ἀντώνιος, ὁ θεῖος Μάρκου Ἀντωνίου, φυγὰς γενόμενος τῆς Ῥώμης μετὰ τὴν Ὑπατείαν, διέτριψεν ἐν Κεφαλληνίᾳ καὶ ἐκυβέρνα αὐτὴν (4)· ἡ δὲ ὁμώνυμος τῇ νήσῳ πόλις εἶναι μεταγενεστέρα.

(1) Στράβ. Τ. 2. σ. 332. (2) Οἱ Τηλεβοίαι ἦσαν ἔθνος ἀρχαῖον τῆς Ἀρκαδίας, τὸ ὅποιον ἐκυρίευσε καὶ κατέκρησε τὰς ὁμωνύμους ταύτας νήσους κληθείσας ὕστερον Ταφίους· καὶ παρὰ Στράβωνι Τ. 2. σ. 343. «αἱ τῶν Ταφίων νῆσοι, πρότερον δὲ Τηλεβόων» Κατὰ δὲ τὸν Ἀπολλόδωρον, οἱ Τηλεβοίαι ἦσαν ἄποικοι τῶν Μυκηνῶν, κληθέντες οὕτως ἀπὸ τοῦ βασιλέως Ταφίου, «ὅτι τηλοῦ τῆς πατρίδος ἔβη». ἢ ἀπὸ τοῦ Τῆλε βοῶν, ἢ ἀπὸ τοῦ Τηλεβόα, τοῦ ὁποίου οἱ 22 παῖδες κατέκρησαν τὴν Λευκαδίαν. (3) Παρὰ τὰ νησιῖδα ταῦτα συνεκροτίθη τὸ 1574 ἡ περίφημος ναυμαχία μεταξὺ Χριστιανῶν καὶ Ὀθωμανῶν, καθ' ἣν 14,000 Χριστιανῶν ὑπὸ τὸν Ἀρχιδούκα Ἰωάννην τῆς Αὐστρίας πολεμήσαντες μετὰ πλῆθος Ὀθωμανῶν, ἐτρόπωσαν αὐτοὺς, φονεύσαντες καὶ αἰχμαλωτίσαντες 30,000 ἄνδρας, καὶ 200 κάτεργα, τὰ μὲν ἐξώγησαν τὰ δὲ κατεπόντισαν. Βαλέττας. (4) Οὐκυδ. Β'. 30.— Στράβ. Κεφαλλην. Τ. 2. σ. 337 «καὶ τὸν Ἀμφιτρώωνα δεῦρο στρατεῦσαι μετὰ Κεφάλου τοῦ Δηϊονέως, ἐξ Ἀθηνῶν φυγάδος παραληφθέντος· κατασχόντα δὲ τὴν νῆσον, παραδοῦναι τῷ Κεφάλῳ· καὶ ταύτην, μὲν ἐπώνυμον ἐκείνου γενέσθαι, τὰς δὲ πόλεις τῶν παίδων αὐτοῦ».

(ΓΕΩΓΡ. ΑΡΧ. ΕΛΛΑΔ.)

203. *Ζάκυνθος*, ἀπέναντι τοῦ *Χελωνάτα*, νῆσος ὁμαλῇ, ὑψώδης καὶ εὐκαρπος, ἔχουσα περίμετρον **160** σταδίων. — Πόλεις αὐτῆς. *Ψωφίς*, *Ζάκυνθος* καὶ *Ἀρκαδία*. — Αἱ δὲ παρ' αὐτῇ *Στροφάδες*, δύο ἔρημοι νῆσοι ὠνομάσθησαν οὕτω, διότι ὡς ἐμυθεύετο, διωκόμεναι αἱ Ἀρπυιαὶ (1), ὑπὸ τῶν παίδων τοῦ Βορέου ἐστράφησαν πρὸς αὐτάς. Πρότερον ἐκαλοῦντο *Πλωταί*, διότι ἐνομίζοντο, ὅτι ἐπλεον ἐπὶ τῆς θαλάσσης. — *Σφακτηρία*, νῆσος περικλείουσα τὸν εὐρυχωρότατον λιμένα τῆς Μεσσηνιακῆς Πύλου, κατέστη περίφημος εἰς τὸν Πελοπον. πόλεμον διὰ τὴν ἐν αὐτῇ γενομένην νίκην τῶν Ἀθηναίων (2). — Αἱ *Οἰοῦσαι*, ἀπέναντι τῆς Μεθώνης, καὶ *Θηγαροῦσα*, παρὰ τῷ Ἀκρίτῃ.

204. *Κύθηρα*, νῆσος ἀπέχουσα, **40** στάδια τοῦ Ὀνου Γνάθου. Ἦν δὲ περίφημος διὰ τε τὴν λατρείαν τῆς Ἀφροδίτης Οὐρανίας, συσταθεῖσαν ὑπὸ τῶν Φοινίκων, καὶ τὸν μεγαλοπρεπῆ ναὸν τῆς Θεᾶς ταύτης ὅστις ἐθεωρεῖτο ὡς ὁ ἀρχαιότατος καὶ ἀγιώτατος τῶν ἐν Ἑλλάδι ναῶν. Ἡ ὁμώνυμος πόλις τῶν Κυθήρων, ὅπου καὶ ὁ ναός, ἔκειτο εἰς τὴν ἀνατ. παραλίαν (3). αἱ δὲ νῆσοι *Ἀντικύθηρα* καὶ ἡ *Κάθωρ*, μετὰ τὸν Κυθήρων καὶ Κρήτης.

(1) Αἱ Ἀρπυιαί, Ἀελλῶ, Ὠκυπέτη καὶ Ποδάργη, ἐνομίζοντο, παρὰ τοῖς ἀρχαίοις, ὡς θεαὶ ταραχῆς καὶ ἀνεμοζάλης· οἱ δὲ ποιηταὶ παρίστανον αὐτάς ὡς παρθένους ἐχούσας πτερὰ, πρόσωπον δυσειδές, καὶ ὄνυχας γυπῶν, καὶ πεμπομένας πολλάκις εἰς τοὺς ἀνθρώπους πρὸ τιμωρίαν, ὡς καὶ αἱ Ἐρινύες.

(2) Ἡ Σφακτηρία ὑψώδης τε καὶ ἀτριβὴς πᾶσα ὑπ' ἐρημίας ἦν, Θουκυδ. Δ'. 8. Πausan. Μεσ. 36. 6'. Κατὰ τὸν ὑπὲρ Ἑλληνικῆς ἀνεξαρτησίας ἀγωνά παρὰ τῇ Σφακτηρίᾳ ἐπυρπολήθη ὁ Τουρκικὸς στόλος, ἀπὸ τὰς τρεῖς μεγάλας καὶ συμμάχους Δυνάμεις, ὅτε καὶ ἀπέθανον μαχόμενοι οἱ ἥρωες Τσαμαθὸς καὶ Σαχίνης. (3) Τὰ Κύθηρα ἦσαν ὑπὸ τὴν ἐξουσίαν τῶν Λακεδαιμονίων, οἵτινες εἶχον ἐπ' αὐτῶν φρουράν, καὶ ἔπεμπον ἐτησίως ἓνα ἄρχοντα διὰ τὰ κυβερνᾶ αὐτὴν ἡ Κυθηροδίκης ἀρχὴ ἐκ τῆς Σπάρτης διέβαιναν αὐτόσε κατ' ἔτος, Θουκυδ. Δ'. 53 καὶ 54. Ἐπὶ τῆς νήσου ταύτης κλάττεται ὅτι ἀπέβη πρῶτον ἡ Ἀφροδίτη ὅτε ἐξῆλθε τῆς θαλάσσης, δι' ὃ καὶ ἡ θεὰ αὐτῇ Κυθήρεια ἐπεκαλεῖτο.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Θ'.

ΔΥΤΙΚΑΙ ΣΠΟΡΑΔΕΣ.

205. Αἱ ΔΥΤΙΚΑΙ ΣΠΟΡΑΔΕΣ εἰσὶν, αἱ περὶ τὴν Ἀργολίδα καὶ εἰς τὸν Σαρωνικὸν κ. διεσπαρμέναι νῆσοι αἵτινες εἰσὶν ὡς ἀκολούθως.—*Τυπάρηρος*, *Σπέτσαι* (1), εἰς τὴν εἰσοδὸν τοῦ Ἀργολικοῦ κ. ἔχουσα περίμετρον 5 γεωγραφικῶν τετραγ. μιλίων, καὶ λιμένα εὐρύχωρον.—*Ἵδρέα* καὶ *Ἵδρα*, μακρὰ νῆσος παρὰ τὸν Ἑρμιονικὸν κ. ἔχουσα περίμετρον 8 γεωγραφικῶν τετραγωνικῶν μιλίων (2). Ἡ ἐπ' αὐτῆς ὠραία πόλις *Ἵδρα*, κεῖται ἐπὶ βραχέδους κυκλοτεροῦς θέσεως, κατοικηθεῖσα εἰς μεταγενεστέρους χρόνους.—*Καλαυρία* καὶ *Πόρος*, ἔμπροσθεν τοῦ *Πώγωνος*, λιμένος τῆς Τροιζήνης, χωριζομένη τῆς Πελοποννήσου ὑπὸ τετρασταδίου πορθμοῦ. Ἡ *Καλαυρία* εἶχε καὶ ἱερὸν τοῦ Ποσειδῶνος ἄστυον, ἐντὸς τοῦ ὁποίου ἀπέθανεν ἔκουσίως, φαρμακευθεὶς ὁ Δημοσθένης, διωκόμενος ὑπὸ τοῦ Μακεδόνος Ἀντιπάτρου (3).

206. *Αἶγινα*, νῆσος ὀνομαστή, διότι τὸ πάλαι θαλασσοκρατήσασα ἡμισβήτησε περὶ πρωτείων μὲ τὰς Ἀθήνας, πέμψασα καὶ ἀποικίαν εἰς τὴν Κυδωνίαν τῆς Κρήτης καὶ εἰς Ὀμβρικοὺς (4). Οἱ Ἀθηναῖοι, ὅτε κατεκληρούχησαν τὴν Αἶγιναν, ἔστειλαν συμπολίτας των νὰ κατοικήσωσιν ἐν αὐτῇ· ἀλλ' οἱ Λακεδαιμόνιοι ἀφαιρέσαντες τὴν νῆσον ἀπὸ τοῦς Ἀθηναίους, ἀπέδωσαν αὐτὴν εἰς τοῦς Αἰγινήτας (5).

(1) Τὸ ὄνομα *Σπέτσαι* δὲν εἶναι ἀρχαῖον, ἀλλὰ κατέστη ἔνδοξον, διότι οἱ κάτοικοι αὐτῆς ἐμάχοντο ἥρωϊκῶς κατὰ τὸν ὑπὲρ ἀνεξαρτησίας ἀγῶνα.

(2) Ἡ *Ἵδρα* βραχύδης, ἀκατοίκητος καὶ ἀσήμαντος εἰς τοὺς ἀρχαίους, ἐλαμπρύνθη ἐπὶ τῆς ἐπαναστάσεως, καὶ εἶναι ἤδη περικλεῆς ἐκ τῶν ἀνδραγαθημάτων τῶν κατοίκων της, ἐξ ὧν διασημότεροι εἰσὶν, οἱ Κουντουριῶται, οἱ Τσαμαδοὶ, ὁ Κριεζῆς, ὁ Μιαοῦλης, ὁ Σαχτούρης κλπ. (3) Παιστ. Κορ. 33. β'.—δ'. Πλούτ. ἐν β. Δημοσθ. κή. καὶ κθ'. Στραβ. Ἀργ. Τ, 2.

σ. 204. (4) «Αἰγινῆται δὲ εἰσι Δωριεῖς ἀπὸ Ἐπιδαύρου» τῇ δὲ νήσῳ πρότερον ὄνομα ἦν Οἰνώνη ». Ἡρόδοτ. Η'. 46.—

(5) Ἡ Αἶγινα εἶχεν ἴδια αὐτῆς νομίσματα καὶ θάρη, καὶ κατὰ Στράβωνα, ἐν Αἰγίνῃ ἐκόπη τὸ πρῶτον ἀργυροῦν νόμισμα. Εἶναι δ' ἀξιόσημείωτος ἡ σύμπτωσις, ὅτι καὶ

Τὸ ναυτικὸν καὶ τὸ ἐμπόριον τῆς Αἰγίνης κατέστησαν αὐτὴν πλουσίαν καὶ ἰσχυράν, πολέμησασαν πολλάκις κατὰ τῶν Ἀθηναίων, καὶ λαβοῦσαν μέρος εἰς τοὺς Μηδικοὺς πολέμους. Ἡ πόλις Αἶγινα εἶχε ναὸν περικαλλῆ τοῦ Πανελληνίου Διὸς καὶ τῆς Ἀφροδίτης, ὀνομασθεῖσα οὕτως ἀπὸ Αἰγίνης θυγατρὸς τοῦ Ἀσωποῦ καὶ μητρὸς τοῦ Αἰακοῦ· οἱ δὲ κάτοικοι αὐτῆς ἐκαλοῦντο καὶ Μυρμηδόνες, διότι κατῴκουν ὡς μύρμηκες εἰς ὑπόγεια οἰκήματα, ἅτινα κατεσκευάζοντο ἐντὸς τῆς γῆς(1). Πιτυόνηοις παρὰ τῇ Αἰγίνῃ, καὶ Κεκρυφάλεια, πλησίον τῆς Ἐπιδάουρου, ὅπου ἐνίκησαν οἱ Ἀθηναῖοι τοὺς Αἰγινήτας πρὸ τοῦ Πελοπ. πολέμου.

207. *Σαλαμίς*, εἰς τὸν μυχὸν τοῦ Σαρωνικοῦ κ. ἀπέχουσα τῆς Ἐλευσίνος 10 σταδίου, εἶναι διάστημα διὰ τὴν μεγάλην ἐκείνην ναυμαχίαν, ἣτις ἔσωσε τὴν Ἑλλάδα ἀπὸ τοῦ Περσικοῦ ζυγοῦ. Ἡ Σαλαμίς εἶναι νῆσος εὐφορος, καὶ οἱ κάτοικοι αὐτῆς Ἰωνες ὄντες, ἐφημίζοντο ὡς ἐπιτηδεύοντες ναῦται. Ἐσχημάτιζε δ' ἀνέκαθεν ἰδίαν μοναρχικὴν ἐπικράτειαν, ἐν ᾗ ἐπὶ τῶν Τρωϊκῶν χρόνων ἐβασίλευον ὁ Τελαμών καὶ ὁ υἱὸς αὐτοῦ Αἶας. Ἐν Σαλαμῖνι ἐγεννήθησαν ὁ ποιητὴς Εὐριπίδης καὶ ὁ νομοθέτης Σόλων, ἐπὶ τῶν ἡμερῶν τοῦ ὁποίου ἡ Σαλαμίς ἐκυριεύθη ὑπὸ τῶν Ἀθηναίων(2).—*Ψυττάλεια*, νησίον ἔρημον καὶ πετρῶδες πρὸς τὸν Πειραιᾶ, ἀξιοσημείωτον ὡς ὀχυρωθὲν ὑπὸ τῶν Περσῶν, ἀποθιβαζομένων ἐν αὐτῷ, ὅτε ἐγένετο ἡ μεγάλη ναυμαχία τῆς Σαλαμῖνος (3). — *Ἀταλάντη*, παρὰ τῇ Ψυτταλείᾳ ὁμώνυμος τῆς πρὸς τὴν Εὐβοίαν. — *Φαρμακοῦσαι*, δύο νῆσοι ἐπὶ τῆς μεγαλητέρας τῶν ὁποίων φαίνεται ὁ τάφος τῆς Κίρκης.—*Βέλβινα*, ἐν τῷ μέσῳ τοῦ Σαρωνικοῦ κ.—*Ἐλαιοῦσα*, πλησιέστατα

μετὰ τὴν ἀπελευθέρωσιν τῆς Ἑλλάδος ἐν Αἰγίνῃ ἐκόπησαν κατὰ πρῶτον τὰ Ἑλληνικὰ νομίσματα τοῦ Φοίνικος καὶ τῶν λεπτῶν. Ὁ Στέφανος ἀναφέρει 3 Αἰγίνας.— (1) Στράβ. Ἀργολ. Τ. 2. σ. 206. Ὁ τοῦ Ἀχιλλέως πατὴρ Πηλεὺς μετοικήσας εἰς Φθίαν μετὰ τινων Μυρμηδόνων, ἐγένετο ἀφορμὴ νὰ ὀνομασθῶσι Μυρμηδόνες καὶ οἱ ὑπῆκοι αὐτοῦ Φθιώται.

(2) Σαλαμίς ἐκαλεῖτο ἡ τοῦ Αἰακοῦ μήτηρ, ἐξ ἧς καὶ ἡ νῆσος. Πaus. Ἀ' ττ. 35) 6'. (3) Ἡρόδοτ. Η'. 76 καὶ 95. Ὁ δὲ Ἀριστείδης (ὁ δίκαιος), παραλαβὼν πολλοὺς ὀπλίτας ἀπέβη εἰς τὴν Ψυττάλειαν, καὶ κατέφόνευσεν ἅπαντας τοὺς ἐν αὐτῇ Πέρτας.

τῶν παραλίῳν τῆς Ἀττικῆς. — Φάβρα, ἀπέναντι τοῦ ἀκρ. Ζωστῆ-
ρος. — Μακρίς, ἢ Ἐλένη (1), παρὰ τὸ Σούνιον, καὶ ἡ μικρὰ καὶ
ἐρημος νῆσος τοῦ Πατρόκλου παρὰ τῇ Ἐλένῃ (2).

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Γ'.

ΕΥΒΟΙΑ.

208. ΕΥΒΟΙΑ, μεγάλη καὶ ἐπιμήκης νῆσος, ἥτις παρεκτείνεται
ἀπὸ τῶν Θερμοπυλῶν μέχρι Σουνίου ἔχουσα μῆκος μὲν 1,200 στα-
δίῳν, πλάτος δὲ 50—150. Ὁ πορθμὸς ὁ διαχωρίζων αὐτὴν ἀπὸ
τῆς ἰδίως Ἑλλάδος ὠνομάζετο *Εὐβοϊκὸς κ.* εἰς δὲ τὸ στενώτατον
αὐτοῦ μέρος *Εὐριπος* πορθ. (3). Ἡ Εὐβοία ὠνομάζετο παρὰ τῶν
ἀρχαίων *Μάκρης* ὡς ἐκ τοῦ στενοῦ σχήματος αὐτῆς. — Ἀθανίς,
ἀπὸ τοῦ ἥρωος Ἀθαντος, ἢ ἀπὸ τῶν Ἀθάντων τῶν ἐλθόντων ἐν
αὐτῇ ἐκ τῆς Φωκίδος. — Ὀχη, ἀπὸ τοῦ ὁμωνύμου ὄρους, καὶ τέλος
Εὐβοία ἀπὸ τῆς ἡρώϊνης Εὐβοίας (4).

209. Ἀκρωτήρια. Τὸ *Κήραιον* πρὸς τὸν Μαλιακὸν κόλ. Τὸ *Ἀρ-
τεμίσιον*, ἀπέναντι τῆς Σκιαθοῦ, ὅπου οἱ Ἕλληνες κατέστρεψαν τὸν
πρῶτον στόλον τοῦ Ξέρξου· ὁ *Καφηρεὺς* πρὸς τὸ μεσ-ἀνατολικὸν
τῆς Εὐβοίας· ἡ *Πεταλία* καὶ ὁ *Γεραιστὸς* πρὸς τὴν Ἀττικὴν. — Ὀ-
ρη. Ἡ Ὀχη, συνεχομένη μετὰ τοῦ Καφηρέως, ὅπου εὐρίσκετο ὁ ἀμί-
αντος ἢ ἄσβεστος λίθος· ὁ *Κάρρηθος* πρὸς τὴν Χαλκίδα· τὸ *Κο-
τύλαιον* πρὸς τὴν Κύμην, καὶ τὸ *Τελέθριον* πρὸς ἄρκτον. — Ποτα-
μὸς μόνος ὁ Κάλλας, καὶ τινες ῥύακες.

(1) Ὑπὸ τοῦ Ὀμήρου ἐκαλεῖτο *Κρανία*, καὶ, «ἐς ταύτην ἀποβῆναι λέγου-
σιν Ἐλένην μετὰ τὴν ἄλωσιν τοῦ Ἰλίου καὶ διὰ τοῦτο ὀνομά ἐστιν Ἐλένη
τῇ νήσῳ». Πausan., Ἀττ. 35. ἀ. Στράβ. Ἀττ. Τ. 2. σ. 245. (2) Πaus.
Ἀττ. 1 ἀ. καὶ 35. ἀ. «Τεῖχος γὰρ ὠκοδομήσατο ἐν αὐτῇ (τῇ νήσῳ), καὶ
χάρακα ἐβάλετο Πάτροκλος, ὃς τριήρεσιν ὑπέπλει ναύαρχος Αἰγυπτίας,
ἃς Πτολεμαῖος ὁ τοῦ Λάγου τιμωρεῖν ἔστειλεν Ἀθηναίοις κλπ. ».

(3) Ἐπὶ τοῦ Εὐρίπου ἦν ἡ συνεχώνουσα τὴν Εὐβοίαν μετὰ τῆς Βοιω-
τίας Γέφυρα, ἐξ ἧς ἐκλήθη ἡ νῆσος ὑπὸ τῶν Εὐρωπαίων *Negroponte*, Μά-
ρη Γέφυρα. (4) Στράβ. Εὐβ. Τ. 2. σ. 320.

210. Πόλεις. *Χαλκίς*, ἐπὶ τοῦ Εὐρίπου, ὅπου καὶ ἡ γέφυρα, εὐλίμενος πόλις ἔχουσα φρούριον ὀχυρόν· ἐκτίσθη δ' ὑπὸ τῶν Ἀθηναίων ἐπὶ τῶν Τρωϊκῶν, καὶ κατέστη σημαντικὴ διὰ τὸ ἐμπόριον καὶ τὰς ἀποικίας, ἃς συνέστησεν ἐν Θράκῃ, ἐν Ἰταλίᾳ καὶ ἐν Σικελίᾳ (1). *Χαλκίς* δ' ὠνομάσθη, διότι παρ' αὐτῇ ἐξωρύσσετο πολὺς ἄργυρος καὶ *Χαλκός*. — *Ἐρέτρια*, πόλις καὶ λιμὴν πρὸς μεσημ. τῆς *Χαλκίδος*, κτισθεῖσα καὶ αὕτη ὑπὸ τῶν Ἀθηναίων· εἶχε πλοῦτον πολὺν καὶ ναυτικὴν δύναμιν, στείλασα καὶ ἀποικίας ἐν Θράκῃ καὶ *Μακεδονίᾳ*. Κατεστράφη δὲ τὸ 490 π.Χ. ὑπὸ τῶν Περσῶν Δατίδος καὶ Ἀρταφέρνης· ἀλλ' ἀνακτισθεῖσα, ἀνέκτησεν αὖθις τὴν προτέραν ἀκμὴν τῆς (2). — *Μαρμαρίον*, πόλις, ὅπου ὑπῆρχον λατομεῖα μαρμάρου, καὶ ναὸς τοῦ *Μαρμαρίου Ἀπόλλωνος*. — *Κάρυστος*, ἀρχαία πόλις εἰς τὴν μεσημ. ὑπώρειαν τῆς Ὀχτῆς, ἐν ᾗ εὗρέθη νῦν μεταλλεῖον χαλκοῦ. — *Κύμη*, εἰς τὴν ἀνατολ. παραλίαν, ἔχουσα λατομεῖα γαιανθράκων. — *Δίον*, ἐπὶ τοῦ Κηναίου, ὅπου καὶ ἡ ὑπὸ τῶν Ἀθηναίων κτισθεῖσα κώμη, ἡ καλουμένη *Ἀθῆναι αἱ Διάδες*. — *Ἐλλοπία*, ἀρκτικῶς τοῦ Τελεθρίου παρὰ τὸν Κάλλαν, κώμη κτισθεῖσα ὑπὸ τοῦ Ἐλλοπος. — *Αἰδηψός*, πρὸς τὸ Κήναιον, ἔχουσα πλησίον πηγὰς θερμῶν ἱαματικῶν ὑδάτων, ἀφιερωμένας τῷ Ἡρακλεῖ. — *Ἀμάρυνθος* καὶ *Ταμῶναι* εἰς τὴν δυτ. παραλίαν. — *Ἐστιαία*, παρὰ τὰς ἐκβολὰς τοῦ Κάλλαντος, κατοικηθεῖσα ὑπὸ τῶν Ἀθηναίων ἐπὶ Περικλέους, ὅτε καὶ μετωνομάσθη *Ὠρεός*. — *Αἰγαί*, παράλιος πόλις ἀπέναντι τῆς Ὀπούντος, ἐξ ἧς ὠνομάσθη κατὰ τινας, καὶ τὸ Αἰγαῖον Πέλαγος (3). — Ἐν Εὐβοίᾳ εὐρίσκονται θερμὰ λουτρά καὶ ἀξιόλογα μάρμαρα.

(1) Εἰς τὰ παράλια τῆς *Χαλκίδος* γίνονται αἱ παλιῖρροι τοῦ Εὐρίπου, ἃς μὴ δυνάμενος νὰ ἐννοήσῃ ὁ μέγας Ἀριστοτέλης ἐπὶ τῇ ἐν τῷ πορθημῷ τούτῳ· ἀλλ' ὁ Στράβων ἀναφέρων περὶ αὐτῶν, λέγει, ὅτι ὁ μὲν Ἀριστοτέλης ἀπέθανεν ἐν *Χαλκίδι*· περὶ δὲ τῆς παλιῖρροίας τοῦ Εὐρίπου, ὅτι, « ἐπτάκις μεταβάλλειν, φασί, καθ' ἡμέραν ἐκάστην καὶ νύκτα ». Εὐβ. Τ. σ. 325. Βοιωτ. σ. 252. Περὶ *Χαλκίδος* ἴδε Ἀπεθ. Ὁφελίμων Γνώσεων. φυλ. 48.

(2) Ἐν Ἐρετρίᾳ ἐγεννήθη ὁ φιλόσοφος Μενέδημος, μαθητὴς τοῦ Πλάτωνος, ὅστις συνέστησε τὴν Ἐρετριακὴν Σχολήν. (3) Ἡ Εὐβοία ἀπὸ Κηναίου, ἱεροῦ Διός, μέχρι Γεραιστοῦ ἱεροῦ Ποσειδῶνος, ἔχει στάδια αὐτῇ.

211. Σκύρος, παρὰ τὴν Εὐβοίαν, ἔχουσα περίμετρον 10 γεωγρ. μιλίων. Ἡ ὁμώνυμος πόλις αὐτῆς κεῖται εἰς τὴν δυτ. παραλίαν, ὅπου σχηματίζεται λιμὴν εὐρυχωρότατος ἔχων τρεῖς εἰσόδους, διότι ἐμπροσθεν αὐτοῦ κεῖνται δύο νησίδια· καλεῖται δ' ὡς ἐκ τοῦ σχήματος *Τρίστομος*. Ἐν Σκύρῳ ἐκράβη ὁ Ἀχιλλεὺς παρὰ τῷ βασιλεῖ Λυκομήδῃ, καὶ ἐν αὐτῇ ἀπέθανεν ὁ Θησεὺς κρημνισθεὶς ἀφ' ὑψηλοῦ βράχου ὑπὸ τοῦ αὐτοῦ Λυκομήδους (1). — Ἐφημιζέτο δ' ἡ Σκύρος διὰ τὰ λατομεῖα τοῦ μαρμάρου καὶ διὰ τὰς ἀξιολόγους αἰγὰς τῆς.

212. Σκοπέλος, ἀρκτικῶς τῆς Εὐβοίας μὲ περίμετρον 8. γεωγρ. μιλίων, καὶ πόλιν ὁμώνυμον εἰς τὰ ἀντ. παράλια. Ἐν τῷ μέσῳ τῆς Σκοπέλου ὑφούται τὸ ὄρος οἱ *Λεῖφοί*. — Σκίαθος, παρὰ τὴν Σηπιάδα ἀκτὴν, ἔχουσα 5 γεωγρ. μιλίων περίμετρον, καὶ δύο πόλεις, ἐξ ὧν ἡ ὁμώνυμος τῆς νήσου κατηδαφίσθη ὑπὸ Φιλίππου τοῦ Μακεδόνος. — Ἀλόννησος, πλησίον τῆς Σκοπέλου ἔχουσα περίμετρον 5 γεωγρ. μιλίων, καὶ μικρὰν κόμην ὁμώνυμον (2).

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Δ'.

Κ Υ Κ Λ Α Δ Ε Σ

213. Αἱ ΚΥΚΛΑΔΕΣ νῆσοι εἰσὶ διεσπαρμέναι εἰς τὸ Αἰγαῖον Πέλαγος, καὶ ὠνομάσθησαν οὕτω, διότι αἱ πλεῖσται αὐτῶν κεῖνται περὶ

(1350) τὸ δὲ πλάτος στενὴ ἔστιν ἡ Εὐβοία. Κατὰ δὲ τὸν Σκύλακα, ἐκδ. Βιέν. σ. 49. — Οἱ δὲ κάτοικοι αὐτῆς ἀναφέρονται ὡς ἐμπειρότατοι ναῦται καὶ ἐπιτήδειοι ἐργάται τῶν μετάλλων, ἅτινα ἐξώρυττον ἀπὸ αὐτῆς τῆς νήσου των. Κατὰ τὸν Πελοποννησιακὸν πόλεμον συνέβησαν μεγάλοι σεισμοὶ εἰς τὴν Εὐβοίαν, καὶ ἡ θάλασσα ἐκυματώθη, καὶ περὶ τὴν Ἀταλάντην ἐγένετο ἐπίκλυσις κτλ. Θουκυδ. Γ. 89.

(1) Πλουτάρχ. ἐν βίῳ Θησ. λέ. « Ὁ δὲ Λυκομήδης, εἴτε δαίσας τὴν δόξαν τοῦ ἀνδρός, (τοῦ Θησεῦς). εἴτε τῷ Μενεσθεῖ χαριζόμενος, ἐπὶ τὰ ἄκρα τῆς χώρας ἀναγαγὼν αὐτὸν ὡς ἐκεῖθεν ἐπιδειξὼν τοὺς ἀγροὺς, ὥστε κατὰ τῶν πετρῶν, καὶ διέφθειρεν ». (2) Ἰκός, μικρὸν νησίδιον δυτικῶς τῆς Σκύρου. Ἡ δ' Εὐδαμία, οἱ Δύο Ἀδελφοί, ἡ Σκανδίλη, Σολίμνια, Γερωντία, Πεκάρηθος, Ἀρσούρα καὶ λ. εἶναι μικραὶ καὶ ἀκατοίκητοι νῆσοι πλησίον τῆς Ἀλόννησου καὶ Σκοπέλου.

τὴν Δῆλον (1). Εἰσὶ δ' αὖται. — Ἄνδρος, νῆσος κατάρρυτος καὶ σύδενδρος, πλησιέστατα τῆς Εὐβοίας, ἔχουσα περίμετρον 18 γεωγρ. μιλίων, ἐφ' ἧς εἰσὶ τρεῖς πόλεις. Ἡ Ἄνδρος ἐπὶ τῆς ἀνατ. παραλίας. — Τὸ Γαύριον (2) ἐπὶ τῆς δυτ. με λιμένα εὐρύχωρον. — Καὶ τὸ Κόρθιον μεσημβρινῶς τῆς Ἄνδρου. —

214. Τήνος, νῆσος χωριζομένη τῆς Ἄνδρου διὰ στενωπότητος πορθμοῦ. Ἡ περίμετρος τῆς Τήνου εἶναι 15. γεωγρ. μιλίων, ἡ δὲ ὁμῶνυμος πόλις, αὐτῆς ἔχει μέγα ἱερὸν τοῦ Ποσειδῶνος, ἐντὸς παρακειμένου ἄλσους (3). — Γύαρος, μικρὰ νῆσος παρὰ τῇ Κέῳ χρησιμεύουσα ἐπὶ Ῥωμαίων, ὡς τόπος ἐξορίας, καὶ ἔχουσα μικρὰν κώμην, κατοικοιουμένην ὑπὸ ἀλλιέων (4). — Κέῳ, δυτικῶς τῆς Γυάρου, ἔχουσα περίμετρον 12 γ. μιλ. καὶ 4 πόλεις, τὴν Ποιήεσαν, Κορησσίαν, Καρθαίαν καὶ Ἰουλίδα ἐπὶ κωροειδοῦς λόφου, ἐξ ἧς ἐγεννήθησαν οἱ ποιηταὶ Σιμωνίδης καὶ Βακχυλίδης, ὁ ἱατρός Ἐρασίστρατος, ὁ φιλόσοφος Ἀρίστων, καὶ ὁ σοφιστὴς Προδίκος. Παρὰ τῇ Κορησσίᾳ ἔκειτο ὁ ναὸς τοῦ Σμινθίου Ἀπόλλωνος· παρὰ δὲ τῇ Ποιήεσσι ὁ τῆς Νεδουσίας Ἀθηνᾶς, ὑπὸ τοῦ Νέστορος οἰκοδομηθεὶς, ὅτε οὗτος ἐκ τῆς Τρωάδος ἐπανήρχετο. Εἰς Πύλον εἶναι δὲ καὶ Ἐλιξος ποταμὸς περὶ τὴν Κορησσίαν (5).

(1) Κατὰ Στράβωνα Τ. 2. σ. 387 καὶ 388. Αἱ καλούμεναι Κυκλάδες εἰσὶ Κέῳ, ἡ ἐγγυτάτω τῇ Ἑλένῃ καὶ μετὰ ταύτην Κύθνος, Σέριφος, Μήλος, Σίφνος, Κίμωλος, Πρεπέσινθος, Ὀλίαιρος καὶ πρὸς ταύτην Πάρος, Νάξος, Σύρος, Μύκονος, Τήνος, Ἄνδρος, Γύαρος. Ἄλλ' ἐνταῦθα θέλω περιλάβει ὅλας τὰς νήσους τοῦ Αἰγαίου, ἀκολουθοῦσα τὴν φυσικὴν αὐτῶν τοποθεσίαν.

(2) Παρὰ τὸ Γαύριον κεῖνται αἱ 4 μικραὶ καὶ ἀκατοίκητοι Γαυριόνησοι.

(3) Στράβ. Νῆσ. Τ. σ. σ. 391. «Ἐν ᾧ καὶ ἐστιατόρια πεποιήται μεγάλα, σημεῖον τοῦ συνέρχεσθαι πλῆθος ἱκανὸν τῶν συνθυόντων αὐτοῖς ἀστυγειτόνων, τὰ Ποσειδῶνια.» Ὡνομάσθη δ' οὕτως ἀπὸ τινος ἀνδρὸς Τήνου καλουμένου. «Ἦν δὲ σκοροδοφάγος ἡ γῆ αὕτη (ἡ Τήνος), ὡς καὶ ἡ κωμῳδία δηλοῖ, Τηνίων μεμνημένη σκοροδῶν· ὕδατι κατάρρυτος, διὸ καὶ Ὑδροῦσα ἐκλήθη, κρήνην ἔχουσα, ἧς τὸ ὕδωρ οἶνον οὐμίσγεται· καὶ φάλιον δὲ λέγεται ποτε ἐν αὐτῇ ἀνακείσθαι σύγκραμα ἔχον, ἐξ οὗ πάνυ ῥαδίως πῦρ ἀνῆπτετο.» (Εὐστάθ. Ἀρχιεπίσκ. Θεσσαλον. ὑπομν. Διονουσ. τοῦ Λέβου, σελ. 144 ἔκδ. Βιένν.

(4) Στράβ. Νῆσ. Τ. 2. σ. 388.

(5) Στράβ. Νῆσ. Τ. 2. σ. 390. Ὑπὸ τὰ ἐρείπια τῆς Ἰουλίδος ἀνεκαλύφθησαν ὑπὸ τοῦ Δόρδου Ἀρουνδέλ τὰ περίφημα μάρμαρα τῆς Πάρου, ὑπὸ

215. *Κύθρος*, μεσημβρινῶς τῆς Κέω, ἔχουσα περίμετρον **10 γ.** μιλ. καὶ τὰς πόλεις, *Κίθρον*, ὅθεν ἀναβρύουσι θερμὰ ἱαματικά ὕδατα καὶ τὴν παράλιον *Σκύλακα* ἢ *Δρυοπίρ* (1).—*Σέριφος*, παρὰ τῇ Κύθῳ μικρά, πετρώδης καὶ στρογγύλη νῆσος, χρησιμεύουσα καὶ αὕτη ἐπὶ Ῥωμαίων, ὡς τόπος ἐξορίας (2). Ἐν αὐτῇ μυθεύονται τὰ περὶ τὸν Δίκτυον ἀνελκύσαντα διὰ δικτύων τὴν περιχλείουσαν τὸν Περσέα καὶ τὴν Δανάην λάρνακα, ῥιφθεῖσαν ὑπὸ τοῦ Ἀκριοῦ ἐν τῷ Ἀργολικῷ Πελάγει (3).—*Σύρος*, μεταξὺ Κύθου καὶ Τήνου μὲ περίμετρον **10 γ. μιλ.** καὶ δύο πόλεις, ἐξ ὧν ἡ μὲν ἔκειτο εἰς τὴν ἀνατ. παραλίαν, ἡ δὲ, ὅπου ἡ νῦν Ἑρμούπολις (4). Πιπράγουσα δὲ οἶνον καὶ σῖτον, εἶναι περίφημος εἰς τοὺς ἀρχαίους, ὡς πατρὶς τοῦ φιλοσόφου Φερεκύδους τοῦ Βυβίου.

216. *Δήλος*, μικρά νῆσος πλησιέστατα τῆς Μυκόνου, θεωρουμένη ὡς τόπος ἱερὸς διὰ τὸν ἐν αὐτῇ μεγαλοπρεπέστατον ναὸν τοῦ Δηλίου Ἀπόλλωνος, ὅστις ἐνομιζέτο ὑπὸ πάντων Ἑλλήνων ἱερώτατον ἄστυον, ὥστε ἐναποταμιεύοντο ἐν αὐτῷ οἱ δημόσιοι θησαυροὶ τῶν Ἑλλήνων· εἶναι δὲ ὀνομαστή καὶ εἰς τὴν μυθολογίαν, διότι ἐν αὐτῇ

τὸ ὄνομα Πάρια Χρονικά, ἢ Ἀρουνδέλια μάρμαρα. Κατὰ τινες τὰ μάρμαρα ταῦτα ἀνεκαλύφθησαν ἐν Πάρῳ, ὑπὸ τοῦ Γουλιέλμου Πέττου περιηγουμένου τὴν Ἑλλάδα περὶ τὰς ἀρχὰς τοῦ 13^{ου} αἰῶνος, δαπάνη τοῦ Λόρδου Ἀρουνδέλ. Τὰ μάρμαρα ταῦτα εἶναι ἐν τῶν ἀξιολογωτάτων μνημείων τῆς Ἑλληνικῆς ἀρχαιότητος, καὶ ἐγράφησαν κατὰ τὴν κοινὴν τῶν φιλολόγων γνώμην τὸ Α'. ἔτος τῆς ΡΚΔ'. Ὀλυμπιάδος (284 π. Χ.) Περιέχουσι δὲ χρονολογίαν τῶν κυριωτέρων συμβάντων τῆς Ἑλλάδος ἀπὸ τοῦ Κέκροπος μέχρι τοῦ Διόγνητος ἀρχόντος τῶν Ἀθηνῶν (1582—284 π. Χ.)· Νῦν δὲ κοσμοῦσι τὸ ἀρχαιολογικὸν ταμεῖον τῆς Ὁξφόρδης. (Γεωγρ. Βαλ. σ. 440.)

(1) Ἐκ τῶν Δρυόπων, λαοῦ Πελασγικοῦ, διασπαρέντος εἰς Πελοπόννησον, Εὐβοίαν, εἰς τινες νήσους καὶ εἰς αὐτὴν τὴν Ἀσίαν, ὅτε ὁ Ἡρακλῆς ἐδίωξεν αὐτοὺς ἐκ τῆς Θεσσαλίας. Ἡρόδοτ. Η'. 34 καὶ 46 Θουκυδ. Ζ'. 57.

(2) Πλούταρχ. Περὶ φυγῆς 7. 8.— (3) Στράβ. Νῆστ. Π. 2. σ. 394. ἔκδ. Λειψ. (4) Ὁ Ὀμηρος ἀναφέρει περὶ τῶν πόλεων τῆς Σύρου, καλῶν αὐτὴν Συρίην.

^a Νῆσός τις Συρίη κικλήσκειται

Ὁρτυγῆς καθύπερθε ». Στράβ. σ. 390. Οἱ ἐν τῇ Ἑρμούπολει οἰκούντες νῦν Χίοι, κλπ. κατέστησαν αὐτὴν τὸ κέντρον τοῦ Ἑλληνικοῦ ἐμπορίου, συστήσαντες ἐν αὐτῇ καὶ ναυπηγεῖον.

ἐγέννησεν ἡ Λητώ τὸν Ἀπόλλωνα καὶ τὴν Ἄρτεμιν. Ἡ ὁμώνυμος πόλις αὐτῆς ἔκειτο εἰς πεδιάδα πρὸς τὸ ὄρος *Κύρθον*, αὐξηθεῖσα μετὰ τὴν καταστροφὴν τῆς Κορίνθου, ἐπεὶ δὲ ἐκεῖ κατέφυγον οἱ ἐμπορευόμενοι. Κατεστράφη δὲ καὶ ἡ Δῆλος ὑπὸ τοῦ στρατηγοῦ Ἀρχελάου, ἐπὶ τῶν Μιθριδατικῶν πολέμων· οἱ δὲ Ῥωμαῖοι, νικήσαντες ἀκολούθως τὸν Μιθριδάτην, ἔλαβον τὴν Δῆλον κατεστραμμένην. Ἐξουσίαζον δ' αὐτὴν οἱ Ἀθηναῖοι (1).—*Ρήγεια*, ἔρημον νησιδίον τέσσαρα στάδια ἀπέχον τῆς Δήλου, ἔνθα ἦσαν οἱ τάφοι τῶν Δηλίων, διότι εἰς τὴν Δῆλον δὲν ἐπετρέπετο νὰ θάπτωσιν ἢ νὰ καίωσι τοὺς νεκροὺς, οὔτε νὰ τρέφωσι κύνας (2).—*Μύκορος*, νῆσος κειμένη πλησιέστατα τῆς Δήλου, καὶ ἔχουσα ὁμώνυμον πόλιν. Κατὰ τὴν μυθολογίαν, ἐν Μυκόνῳ κεῖνται οἱ ὕστατοι τῶν Γιγάντων, καταλυθέντες ὑφ' Ἡρακλέους, ἀφ' ὧν καὶ ἡ παροιμία, «*πάνθ' ὑπὸ μίαν Μύκορον*». Ἐκάλουν δὲ τινες τοὺς φαλακροὺς, Μυκονίους, διότι τὸ πάθος τοῦτο, ἦν ἐγγώριον ἐν Μυκόνῳ (3).

217. *Νάξος*, ἡ μεγίστη καὶ ὠραιότατη τῶν Κυκλάδων, ἔχουσα περίμετρον 20 γ. μιλ. καὶ 4 πόλεις, τὴν *Βίβλον*, τὴν *Τραχάαν*, τὰ *Σμερίγια* καὶ τὴν *Ἀπείρανθον*. Ἡνεύφορωτάτη καὶ καλλίαινος, διὸ καὶ ἀφιερῶθη εἰς τὸν Διόνυσον. *Νάξος* δ' ἐκλήθη ἀπὸ *Νάξου*, τοῦ ἡγεμόνος τῶν Καρῶν, ἡ παρὰ τὸ νάξαι, ὃ ἐστὶ θῦσαι, διὰ τινος θυσίας ἐξαιρέτως ἐκεῖ γινομένης (4).—*Πάρος*, δυτικῶς τῆς *Νάξου*, μὲ περίμετρον 15 γ. μιλ. εἶναι νῆσος ἀξιόλογος, στείλασα ἀποικίας εἰς τὴν Προποντίδα, καὶ ἔχουσα 2 πόλεις, τὴν *Θάσον* καὶ τὸ *Πάριον*. Ἐν αὐτῇ ἐγεννήθη ὁ ποιητὴς Ἀρχίλοχος καὶ ἐξ αὐτῆς ἡ *Παρία λίθος*, ἀρίστη πρὸς τὴν μαρμαρογλυφίαν· ἐν δὲ τῇ

(1) Στράβ. Νῆσ. Τ. 2. σ. 386. καὶ 389. Ἐν Δήλῳ ἐτελοῦντο τὰ Δήλια, ἀγῶνες γυμνικοὶ καὶ μουσικοί. Θουκυδ. Γ'. 104. (2) Στράβ. Νῆσ. Τ. 2. σ. 389.—Ἡ *Ρήγεια* ὀνομάζετο πρότερον *Ὀρτυγία*· καὶ ὁ μὲν τῆς Σάμου τύραννος Πολυκράτης συνδέσας τὴν *Ρήγειαν* μετὰ τῆς Δήλου δι' ἀλύσεως, ἀφείρυσεν αὐτὴν εἰς τὸν Ἀπόλλωνα· οἱ δ' Ἀθηναῖοι κατέστησαν αὐτὴν νεκροταφεῖον τῶν Δηλίων. (Θουκυδ. Α'. 13 καὶ Γ'. 104.—

(3) Στράβ. Νῆσ. Τ. 2. σ. 390. (4) Εὐστάθιος Ἀρχιεπίσκοπος Θεσσαλον.—Ὀνομάζετο δ' ἡ *Νάξος* καὶ *Μικρὰ Σικελία* διὰ τὴν μεγάλην αὐτῆς εὐφορίαν. Διόδ. Σικελ. Ε'. 50—53.—Παρὰ τῇ *Νάξῳ* εἰσὶν οἱ νῆσοι *Μάκαρας*, ἡ *Λέωνδρος* καὶ ἡ *Ἀκάριος*.—

πόλει Παρίω ἦτο θωμὸς ἀξιοθέκτος, ἔχων τὰς πλευράς σταδιαίας τὸ μῆκος (1).—Ὀλίαρος ἢ Ἀντίπαρος, μικρὰ νῆσος δυτικῶς τῆς Πάρου, ἀφ' ἧς χωρίζεται διὰ στενωτάτου πορθμοῦ ἔχουσα ὁμώνυμον κώμην (2).

218. Σίφνος, δυτικῶς τῆς Ὀλίάρου, οὔσα περίφημος διὰ τὰ μεταλλεῖα, ἐν οἷς ἐξωρύσσετο πολὺς χρυσοῦς καὶ ἄργυρος, τὸ δέκατον τοῦ ὁποίου προσέφερον οἱ Σίφνιοι εἰς τὸν ἐν Δελφοῖς ναόν. Εἶχε δὲ πόλιν ὁμώνυμον καὶ εὐλίμενον, καὶ 2 χωρία, τὴν Ἀπολλωνίαν καὶ τὸν Ἀρτεμῶνα, ὀνομασθέντα οὕτω πρὸς τιμὴν τοῦ Ἀπόλλωνος καὶ τῆς Ἀρτέμιδος (3).—Κίμωλος, μικρὰ νῆσος δυτ.-μεσημβρ. τῆς Σίφνου, ἔχουσα κώμην ὁμώνυμον εἰς τὴν ἀν. παραλίαν. Ἡ Κίμωλος παράγει τὴν λεγομένην Κιμωλίαν γῆν, ἔχουσα τὸ πάλαι καὶ μεταλλεῖα ἀργύρου (4).

219. Μῆλος, νῆτος ὠραία, πολυάνθρωπος καὶ ἰσχυρά, πλησιέστατα τῆς Κιμώλου, μὲ πόλιν ὁμώνυμον εἰς τὴν παραλίαν, καὶ λιμένα εὐρυχωρότατον καὶ ἀσφαλέστατον, περικλειόμενον ὑπὸ τῆς Ἀντιμήλου. Οἱ Μήλιοι ἦσαν ἄποικοι καὶ σύμμαχοι τῶν Λακεδαιμονίων· διὸ καὶ οἱ Ἀθηναῖοι, πολεμήσαντες αὐτοὺς, καὶ κυριεύσαντες τὴν νῆσον, τοὺς μὲν ἄνδρας κατέσφαξαν, τὰς δὲ γυναῖκες ἐξηνδραπόδισαν, γείλαντες ἔπειτα καὶ 500 ἀποίκους Ἀθηναίους (5).—Φολέγανδρος, μικρὰ νῆσος μὲ πόλιν ὁμώνυμον. Ὁ Ἄρατος, ὀνομάζει αὐτὴν σιδηρεῖν διὰ τὴν τραχύτητά της, καὶ ὁμοίαν τῆς Γυάρου (6).—Ἴος, πλησίον τῆς Σικίνου, μὲ πόλιν ὁμώνυμον ἐν ᾗ ἐτάφη ὁ κορυφαῖος τῶν ποιητῶν

(1) Στράβ. Νῆσ. Τ. 2. σ. 390. καὶ Διόδ. Σικελ. ιε. 43 καὶ 44. Ἡ πόλις Πάρου ἔχει ναὸν τῆς Θεοτόκου, λαμπρόκτιστον, ὀνομαζόμενον Ἐκατομπυλιανή, διὰ τὰς ἑκατὸν αὐτοῦ πύλας. (2) Ἐν Ὀλίῳ εἶναι ὑπόγειον σπήλαιον, ἔχον μῆκος 1,300 ποδ., πλάτος 80 καὶ ὕψος 80. ἔνθα σταλάζει διαυγὲς ὕδωρ, ὅπερ ἀπολιθούμενον ἀποτελεῖ σταλακτίτας λίθους διαφόρων σχημάτων. Οἱ πρόγονοι ἡμῶν ἠγνόουν τὸ σπήλαιον τοῦτο.—Περὶ τὴν Ὀλίαν εἰσὶν αἱ ἐρημῶντοι Ζέφυρα, Πρεπέσινθος καὶ Στρογγύλον.

(3) Στέφ. ὁ Βυζάντιος ἐν ταῖς λέξ. Σίφνος καὶ Ἀπολλωνία. Ἡρόδ. Γ'. 57.—Παυσαν. Ι'. 44. Παρὰ δ' Ἀθηναίῳ ἀναφέρεται καὶ Σίφνιος ἱατρὸς, ὀνόματι Δίφιλος. (4) Διὸ καὶ Ἀργιεντιέρα, ὑπὸ τῶν Εὐρωπαίων — Παρ' αὐτῇ δ' ἡ Πολύαιγος ἢ Πόλυθος.— (5) Στράβ. Νῆσ. Τ. 2. σ. 386. Οουκυδ. Β'. 9. καὶ Γ'. 91. καὶ Ε'. 84.— (6) Στράβ. Νῆσ. Τ. 2.

Ὀμηρος (1). — Ἀμοργός, ἀνατολικῶς τῆς Νάξου ἔχουσα περίμετρον 13 γ. μιλ. καὶ 3 πόλεις, τὴν Ἀρκεσίρην, Αἰγιάλην, καὶ Μινώαν, ἐν ᾗ ἐγενήθη ὁ Ἰαμβοποιὸς Σιμωνίδης.

220. Θήρα, νῆσος μακρὰ καὶ δρεπανοειδῆς τὸ σχῆμα, μετρίμετρον 200 σταδίων ὠνωμάσθη δ' οὕτως ἀπὸ τοῦ Θήρα ἀρχηγού των ἐν αὐτῇ ἀποικισάντων Λακεδαιμονίων, καὶ ἔχει πόλιν ὁμώνυμον, κατοικηθεῖσαν τὸ πρῶτον ὑπὸ Φοινίκων, καὶ στείλασαν ἀποικίαν εἰς τὴν Κυρήνην τῆς Λιβύης. — Θηρασία, μικρὰ νῆσος, ἱερὰ τοῦ Πλούτωνος, διαχωρισθεῖσα τῆς Θήρας ἀπὸ ἔκκρηξιν ὑποθαλασσίου Ἡφαιστείου (2). — Ἀράφη, παρὰ τὴν Θήραν, ὀνομαστὴ διὰ τὸ ἐν αὐτῇ ἱερὸν τοῦ Αἰγλήτου Ἀπόλλωνος, καθιερωθὲν ὑπὸ των Ἀργοναυτῶν. — Ἀστυπαλαία, ἀνατολικωτέρα των λοιπῶν περικυκλουμένη ὑπὸ πολλῶν νησιδίων ἀκατοικήτων. — Κἄρες καὶ Φοίνικες κατέφκουν τὸ πρῶτον τὰς Κυκλάδας· ἀκολούθως Μίνως ὁ Β'. βασιλεὺς τῆς Κρήτης κατέστησεν ἐν αὐτοῖς ἡγεμόνας τοὺς υἱοὺς αὐτοῦ· ἐπειτα κυριευθεῖσαι, κατφικήθησαν, αἱ μὲν ἀρκτικά ὑπὸ των Ἀθηναίων, αἱ δὲ μεσημβριναὶ ὑπὸ των Λακεδαιμονίων. Ἀλλὰ τελευταῖον αἱ πλεῖσται αὐτῶν ἐγένοντο αὐτόνομοι.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Ε'.

ΑΝΑΤΟΛΙΚΑΙ ΣΠΟΡΑΔΕΣ κλ. (3).

221. Θῆσος, πρὸς τὰ Θρακικὰ παράλια, ὅπου ἐκβάλλει ὁ Νέσος, παράγουσα ἐξαιρετον οἶνον, καὶ ἔχουσα μεταλλεῖα χρυσοῦ, καὶ πόλιν ὁμώνυμον, κτισθεῖσαν ὑπὸ Παρίων. — Σαμοθράκη, ἀρκτικῶς

τ. 386 καὶ 388. α Ὡ Λητοῖ, σὺ μένεις με σιδηρεῖη Φολεγάνδρῳ

« Δειλῇ, ἥ Γύαρον παρελεύσεαι αὐτὶχ' ὁμοίην ».

(4) Ὁ Ὀμηρος ἐπιστρέφων ἐκ τῆς Σάμου εἰς Ἀθήνας, ἀπέθανεν εἰς τὴν Ἴον· τὸν δὲ τάφον αὐτοῦ ἀνεκάλυψεν ὁ Ὀλλανδὸς Κόμης Κρέκ τὸ 1774. « Ἡ Ἴος ἡ κατὰ χρησμόν Ὀμήρου μητρὶς, ἤγγουν θδεν ᾗν ἡ Ὀμήρου μήτηρ, καὶ ὅρα τὸ μητρὶς, ἐξ ὁμοιότητος τοῦ πατρὶς ». Εὐστάθ. ὑπόμν. Διονυσ. τοῦ Αἰδίου, σ. 144. — Σίκινος δὲ καὶ Λαγούσα ἀκαρποὶ νῆσοι παρὰ τὴν Ἴον. ἴδε ἀρχαιολ. Σικίνου ὑπὸ Λ. Ρός. (2) Στράβ. Νῆσ. Τ. 2. σ. 386. ἴδε Γεν. Στατιστ. τῆς Θήρας, ὑπὸ Ι. Δε-Κυγάλα, ἐν τῇ Νέᾳ Πανδώρα. (3) Ἀνατολικὰς Σποράδας ὀνομάζω ἐνταῦθα πάσας τὰς πρὸς

τῆς Ἰμβρου, ὀνομασθῆ διὰ τὸν ναὸν καὶ τὰ ἐκεῖ τελούμενα μυστήρια τῆς Δήμητρος καὶ Περσεφόνης· ἐν αὐτῇ ἐλκτρεύετο ἐξαιρέτως ὁ Οὐρανὸς καὶ ἡ Γῆ, καὶ ἐτελοῦντο τὰ μυστήρια τῶν Καθεύρων (1). —

Ἰμβρος, παρὰ τὸν Ἑλλήσποντον, ἔχουσα πόλιν ὁμώνυμον πρὸς τὴν Βόρ. ἄκρην. — Τένεδος, ἀπέναντι τῆς Τρωάδος καὶ τοῦ Σιγῆου ἄκρ. ὀνομασθεῖσα οὕτως ἀπὸ Τένου, ὅστις ἐκ τῆς Θράκης ἐλθὼν, ἐτιμήθη ὑπὸ τῶν Τενεδίων ὡς Θεός, διότι εὐηργέτησεν αὐτοὺς, κτίσας πόλιν, καὶ ἄλλα καλὰ πράξας. Ἡ Τένεδος εἰς τοὺς ἀρχαιοτάτους χρόνους ἀπετέλει ἰδίαν ἐπικράτειαν, ἔχουσα ἴδιον βασιλέα· Ἐν αὐτῇ δ' ἐγεννήθη Κλειόστρατος ὁ Ἀστρολόγος.

222. *Λήμνος*, ἢ *Δίπολις*, μεγάλη νῆσος καὶ ἱερὰ τοῦ Ἡφαίστου, διότι, κατὰ τὴν μυθολογίαν, ἐν Λήμνῳ ἔπεσεν ὁ Ἡφαίστος, ὅτε ἐκρηνμίσθη ὑπὸ τοῦ Διὸς ἀπὸ τοῦ Ὀλύμπου (2). Πόλεις αὐτῆς, ἡ *Ἡφαιστεία* καὶ ἡ *Μυρίνη*. — *Λέσβος*, μεγάλη νῆσος εἰς τὰ παράλια τῆς Αἰολίδος, ἔχουσα 6 μεγάλας πόλεις· τὴν *Μιτυλήνην*, *Μηθίμνην*, *Ἐρεσσὸν*, *Πύρρον*, *Ἀρίσβην*, καὶ *Ἀντίσσαν*. Ἐν Λέσβῳ ἐγεννήθησαν οἱ ποιηταὶ Ἀλκαῖος, Ἀρίων, Τέρπανδρος, καὶ ἡ Σαπφώ· οἱ φιλόσοφοι Πιττακὸς, Θεόφραστος καὶ Φανίας· οἱ ἱστορικοὶ Θεοφάνης, Ἑλλάνικος, Καλλίας κλπ. οἱ δὲ κάτοικοι τῆς Μιτυλήνης ἐνησχολήθησαν εἰς τὰς τέχνας καὶ ἐπιστήμας, ἃς διετήρησαν μέχρι τῆς ἐποχῆς τῶν Ῥωμαίων. — Παρὰ τὴν Λέσβον, ἐν τῷ Ἀδριαμυττηνῷ κόλ. εἰσὶν 20—40 νησίδια, ὀνομαζόμενα *Ἑκατόννησοι*, ἐκ τοῦ ἑκατος, ἐπίθετον τοῦ Ἀπόλλωνος, καὶ νῆσοι (3).

223. *Χίος*, πρὸς μεσημ. τῆς Λέσβου ἀπέναντι τῆς Ἐρυθραίας χερσονήσου, ἔχουσα περίμετρον 900 σταδίων. Εἰς τοὺς ἀρχαιοτά-

τὰ παράλια τῆς Θράκης καὶ Μικρᾶς Ἀσίας νήσους τοῦ Αἰγαίου.

(1) Οἱ Κάθειροι ἦσαν μυστηριώδεις θεότητες τιμώμενοι, εἰς μὲν τὴν Λήμνον καὶ Σαμοθράκην, μὲ τελετάς τινας· εἰς δὲ τὴν Αἴγυπτον εἶχον καὶ ναὸν περίφημον, ἐν ᾧ μόνον οἱ ἱερεῖς ἐπετρέπετο νὰ εἰσέρχωνται.

(2) Ὀμήρ. Ἰλιάς. Α'. 594. — (3) Στράβ. Τ. 3. σ. 437 — 439 καὶ 440. Ἐπὶ τῆς Ῥωμαϊκῆς κυριαρχίας πολλοὶ τῶν εὐγενῶν Ῥωμαίων ἤρχοντο εἰς Λέσβον ἵνα ἀπολαύσωσι τὰς ἡδονὰς τῆς φύσεως καὶ τὴν γλυκύτητα τοῦ εὐκροῦς κλίματος.

τους χρόνους κατ'ερχέτο ὑπὸ Δελέγων καὶ Πελασγῶν (1). ἀλλὰ κυριευθεῖσα ἔπειτα ὑπὸ Ἰώνων, κατέστη περίφημος διὰ τὰ πλούτη καὶ τὸ ἰσχυρὸν ναυτικὸν τῶν κατοίκων της, δι' οὗ ἐπολέμησαν πολλάκις τοὺς Ἀθηναίους. Ἡ Χῖος ἦν εὐφορος καὶ καλλίσινος, ὀνομασθεῖσα οὕτως ἀπὸ Νύμφης τινός, καλουμένης Χίας, ἢ ἀπὸ τῆς χιό-
νος, ἥτις ἐκάλυπτε τὰς κορυφὰς τοῦ ἐν αὐτῇ Πελινναίου ὄρους, ἡ δὲ πόλις Χῖος, κειμένη ἀπέναντι τῆς Ἀσίας, εἶχε 40 σταδίων περίμετρον καὶ λιμένα καλούμενον *Δελφίνιον*. (2).— Τὰ Ψαρά, ἦν μικρὰ καὶ ἀσήμαντος νῆσος, ἔχουσα πόλιν ὁμώνυμον πρὸς τὰ τῆς Χίου παράλια (3).

224. Σάμος, μεγάλη νῆσος πλησιέστατα τῆς Ἰωνίας, ἔχουσα πόλιν ὁμώνυμον, ἐν ᾗ ἦν μεγαλοπρεπέστατος ναὸς τῆς Ἥρας, Ἑραῖον καλούμενος. Ἡ Σάμος ἀνέκαθεν ἐσχημάτιζεν ἰδίαν ἐπικράτειαν, καὶ πολλάκις ὑπέκυψεν εἰς τυράννους, ἐν οἷς ὁ Πολυκράτης ἦν ὀνομαστότερος· διότι διὰ τοῦ πλούτου καὶ τῆς ναυτικῆς αὐτοῦ δυνάμεως ὑπέταξεν ὑπὸ τὸ σκῆπτρόν του πολλὰς νήσους. Ἡ Σάμος παράγει ἄσφαλτον καὶ μάρμαρα, καὶ εἶναι περίφημος διὰ τὴν πολλὴν αὐτῆς εὐφορίαν, ὅθεν καὶ ἡ παροιμία, « *ὀρνίθων φέρει γάλα* ». Ὄνομάσθη δὲ Σάμος ἀπότινος ἐπιχωρίου ἥρωος Σάμου (4), καὶ ἐν αὐτῇ ἐγεννήθησαν ὁ φιλόσοφος Πυθαγόρας, καὶ πολλοὶ ἐπίσημοι ἀρχιτέκτονες, ἀγαλματοποιοὶ καὶ τεχνῆται. Ἀπέναντι τῆς Σάμου εἶναι τὸ ἄκρ. Μυκάλη, περιβόητον εἰς τὴν Ἑλλ. Ἱστορίαν διὰ τὴν περὶ αὐτὸ γε-

(1) Πausan. Ζ'. 4. Οἱ ἐν Χίῳ Ἴωνες κατεστάθησαν ἐπὶ τινὰ χρόνον κύριοι τῆς Ἑλληνικῆς θαλάσσης· ὁ οἶνος τῆς Χίου, καὶ ἰδίως ὁ τῆς Ἀριουσίας χώρας, ἔθεωρεῖτο παρὰ τοῖς ἀρχαίοις ὡς ἀρίστης ποιότητος· ἡ δὲ μαστίχη εἶναι ἴδιον προϊόν τῆς Χίου. (2) Παρὰ τὸ Δελφίνιον ἦν ἡ Σχολὴ τοῦ Ὀμήρου· μετὰ δὲ τὸν θάνατον αὐτοῦ συνέστη ἐν Χίῳ ἡ Σχολὴ τῶν Ὀμηριδῶν (Ὀμηρίδαι ἐλέγοντο οἱ ἀπομιμούμενοι τὰς ῥαψωδίας τοῦ Ὀμήρου). Ἐν Χίῳ ἐγεννήθησαν κατὰ μὲν τοὺς ἀρχαίους χρόνους, ὁ τραγικὸς ποιητὴς Ἴων, ὁ σοφιστὴς Θεόκριτος, καὶ ὁ ἱστορικὸς Θεόπομπος. Στράβ. Χῖος Τ. 3. σ. 182. κατὰ δὲ τοὺς νεωτέρους, ὁ σοφὸς Κοραῖς.

(3) Τὴν νεωτέραν πόλιν τῶν Ψαρῶν κατέστρεψαν ὀλοτελῶς οἱ Τούρκοι τὸ 1824. μ. Χ. ἀλλ' ἀπεθανάτισαν τὰ Ψαρά οἱ γενναῖοι αὐτῶν κάτοικοι, καὶ οἱ δύο μεγάλοι πυρπολισταί, ὁ Κανάρης καὶ ὁ Παπανικολῆς.

(4) Ἡ ἀπὸ τίνος ἄλλου ἐλθόντος ἐκ Κεφαλληνίας, ἥτις πρότερον ἐλέγε-

νομένην μεγάλην νίκην τοῦ Ἀθηναίου Κίμωνος κατὰ τῶν Περσῶν.
— Ἰκαρος, δυτικῶς τῆς Σάμου κειμένη, ἦν ἔρημος νῆσος, ἔχουσα
μόνον νομάς, αἵτινες ἀνῆκον εἰς τοὺς Σαμίους· ὠνομάσθη δ' οὕτως
ἀπὸ τοῦ Ἰκάρου υἱοῦ τοῦ Δαιδάλου, καὶ ἐξ αὐτῆς Ἰκάριον τὸ πα-
ρακείμενον Πέλαγος. Ἦν δ' ἡ Ἰκαρία ἱερὰ τῆς Ταυροπόλου Ἀρτέ-
μιδος (1).

225. Πάτμος, μικρὰ νῆσος μεσημβρινῶς τῆς Ἰκαρίας, οὔσα ἐπὶ
πολὺ πετρώδης καὶ ἄφορος. Ἐν αὐτῇ διατρίψας ὁ Εὐαγγελιστῆς
Ἰωάννης ὁ Θεολόγος ἔγραψε τὴν Θεῖαν Ἀποκάλυψιν, ἐπὶ Αὐτοκρά-
τορος Δομετιανοῦ. — Φαρμακοῦσα, μικρὰ νῆσος κειμένη παρὰ τὸ
Ποσειδεῖον ἄκρωτ. Ἐν αὐτῇ ὁ Ἰούλιος Καῖσαρ συνελήφθη ὑπὸ πει-
ρατῶν (2). — Λέρος καὶ Κάλυμνα, εἰς τὸ Ἰκάριον Πέλαγος, πε-
ρίφημος διὰ τὸ ἐξαίρετον μέλι αὐτῆς. — Κῶς, ἀπέναντι τῆς Κα-
ρίας, ἔχουσα πόλιν ὁμώνυμον, καὶ ναὸν τοῦ Ἀσκληπιοῦ διασημό-
τατον. Ἐν Κῷ ἐγεννήθη ὁ ἰατρός Ἰπποκράτης (3). — Νίσυρος, νῆσος
πετρώδης, ἔχουσα πόλιν ὁμώνυμον, καὶ ναὸν τοῦ Ποσειδῶνος· ἐ-
πλάττετο δ' ὅτι ἐσχηματίσθη ἀπὸ τινος βράχου, ὃν ἀποκόψας ὁ
Ποσειδῶν ἀπὸ τῆς Κῶ, ἔρριψε κατὰ τοῦ γίγαντος Πολυβώτου.

226. Ῥόδος, εἰς τὰ παράλια, τῆς Καρίας· καὶ κατ' ἀρχὰς εἶχε
3 πόλεις, ἀποικίας τῶν ἐκ Μεγάρων Δωριέων, τὴν Ἰάλυσσον ἀρ-
κτικῶς, τὴν Κάμειρον δυτ. καὶ τὴν Λύνδον ἀνατ. ἐξ' ἧς ἐγεν-
νήθη ὁ Κλεόβουλος, εἷς τῶν ἐπτὰ σοφῶν τῆς Ἑλλάδος. Ἀλλὰ κατὰ
τὸν Πελοπον. πόλεμον, οἱ Ῥόδιοι συνήκησαν μίαν πόλιν λαμπράν, ὁ-
μώνυμον τῆς νήσου εἰς τὸ ἀνατ. ἄκρον. Ἡ Ῥόδος ἦν ἱερὰ τοῦ Ἡ-
λίου, πρὸς τιμὴν τοῦ ὁποίου οἱ Ῥόδιοι ἀνήγειραν 100 κολοσσούς·

το Σάμη. Στράβ. Τ. 3. σ. 169. Θουκυδ. Α'. 13. κλπ. Τῆς Σάμου ἡ πε-
ρίμετρος εἶναι 600 σταδίων, ἀπέχει δὲ τῆς Μυκάλης 7 στάδια.

(1) Στράβ. Νῆσ. Τ. 2. σ. 394. — Ἀπολλόδ. Β'. γ'. 3. Ἡ Ἀρτεμὶς
ἐπωνομάζετο καὶ Ἰκαρία Θεά· ἐντὸς δὲ τοῦ ναοῦ αὐτῆς, ὅστις ἐλέγετο
Ταυροπόλιον, ἐδρίσκοντο πλῆθος ἐλάφων καὶ λαγωῶν, οὓς οὔδεις ἐτόλμα
νὰ θηρεύσῃ, ἄνευ τῆς ἀδείας τῶν ἱερέων τοῦ ναοῦ. (2) Πλούταρχ.
ἐν 6. Ἰουλ. Καίσαρος. 1. 2. ἀλλ' ὁ Πολύβιος, λέγει, ὅτι ὁ Καῖσαρ
συνελήφθη ὑπὸ πειρατῶν περὶ τὰς Μαλεάς τῆς Λακωνικῆς. — (3) Παρὰ
τῇ Κῷ, εἰσὶν αἱ νῆσοι Κνίδος, Τήλος, Σύμη, καὶ Χαλκία. —

ἡ δὲ πόλις ἐκοσμεῖτο μὲ πολλὰ ἀναθήματα εἰκόνων καὶ ἀγαλμάτων, ἐξ ὧν ἄριστα ἦσαν αἱ ζωγραφίαι τοῦ Πρωτογένους, καὶ ὁ Κολοσσὸς τοῦ Ἡλίου, γνωστὸς ὑπὸ τὸ ὄνομα ὁ Κολοσσὸς τῆς Ῥόδου (1). Οἱ Ῥόδιοι ἠϋξήσαν εἰς τὸ ἐμπόριον, τὴν βιομηχανίαν καὶ τὴν ναυτιλίαν τοσοῦτον, ὥστε πολλὸν χρόνον ἐθεωροῦντο θαλασσοκράτορες· ἀλλ' οἱ Σαρακηνοὶ κατέστρεψαν τὴν Ῥόδον, κατὰ τὴν ἐβδόμην ἑκατονταετηρίδα, καὶ ὁ Οὐεσπασιανὸς ἐδέσμευσε διὰ παντὸς τὴν ἐλευθερίαν τῶν κατοίκων αὐτῆς. Ἡ Ῥόδος ὠνομάζετο πρότερον *Τελχινίς*, ἀπὸ τῶν ἐν αὐτῇ *Τελχίνων*, οἵτινες ἐπενόησαν τὴν ἀστρολογίαν καὶ τὴν ἐργασίαν τῶν μετάλλων. (2) — *Κάσσορ*, καὶ *Κάρπαθος*, μεταξὺ Ῥόδου καὶ Κρήτης, νῆσοι ἔχουσαι, ἡ μὲν μικρὰν πόλιν ὁμώνυμον, ἡ δὲ 4 πόλεις, καὶ ἐξ αὐτῆς ὠνομάσθη ἡ πέριξ θάλασσα *Καρπάθιον Πέλαγος*.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΣΤ'.

ΚΡΗΤΗ ΚΑΙ ΚΥΠΡΟΣ

227. ΚΡΗΤΗ, μεγάλη καὶ ἐπιμήκης νῆσος τῆς Μεσογείου, ἥτις παρεκτεινομένη ἀπὸ τῆς Μαλέας μέχρι τῆς νήσου Κάσσου, διαβρέχεται πρὸς ἄρκτον μὲν ὑπὸ τοῦ Κρητικοῦ πελάγους, πρὸς ἀν. δ' ὑπὸ τοῦ Καρπαθίου, πρὸς μεσημβρ. δὲ καὶ δυσμ. ὑπὸ τοῦ Λιβυκοῦ, ἔχουσα μῆκος μὲν 300 σταδίων, περίμετρον δὲ ὑπὲρ τὰ πεντακισχίλια στάδια. (7) — Ὅρη. Ἡ *Δίκτη*, ἐπὶ τῆς ἀνατολ. πλευρᾶς· τὰ

(1) Ὁ Κολοσσός, ὃν ἀνήγειρεν ὁ Ῥόδιος, ἦν χάλκινος. ἄγαλμα 135 πόδ. ὑψηλόν, ἰστάμενον εἰς τὴν εἴσοδον τοῦ λιμένος, ὥστε ὑπὸ τὰ σκέλη αὐτοῦ διέβαινον πλοῖα μὲ ἀναπεπταμένα ἰστία. Τὸ ἄγαλμα τοῦτο ἐθεωρεῖτο ὡς ἐν τῶν 7 θαυμάτων τοῦ κόσμου, καὶ ἐκόσμει διὰ τινος ἑκατονταετηρίδας τὸν λιμένα· ἀλλ' ἐκρημνίσθη ὑπὸ σεισμοῦ. (2) Ἐν τῇ μέσῃ τῆς

Ῥόδου ὑψοῦται τὸ ὄρος Ἀτάβυρις, ἱερὸν τοῦ Ἀταβυρίου Διός· τὸ δ' ἔδαφος αὐτῆς ἦν πολλὰ ἐλῶδες, καλυπτόμενον ὑπὸ πολλῶν λημνῶν καὶ φαρμακερῶν ἐντόμων· ἀλλ' ὁ Θεσσαλὸς Φόρβας ἐλθὼν μετ' ἀποικίας Λαπίθων ἐκαθάρισεν αὐτὸ, καὶ ἐβασίλευσεν εἰς Ῥόδον. Διόδωρ. Σικελ. δ'. 71. ε. 58.

(3) Κατὰ Στράβωνα, ἀλλ' ὁ μὲν Ἱερώνυμος λέγει, ὅτι ἡ Κρήτη ἔχει

Λευκά ὄρη δυτικῶς· ἡ Ἰδη ἢ τὸ Ἰδαῖον ἐν τῷ μέσῳ τῆς νήσου, ἱερὸν τοῦ Διὸς, διότι ἐπ' αὐτοῦ ἀνετράφη, κατὰ τοὺς ποιητάς, ὁ μυθολογούμενος Ζεὺς, ὑπὸ τῶν Κουρήτων (1). — Ἀκρωτήρια. Τὸ Σαμόριον, πρὸς ἀνατ. τῆς νήσου· ὁ Κίμαρος καὶ ὁ Κώρυκος εἰς τὴν ἀρκτ-δυτικὴν παραλίαν· τὸ Κριοῦ Μέτωπον ἐπὶ τῆς δυτ-μεσημ. τὸ Δῖον, τὸ Δρέπαρον καὶ τὸ Κύαμον ἀρκτικῶς· ὁ Λέων ἐν τῷ μέσῳ τῆς μεσημ. παραλίας, καὶ τὸ Ἐρυθραῖον δυτ-μεσημβρινῶς. — Ποταμὸς ὁ Λυθαῖος μόνος ῥέων παρὰ τὴν πόλιν Γόρτυνα, καὶ τινες Χεῖμαρροι.

228. Πόλεις. Κνωσσός, καθέδρα τοῦ Μίνως, καὶ πόλις ἐπιφανὴς καταντικρὺ τῆς Πελοποννήσου, εἰς τὸ στενώτατον τῆς Κρήτης, ἔχουσα ἐπίνειον τὸ Ἡράκλειον· καὶ παρ' αὐτῇ ὁ Λαβύρινθος, κτισθεὶς ὑπὸ τοῦ Δαιδάλου (2). — Γόρτυνα, πρὸς τὴν Κνωσσὸν, πόλις τετειχισμένη (3) ἔχουσα ἐπίνειον, τὸν Λεξιῆρον καὶ τὸ Μέταλλον (4). Ἡ Γόρτυν διεῖρετο ὑπὸ τοῦ Αθηαίου καὶ ἥκμασεν ἐπὶ Ῥωμαίων. — Λύκτος ἢ Ἀύττος, εἰς τερπνὴν πεδιάδα παρὰ τῇ Κνωσσῷ. — Κυθωνία, παραθαλάσσιος πόλις βλέπουσα πρὸς τὴν Λακωνικὴν ἦν ἀποικία Αἰγινητῶν, ἀλλ' ἐκτίσθη ὑπὸ τοῦ Μίνως. — Ἀστέρα, πόλις ἔχουσα ἐπίνειον τὴν Κίσαμον. — Φαιστός, πλησίον τῆς Γορτύνης, ἀρκανισθεῖσα ὑπὸ τῶν Γορτυνίων. — Ἀμφιμαλλία, μικρὰ ἀλλ' ὀχυρὰ πόλις, ἐξ ἧς ὠνομάσθη Ἀμφιμαλλικός, ὁ παρ' αὐτῇ κόλπος. — Ῥύθιμνα πλησίον τῆς Ἀμφιμάλλης. — Ἀμυσός, ὁ ἀρχαῖος λιμὴν τοῦ Μίνως.

229. Ἡ Κρήτη διὰ τὴν εὐφορίαν τῆς γῆς, καὶ τῆς προσφόρου

μῆκος διςχιλίων σταδίων καὶ πλάτος ἀνώμαλον· ὁ δ' Ἀπολλόδωρος ὅτι ἔχει μῆκος μὲν πλεον τῶν 2,300 σταδίων, πλάτος δὲ οὐ κατὰ τὸ μέγεθος.

(1) Διόδωρ. Σικελ. Ε'. 64. κλ. Οἱ Κουρήτες ἐλέγοντο καὶ Ἰδαῖοι Δάκτυλοι.

(2) Ὁ Λαβύρινθος ἦτο πιθανῶς σπήλαιον ἀποτόμου ὄρους, ἔχον μακρὰς καὶ ἐλικουδεῖς διεξόδους· ὁ Ὅμηρος δὲν ἀναφέρει οὐδὲ τὸ ὄνομα τοῦ Λαβυρίνθου, καὶ κατὰ τοὺς χρόνους Διοδώρου τοῦ Σικελιώτου καὶ Πλινίου, δὲν ὑπῆρχεν οὐδεὶς Λαβύρινθος ἐπὶ τῆς Κρήτης. Φαίνεται δ' ὅτι κυρίως ἦσαν, παλαιὰ λατομεῖα μεταλλευόμενα πρὸ αἰώνων κατὰ τινὰς ἀρχιτεκτονικοὺς κανόνας. Λεξικ. Σ. Βυζαντ. (3) Καθ' Ὅμηρ. Ἰλ Β. 646 «Γόρτυνά τε τειχίεσσιν.»

(4) Κατὰ τὸ Λιδυλὸν Πέλαγος. —

(ΓΕΩΓΡ. ΑΡΧ. ΕΛΛΑΔ.)

τοποθεσίας της απέκτησε πλούτη και ισχύν, πολιτισθεῖσα πρὸ τῆς ἄλλης Ἑλλάδος, ἔχουσα εὐνομίαν και τάξιν κοινωνικὴν, και στείλατα ἀποικίας ἐν Σικελίᾳ και ἀλλαχόσε. Ὁ ἀρχαιότατος αὐτῆς και σοφὸς βασιλεὺς Μίνως συνέστησεν ἐν αὐτῇ νόμους και πολίτευμα τακτικόν, ὅπερ ἐτελειοποίησεν ὁ ἔγγονος αὐτοῦ Μίνως ὁ Β'. ἐπὶ δὲ τῶν Τρωϊκῶν ἡ νῆσος αὕτη εἶχεν μεγάλην στρατιωκὴν δύναμιν, και ὁ τότε βασιλεύων ἐν αὐτῇ Ἰδομενεὺς συνεξεστράτευσε μετὰ τῶν λοιπῶν Ἑλλήνων ἡγεμόνων (1).

230. Κύπρος, κατὰ τὰ παράλια τῆς Κιλικίας και τῆς Συρίας, εἶναι νῆσος μεγάλη και εὐφορωτάτη, ἔχουσα 3,420 σταδίων περιμέτρον, και περικλείουσα δάση πυκνά και τὸ ὄρος Ὀλυμπον, ἱερὸν τῆς Ἀφροδίτης. — Ἀκρωτήρια αὐτῆς. Ἡ Κρομμίου ἄκρα πρὸς ἄρκτον ὁ Ἀκάμας πρὸς δυσμὰς, και ἡ Κουριάς πρὸς μεσημβρ. αἱ δὲ Κλεῖδες εἶναι νησιδία, παρὰ τῇ ἀνατ. ἄκρᾳ.

231. Πόλεις. Σαλαμίς ἢ Κωρσταντία, εἰς τὴν ἀνατ. παραλίαν πόλις ὠραιότατη κτισθεῖσα ὑπὸ τοῦ Τεύκρου υἱοῦ τοῦ Τελαμῶνος (2)· ἦν δ' ἱερὰ τοῦ Διὸς, και ἐν αὐτῇ ἐβασίλευσαν οἱ Εὐαγόραι. — Ἀμαθοῦς, ἐπίσημος διὰ τὸν ἐν αὐτῇ ναὸν και τὴν λατρείαν τῆς Ἀφροδίτης. — Πάφος, 10 στάδια μακρὰν τῆς θαλάσσης, περίφημος διὰ τὸν μεγαλοπρεπῆ ναὸν τῆς Ἀφροδίτης, ὃν ἔκτισεν, ὡς και τὴν πόλιν ὁ Κινύρας (3). — Ταμασός, ἐν τῷ μέσῳ τῆς Κύπρου,

(1) Ἡ Κρήτη ἦν ἐξ ἀρχαιοτάτων χρόνων πολυάνθρωπος, και ὁ Ὅμηρος ὀνομάζει αὐτὴν Ἑκατόμπολιν και Ἑννενηκοντάπολιν. Ὅμ. Ἰλ. Β. 649 και Ὀδύσ. Τ. 174. Οἱ δ' ἀρχαῖοι Κρήτες ἦσαν κατ' ἀρχὰς πειραταί, ἀλλὰ μετὰ ταῦτα κατέστησαν τὰ πρῶτα δημόσια ἀνατροφεῖα. Κούμ. Ἡ Κρήτη ἀπέχει, ἀπὸ μὲν τῶν Μαλεῶν 700 στάδια, ἀπὸ δὲ τῆς Πόδου 4000, και ἐκαλεῖτο πρότερον Κουρήτις, Ἰδαία και Χθονία· διὰ δὲ τὴν θερπνότητα τοῦ κλίματος και τὴν μεγίστην εὐφορίαν τῶν πεδιάδων τῆς, ὀνομάσθη ὑπὸ τῶν ἀρχαίων και νῆσος τῶν Μακάρων· οἱ δὲ νεώτεροι Κρήτες ὀνομάζουσι τὴν Κρήτην, Μητρίδα, ἀντὶ Πατρίδα. (2) Τὸ 1160 π. Χ. μετὰ τὰ Τρωϊκά. —

(3) Ἐπὶ τῆς Κύπρου ἦτο και Νέα Πάφος, ἣν ἔκτισεν, ὁ ἐν αὐτῇ βασιλεύσας, Ἀγαπήνωρ, ὁ ἐξ Ἀρκαδίας. Πausan. Ἀρκαδ. 5. 6. α ἐπιγενόμενος χειμῶν Ἀγαπήνωρα και τὸ Ἀρκάδων ναυτικὸν κατήνεγκεν ἐς Κύπρον· και Πάφου τε Ἀγαπήνωρ ἐγένετο οἰκιστὴς » κλ. ἅπαντα δ' ἡ Κύπρος ἦν ἱερὰ τῆς Ἀφροδίτης, ἥς ἡ λατρεία ἐν αὐτῇ εἰσέχθη ὑπὸ τῶν Φοινίκων· ὅθεν ἐλέγετο Κυπρογενὴς και Κυπρογένεια. Δεξ. Σ. Βυζαντ.

ὅπου ἦσαν καὶ μεταλλεῖα χαλκοῦ. — *Κίτιον*, δυτικῶς τῆς Σαλαμῖνος, ὅπου πολιορκῶν ὁ Κίμων ἀπέθανε, κατὰ τινες μὲν πληγωθεῖς, κατ' ἄλλους δὲ ἀσθενήσας. Ἐν Κιτίῳ ἐγεννήθη Ζήνων, ὁ ἀρχηγὸς τῆς Στωϊκῆς φιλοσοφίας. — *Ἀφροδίσιον*, πόλις ὀνομασθεῖσα οὕτω πρὸς τιμὴν τῆς Ἀφροδίτης. — *Ἀρσιρῶναι*, δύο πόλεις, ἐξ ὧν ἡ μὲν εἰς τὴν ἀρκτικὴν, ἡ δὲ εἰς τὴν ἀνατ. παραλίαν.

232. Ἡ Κύπρος κατοικεῖτο καὶ ὑπέκειτο τὸ πρῶτον εἰς τοὺς Φοίνικας· ἀλλ' ἀκολούθως ἔσχεν ἰδίους βασιλεῖς, οὓς διετήρησε καὶ ὅτε ὑπέκυψεν εἰς τοὺς Πέρσας· μετὰ δὲ τοὺς Μηδικούς πολέμους ἐκυριεύθη ὑπὸ τῶν Ἑλλήνων, καὶ αἱ πλεῖσται τῶν πόλεων ἦσαν Ἑλληνικαὶ ἀποικίαι. Ἦν δ' ἡ Κύπρος καθέδρα ἐννέα βασιλέων, ἡ ἐννέα αὐτονόμων πολιτειῶν· οὐσα πολυάνθρωπος ἐξ ἀρχαιοτάτων χρόνων, καὶ παράγουσα ἄφθονα γ' ἐννήματα, ἔλαιον, οἶνον, ὀπώρας καὶ μέταλλα (1).

(1) Καὶ ἡ μὲν Κρήτη ὠνομάσθη οὕτως « ἀπὸ τῶν ἐκεῖ οἰκησάντων Κουρήτων, οἵονεῖ Κουρήτη, καὶ ἐν συγχοπῇ Κρήτη. Οἱ δὲ ἀπὸ Κρητὸς τινος αὐτὴν Κρήτην ὠνόμασαν υἱοῦ τοῦ Διός », Ἡ δὲ Κύπρος « Κύπρον κληθῆναι αὐτὴν ἀπὸ Κύπρου υἱοῦ Κιννύρου ἢ ἀπὸ ἄνθους ἐκεῖ πολλοῦ φουμένου, κύπρου καλουμένου· οἱ δὲ, Κρύπτον ποτὲ κληθῆναι αὐτὴν λέγουσι διὰ τὸ κεκρύφθαι ὑπὸ θαλάσσης... ὀλβιώτατοι δὲ νησιωτῶν οἱ Κύπριοι », κλ. Εὐστάθ. Ἀρχιεπ. Θεσσαλον. ὑπομν. Διον. τοῦ Λιβ. σ. 134 καὶ 137 ἐν σημ.

« Κρήτη τιμήσσεα, Διὸς μέγαλοιο τιθήνη,
Πολλῆτε λιπαρήτε καὶ εὐδοτος ᾗς ὕπερ Ἰδη,
Ἰδη καλλικόμοισιν ὑπὸ δρυσι τηλεθώσα.

Καὶ τῆςτοι μέγεθος περιώσιον. . . .

Διονυσ. τοῦ Λίβυος Οἰκουμένης περιήγ. σ. 501-504 σ. 135-136. ἐκδ. Βιένν. 1808.

ΜΕΡΟΣ ΠΕΜΠΤΟΝ.

ΕΛΛΗΝΙΚΑΙ ΑΠΟΙΚΙΑΙ.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Α'.

ΕΝ ΘΡΑΚΗ (1).

233. **Η** ΘΡΑΚΗ, καίται ἀνατολικῶς τῆς Μακεδονίας, διαβε-
χομένη ὑπὸ τοῦ Αἰγαίου Πελάγους, τοῦ Ἑλλήσποντου, τῆς Προ-
ποντίδος καὶ τοῦ Εὐξείνου Πόντου, ἔχουσα τὸ ὄρος *Αἶμον* πρὸς
ἀρκτον. — Ποταμοὶ αὐτῆς. Ὁ *Μέλας* καὶ ὁ *Αἰσσος*, οὓς ἐξέπιεν ὁ
στρατὴς τοῦ Ξέρξου· ὁ *Κούδητος* καὶ ὁ *Νέστος* εἰς τὰ ὄρια τῆς Μα-
κεδονίας· ὁ *Έβρος*, εἰς τοῦ ὁποίου τὰς ὄχθας μυθεύεται ὅτι κατε-
σπαράχθη ὁ Ὀρφεὺς ὑπὸ τῶν Μαινάδων. — Λίμναι· ἡ *Ισμαρίς*, ἡ
Στεντορίς καὶ ἡ *Βιστορίς*, παρὰ τὰ Ἄβδηρα. — Ὀρη. Ὁ *Αἶμος*,
μεταξὺ Θράκης καὶ Μοισίας· ἡ *Ροδόπη*, παραλλήλως τοῦ Αἶμου
πρὸς νότον. — Ἀκρωτήρια. Τὸ *Σπαρπηρόνιον*, πρὸς μεσημβρ. τῆς
Θρακικῆς χερσ. τὸ *Σέρβιον*, ἀπέναντι τῆς *Σαμοθράκης*· ἡ *Έστιάς*,
πλησίον τοῦ *Βυζαντίου*· τὸ *Χρυσόκερας*, ἐν τῷ μέσῳ τῆς *Κωνσταν-*
τινουπόλεως· ὁ *Φιλέας* καὶ τὸ τοῦ *Αἶμου* εἰς τὸν Εὐξείνιον. — *Πορθ-*
μοί· ὁ *Έλλήσποντος* (2) μεταξὺ Αἰγαίου καὶ Προποντίδος· ὁ

(1) Ἡ Ἑλληνικὴ φυλὴ ἐξηπλώθη διὰ τῶν ἀποικιῶν, καὶ τῶν κατακτη-
σεων εἰς ἅπαντα σχεδὸν τὸν τότε γνωστὸν κόσμον· ἀλλ' ἐνταῦθα θέλω δια-
λάβει τὰς κυριωτέρας ἀποικίας, ἀρχομένη ἀπὸ τῶν ἐν Θράκῃ.

(2) Τὸν Ἑλλήσποντον ἔκρυψεν ὁ Ξέρξης, ὅτε ἐξεστράτευσεν κατὰ τῆς Ἑλ-
λάδος· τὸν δὲ Βόσπορον, ἐγεφύρωσαν ὅτε Δαρεῖος, τῷ 513 π. Χ. διαβάς

Θρακικὸς Βόσπορος εἰς τὴν Κωνσταντινούπολιν. Εἰς τὸ πρὸς ἀνατολὰς στόμιον τοῦ Εὐξείνου, κεῖνται αἱ *Κυνάραι* νῆσοι (1), ἡ μὲν πρὸς τὰ τῆς Εὐρώπης παράλια, ἡ δὲ πρὸς τὰ τῆς Ἀσίας. — Ὁ *Εὐξείνος*, ἄρχεται ἀπὸ τοῦ Βοσπόρου, καὶ ὡς μεγάλη τις λίμνη ἐκτείνουμένη μεταξὺ Εὐρώπης καὶ Ἀσίας λήγει εἰς τὸν Κιμμέριον, μεθ' οὗ συγκοινωνεῖ ἡ Ἀζωφικὴ θάλ. (2). — Ἡ δὲ *Θρακικὴ Χερσόνησος*, παρὰ τὸν Ἑλλήσποντον καὶ τὸν Μέλαινα κόλπον, ἐδέχθη πολλὰς ἀποικίας Ἑλληνικὰς, καὶ ἐξ ἀρχαιοτάτων χρόνων κατοικεῖτο ὑπὸ Ἑλλήνων, ἐν οἷς οἱ Ἀθηναῖοι ἴσχυον ἰδίως.

234. Πόλεις. *Βυζάντιον*, ἡ Κωνσταντινούπολις, κτισθεῖσα ὑπὸ τοῦ Βύζαντος βασιλέως τῆς Θράκης, ἐπὶ τοῦ Θρακικοῦ Βοσπόρου, μεταξὺ Εὐρώπης καὶ Ἀσίας, εἰς θέσιν ἐξαισίαν διὰ τε τὴν καλλὸν ἡν, τὴν τερπνότητα καὶ τὸ πρὸς ἐμπορείαν πρὸς φορον αὐτῆς. Οἱ δὲ πρῶτοι ἄποικοι τοῦ Βυζαντίου ἦσαν Μεγαρεῖς, Βοιωτοί, καὶ τινες τῶν ἀρχαίων κατοίκων τῆς Λακεδαιμόνος, τῆς Μιλήτου καὶ ἄλλων Ἑλληνικῶν πόλεων. Εἰς τὴν ἀριστερὰν αὐτῆς πλευρὰν σχηματίζεται ὠραῖος καὶ μεγαλοπρεπὴς κόλπος 60 σταδίων τὸ μῆκος, ὀνομασθεὶς *Κεράτιος* ἢ *Βυζαντίων Κέρας*, διότι ἔχει σχῆμα κέρατος ἐλάφου (3). ἐπὶ δὲ τῆς ἀνατολικῆς ἁκρᾶς ἵστατο φρούριον ὀχυρὸν, ἐν ᾧ ἦσαν καὶ ναοὶ τοῦ Διὸς καὶ τοῦ Ποσειδῶνος. Ἀπασα ἡ πόλις περιεκυκλοῦτο ὑπὸ τείχους ἐκ μεγάλων τετραγώνων λίθων· ὁ Μέγας Κωνσταντῖνος, στήσας ἐν Βυζαντίῳ τὴν καθέδρην αὐτοῦ τὸ 330 μ. Χ. μετεσκεύασε τὴν πόλιν ἐξ ὀλοκλήρου, καὶ κατέστησεν αὐτὴν ἰσχυράν, μεγαλοπρεπῆ, καὶ πλουσιωτάτην. Καταστάσα δ' οὕτως ἡ πόλις αὕτη μητρόπολις τῆς Ῥωμαϊκῆς Αυτοκρατορίας ἐλαμπρύνθη

κατὰ τῶν Σκυθῶν, καὶ ὁ τῆς πόλεως Ἐπαρχος τὸ 628 μ. Χ. πρὸς διάβασιν τοῦ Αυτοκράτορος Ἡρακλείου. Κωνσταντινούπολις Σ. Βυζαντ. Τ. Α'. σ. 46. ἐ. ἐκδ. Ἀθηνῶν. (1) Αἱ *Κυνάραι* ἐκαλοῦντο ὑπὸ τῶν Ἑλλήνων Συμπληγάδες καὶ Πλαγκταί· καὶ ἐμυθεῖτο, ὅτι συγκρουόμεναι ἀπέκλειον τὸν Εὐξείνον, καὶ ὅτι ἔρρηξαν μετὰ τὴν διάβασιν τῶν Ἀργοναυτῶν. (2) Καὶ ὁ μὲν Εὐξείνος ἔχει δις-μυρίων καὶ πεντακισχιλίων σταδίων περίμετρον, ἡ δὲ Μαιῶτις ἑνεακισχιλίων. (3) Στράβ. Byzantium. Τ. 2. σ. 412. Μωάμεθ ὁ Β'. ὁ ἐπιπληθεὶς Φετίχης, πορθητῆς, ἐκυρίευσεν τὴν Κωνσταντινούπολιν τὸ 1453, Μαΐου 29, ἐπ' Αυτοκράτορος Κωνσταντίνου τοῦ ΙΑ'. φονευθέντος μετὰ τῶν στρατηγῶν του.

ἔτι μᾶλλον διὰ λαμπρῶν οἰκοδομημάτων καὶ μνημείων, ἐξετάθη ἐπὶ ἑπτὰ λόφων, καὶ ὠνομάσθη ὑπ' αὐτοῦ τοῦ Αὐτοκράτορος Κωνσταντίνου, *Νέα Ῥώμη*· ἀλλὰ μετὰ τὸν θάνατόν του, πρὸς τιμὴν αὐτοῦ μετωνομάσθη Κωνσταντινούπολις, καὶ τὸ ὄνομα τοῦτο διετήρησεν ἕκτοτε, οὔσα πάντοτε ἀξιοθέατος καὶ ἡ μεγαλοπρεπείστατη πόλις τοῦ κόσμου (1).

235. *Σαλμυδησός, Ἀρχίαλος, Ἀπολλωνία, Θρακικὴ Ὀδησός* καὶ *Ἰστρούπολις*, πόλεις κατὰ τὰ δυτικὰ παράλια τοῦ Εὐξείνου οὔσαι ἀποικίαι τῶν Μιλησίων. — *Μεσημβρία* ἢ *Μερεβρία*, ἀπὸ τοῦ κτίστου αὐτῆς Μένα, ἀποικία Μεγαρέων ἢ Βυζαντίων, ἔχουσα ἐπίνειον τὸν *Ναύλοχον*. — *Φιλιπούπολις* καὶ *Ἀδριακούπολις* πρότερον *Ὀρεστιὰς* παρὰ τὸν Ἑβρόν. — *Βιζύη* παρὰ

(1) Ἡ Κωνσταντινούπολις εἶναι ἀπὸ τῆς θεμελιώσεώς της ἡ μοναδικὴ πόλις τῆς οἰκουμένης, καὶ τοῦτο ἐπυμαρτυροῦσιν ἀρχαῖοι τε καὶ νεώτεροι ἱστορικοὶ καὶ περιηγηταί· ἐκ τῶν ἀρχαίων ὁ Πολύβιος ἐν (Ἱστορ. βιβλ. Δ'). ἐξωγράφισεν ἀκριβέστατα τὴν τοποθεσίαν τῆς μεγαλουπόλεως ταύτης· ἐπὶ τοῦ Μεσαιῶνος ὁ Ἱ. Τζέτζης λέγει· (Κωνσταντινουπολ. Βυζαντίου· Τ. Α'. σ. 75).

« Οἱ πόλιν γὰρ τὴν ἄνασσαν οἰκοῦντες Κωνσταντίνου

Οὐχὶ μιᾶς φωνῆς εἰσι, καὶ ἔθνους ἑνὸς μόνου·

Μίξις γλωσσῶν δὲ περισσῶν, ἄνδρες τῶν πολυκλέπτων,

Κρήτες καὶ Τοῦρκοι, Ἀλβανοί, Ῥόδιοι τε καὶ Χῖοι,

Ἀπλῶς ἔθνους τοῦ σύμπαντος τῶν ἀπασῶν χωρῶν τε. »

Τὸν 12 αἰῶνα ὁ Ἰουδαῖος περιηγητὴς Benjamin de Tudèle, λέγει « Constantinople est une grande ville, la capitale de tout le royaume de Javan, habitée par les Grecs, et où est la cour de l'empereur Emmanuel qui commande à douze rois, qui ont chacun des tours et des quartiers, avec le commandement de tout le pays qui leur est soumis ... Il n'y en a point sur la terre qui puisse s'égalér à elle. » Le Spectateur de l'Orient. 1. année. Tom. I. p. 179, édit. d'Athènes. Ὁ συγγραφεὺς τῶν Μαρτύρων Chateaubriand, λέγει περὶ αὐτῆς· « On n'exagère point quant ont dit que Constantinople offre le plus beau point de l'univers. » Καὶ ὁ σύγχρονος ἡμῶν Σκαρλάτος ὁ Βυζάντιος, ἐν τῷ σοφῷ αὐτοῦ συγγράμματι, ἡ Κωνσταντινούπολις, σελ. 2, ἔκδ. Ἀθηνῶν, λέγει· « καμμία περιγραφὴ, ὅσον ζωηρά κεν ὑποτεθῇ, δὲν ἐφικνεῖται πρὸς ἑκφρασιν τοῦ αἰσθήματος, τὸ ὁποῖον ὡς ἀρχέτυπος καὶ νευρώδης ποίησις, κυριεύει ὁλόκληρον τὸν θεατὴν, ὅταν ἐπισκεφθῇ κατὰ πρῶτον τὴν μεγαλόπολιν ταύτην » κτλ.

τὸν Εὐξείνιον, καθέδρα τῶν ἀρχαίων βασιλέων τῆς Θράκης.— *Σηλυβρία*, ἐπὶ τῆς Προποντίδος, ἀποικία Μεγαρέων.— *Πέρινθος*, ἔπειτα *Ἡράκλεια* δυτ. τῆς Σηλυβρίας, ἀποικία Σαμίων· πλησίον αὐτῆς ἦτο τὰ Μακρὰ τείχη τῆς Θράκης.— *Καλλιπόλις*, ἀπέναντι τῆς Λαμψάκου, ἀκμάσασα ἐπὶ Ῥωμαίων.— *Σηστός* ἀντικρὺ τῆς Ἀβύδου, ὀνομαστή, διότι αὐτοῦ ἐγεφύρωσεν ὁ Εὐεργέτης τὸν Ἑλλησποντον, ἔχοντα ἐκεῖ ἑπτὰ σταδ. πλάτος(1).— *Λυσιμαχία*, φρούριον τοῦ Λυσιμάχου, καὶ πόλις κτισθεῖσα ἐπὶ τῶν ἐρειπίων τῆς Καρδίας, ἐπὶ τοῦ ἰσθμοῦ τῆς Θρακικῆς χερσ. ἀποικία Μιλησίων, κυριευθεῖσα καὶ κατοικηθεῖσα ἔπειτα ὑπὸ τῶν Ἀθηναίων. — *Σέριον* καὶ *Δορίσκος*, φρούρια ἰσχυρὰ, κείμενα τὸ μὲν ἐπὶ τοῦ ὁμωνύμου ἄκρωτ. τὸ δὲ δεξιόθεν τῶν ἐκβολῶν τοῦ Ἑβρου, περίξ τοῦ ὁποίου ἐκτείνεται ἡ περίφημος πεδιάς *Δορίσκη* (2).— *Πακτὴν*, πόλις ἐπὶ τῆς Θρακικῆς χερσον. κτίσμα Ἀθηναίων.— *Ἀγορὰ*, πόλις τῆς Θρακικῆς χερσον. ἐπὶ τῆς Προποντίδος. — *Ἄϊρος* (3), εἰς τὰς ἐκβολὰς τοῦ Ἑβρου, ἀποικία Αἰολικὴ. — *Ἐλαιοῖς*, ἀποικία Τηέων, ἐπὶ τῆς Σπαρπηδονίας ἄκρας· ἐν αὐτῇ ἐτιμᾶτο ὡς Θεός, ὁ ἥρως Πρωτεσίλαος, ἔχων καὶ ἴδιον ναόν· καὶ ἐντεῦθεν διέβη εἰς τὴν Ἀσίαν ὁ Μ. Ἀλέξανδρος.— *Αἶγος Ποταμοί*, παρὰ τὸν ὁμωνύμου ποτ. ὅπου οἱ Ἀθηναῖοι ἡττήθησαν κατὰ κράτος ὑπὸ τοῦ Σπαρτιάτου Λυσάνδρου (4).— *Ἀβδηρα*, παρὰ τὸν Νέστον, ἀποικία Τηέων (5), περίφημος διὰ τὴν ἀπειροκαλίαν καὶ ἀπλότητα τῶν κατοίκων της· ἦν δὲ πατρὶς τοῦ φυσιολόγου Δημοκρίτου, τοῦ Πρωταγόρου καὶ τοῦ φιλοσόφου Ἀναξάρχου.— *Λάτος*, πόλις Ἑλληνίς, ἣν ὤκισε Καλλιστρατος Ἀθηναῖος (6).

236. Ἡ Θράκη ἦν εὐφορωτάτη, καὶ εἶχε πλούσια μεταλλεῖα

(1) Ἡρόδοτ. Ζ'. 35—37. καὶ ὅπου τὰ κατὰ τὴν Ἡρὸν καὶ Λεάνδρον ἱστορούμενα. (2) Ἡρόδοτ. Ζ'. 59. Ὁ δὲ Δορίσκος ἐστὶ τῆς Θρηκτικῆς αἰγιαλός τε καὶ πεδῖον μέγα . . . ἐν τῷ τειχεῖ τε ἐδεδμητο βασιλῆϊον, τοῦτο τὸ δὴ Δορίσκος κέκληται. κτλ. (3) Ἡ Αἶνος ἐκαλεῖτο πρότερον

Πολτυοβρία, ἥτοι πόλις τοῦ Πόλυτος. (4) Τὸ 404 π. Χ. (5) Ἡρόδοτ. Α'. 168. (6) Σκύλακος περίπλ. Θράκη, σ. 59. Παρὰ δὲ τὸν Βόσπορον ἦσαν πολλοὶ δρυμοὶ καίναρ τῶν Ἡρώων Ἑλλήνων.

καὶ ἀρίστους ἵππους. Τὰ μεσόγεια μέρη αὐτῆς κατωκοῦντο ὑπὸ δι-
αφόρων λαῶν, ἐξ ὧν ὀνομαστότεροι ἦσαν οἱ Ὀδρύσαι. Εἴκοσι δύο
ἔθνη κατέκουν αὐτήν, καὶ ἦσαν τόσον πολεμικά, ὥστε ὁ Εὐριπίδης
ὠνόμασε τὴν Θράκην, «*Ἄρεως οἰκητήριον*». Οἱ Θράκες εἶχον ἰ-
δίους νόμους καὶ ἔθιμα, διοικούμενοι ὑπὸ ἐγχωρίων ἡγεμόνων, μέ-
χρις οὗ ὑπετάγησαν εἰς τοὺς Μακεδόνας, καὶ ἀκολούθως εἰς τοὺς
Ῥωμαίους (1).

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Β'.

ΕΝ ΜΟΙΣΙΑΙ.

237. Ἡ ΜΟΙΣΙΑ ἔκειτο πρὸς ἄρκτον τῆς Θράκης, ἐκτεινομένη
ἀπὸ τοῦ Αἴμου καὶ τῆς Ἰλλυρίδος, μέχρι τοῦ Ἰστροῦ καὶ τοῦ Εὐ-
ξείνου, περιλαμβάνουσα, τὴν νῦν Σερβίαν καὶ Βουλγαρίαν, καὶ κατοι-
κουμένη ὑπὸ Σκυθῶν καὶ Γετῶν (2). — Ποταμοὶ αὐτῆς. Ὁ Ἰ-
στρος (*Δαρούβιος*) χυνόμενος δι' ἑπτὰ στομάτων εἰς τὸν Εὐξεί-
νον· ὁ Μάργος καὶ ὁ Τίμαχος, ἐμβάλλοντες εἰς τὸν Ἰστρον. —
Διηρεῖτο δ' ἡ χώρα ὑπὸ τοῦ Κιάθρου ποτ. καὶ ὠνομάζετο, ἡ μὲν
πρὸς δυσμὰς, *Κάτω Μοισία*, ἡ δὲ πρὸς ἀνατολάς, *Ἄνω Μοισία*.

238. α. Ἄνω Μοισίας πόλεις Ἑλληνικαί. *Σιγίδονον*, μητρό-
πολις τῆς χώρας, πλησίον τοῦ νῦν Βελιγραδίου. — *Βιμακόν*, πό-
λις περίφημος. — *Νεῖσος*, ἡ πατρὶς τοῦ Μεγάλου Κωνσταντίνου. —
Τρικόρριον καὶ *Χρυσούρ* ὄρος, πόλις καὶ ὄρος, ἐπὶ τοῦ ὁποίου
ἐφύτευσεν ἀμπελῶνας ὁ Αὐτοκράτωρ Πρόβος διὰ τοὺς στρατιώ-
τας αὐτοῦ. — *Μάργον*, εἰς τὴν συμβολὴν τοῦ Μάργου, ὅπου ὁ Αὐ-
τοκράτωρ Διοκλητιανὸς ἐκτύπησε τὸν Καρῖνον. — *Σκῶποι*, μητρό-

(1) Ἡ ἐν Ἀσίᾳ Θράκη εἶναι ἡ νῦν Βιθυνία. Τῆς Θράκης δὲ ἴδια μέρη ἦσαν
ἡ Πιερία, ἡ Ἡμαθία, καὶ ἡ Παιονία, κατοικούμενα ὑπὸ τῶν Παιόνων, Κι-
κόνων κτλ. Ὁ Ἡρόδοτος Δ'. 93 μετὰ τῶν ἔθνων τῆς Θράκης συγκαταριθμεῖ
τοὺς Γέτας· ὁ δὲ Στράβων, Σκύλαξ καὶ Πλίνιος λέγει ὅτι ἡ Θράκη ἐξετενε-
νέετο ἀπὸ τοῦ Στρυμόνος μέχρι τοῦ Ἰστροῦ. (2) Ὁ Αὐτοκρ. Τραϊανὸς,
κατακτίσας τὴν Μοισίαν, συνέστησεν ἐν αὐτῇ Ῥωμαϊκὰς ἀποικίας.

πολις τῶν περιωνύμων Δαρδάνων, παρὰ τῇ ὁποίᾳ ἦτο καὶ ἡ ἐπὶ τοῦ Δανουβίου περίφημος γέφυρα τοῦ Τραϊανοῦ. — 6'. Κάτω Μοισίας πόλεις· *Νικόπολις* εἰς τὴν συμβολὴν τοῦ Ἰκτέρου καὶ Δανουβίου. — *Δουρόστολον*, ἡ νῦν Τουρκικὴ *Συλλίστρα*. — *Τροίσμις* καὶ *Αἰγισσος*, φρούριον κείμενον, ὅπου διακλαδίζεται ὁ Δανούβιος, καὶ σχηματίζει ἐπτὰ στόματα καὶ νήσους, ἐξ ὧν ἡ μεγαλύτερα ὠνομάζετο *Πεύκη*. — *Αἰξίοπολις*, πόλις παραδουνάβιος· ἀπὸ τῆς τοποθεσίας αὐτῆς ὁ Δανούβιος λαμβάνει τὸ ὄνομα *Ἰστρος*. — *Σερδική* (*Σοφία*) πόλις μετογειοτάτη.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Γ'.

ΕΝ ΣΚΥΘΙΑΙ ΚΑΙ ΤΑΤΡΙΑΙ (1)

239. **Η** ΣΚΥΘΙΑ τῶν ἀρχαίων εἶναι ἡ νῦν *Σαρματία*· ἀλλ' οἱ ἀρχαῖοι Ἕλληνες συγγραφεῖς ὠνομάζον *Σκύθας* καὶ *Κελτοσκύθας* ὅλα τὰ Ἀρκτικά ἔθνη τῆς τε Εὐρώπης καὶ τῆς Ἀσίας. Καὶ τὰ μὲν κατοικοῦντα πλησίον τοῦ Εὐξείνου, τοῦ Ἰστροῦ καὶ τῆς Ἀδριατικῆς ὠνομάζον Ὑπερβόρεια, *Σαυρομάτας* καὶ Ἀριμασπεῖς· τὰ δὲ πέραν τῆς Κασπίας ἢ Ὑκρανικῆς θαλ. ἔλεγον, *Σάκας* καὶ *Μασσαγέτας*.

240. Πόλεις Ἑλλην. ἐν Σκυθίᾳ. *Τόμις* ἢ *Τομεὺς* παρὰ τῷ Εὐξείνῳ, ὅπου ἐξωρίσθη ὁ Ῥωμαῖος ποιητὴς Ὀβίδιος. — *Διονυσιούπολις* πρότερον *Κρουνοί* καὶ *Ἰστρούπολις*, παρὰ τὸν Ἰστρον καὶ τὸν Εὐξείνῳ. — *Καρία*, λιμὴν ἀξιόλογος. — Ὀδησσός, ἀποικία τῶν Μιλησίων, ἐξ ἧς καὶ ἡ νῦν Ὀδησσός. — *Μαρκιανούπολις*, ἀκμάσασα ἐπὶ Ῥωμαίων· ἐν αὐτῇ οἱ βασιλεῖς ἔκαμνον συχνάκις χειμερι-

(1) Ἀπὸ τῆς ἐποχῆς τῶν Μιλησίων εὐρίσκομεν πᾶσαν τὴν Σκυθίαν ἐμχουσάν ἀποικίας Ἑλληνικάς, αἵτινες γενικῶς ὠνομάζοντο τὰ Ποντικά ἐμπορία· διὰ τούτων δ' εἰσῆλθη ὁ Ἑλληνισμὸς οὐχὶ μόνον εἰς τὰ παράλια καὶ παρὰ τὰς ἐκβολὰς τῶν ποταμῶν, ὡς τοὺς *Τυρίτας*, *Ὀλβιopolίτας* κλ. ἀλλὰ καὶ εἰς τὰ μεσόγεια ἕως εἰς τῶν Βουδίνων πόλιν τὴν Γελωνόν. « Εἰσὶ γάρ, οἱ Γελωνοὶ τῶρχαῖον Ἕλληνες, ἐκ δὲ τῶν ἐμπορίων ἐξαναστάντες ἔκμησαν ἐν τοῖσι Βουδίνοισι· καὶ γλώσση τὰ μὲν Σκυθικῇ, τὰ δὲ Ἑλληνικῇ χρέωνται ».

Ἡρόδ. Δ'. 408.

νά στρατόπεδα. — Οἱ Μοισοὶ καλλιέργουν ἀμπελῶνας, καὶ ἦσαν ἀνδρεῖοι καὶ ἐπιτυχικοὶ τοξόται.

241. Ἡ Ταυρικὴ Χερσόνησος σχηματίζεται εἰς τὰ ἀρκτικά παράλια τοῦ Εὐξείνου, καλουμένη τὸ πάλαι Σκυθικὴ, καὶ ἤδη Κριμαία, συνεχομένη διὰ τοῦ Ἴσθμοῦ τῆς Ταφράδος (Περεκόπη). — Ταυρικὴ δ' ὠνομάσθη ἀπὸ τῶν Ταύρων, ἔθνους ἀγρίου καὶ ληστρικοῦ, ὅπερ κατῴκει ἐπ' αὐτῇ, καὶ ἐθυσιάζεν εἰς τὴν Ἄρτεμιν πάντας τοὺς ἐν τῇ χώρᾳ αὐτοῦ προσερχομένους ξένους. Πόλεις Ἑλληνικαὶ ἐπ' αὐτῆς καὶ παρὰ τὸν Κιμμέριον ἦσαν.

242. Θεοδοσία (Καρφᾶς) καὶ Νύμφαια, περιβλεπτοὶ ἐμπορικαὶ πόλεις. — Βόσπορος καὶ Πορτικάπαιον παρὰ τὸν Κιμμέριον, ἀποικία Μιλησίων, σχηματίζουσα μετὰ τῶν περιχώρων τῆς ἰδίου βασιλείου. — Χερσόνησος, ἢ Χερσῶν, ἀποικία Ἑλληνικὴ καὶ ἐμπορεῖον τῆς Ταυρίδος, μείνασα ἐπὶ πολλοὺς ἐνιαυτοὺς ἐλευθέρᾳ δημοκρατία. — Συμβόλων, πόλις καὶ λιμὴν εἰς τὴν δυτ. παραλίαν. — Τάφρος, εἰς τὸν Ἴσθμόν τῆς Ταυρικῆς. — Κάλλατις, ἀποικία Ἡρακλειωτῶν. — Ἀπολλωνία, ἀποικος Μιλησίων ἐπὶ νησιδίου, ὅπου ἦν καὶ ἱερὸν τοῦ Ἀπόλλωνος, οὗ τὸν Κολοσσόν, ἔργον Καλάμιδος, μετέφερε Μάρκος ὁ Λεύκουλος ἐν τῇ Καπιτωλίῳ τῆς Ῥώμης. — Βιζύνη, παρὰ τῇ Ἀπολλωνίᾳ, καταποθεῖσα ὑπὸ σεισμῶν. — Γελωνοὶ, Τύροι, Ὀλβία, (1) Νεώρειον, Κύδαια καὶ Μυρμήκαιον, πόλεις Ἑλληνικαί. — Ἀχιλλεῖον, κτίσμα Ἑλληνικὸν εἰς τὸ στενώτατον τοῦ Κιμμερίου. — Κοροκορνάμοι καὶ Κῆποι, ἀποικίαι Μιλησίων, καὶ ἐμπορεῖα ἐπίσημα. — Ἑρμώνασσα καὶ Φαραγορία, πόλις περίφημος εἰς τὰ Μιθριδατικά, κτισθεῖσα ὑπὸ Φαναγόρου τοῦ Τηϊοῦ· ἔκειντο δ' ἀμφοτέραι εἰς τὴν Ἀσιατ. παραλίαν τοῦ Κιμμερίου. —

(1) α Δίων ὁ Χρυσόστομος ἐπισκεφθεὶς κατὰ τὴν ἐξορίαν του τοὺς Ὀλβιοπολίτας, διηγεῖται ὅτι ὠμίλουν Ἑλληνικὰ ὀλίγον διεσθαρμένα, ὅτι ἐσπούδαζον ἀκόμη τὸν Πλάτωνα, ὅτι ἐγνώριζον ἀπὸ μνήμης τὸν Ὅμηρον, καὶ ὅτι, ᾄδοντες στίχους τῆς Ἰλιάδος, ἐβιάδιζον εἰς τὰς μάχας· εἰς τινες τῶν πόλεων τούτων ἀνασκάπτοντες, ἀνακαλύπτουσιν ὠραῖα νομίσματα τῆς Ἑλληνικῆς ἑρχαιότητος, ἀρχιτεκτονικὰ πλαστικὰ μνημεῖα, λεπτοῦργῇ χρυσᾷ σκευῇ κλπ. Ν. Πανδώρα.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Δ'.

ΠΑΡΑ ΤΟΝ ΕΥΞΕΙΝΟΝ, ΠΡΟΠΟΝΤΙΑΔΑ
ΚΑΙ ΕΛΛΗΣΠΟΝΤΟΝ.

243. ΠΟΛΕΙΣ Ἑλληνικαὶ παρὰ τὸν Εὐξεινον, τὴν Προποντίδα καὶ τὸν Ἑλλήσποντον ἦσαν. Διοσκουριάς, κτισθεῖσα ὑπὸ τῶν Ἀργοναυτῶν Διουσκούρων, Κάστωρος καὶ Πολυδεύκους εἰς τὸν βορειότατον μυχὸν τοῦ Εὐξείνου, ἐπὶ τὸν Χάριν ποτ. καὶ κατοικηθεῖσα ὑπὸ τῶν Μιλησίων. Οἱ κάτοικοί της εἶχον μέγα ἐμπορεῖον μὲ τὰ γειτνιαζόμενα ἄγρια ἔθνη.— Κολχίς, παρὰ τὸν Φάσιν ποτ. περίφημος ἀπὸ τῶν ἀρχαιοτάτων χρόνων τῆς Ἑλλάδος, διὰ τὴν Ἀργοναυτικὴν ἐκστρατείαν, ἣτις ἐγένετο ὑπὸ τοῦ Θετταλοῦ Ἰάσωνος καὶ ἄλλων Ἑλλήνων ἡρώων, διὰ ν' ἀρπάσῃσι τὸ χρυσοῦν δέρας ἀπὸ τὸν ἐν Κολχίδι τότε βασιλεύοντα Αἰήτην (1).— Αἶα καὶ Κίτα, πόλεις μεσόγειοι παρὰ τὸν Φάσιν, περίφημοι, ἡ μὲν, ἐκ τῆς ἱστορίας τῆς Μηδίας, ἡ δὲ, ὡς πατρίς τῆς Κίρκης.— Ἀμισός κτίσμα Μιλησίων· κατοικηθεῖσα δ' ἔπειτα ὑπ' Ἀθηναίων, ὠνομάσθη Πειραιεύς.— Θεμίσκυρα, παρὰ τὸν Θερμόδοντα ποτ. κατοικουμένη ὑπὸ τῶν Ἀμαζόνων.— Ἡράκλεια, ἐπὶ τοῦ Λύκου ποτ. ἄποικος Μεγαρέων· παρ' αὐτῇ καὶ ἡ Αἰχέρουσία χερσόνησος.— Τίον καὶ Σινώπη, πόλεις παρὰ τὸν Πόντον, ἄποικοι Μιλησίων· ἐν Σινώπῃ ἐγεννήθη ὁ Κυνὸς Διογένης.— Ἀπολλωνία, ἐν ἣ ἐγεννήθη ὁ Ἰσοκράτης, μαθητῆς τοῦ Ἀθηναίου Ἰσοκράτους.— Κερασσοῦς, ἀποικία Σινωπέων, ἐξ ἧς μετέφεραν ὁ Λούκουλλος ἐν Ῥώμῃ τὸ δένδρον τῶν κερασίων.— Κοτύωρα καὶ Τραπεζοῦς, ἀποικίαι Ἑλληνικαί, ἀκμάσασα ἡ τελευταία ἐπὶ τῶν Ῥωμαίων Αὐτοκρατόρων (2).— Ἀθῆναι

(1) Οἱ Κόλχοι λέγονται ἄποικοι Αἰγυπτίων, ἀλλὰ μετὰ τοὺς Ἀργοναύτας, ἠνοίχθη τὸ ἐμπόριον τοῦ Εὐξείνου, καὶ ἡ Κολχίς ἐγένετο γνωστοτάτη εἰς τοὺς Ἕλληνας· εἰς τὸν διαβρέχοντα τὴν Κολχίδα ποταμὸν Φάσιν, εὗρίσκετο ἄφθονος χρυσοῦς, τὸν ὅποιον ἐσύναζον μὲ προβάτινα δέρματα, καὶ ἐκ τούτου ὁ μῦθος τοῦ Χρυσοῦ δέρατος. Ἡ Κολχικὴ χώρα εἶχεν ἄφθονον ναυπηγίσιμον ξυλικήν, ὀπώρας εὐώδεις καὶ εὐχύμους, καὶ λινάρια περίφημα καὶ περιζήτητα. Οἱ δὲ κάτοικοί της ὁμοίαζον πολὺ τοὺς Αἰγυπτίους, κατὰ τε τὴν μορφήν τὸ χρῶμα καὶ τὴν γλῶσσαν.— (2) Ἡ Τραπεζοῦς ἀπωκίσθη ὑπὸ τῶν ἐν Ἀρκαδίᾳ Τραπεζουντίων.

παρὰ τῇ Τραπεζοῦντι, ἀποικία Ἀθηναίων, ἔχουσα περίφημον ναὸν τῆς Ἀθηνᾶς.— Σπάρτα, ἀποικία ἴσως Σπαρτιατῶν.— Ἀγκυρα, μεσόγειος πόλις κατοικηθεῖσα ὑπὸ Ἑλλήνων εἰς μεταγενεστέρους χρόνους· εἶναι δ' ἤδη περίφημος διὰ τὰς αἰγὰς τῆς, τῶν ὁποίων τὸ λεπτόν καὶ μαλακὸν μαλλίον, χρησιμεύει πρὸς κατασκευὴν λαμπρῶν ὑφασμάτων (1).— Πέργαμος, πόλις Ἑλληνική εἰς τὴν Μυσίαν, καθέδρα τῶν βασιλέων τῶν ἀπογόνων τοῦ Ἀττάλου, καὶ ἐστία, τῶν τεχνῶν καὶ τῶν Μουσῶν· ἐν αὐτῇ ἐφευρέθη ὁ Περγαμηνὸς χάρτης, καὶ ἐγεννήθη ὁ ἱατρὸς Γαληνός. Τῆς Περγάμου λιμὴν καὶ ναύσταθμος ἦτον ἡ Ἐλαία εἰς τὰς ἐκβολὰς τοῦ Καίκου. — Χρυσούπολις εἰς τὸν Θρακικὸν Βόσπορον.—

244. Χαλκηδὼν εἰς τὴν Βιθυνίαν, ἀντικρὺ τοῦ Βυζαντίου, κτίσμα Μεγαρέων.— Ἀμασεια, εἰς τὴν συμβολὴν τοῦ Ἰριδος καὶ Λύκου, ἀποικία Ἑλλήνων, καθέδρα τοῦ Ποντικῆ βασιλείου, καὶ πατρὶς τοῦ κορυφαίου τῶν Γεωγράφων Στράβωνος.— Ἡ δὲ διαβόητος Τρωάς, παρὰ τὸν Ἑλλήσποντον, θεμελιωθεῖσα ὑπὸ τοῦ Ἀττικῆ Τεύκρου, κατηδαφίσθη ὑπὸ τῶν Ἑλλήνων, τὸ 1290 π. Χ. ἐπὶ τοῦ Τρωϊκοῦ πολέμου (2).— Κύζικος, πόλις ἐπὶ νήσου ὁμωνύμου, ἣτις ἐδοξάσθη κατὰ τὸν Μιθριδατικὸν πόλεμον, καὶ τὴν ὁποίαν ἤνωσεν ὁ Μ. Ἀλέξανδρος διὰ δύο γεφυρῶν μὲ τὴν Ἀσιατ. παραλίαν.— Ἡ Προκόννησος, ἐν τῷ μέσῳ τῆς Προποντίδος παρὰ τὴν Κύζικον, μὲ πόλιν ὁμώνυμον καὶ λατομεῖα μαρμάρου.— Ἀβυδος, κατὰ τὸ στενωτάτον τοῦ Ἑλλήσποντου, ἀφ' ἧς ἡ περίφημος γέφυρα τοῦ Ξέρξου.— Δάμψακος, 170 στάδια ἀπέχουσα τῆς Ἀβύδου, κτίσμα Ἑλλήνων, καὶ ἔχουσα καλοὺς ἀμπελῶνας.— Πρίαπος καὶ Πάριον παρὰ τὴν Δάμψακον, ἀποικία Παρίων, Μιλησίων καὶ Ἐρυθρῶν.— Ἀντιόχεια παρὰ τὸν Μάργον, ὅθεν καὶ Μαργιανή. ἐ-

(1) Ἡ Γαλατία κατεκρίτο ὑπὸ Ἑλλήνων, καὶ ἐπειδὴ περὶ τὸ 270 π. Χ. κατέφυγον ἐν αὐτῇ φυγάδες Γαλάται, ὁ νέος λαὸς ὠνομάσθη, Γαλλο-γραικοί· ἢ δ' Ἀγκυρα ἦν πρωτεύουσα πόλις τῆς Γαλατικῆς ἐπαρχίας.

(2) Ἡ Τρωϊκὴ γῶρα ἐξετείνετο ἀπὸ τοῦ Αἰσχύπου μέχρι τοῦ Καίκου, ἔχουσα πόλεις ἐπισήμους τὴν Ἀβυδὸν, τὸν Δάρδανον καὶ τὸ Ἴλιον. Ἡ παλαιὰ Τροίη ἔκειτο μεσογείως 30 σταδίους μακρὰν τοῦ Ἰλίου· ἀλλ' ἡ θέσις αὐτῆς ἦν ἀβέβαιος κατὰ τοὺς χρόνους τοῦ Καίσαρος.

κτίσθη δ' ὑπὸ Ἀντιόχου τοῦ Σωτῆρος εἰς θέσιν χαριστάτην. — Ταρσός (1), πόλις ἐπὶ τοῦ Κύδνου, εἰς τὴν Πεδινήν Κιλικίαν, κτισθεῖσα ὑπὸ Ἀργείων· ἐν Ταρσῷ ἐγεννήθη ὁ Ἀπόστολος Παῦλος, οἱ δὲ κάτοικοι αὐτῆς ὑπερέβησαν, κατὰ τὴν παιδείαν καὶ τὰς ἐπιστήμας τοὺς Ἀθηναίους καὶ Ἀλεξανδρινούς (2). — Ὀλυμπος, πόλις παρὰ τὸ ἑμώνυμον ὄρος, οὓσα διατριβὴ καὶ καταγώγιον τῶν κλεπτῶν· πέριξ αὐτῆς ἐξερρήγνυτο ἀκαταπαύστως ὑπόγειον πῦρ.

Κ Ε Φ Α Λ Α Ι Ο Ν Ε'.

ΕΝ ΜΙΚΡΑΙ ΑΣΙΑΙ.

245. Αἱ ἐν Μικρᾷ Ἀσίᾳ Ἑλληνικαὶ πόλεις διηροῦντο εἰς Αἰολικάς, Ἰωνικάς καὶ Δωρικάς, δι' ὅ,τι συνεστήθησαν ὑπὸ τῶν τριῶν ἑμώνυμων Ἑλληνίδων φυλῶν.

§ IB'. Αἰόλλα.

246. Θεσσαλικὴ τις φυλὴ ἐπιδραμοῦσα περὶ τὸ 1120 π. Χ. κατὰ τῶν ἐν Βοιωτίᾳ κατοικούντων Αἰολῶν, κατέλαβε τὴν χώραν αὐτῶν· οἱ δὲ Αἰολεῖς διωχθέντες οὕτω, μετόκησαν εἰς τὴν Μικρὰν Ἀσίαν, συστήσαντες τὰς Αἰολικάς πόλεις, καὶ κυριεύσαντες τὰς νήσους Τένεδον, Λέσβον καὶ Ἐκατόνησον. Ἡ χώρα αὐτῶν ὠνομάσθη Αἰολία καὶ ἐξετείνετο ἀπὸ τοῦ Ἑρμου ποτ. μέχρι τοῦ Ἀδριαμυττηνοῦ κόλπ..

247. Πόλεις δ' αὐτῆς ἦσαν Μύρινα καὶ Κόμη, εἰς τὸν Κυμαῖον κόλπ. παρὰ τὴν ἐκβολὴν τοῦ Ξάνθου, πόλις μεγίστη καὶ λαμπροτάτη, κτισθεῖσα ὑπὸ Χαλκιδέων καὶ Αἰολῶν· ἦτο δὲ καὶ πατρὶς τοῦ

(1) Τὴν Ταρσὸν διαρρέει ὁ Κύδνος, οὗ τὰ ὕδατα εἶχον τὴν θαυμαστὴν δύναμιν νὰ θεραπεύωσι τοὺς πόνους τῶν ποδαλγικῶν· ἐν τῇ Κύνῃ λουσθεὶς δ' μὲν Μ. Ἀλέξανδρος ἡσθένησεν· ὁ δ' Αὐτοκράτωρ Φριδερίκος ἀπέθανεν. —

(2) Ἡ Ταρσὸς ἐκτίσθη κατὰ μὲν τὸν Βυζάντιον Στέφανον ὑπὸ τοῦ Σαρδαναπάλου, κατὰ δὲ τὸν Στράβωνα ὑπὸ τῶν Ἀργείων, τῶν πλανηθέντων μετὰ τοῦ Τριπολέμου κατὰ ζήτησιν τῆς Ἰοῦς· καὶ κατὰ τὸν Μαρκελλῆνον, ὑπὸ τοῦ Περσέως, υἱοῦ τοῦ Διὸς καὶ τῆς Δανάης.

ποιητοῦ Ἡσιόδου καὶ τῆς Κυμαίας Σιβύλλης (1). — *Γρύτιον*, παρὰ τῇ Μυρίνῃ, ἔχουσα περιφρημον ναὸν καὶ ἱερὸν ἄλλος τοῦ Ἀπόλλωνος. — *Αἰγαί*, *Λάρισσα* καὶ *Νέον Τεῖχος*, εἰς τὴν αὐτὴν παραλίαν μεσημβρινῶς τῆς Κύμης. — *Νότιον* καὶ *Κίλλα*, πολίχνη, ἐν ᾗ ὑπῆρχε ναὸς τοῦ Κιλλαίου Ἀπόλλωνος. — *Μαγνησία*, δύο πόλεις Αἰολικαί, ἐξ ὧν, ἡ μὲν, ἔκειτο παρὰ τὸν Ἑρμον, ἡ δὲ, παρὰ τὸν Μαίανδρον, κτισθεῖσαι ὑπὸ Θεσσαλῶν καὶ Κρητῶν (2).

§ II'. Ἰωρία

248. Ἡ Ἰωρία, ἐξεστίνετο παραλίως ἀπὸ τοῦ Ἰλου μέχρι τοῦ Μαίανδρου, καὶ συνείχετο μετὰ τῆς Λυδίας, ἔχουσα ποταμούς τὸν *Μέλητα*, τὸν *Καῦστρον*, τὸν *Μαίανδρον* καὶ τὸν χρυσοῦράν *Πακτωλόν*, εἰς τὰς ὄχθας τοῦ ὁποίου κατέστρεψεν ὁ τῆς Σπάρτης βασιλεὺς Ἀγισίλαος, τὸν ὑπὸ τοῦ Τισσαφέρους πολυάριθμον Περσικὸν στρατόν. Περί τὸ 900 π. Χ. ἀποικίαι Ἀθηναίων καὶ ἄλλων Ἑλλήνων, συνέστησαν ἐν τῇ Μικρᾷ Ἀσίᾳ τὰς 12 ἐκεῖνας περιφημοτάτας πόλεις, αἵτινες ὠνομάσθησαν Ἰωρία, ἀπὸ τῶν Ἰώνων Ἀθηναίων (3).

249. Πόλεις δ' αὐτῆς. Ἐφεσος, εἰς τὸ στόμιον τοῦ Καῦσρου, εὐλίμενος πόλις, θεμελιωθεῖσα ὑπὸ τοῦ Ἀνδρόκλου, υἱοῦ τοῦ Κόδρου, ὅστις ἤρξε τῆς ἀποικίας τῶν Ἰώνων καὶ τῆς Αἰολικῆς· ἀλλὰ καταποντισθεῖσα ὑπὸ χειμῶνος ἀνεκτίσθη ὑπὸ Λυσιμάχου, ὀνομάσαντος αὐτὴν *Ἀρσινόην*, ἀπὸ τοῦ ὀνόματος τῆς γυναικὸς αὐτοῦ· ὑπῆρξε δὲ περίφημος ὡς πατρίς τοῦ φιλοσόφου Ἡρακλείτου, καὶ τῶν ζωγράφων Παρράσιου καὶ Ἀπελλοῦ, ἔχουσα ναὸν λαμπρότατον καὶ μεγαλοπρεπέστατον τῆς Ἐφεσίας Ἀρτέμιδος, ὃν ἐπυρπόλησεν ὁ Ἑρώστρατος, καθ' ἣν ἡμέραν ἐγεννήθη ἐν Μακεδονίᾳ ὁ Μέγας Ἀλέ-

(1) Αἱ Σιβύλλαι ἐτιμῶντο ὥς θεαί· ἦσαν δὲ μαντικαὶ γυναῖκες, ὧν οἱ χρησμοὶ ἐνομίζοντο ἱερῶτατοι· περὶφημόταται ἦσαν ἡ Κυμαία καὶ ἡ Ἐρυθραία Σιβύλλη. (2) Ἡ παρὰ τῷ Μαίανδρῳ Μαγνησία, ἡ Μυοῦς καὶ ἡ Λάμψακος παρεχωρήθησαν τῷ Θεμιστοκλεῖ. Στράβ. Ἰων. Τ. 3. σ. 468. Θουκυδ. Α'. 438.

(3) Ἦσαν δ' αὗται· Ἐφεσος, Κολοφῶν, Τέως, Κλαζομεναί, Φώκαια, Μίλητος, Μυοῦς, Πριήνη, Ἀνδροκλῆς, Λέσβος, Ἐρυθραὶ καὶ Σάμος· ἐξ αὐτῶν αἱ μὲν 5 ἦσαν εἰς τὴν Λυδίαν, αἱ δὲ μετ' ἐκείνας 3 εἰς τὴν Καρίαν.

Ξανδρος(1).—Κολοφῶν, κτίσμα Ἀνδραίμονος τοῦ Πελοποννησίου, καὶ πατρίς τοῦ Ξενοφάνους. Ἡ Κολοφὼν εἶχε τόσον ἄριστον ἱππικὸν καὶ ναυτικὴν δύναμιν, ὥστε, ὅπου ἐστέλλοντο ἐπικούροι Κολοφῶνιοι, διέλυον τὸν πόλεμον, καὶ ἐκ τούτου ἡ παροιμία, «τὸν Κολοφῶνα ἐπέθηκε.» (2) — Τέως, πόλις εὐλίμενος οἰκισθεῖσα τὸ πρῶτον ὑπὸ τοῦ Ἀθάμαντος. Ἐν Κέφῳ ἐγεννήθη ὁ Ἀνακρέων, ὅστις καλεῖ αὐτὴν Ἀθαμαντίδα, ἐκ τοῦ οἰκιστοῦ αὐτῆς. — Κλαζομεναί, κτίσμα τοῦ Παράλου καὶ πατρίς τοῦ Ἀναξαγόρα. — Φώκαια, εἰς τὰ ὄρια τῆς Αἰολίδος, πόλις ἐμπορικὴ μὲ δύο λιμένας, κατοικηθεῖσα ὑπὸ Ἀθηναίων, ἐλθόντων μετὰ τοῦ Φιλογένους. Ἐξ ἀποικίας Φωκαέων, κατεκίσθη καὶ ἡ ἐν Γαλλίᾳ Μασσαλία. — Μίλητος, κτισθεῖσα ὑπὸ τοῦ ἐκ τῆς Πύλου Νηλέως· ἦτο δ' ἐμπορικὴ καὶ πολυάνθρωπος, στείλασα ἀποικίας εἰς τὸν Πόντον, τὴν Προποντίδα καὶ ἄλλαχοῦ· περίφημος καὶ ἄλλως, διότι ἐν αὐτῇ ἐγεννήθησαν ἡ περὶδοξος Ἀσπασία, ὁ ἱστορικός Ἐκαταῖος, ὁ Ἀναξίμανδρος, καὶ ὁ σοφὸς Θαλῆς, ὅστις ἐδίδαξε πρῶτος τοὺς Ἕλληνας φυσικὰς καὶ μαθηματικὰς θεωρίας. — Μυοῦς, εἰς τὰς ἐκβολὰς τοῦ Μαιάνδρου, κτίσμα Κυδρήλου, υἱοῦ Κόδρου. — Πριήνη, πόλις, ἣν ὁ μὲν υἱὸς τοῦ Νηλέως Αἴπυτος ἐκτίσεν, ὁ δὲ Φιλώτας κατέσκηπτεν ἐκ Οἰθῶν λαὸν ἀγαγών. Ἐν Πριήνῃ ἐγεννήθη ὁ φιλόσοφος Βίης, εἷς τῶν ἐπτὰ σοφῶν τῆς Ἑλλάδος. — Λέβυδος, κτίσμα τοῦ Ἀνδροπόμπου, — Ἐρυθραί, ἀπέναντι τῆς Χίου, κτισθεῖσα ὑπὸ τοῦ Κοδρίδου Κνώπου, καὶ καταστὰσα περίφημος διὰ τὴν Ἐρυθραίαν Σιβύλλην, καὶ διὰ τὰς ἐξ αὐτῆς ἀποικίας. Παρὰ τὰς Ἐρυθράς ἔκειντο ἀφ' ἑνὸς ἡ Μέλαινα ἄκρα, ὅπου ἦτο λατομεῖον μύλων, καὶ ἀφ' ἑτέρου τὸ ὄρος Κόρυκος καὶ τὸ ἄντρον Κωρύκειον, περὶ τὸ ὅποιον ἦτο ληστήριον τῶν καλουμένων Κωρυκαίων πειρατῶν. — Σμύρνη, πρᾶλιος πόλις, οὔσα ἰσχυρά, πλουσία καὶ περικλεῆς ἐξ ἀρχαιοτάτων χρόνων· δι' αὐτῆς

(1) Ὁ μὲν Ἡρόδοτος ὀνομάζει τὴν Ἐφεσον Λυδία· ὁ δ' Εὐστάθιος παραλίαν καὶ μεγάλην πόλιν Ἀρτέμιδος, καὶ ναὸν φησιν ἐκεῖ εἶναι, ὃν αἱ Ἀμαζόνες ἐποίησαν ἐν πρέμνῃ (ὃ ἐστὶν ἐν κορμῷ πετελείας περιώσιον ἀνδράσι θαῦμα. (2) Παρὰ τῇ Κολοφῶνι ἦτον ἡ Κλάρως, τὸ ἱερὸν τοῦ Ἀπόλλωνος ἄλσος, ἐνθα ἦτο ναὸς μεγαλοπρεπῆς, ὃν ἐκτίσεν ἡ θυγάτηρ τοῦ Τειρεσίου Μαντώ.

ῥέει ὁ Μέλας ποτ. παρὰ τὰς ὄχθας τοῦ ὁποίου ἐγεννήθη ὁ Ὀμηρος, ὀνομασθεὶς διὰ τοῦτο καὶ Μελησιγενής. Κατ' ἀρχὰς ἡ Σμύρνη ἀνῆκεν εἰς τοὺς Αἰολεῖς, ὕστερον ὅμως κυριευθεῖσα ὑπὸ τῶν Ἰώνων, συμπεριελήφθη εἰς τὴν Ἰωνίαν. (1)

§ ΙΑ'. Δωρίς.

250 Ἡ Δωρίς, ἐξεταίνεται ἀπὸ τῆς πόλεως Μύνδου μέχρι τῆς Καύνου· κατέκρησαν δ' αὐτὴν Δωριεῖς ἐκ τῆς Ἀργολίδος ὁρμηθέντες καὶ κυριεύσαντες τὰς νήσους Ρόδον καὶ Κῶν. — Πόλεις Ἑλληνικαὶ ἐν αὐτῇ ἦσαν· Ἰασός, περίφημος διὰ τὴν μεγάλην ἰχθυεμπορίαν. — Καῦρος, ἀξιόλογος πόλις καὶ λιμὴν τῆς Καρίας. — Μύνδος, ἀποικία Τροϊζηνίων. — Κρίδος, ἐπὶ τῆς χερσονήσου καὶ τοῦ ἀκρωτ. Τριοπίου, πατρὶς τοῦ Εὐδόξου καὶ Κτησίου. Ἦτο δὲ πόλις μεγάλη ἔχουσα δύο λιμένας, καὶ περικαλλὴ ναὸν τῆς Ἀφροδίτης, ἧς τὸ ἄγαλμα ἐτιμᾶτο ὡς ἐν τῶν ἀριστουργημάτων τοῦ Πραξιτέλους. — Ἀλικαρνασσός, ἀποικὸς Τροϊζηνίων, καὶ καθέδρα τῶν βασιλέων τῆς Καρίας. Ἐν αὐτῇ ἐγεννήθησαν ὁ πατὴρ τῆς ἱστορίας Ἡρόδοτος (2) καὶ Διονύσιος ὁ Ἀλικαρνασσεύς· ἐντὸς δ' αὐτῆς εὕρισκετο ὁ μεγαλοπρεπέστατος τάφος τοῦ Μαισωλοῦ, ἀνεγερθεὶς ὑπὸ τῆς βασιλείας Ἀρτεμισίας, πρὸς τιμὴν τοῦ ἀδελφοῦ καὶ συζύγου αὐτῆς. Ὁ τάφος οὗτος ἐκαλεῖτο Μαισωλεῖον, καὶ ἐθεωρεῖτο ὡς ἐν τῶν ἐπτὰ θαυμάτων τοῦ κόσμου.

251. Αἱ ἐν τῇ Ἀσίᾳ Ἑλληνικαὶ πόλεις ἔστελλον ἀντιπροσώπους εἰς μέρος τι ὀνομαζόμενον *Παριώριον* (3), ἵνα συσκέπτονται περὶ τῶν δημοσίων ὑποθέσεων τῆς Ἰωνίης, Δωρίδος καὶ Αἰολίδος. Καὶ κατ' ἀρχὰς μὲν ἦσαν ἀνεξάρτητοι, ἔχουσαι καὶ πολιτείας ἰδί-

(1) Ἡρόδοτ. Α'. 150. (2) Ἡ Ἀλικαρνασσός ἐκαλεῖτο πρότερον Ζέφυρα· α εἶχεν ἀκρόπολιν καὶ πρόκειται αὐτῆς ἡ Ἀκρόνησος. Τὸν δ' Ἡρόδοτον ἐκάλεσαν Θούριον, διὰ τὸ κοινωνῆσαι τῆς εἰς Θουρίους ἀποικίας. Στράβ. Καρία. Τ. 3. σ. 200. (3) Μετὰ δὲ τὸν Σάμιον πορθμὸν, τὸν πρὸς Μυκάλῃ, πλέουσιν εἰς Ἐφεσον ἐν δεξιᾷ ἐστὶν ἡ Ἐφεσίων παραλία· μέρος δὲ τι ἔχουσιν αὐτῆς καὶ οἱ Σάμιοι. Πρῶτον δ' ἐστὶν ἐν τῇ παραλίᾳ τὸ Πανιώνιον, τρισὶ σταδίοις ὑπερκεῖμενον τῆς θαλάσσης, ὅπου τὰ Πανιώνια, κοινὴ πανήγυρις τῶν Ἰώνων, συντελεῖται τῷ Ἑλικωνίῳ Ποσειδῶνι, καὶ θυσιᾷ ἱερῶνται δὲ Πιρηνεῖς. Στράβ. Ἰων. Τ. 3. σ. 173. — Ἡρόδοτ. Α. 448.

ας· ἀλλ' ἔπειτα ὑπετάχθησαν εἰς τὸ Περσικὸν βασίλειον, ἀπὸ τὸν ζυγὸν τοῦ ὁποίου θελήσασαι νὰ ἐλευθερωθῶσιν, ἐπεκαλέσθησαν τὴν βοήθειαν τῶν Ἀθηναίων, καὶ τοῦτο ἐγένετο ἡ πρώτη ἀφορμὴ τῶν κατὰ τῆς Ἑλλάδος Μηδικῶν πολέμων.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΣΤ'.

ΕΝ ΙΤΑΛΙΑΙ.

250. Εἰς τοὺς ἀρχαιοτάτους κατοίκους τῆς Ἰταλίας προσετέθησαν καὶ διάφοροι ἄποικοι ἐκ τῆς Ἑλλάδος· διὰ δὲ τὸ πλῆθος καὶ τὴν σημαντικότητά τῶν Ἑλληνικῶν ἀποικιῶν ὠνομάσθη ἡ μεσημβρινὴ Ἰταλία, *Μεγάλη Ἑλλὰς*, ἐκτεινομένη μέχρι τῆς Καμπανίας (1). Οἱ ἐν Ἰταλίᾳ πρῶτοι ἐλθόντες Ἕλληνες ἄποικοι, ἦσαν Πελασγοὶ, ὑπὸ τὸν Οἰνωτρον καὶ Πευκέτιον· ἀκολούθως, ὁ Εὐάνδρος (2), μὲ πολλοὺς ἀποίκους κατέφυκσαν, ὅπου ἔπειτα ἐκτίσθη ἡ Ῥώμη· ὁ Εὐάνδρος, λέγεται, ὅτι ἔφερε καὶ τὴν γνῶσιν τῶν γραμμάτων εἰς τὴν Ἰταλίαν.

251. Πόλεις Ἑλληνίδες. Ῥώμη, καθέδρα τῆς Ἰταλίας, καὶ μητρόπολις ποτε τοῦ ἀρχαίου κόσμου. Πρῶτος οἰκιστὴς αὐτῆς ἦν ὁ Πελοποννήσιος Εὐάνδρος, ὅστις ἐκ τοῦ Παλλαντίου τῆς Ἀρκαδίας ἐλθὼν εἰς Ἰταλίαν, ἔκτισεν ἐπὶ τοῦ Τιβέρεως τὸ ὁμώνυμον τῆς πατρίδος τοῦ *Παλλάντιον*, ὅπερ ἀπετέλει μετὰ ταῦτα τὸ κυριώτερον μέρος τῆς Ῥώμης. Ἡ πόλις αὕτη ἐξετείνετο ἐπὶ δέκα λόφων· κτήθη δὲ βαθυηδὸν καὶ κατ' ὀλίγον· διότι κατ' ἀρχὰς μὲν ἦτο τετειχισμένον τὸ *Καπιτώλιον*, τὸ *Παλάτιον* καὶ ὁ *Κουϊρίνος* λόφος· ἀκολούθως ὁ Ἄγκος Μάρτιος, προσέθεσε τὰ ὄρη *Καίλιον* καὶ *Ἀβεντῖνον*, καὶ τὴν μεταξὺ τούτων πεδιάδα. Ἐπειτα ἐτειχίσθη ἐξ σταδίων διάστημα, μὲ τάφρον ἀπὸ τῆς *Κολλίνης* πύλης μέχρι τῆς *Ἑσκυλλίνης*. Εἰς δὲ τὸ *Ἀρειον Πεδίον* ἐγένοντο οἱ γυμναστικοὶ ἀγῶνες, καὶ κύκλῳ αὐτῶν ἦσαν πολλότατοι στοὰι καὶ ἄλ-

(1) Κατὰ Στράβωνα, ὑπὸ τὸ ὄνομα Μεγάλη Ἑλλὰς, συμπεριλαμβάνετο καὶ ἡ Σικελία. (2) Τὸ 1,300. π. Χ.

ση, θέατρα τρία, καὶ ἀμφιθέατρον, ναοὶ πολυτελεῖς, καὶ μνημεῖα τῶν ἐπιφανεστάτων Ῥωμαίων ἀνδρῶν καὶ γυναικῶν. Ὁ Σεβαστὸς Καῖσαρ διήρπτε τὴν Ῥώμην εἰς 14 χώρας ἢ κύκλους, ἢ συνοικίας, ἔχουσιν κατοίκους, ὅσους οὐδεμία ἄλλη πόλις τῆς οἰκουμένης μῆτε κατὰ τοὺς ἀρχαίους, μῆτε κατὰ τοὺς νεωτέρους χρόνους.

252. Κρότιον, πόλις ἣτις κατῳικήθη (1) ὑπὸ τοῦ Ἀχαιοῦ Μυσκέλου, φέροντος ἀποικίαν Ἀθηναίων, καὶ κατέστη ἰσχυρά, εὐτυχεστάτη καὶ εὐανδροτάτη, διαρρέομένη ὑπὸ τῶν ποταμῶν Αἰσάρου καὶ Νεάθου· ὁ περιώνυμος ἀθλητὴς Μύλων, ἦν Κροτωνιάτης. — Τάρας, ἡ μεγίστη τῶν ἐν Ἰταλίᾳ Ἑλληνίδων πόλεων παρὰ τὸν Ταραντῖνον κόλπον. ὀνομασθεῖσα οὕτως ἀπὸ τινος ἥρωος Τάραντος· ἀποκρίσθη δ' ὑπὸ τῶν Παρθενίων Λακεδαιμονίων (2), καὶ κατέστη πόλις εὐδαίμων, ἔχουσα πλοῦτη, δύναμιν, ἰσχυρὸν αὐτικὸν καὶ σοφὴν νομοθεσίαν, δι' ἧς οἱ Ταραντῖνοι προώδυσαν εἰς τὰς τέχνας καὶ ἐπιστήμας. Ἐν Τάραντι ἤκμασεν ἡ φιλοσοφία τοῦ Πυθαγόρου (3). — Σύβαρις, πόλις ὠραία, μεγάλη καὶ πλουσιωτάτη, διαρρέομένη ὑπὸ τῶν ποτ. Κράθιος καὶ Συβάριδος. ἡ Σύβαρις ἦν ἀποικία ἐπιφανὴς Ἀχαιῶν καὶ Τροιζηνίων, μὲ κατοίκους 300 χιλ. ἀλλ' ἐρμωθεῖσα ὑπὸ τῶν Κροτωνιατῶν, ἀνηγέρθη αὖθις καὶ ὀνομάσθη Θούριοι. — Μέδμα, ἀποικὸς Λοκρῶν. — Πανδοσία, φρούριον ἐρμυνόν, ἐν ᾧ Ἀλέξανδρος ὁ Μολοττὸς διεφθάρη. — Μεταπόντιον, εἰς τὸν μυχὸν τοῦ Ταραντῖνου κόλπου. κατοικηθεῖσα ὑπὸ Κρισαίων καὶ Ἀχαιῶν. — Τεμέση, ἐκτίσθη ὑπὸ Αἰτωλῶν ἐλθόντων μετὰ τοῦ Θόαντος, καὶ εἶχε χαλκουργεῖα. — Κωσσεντία, μητρόπολις τῶν Βρεττίων. — Μέδαμα, παρὰ τὸν ὕφορμον καὶ ποταμὸν Μένταυρον, κτισθεῖσα ὑπὸ Λοκρῶν, ὥς καὶ τὸ Ἰππώριον, πλησίον τῆς Κωσσεντίας. — Ῥήγιον, ἐπὶ τοῦ Ῥηγίου ἀκρωτ. κτίσμα Χελκιδέων. — Σκυλλήτιον, παρὰ τὸν ὁμώνυμον κόλπον. ἀποικία

(1) Περί τὴν 47. Ὀλυμπ. τὸ 740 π. Χ. Ἡ Κρότιον ἦν περίφημος διὰ τὸ ἐν αὐτῇ μέγα ἐμπόριον, διὰ τὴν εὐφορίαν τῆς καὶ διὰ τοὺς ἀνδρίους αὐτῆς Ὀλυμπιονίκας. (2) Τὸ 707 π. Χρ. (3) Πρὸ πολλῶν ἐνιαυτῶν ἡ Τάρας ἐκυβερνᾶτο ὑπὸ ἰδίας δημοκρατικῆς πολιτείας· εἶχε δὲ δύο λιμένας, καὶ πολλὰς μεγαλοπρεπεῖς οἰκοδομὰς· εἰς δὲ τὴν ἀγορὰν αὐτῆς ἵστατο κολοσσαῖον ἀγαλμα τοῦ Διὸς, ἔργον τοῦ Λυσίππου.

Ἀθηναίων, τῶν μετὰ τοῦ Μενεσθέως ἐλθόντων.—*Λακίτιον*, πόλις πλουσία, ἔχουσα καὶ ἱερὸν τῆς Ἥρας.—*Αὐλωνία*, παρὰ τὸν ποταμόν Σάγγρον, κτίσμα Ἀχαιῶν.—*Βρεντέσιον*, ἀποικία Κρητῶν μὲ ἀσφαλῆ λιμένα, ὅστις ἦτον ἡ συνειθεσιάζουσα καὶ ἀσφαλεστάτη διάβασις εἰς τὴν Ἑλλάδα (1). εἰς Βρεντέσιον διέτριβον πολλοὶ ξένοι, καὶ ἐνεργεῖτο ἀκμαῖον ἐμπόριον.—*Ῥόδοις*, πόλις περιβλεπτος παρὰ τῇ ὁποίᾳ ἦν τεῖχος Ἀθηναίων καὶ λιμὴν Ἀφροδίτης (2). ἦν δὲ, ὡς καὶ τὸ *Βάριον*, ἀποικία Κρητῶν, καὶ ἔκειντο ἀμφότεραι παρὰ τὴν εἴσοδον τοῦ Ἀδριατικοῦ κόλπου.

253. *Νεάπολις*, πρότερον *Παρθενόπη*, εἰς τὴν δυτ. παραλίαν, ἀποικισθεῖσα ὑπὸ Κυμαίων, καὶ διατηρήσασα τὴν ἀρχαίαν Ἑλληνικὴν πολιτείαν τῆς, καὶ κατὰ τοὺς χρόνους τῆς Ῥωμαϊκῆς δυναστείας· ἦν δὲ περίφημος καὶ διὰ τὸν ἀνεκτὸν καὶ φιλήσυχον βίον τῶν κατοίκων τῆς (3).—*Κύμη*, παρὰ τῇ Νεαπόλει πρεσβυτάτη πασῶν τῶν ἐν Ἰταλίᾳ πόλεων (4). ἦν ἀποικία Χαλκιδέων, καὶ κατὰ τινας, ἐν αὐτῇ ἐγεννήθη ἡ Κυμαία Σιθύλλη, καὶ οὐχὶ ἐν τῇ Κύμῃ τῆς Αἰολίδος.—*Πυξοῦς*, ἀποικία τῶν ἐν Σικελίᾳ Μεσσηνίων.—*Εἰλέα*, κτίσμα Φωκαέων, καὶ πατρίς τοῦ φιλοσόφου Ζήνωνος καὶ Παρμενίδου, οἵτινες συνέστησαν τὴν Ἑλεατικὴν Σχολήν, καὶ συνετέλεσαν εἰς τὴν εὐνομίαν καὶ τὴν ἀκμὴν τῆς πόλεως.—Τὰ *Νῶδα*, παρὰ τὴν Κύμην, ἀποικία Χαλκιδέων, ὅπου ἐφευρέθησαν κατὰ πρῶτον οἱ κώδωνες.—*Ἡράκλειον* καὶ *Πομπηία* ἀποικίαι Ἑλληνικαί, κατακαλυφθεῖσαι ἀπὸ τὴν ἔκρηξιν τοῦ Ἡφαιστείου Βεσσουβίου, τὸ 79. μ. Χ. ἐπὶ τοῦ Αὐτοκράτορος Τίτου.—*Βαταί*, παρὰ τὸν Βαῖον κόλπ. πόλις εὐλίμενος, ἔχουσα καὶ περίφημα λουτρά, εἰς τὰ ὁποῖα ἐσύχναζον οἱ Ῥωμαῖοι.—*Μισηρόν*, πόλις ἀξιοθέατος, μὲ λιμένα κατασκευασθέντα ὑπὸ τοῦ Καίσαρος Αὐγούστου, καὶ μὲ τερπνὰ χωρία, εἰς τὰ ὁποῖα διέτριβον συνήθως πολλοὶ τῶν ἐπισήμων Ῥωμαίων (5).—*Καπύη*, ἀρχαιοτάτη καὶ μεγαλοπρεπὴς πόλις,

(1) Ἡρόδοτ. Δ'. 99.—ἔκειτο δὲ ἐπὶ τῆς χώρας τῶν Σαλεντινῶν.

(2) Ὅπου ἐνωρμίσθη ὁ Αἰνείας. (3) Ἐν Νεαπόλει εἶναι ὁ τάφος τοῦ Βιργιλίου.— (4) Κατὰ Στράβωνα. Ἐν Κύμῃ δ'εἶχεν ὁ Κικέρων λαμπρὸν ἀγροκήπιον. (5) Εἰς χωρίον τι τοῦ Λουκούλου, ἀπέθανεν ὁ Αὐτοκράτωρ Τιβέριος.

τῆς ὁποίας τὰ ἐρείπια σώζονται ἐπὶ τοῦ ὄρους *Τιφάτα*· αὐτοῦ ἐφθά-
ρη ὁ στρατὸς τοῦ Ἀντίβου· ἡ δὲ μαλθακὴ ζωὴ, ἡ ἀλαζωνεία καὶ ἡ
φιλοδοξία τῶν Καπύων εἶναι παροιμιώδης. — *Λοκροί*, πόλις περι-
φημος διὰ τε τὰ πλούτη, τὴν πολυτέλειαν καὶ τὸν ἐν αὐτῇ ναὸν τῆς
Περσεφόνης. Οἱ δοῦλοι τῶν Ὀζολῶν Λοκρῶν, συμφωνήσαντες μετὰ
τῶν δεσποινῶν αὐτῶν, ἀνεχώρησαν ἐκ τῆς Ἑλλάδος (1) εἰς τὴν Τυρρην-
νίαν τῆς Ἰταλίας, ὅπου ἔκτισαν καὶ κατέφυκον τὴν πόλιν Λοκροῦς,
ἐπὶ τοῦ ἀκρωτ. Ζερυρίου, ἐξ οὗ καὶ ἐπωνομάσθησαν *Λοκροὶ Ἐπιζε-
φυριοί*. Ὁ σοφὸς Ζάλευκος ἦν νομοθέτης τῶν Ἐπιζεφυρίων Λοκρῶν.

254. Ἡ Ἰταλία, ὠνομάζετο ὑπὸ τῶν Ἑλλήνων εἰς τοὺς ἀρ-
χαιοτάτους χρόνους *Σατουρνία*, *Αὐστορία*, *Οἰρωτρία* καὶ *Ἐσπε-
ρία*, ὡς κειμένη πρὸς δυσμὰς τῆς Ἑλλάδος. Τὸ δὲ ὄνομα Ἰταλία,
ἐδόθη εἰς αὐτὴν ἀπὸ ἀρχαίου τινὸς ἡγεμόνος, ὅστις ἐκαλεῖτο Ἰταλός.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Ζ΄.

ΕΝ ΣΙΚΕΛΙΑ

255. ἈΠΑΣΑΙ σχεδὸν αἱ πόλεις τῆς Σικελίας ἐθεμελιώθησαν ὑφ’
Ἑλλήνων, οὓς εἵλκυεν ἡ καρποφόρος γῆ, τὸ ὥραϊον κλίμα καὶ ἡ δι’
ἐμπορίαν προσφορωτάτη θέσις τῆς Σικελίης κειμένης εἰς τὸ κέντρον
τῆς Μεσογείου, μετὰξὺ Ἰταλίας, Ἑλλάδος καὶ Ἀφρικῆς. Κατ’ ἀρχὰς
μὲν ὠνομάζετο *Τρινακρία*, διὰ τὸ τρίγωνον αὐτῆς σχῆμα, ἐξ οὗ
σχηματίζονται τρία μεγάλα ἀκρωτήρια, ἡ *Πελοριάς* πρὸς τὴν Ἰ-
ταλίαν, ὁ *Πάχυρος* πρὸς τὴν Ἑλλάδα καὶ τὸ *Αιλύθαιον* πρὸς τὴν
Καρχιδόνα· ἀκολούθως ἐκλήθη *Σικαρία* ἀπὸ τῶν Σικανῶν, λαοῦ
Ἰβηρικοῦ, κατοικήσαντος ἐν αὐτῇ· καὶ τέλος *Σικελία*, ἀπὸ τῶν ἐκ
τῆς Ἰταλίας Σικελῶν.

256. Πόλεις Ἑλληνικαί. *Μεσσήνη*, πρότερον *Ζάγκλη*, πόλις
καὶ λιμὴν εἰς τὸν Σικελικὸν πορθ. ἀπέναντι τοῦ Ῥηγίου ἀκρ. κτι-
σθεῖσα ὑπὸ τοῦ Ἀναξίλου καὶ τῶν Μεσσηνίων, τῶν ἀποικισάντων ἐν
αὐτῇ μετὰ τὴν ὑπὸ τῶν Λακεδαιμονίων καταστροφὴν τῆς Μεσση-
νίας (2). — *Ταυρομένιον*, εἰς τὴν ἐκβολὴν τοῦ ὁμωνύμου ποτ. κτι-

(1) Τὸ 680 π. Χ. (2) Ἡ Μεσσήνη ἦτον ἡ πρώτη πόλις, ἣν ἐκυ-
ρίευσαν οἱ Ῥωμαῖοι· ἀλλὰ δὲν ἔμεινεν εἰς αὐτοὺς μέχρι τέλους· ἐξουσιάζθη

σθεῖσα ὑπὸ Χαλκιδέων, καὶ ἔχουσα ἀξιόλογα μάρμαρα καὶ οἶνον ἄφθονον· ὁ αἰγιαλὸς αὐτῆς ὠνομάζετο *Κοπρία*· εἰς δὲ τὸν τῆς Σικελίας δουλικὸν πόλεμον εἰς Ταυρομένιον ἔκλεισαν οἱ Ῥωμαῖοι τοὺς δούλους. — *Κατάνη*, κτίσμα Χαλκιδέων, ἦν μετωνόμασεν ὁ Ἰέρων *Αἴτνην*, διώξας τοὺς κατοίκους αὐτῆς· ἀλλ' οὗτοι ἐπανελθόντες, μετὰ τὸν θάνατον τοῦ Ἰέρωνος, ἀνέλαβον τὴν πόλιν των, διώξαντες τοὺς ἐν αὐτῇ κατοικήσαντας, καὶ κατασκάψαντες τὸν τάφον τοῦ τυράννου. — *Αἴτνη*, 80 στάδια μακρὰν τῆς Κατάνης, ἦν ἔκτισαν οἱ ἐκ τῆς προτέρας Αἴτνης διωχθέντες. — *Λεορτῖνος*, ἰσχυρὰ πόλις ἀντίζηλος τῶν Συρακουσῶν, κτισθεῖσα (1) ὑπὸ Χαλκιδέων εἰς καρποφορωτάτην θέσιν. — *Υβλα* ἢ *Μέγαρα*, κτίσμα Μεγαρέων, ἐπίσημος διὰ τὸ μέλι της ὅπερ ἐτιμᾶτο τὰ μέγιστα. Τὰ ἐρείπια αὐτῆς εὐρίσκονται ἤδη παρὰ τὴν πόλιν *Αὐγούστην*, τὰ δὲ γειτνιαζόντα αὐτῆς ὄρη ὠνομάζοντο *Υβλαῖα*. — *Νάξος* ἢ *Ὀρτυγία* ἦν ἡ πρώτη Ἑλληνικὴ πόλις, θεμελιωθεῖσα ὑπὸ τοῦ Ἀθηναίου Θεοκλέους, (2) διότι πρῶτος ὁ Θεοκλῆς ἐπλευσε πρὸς τὴν Σικελίαν, συνοδευόμενος ὑπὸ Χαλκιδέων, Ἰώνων καὶ Δωριέων, ἐπειδὴ οἱ Ἀθηναῖοι δὲν ἐπέιθοντο ν' ἀκολουθήτωσι. —

257. *Συρακοῦσαι*, μητρόπολις τῆς Σικελίας, καὶ μία τῶν ἐπισημοτάτων πόλεων τῶν ἀρχαίων χρόνων, ἔχουσα 180 σταδίων περιμέτρον. Ἐθευελιώθη ὑπὸ τοῦ Ἡρακλείδου Ἀρχία, τοῦ ἐκ Κορίνθου (3), καὶ ἀπὸ τῆς κτίσεώς της μέχρι τοῦ Γέλωνος ἐκυβερνᾶτο δημοκρατικῶς, ἀκολούθως ἐβασιλεύθη, καὶ μετὰ ταῦτα ὑπέκυψεν εἰς διαφόρους μεταβολάς. Ἀπετέλει δὲ ἰδίαν ἰσχυρὰν ἐπικράτειαν, ὑποτάξασα καὶ συνοικίσασα ἄλλας πόλεις (4). Αἱ Συρακοῦσαι συνίσταντο εἰς 5 μερῶν, καὶ ταῦτα ἦσαν· ἡ *Νάξος*, ἐνθα ὑπῆρχον τὰ θασίλεια τοῦ Ἰέρωνος καὶ οἱ λιμένες τῆς πόλεως· ἡ *Νεάπολις*, ἐν ᾗ ἦσαν οἱ νχοὶ τῆς Δήμητρος καὶ τῆς Ἐλευθερίας· ἡ *Ἀχραδινή*, τὸ ὀχυρώτερον μέρος, ὅπου ὁ ναὸς τοῦ Ὀλυμπίου Διὸς, καὶ τὰ μεγάλα

μετὰ ταῦτα ὑπὸ τῶν Μαμερτίνων, οἵτινες ἦσαν τρομερὸν τάγμα ἐλευθεροφρόνων· καὶ ἐκ τούτου ἐξεβράχην ὁ Λιδυκὸς πόλεμος. (1) Τὸ 730 π. Χ. —

(2) Τὸ 736 πρ. Χρ. —

(3) Τὸ 735 π. Χ. —

(4) Heeren,

μετάφρ. Γαλλ. τοῦ Thurot. Sec. édit. pag. 185. — α — Ἐν Συρακούσαις ἐγεννήθησαν ὁ μαθηματικώτατος Ἀρχιμήδης, καὶ ὁ Βουκολικὸς Θεόκριτος. —

οικοδομήματα· ἡ Τύχη, τὸ πολυχθροπότερον μέρος, ὅπου καὶ ὁ ναὸς τῆς Τύχης· καὶ αἱ Ἐπιπολαί, ἐπὶ κρημνοῦ ἀπροςβάτου, ἐνθα ἦν φυλακὴ βαθεῖα, καὶ ἐνθα εἰργάζοντο οἱ κακοῦργοι τὰ λατομεῖα τοῦ μαρμάρου. — *Καμαρίνα*, ἐπὶ ἀκρωτηρίου, ὅπερ ἐκαλεῖτο *Σκαρამίς*. — *Ἀκράγας*, εἰς τὰς ἐκβολὰς τοῦ Ἀκράγαντος, μεσόγειος καὶ ἰσχυρωτάτη πόλις, καὶ πατρίς τοῦ φιλος. Ἐμπεδοκλέους· ἐν αὐτῇ ἐπωλοῦντο ἐξαίρετοι ἱπποὶ, χρήσιμοι εἰς τὰς ἱππηλασίας. — *Λιλύθαιον*, μητρόπολις τῆς Σικελίας ἐπὶ Ῥωμαίων, ὅτε εἶη ὁ Κικέρων. — *Δρέπανον*, πόλις ἐπὶ ὁμωνύμου ἀκρωτ. ἐν ᾗ ἀπέθανεν ὁ Ἀγχίτης. — *Ἐρυνή* ἐπὶ τοῦ ὄρους Ἑρως, φρούριον ὀχυρόν. — *Ἀΐεστα*, παρὰ τὸν Σιμόεντα ποτ. πόλις πανάρχαιος, κατοικηθεῖσα ὑπὸ τοῦ Αἰνείου. Οἱ Αἰγεσταῖοι προσεκάλεσαν τοὺς Ἀθηναίους κατὰ τῶν Σελινουντίων, καὶ ἐκ τούτου ὁ ὀλέθριος Σικελικὸς πόλεμος. — *Σελινοῦς*, ἀποικία Μεγαρέων. — *Γέλα*, εἰς τὰς ἐκβολὰς τοῦ ὁμωνύμου ποτ. ἀποικισθεῖσα ὑπὸ Ῥοδίων καὶ Κρητῶν, καὶ στείλασα ἀποικίαν εἰς τὸν Ἀκράγαντα. — *Τυνδαρίς* καὶ *Ἰμέρα*, εἰς τὴν ἀρκτ. παραλίαν, ἀποικίαι τῆς Ζάγκλης. — *Ἡράκλεια* ἢ *Μερῶς*, ἀποικία Κρητῶν. — *Ἔρνα*, ἐν τῷ μέσῳ τῆς Σικελίας εἰς θέσιν τερπνοτάτην· αὕτη δὲν ἦτο μὲν πόλις Ἑλληνικὴ, ἀλλὰ κατὰ τὴν μυθολογίαν, ἐν αὐτῇ ἤρπασεν ὁ Πλούτων τὴν Περσεφόνην, καὶ ἐκεῖ ἦν ἡ καθέδρα τῆς λατρείας τῆς Δήμητρος. — Τὸ δὲ χωρίον *Ἀγύριον*, ἄνωθεν τῆς Ἑννης, ἦν πατρίς τοῦ ἱστορικοῦ Διοδώρου τοῦ Σικελιώτου. —

258. Ἡ Σικελία εἶναι μεγίστη νῆσος, ἔχουσα περίμετρον 4,400 σταδίων, καὶ κεῖται ἐγγύτατα τῆς Ἰταλίας, χωριζομένη διὰ τοῦ Σικελικοῦ πορθ. οἱ ἀρχαῖοι ἐδόξαζον ὅτι ἐν τῷ πορθμῷ τούτῳ διέτριβον δύο τρομερὰ τέρατα, ἡ Σκύλλα καὶ ἡ Χάρυβδις, ἅτινα κατέτρωνον τοὺς διαβαίνοντας (1). Ἐν Σικελίᾳ δὲ ῥέει ποταμοί, ὅστις, ὡς μυθεύεται, συνέχεται μετὰ τοῦ ἐν Πελοποννήσῳ Ἀλφειοῦ, διὰ δὲ τοῦ πελάγους ὑπὸ γῆς τὸ ρεῖθρον ἔχον μέχρι πρὸς τὴν Ἀρέθουσαν Κρήνην, ἐν Ὀρτυγίᾳ, Σικελικῇ πόλει, ἐκβάλλει πάλιν εἰς τὴν θάλασσαν (2).

(1) Ἡ Σκύλλα καὶ Χάρυβδις ἦσαν κυρίως ἀπότομοι ὄραχοι, ἐφ' ὧν συνετριβομένη ἡ θάλασσα μὲ ὀρμὴν, ἀπετέλει φοβερὸν κρότον, καταβυθίζουσα ἐνίοτε τὰ διαβαίνοντα πλοῖα. (2) Εἰκάζεται δὲ τοῦτο, « καὶ γὰρ φιδήνη

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Η'.

ΕΝ ΤΑΙΣ ΝΗΣΟΙΣ ΑΙΟΛΟΥ ΚΑΠ.

259. ΠΕΡΙ τὴν Ἰτζλίαν καὶ Σικελίαν κεῖνται νῆσοί τινες κατοικηθεῖσαι τὸ πρῶτον ὑπὸ Ἑλλήνων, καὶ ἐξ αὐτῶν ὀνομαστοτέραι εἰσὶν. Αἱ *Οἰνωτρίδες*, κείμεναι εἰς τὰ ἀπέναντι τῆς Οἰνωτρίας χώρας παράλια. — Αἱ *Πυθηκοῦσαι*, παρὰ τὸν κόλπον τῆς Νεαπόλεως, κατοικηθεῖσαι ὑπὸ Ἑρετριέων καὶ Χαλκιδέων. — Αἱ τρεῖς *Χοιράδες* ἢ *Καπρέαι* πρὸς μεσημ. τῶν Πιθηκουσῶν. — Αἱ *Σειρηνοῦσαι*, τρεῖς σκόπελοι πλησίον τῶν Χοιράδων ὅπου κατὰ τὰ μυθεύμενα διέτριβον αἱ *Σειρήνες*. — Αἱ τοῦ Αἰόλου νῆσοι 7 τὸν ἀριθμὸν κείμεναι παρὰ τὸν Σικελικὸν πορθμὸν, καλούμεναι καὶ ἄλλως *Λιπάραι* καὶ *Ἡγαισιτιάδες*, διότι ἦσαν πυρίπνοοι ἦσαν δ' αὗται. — *Λιπάρα*, ἔχουσα πόλιν εὐλίμενον καὶ κατοίκους πειρατάς. — *Θέριμσσα*, ἰεὶς τοῦ Ἡφαίστου. — *Στρογγύλη* (2), ἐν ἣ ἐδόξαζον ὅτι ἦν τὸ ἐνδιαίτημα τοῦ Αἰόλου. — *Φοινικοῦσσα*, *Διδύμη*, *Εὐώνημος* καὶ *Ἐρικοῦσα*, πλησίον τῶν ὁποίων ἐτελείωσαν οἱ Ῥωμαῖοι διὰ ναυμαχίας τὸν πρῶτον Αἰθυκὸν πόλεμον. — *Μελίτη*, εὐλίμενος νῆσος, ἔχουσα πολλὰ μάλια, καλοὺς ὑφάντας, καὶ περίφημον ναὸν τῆς Ἥρας· ἐξ αὐτῆς ἐλάμβανον οἱ Ῥωμαῖοι τὰ μικρὰ σκυλλάκια, ἅτινα ἐκαλοῦντο, *Μελιταῖα* κυνίδια. — *Διομήδους* νῆσοι εἰς τὴν Ἀδριατικὴν, ἀντικρὺ τῆς Ἀπουλίας, ἦσαν πέντε καὶ αὗται, καὶ μόνον ἡ *Τρίμητος* κατοικεῖτο, καὶ ἐν αὐτῇ ἀπέθανεν ἐξόριστος ἡ ἐγγονὴ τοῦ Αὐγούστου *Ιουλία*.

260. Κινίδιοί τινες καὶ Ῥόδιοι φεύγοντες τὴν τυραννίαν τῶν ἐν

τινα ἐκπεσοῦσαν εἰς τὸν ποταμὸν ἐνόμισαν ἐν Ὀλυμπίᾳ δεῦρο ἀνανεχθῆναι εἰς τὴν κρήνην, καὶ θολοῦσθαι ἀπὸ τῶν ἐν Ὀλυμπίᾳ βουθυσίων. Ὅτε Πίνδαρος ἐπακολουθῶν τούτοις εἴρηκε.

Ἄμπνευμα σεμνὸν Ἀλφειοῦ

Κλεινᾶν Συρακοσσᾶν θάλλος Ὀρτυγία.

συναποφαίνεται δὲ τῷ Πινδάρῳ ταῦτα καὶ Τίμαιος ὁ συγγραφεὺς κτλ. Στράβ. Σικελ. Γ. 2. σ. 34. (2) Ἡ ἐπὶ τῆς Στρογγύλης πόλις, ἐν ἣ κατοικεῖ ὁ Ἀῖολος, ἐπλάττετο ὅτι εἶχε χάλκινα τείχη, καὶ ὅτι ἐν αὐτῇ ἐφυλάττοντο οἱ ἄνεμοι· ἐπὶ δὲ τὰς Αἰόλου νήτους ἐπλευταν καὶ οἱ Ἀθηναῖοι κατὰ τὸν Σικελικὸν πόλεμον· Θουκυδ. Γ'. 415.

Ἀσία βασιλέων, καὶ ἔχοντες ἡγεμόνα Πένταθλον τὸν Κνίδιον, κατεστάθησαν ἐν Λιπάρᾳ, περὶ τὴν 50 Ὀλυμπιάδα· ἔπειτα κυριεύσαντες καὶ τὰς λοιπὰς, ἐκαλλιέργησαν αὐτάς. Τοσαύτην δὲ ναυτικὴν ἰσχὺν ἀπέκτησαν, ὥστε ἐναυμάχησαν καὶ ἐνίκησαν πολλάκις τοὺς Τυρρηνούς, οἵτινες ἐλήστευον αὐτοὺς κατὰ θάλασσαν.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Θ'.

ΕΝ ΣΑΡΔΟΙ ΚΑΙ ΚΥΡΝΩΙ.

261. **Ε**πὶ τῆς Σαρδόνος, πόλεις κατοικηθεῖσαι ὑπὸ Ἑλλήνων ἦσαν δύο, ἡ *Κάλαρις* ἢ *Κάραλις* καὶ ἡ *Ὀμβία*, ἀποικία Φωκαέων· ἀλλ' ἡ ἐποχὴ τῆς κτίσεως αὐτῶν εἶναι ἀβεβαία (1). Καὶ ἡ μὲν *Κάλαρις*, ἣν εὐλίμενος καὶ καθέδρα τῆς νήσου· ἡ δ' *Ὀμβία*, εἰς τὰ ἀρκτικὰ παράλια, ἦν γνωστὸς λιμὴν καὶ πόλις, καταστραφεῖσα ὑπὸ τοῦ Ἀφρικανοῦ Σκιπίωνος. — Ἡ Σαρδωνικὴ θάλασσα ἐδίδοε πορφύρας κογχύλια, ἡ δὲ γῆ ἦν εὐφορὸς καὶ μεταλλοῦχος.

262. **Ε**πὶ τῆς Κύρνου ἡ πόλις *Ἀλαρία* ἢ *Ἀλαλία*, εἰς τὰς ἐκβολὰς τοῦ Ῥοτάνου, ἐθεμελιώθη (2) ἐξ ἀποικίας Φωκαέων· ἀλλὰ μετὰ τὴν ναυμαχίαν τὴν συμβᾶσαν τὸ 536 π.Χ. ὑπὸ τῶν Ἐτρουρῶν καὶ τῶν Καρχηδονίων, ἐκ τῶν κατοίκων τῆς Ἀλαρίας, τινὲς μὲν μετέβησαν εἰς τὸ Ῥήγιον, τινὲς δὲ εἰς Μασσαλίαν (3).

263. Ἡ *Μασσαλία*, εἰς τὰ μεσ. παράλια πόλις Γαλατικῆ, ἔχουσα λιμένα μέγαν καὶ περιφερῆ, ὅς τις ὠνομάζετο *Λακίδων*· ἦν δὲ ἀποικία Ἑλληνικὴ καὶ κτίσμη τῶν ἐκ τῆς Κορσικῆς διωχθέντων Φωκαέων, ἢ μᾶλλον, οἵτοι ἐπιβύζησαν ἀρχαιοτέραν Φωκαϊκὴν ἀποικίαν. Ἡ *Μασσαλία* κατέστη πλουσία καὶ ἰσχυρά, καὶ μετὰ τὴν πτώσιν τῆς Καρχηδόνος καὶ τῶν Συρακουσῶν μόνη αὐτῇ εἶχε μέγα ἐμπόριον καὶ ναυτικὴν δύναμιν. Τὸ δὲ μεγαλεῖον αὐτῆς προέκυψεν

(1) Λέγει ὁ Heeren, μετάφρ. Γαλλ. Thurot Sec. édit. pag. 493—3.

(2) Τὸ 564 π. Χ.— (3) Heeren, μετάφρ. Γαλλ. τοῦ Thurot. Ses. édit. pag. 493—3. Ὁ δὲ Σκύμνος ὁ Χῖος σ. 529 ς. 310. Τ. Α'.

. . . Χαλκιδεῖς τε Ῥήγιον

Ἀποικίσαι δοκοῦσιν . . .

ἐκ τῆς φρονίμου αὐτῆς Κυβερνήσεως, καὶ τοῦ πολιτισμοῦ τῶν κατοίκων της (1).

264. Ἡ Μασσαλλικὴ γῆ, εἶχεν ἄφθονον οἶνον καὶ ἔλαιον· οἱ δὲ κάτοικοι αὐτῆς συνόκησαν ἄλλας πόλεις εἰς τὴν Γαλατίαν, καὶ Ἰβηρίαν, ἐξ ὧν αἱ μᾶλλον γνωσταὶ εἰσὶν ἡ Ἀντίπολις, ἡ Νίσση καὶ ἡ Ὀλβία. Τὸ πολίτευμα τῆς Μασσαλίας ἦν συγκερασμένη Ἀριστοκρατία. Ἄπασα ἡ δύναμις ἦτο δεδομένη εἰς 600 ἰσοβίους ἄρχοντας, οἵτινες ὠνομάζοντο Τιμοῦχοι, καὶ ἔπρεπεν ἵνα ὧσι νενυμφευμένοι, ἵνα ἔχωσι τέκνα, καὶ ἵνα κατὰγωνται ὑπὸ ἐντοπίων προπατόρων, κατὰ τρεῖς γενεάς· ἐπὶ κεφαλῇς τοῦ Συμβουλίου τῶν 600 ἦσαν 15 ἄνδρες, ἡ δὲ ὑπερτάτη ἐξουσία ἦν ἀνατεθειμένη εἰς τρεῖς ἀνωτάτους Θεσμοθέτας· ἀλλ' ἐπὶ τέλους συμμαχήσασα ἡ Μασσαλία μετὰ τοῦ Πομπηίου, ἠλώθη ὑπὸ τῶν στρατευμάτων τοῦ Καίσαρος (2).

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Γ'.

ΕΝ ΙΒΗΡΙΑΙ.

265. Ἐν Ἰβηρίᾳ ἀποικίαι Ἑλληνικαὶ ἦσαν· Ζάκανθα, πόλις τῆς Ταρράκωνικῆς, κατοικηθεῖσα ὑπὸ Ἑλλήνων, ἐλθόντων ἐκ τῆς νήσου Ζακύνθου· ἡ ἐποχὴ τῆς θεμελιώσεώς της εἶναι ἀβεβαία, τὸ δὲ ἐν αὐτῇ ἐνεργούμενον ἐμπόριον, ἔφερε πλούτη καὶ εὐζωΐαν εἰς τοὺς κατοίκους· ἀλλ' εἰς τὴν ἀρχὴν τοῦ Βου. Καρχηδονικοῦ πολέμου, ἐκυ-

(1) «Τοσοῦτον δ' ἦν σώφρων καὶ μετρία (ἡ Μασσαλία), ὥστε καὶ νόμον εἶχον, τὴν μεγίστην προῖκα χρυσίων εἶναι Ρ'. τὴν δὲ ἐσθῆτα χρυσίων Ε'. καὶ τὸν τῶν γυναικῶν κόσμον, ὁμοίως χρυσίων Ε'. τοσοῦτον δὲ τοὺς λόγους καὶ τὴν φιλοσοφίαν ἔργῳ ἐτήτησαν, ὥστε τοὺς φιλομαθεῖς ἔχομένους Ῥωμαίους, μὴ εἰς Ἀθήνας, ἀλλ' εἰς Ματταλίαν πορεύεσθαι». Ἐκ τῆς Χρηστ. τῶν Γεωγρ. Στράβ. Τ. Α'. σ. 638. Ζωσιμάδων.

... Ῥόδιοι· μεθ' οὗς ἐλθόντες εἰς Ἰβηρίαν,
Οἱ Μασσαλίαν κτίσαντες ἔρχον Φωκαεῖς,
Ἀγάθην, Ῥοδανουσίαν τε, Ῥοδανὸς ἦν μέγας
Ποταμὸς παραβρεῖ. Μασσαλία δ' ἔστ' ἐχομένη
Πόλις μεγίστη, Φωκαῶν ἀποικία.

Κατὰ Σκύμνον τὸν Χίον· ἡ αὐτὴ ἐκδ. σ. 525 παρ. 205.

(2) Τὸ 49 π. Χ. ἐκ τῶν τοῦ Heeren, μετὰφρ. Γαλλ. τοῦ Thurot. Sec. édit pag. 193 4 π.

ριεύθη ἐξ ἐφόδου καὶ κατεστράφη παρὰ τοῦ Ἀννίβα, ὡς συμμαχή-
σασα μετὰ τῶν Ῥωμαίων (1). — Ῥόδος ἢ Ῥόδη, πόλις Ἰσπανικὴ
κατοικηθεῖσα ὑπὸ Ῥοθίων. — Τὰ Γάδειρα, ἢ ἡ Γάδαιρα, ἦν μὲν
ἀποικία Φοινίκων, ἀλλ' ἐν αὐτῇ ἦν μεγαλοπρεπὴς ναὸς, ἐν ᾧ ἐλα-
τρεύετο Ἡρακλῆς ὁ Θηβαῖος, ἐξ οὗ καὶ Ἡράκλειαι στήλαι. — Ἡ-
ρακλείας στήλας ὠνόμαζον, ἢ νητίδας τινὰς κειμένας ἐκατέρωθεν
τῶν Γαδείρων, ἐξ ὧν ἡ μία ἐλέγετο νῆτος τῆς Ἥρας, ἢ τὰς ἐν τῷ
τεμένει τοῦ Ἡρακλέους ὀκταπήχεις στήλας.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΙΑ΄.

ΕΝ ΑΦΡΙΚΗ.

266. Εἰς τὴν Ἀφρικὴν, ἀποικίαι Ἑλληνικαὶ ἦσαν Κυρήνη, κατὰ
τὰ ἀρκτικὰ παράλια, δυτικῶς τῆς Αἰγύπτου, θεμελιωθεῖσα (2)
κατὰ τινα χρησμόν τῶν Δελφῶν, ὑπὸ τοῦ Σπαρτιάτου Βάττου, ἢ
ἐκ νησιωτῶν Θηραίων, τῶν ἐκ Λακεδαιμόνος ἀνέκαθεν ἐν Θήρᾳ με-
τοικησάντων (3). Ἡ Κυρήνη ἐπρώτευν ἀπάτης τῆς Κυρηναϊκῆς ἢ
Κυρηναίας χώρας, ἥτις ἐξετείνετο πρὸς δυσμὰς μέχρι τοῦ κόλπου
τῆς μεγάλης Σύρτης (4), καὶ κατέστη πλουσία καὶ ἰσχυρὰ διὰ τοῦ
ἐμπορίου, τῆς γεωργίας καὶ τῆς προσφόρου θέσεώς της. Ἐν Κυρήνῃ
ἐγεννήθησαν ὁ Σωκρατικὸς Ἀρίστιππος, ὁ ἀρχηγὸς τῆς Κυρηναϊκῆς
φιλοσοφίας, ἡ διαδεχθεῖσα αὐτὸν ἐν τῇ σχολῇ θυγάτηρ τοῦ Ἀρήτη,
ὁ φιλόσοφος Ἀννίκερις, ὁ ποιητὴς Καλλιμάχος, ὁ Γραμματικὸς καὶ
Γεωγράφος Ἐρατοσθένης, ὁ Ἀκαδημαϊκὸς Καρνεάδης, καὶ ἄλλοι (5).
Τὸ δ' ὄνομα αὐτῆς ἐλήφθη, ἢ ἀπὸ Κυρήνης θυγατρὸς τοῦ Ἰψέως (6).
ἢ ἀπὸ Κυρήνης, πηγῆς ἐγχωρίου· ὠνομάζετο δὲ καὶ Πεντάπολις,

(1) Τὸ 240 π. Χ. κατὰ τὸν Heeren, μετάφρ. Γαλλ. τοῦ Thurot. Sec.
edit. pag 494-5. Ὁ Στράβων ὀνομάζει αὐτὴν Σαγοῦντον, ὁ δὲ Πολύβιος Ζά-
κανθα· ἀπέχει δὲ τῆς θαλάσσης ὡς 7 στάδια Γ'. 47 409 καὶ ἐφ. (2) Τὸ 631
π.Χ. (3) Ὁ Θήρας γὰρ ἐκεῖνος, ὁ στείλας εἰς τὴν Θήραν ἀποικίαν, Λάκων
ἄνωθεν ἦν· ὡς καὶ ὁ Πίνδαρος ἱστορεῖ. Στράβων. (4) Τὴν Συρτικὴν χώ-
ραν κατέφκουν οἱ Ψύλλοι· καὶ οἱ Λωτοφάγοι· οἱ μὲν πιστευόμενοι, ὅτι ἤξευρον
τὸ μυστικὸν τοῦ νὰ γοητεύωσι τὰ ὀφείδια· οἱ δὲ τρεφόμενοι ἀπὸ τοῦ ἐκεῖ
φουμένου Λωτοῦ. I. Κοκκῶνης. (5) Στράβ. Κυρηναϊκῇ, T. 3 σ. 498.
Ἡρόδοτ. Δ'. 154. (6) Κατὰ Πίνδαρον.

ὡς συγκειμένη ἐκ πέντε μεγάλων πόλεων, αἵτινες ἦσαν *Κυρήνη*, *Βερενίκη*, *Ἀρσινόη*, *Πτολεμαῖς* καὶ *Ἀπολλωνία*. Τὸ ἐμπόριον τῆς Κυρήνης ἐξηπλοῦτο εἰς τὰ ἐνδότερα τῆς Αἰθιοπίας· ἡ δὲ ἰσχύς καὶ ἡ βασιλεία τῆς, ἐξετείνετο μέχρι τῶν συνόρων τῆς Αἰγύπτου· ἀλλὰ μετὰ τὸν θάνατον τοῦ Μ. Ἀλεξάνδρου, ἀπετέλει μέρος τοῦ Αἰγυπτιακοῦ βασιλείου, κατακτιθεῖσα ἐπὶ τοῦ Α΄. Πτολεμαίου, ὑπὸ τοῦ Ὁφελας ἐνὸς τῶν στρατηγῶν αὐτοῦ. Τὸ δὲ 97 ἔτος· μετέβη εἰς τὴν κυριαρχίαν τῶν Ῥωμαίων (1).

267. *Ἀλεξάνδρεια*, παρὰ τὴν νῆσον Φάρον, μετὰ τῆς ὁποίας ἠνώθη διὰ κρηπίδος, *chaussée*, ἣτις ἐκαλεῖτο *Ἑπταστάδιον*· ἐκτίσθη δ' ὑπὸ τοῦ Μ. Ἀλεξάνδρου, διὰ τοῦ ἀρχιτέκτονος Δημοχαρήτου, καὶ ἦν πόλις ὀχυρωτάτη, ἔχουσα δύο μόνον εἰσόδους. Πέντε λιμένες περιεκύκλουν αὐτὴν, ἐξ ὧν οἱ μὲν τέσσαρες εἰς τὴν Μεσόγειον, ὁ δὲ πέμπτος εἰς τὴν λίμνην Μαρεωτίν, διὰ τὸν ἐκ τοῦ Νείλου κατάπλουν· ἡ περίμετρος αὐτῆς ἦν τριῶν καὶ ἡμίσεως Γερμανικῶν μιλίων· ὁ αἶρ αὐτῆς ὑγιεινός· αἱ ἀγυιαί πλατεῖαι καὶ ἐκτεταμέναι, καὶ ἐν αὐτῇ κατόικουν εὐρυχώρως 300,000 ἄνθρωποι, ἐξ ὧν οἱ ἐνδοξότεροι ἦσαν οἱ Μακεδόνες. Τὸ τέταρτον μέρος τῆς πόλεως ἦσαν βασιλεια λαμπρότατα, οἰκοδομηθέντα ὑπὸ τῶν βασιλέων Πτολεμαίων. Μέρος τῶν βασιλείων ἀπετέλει καὶ τὸ Μουσεῖον, ὅπου ἦν ἡ ἐκ 400,000 τόμων συνισταμένη βιβλιοθήκη, καὶ ὅπου πολλοὶ πεπαιδευμένοι διητῶντο δαπάνῃ τοῦ βασιλέως, καὶ τὸ Πάριον, ὕψος τι χειροποίητον, ἐρ' οὗ ἀναβαίνοντες οἱ ἄνθρωποι, διὰ κοχλίου ἐβλεπον ὑποκειμένην ἅπασαν τὴν πόλιν· ἐπὶ τοῦ Πανείου ἔκειτο καὶ ἡ *Νεκρόπολις*, προάστειον κατάφυτον, ἐνθα ἐθάπτοντο οἱ νεκροί. Ἡ Ἀλεξάνδρεια κατέστη διάσημος ἐπὶ Πτολεμαίων, διότι ἦν τὸ κέντρον τῆς ἐμπορίας τοῦ τότε γνωστοῦ κόσμου, καὶ θρόνος μεγαλοπρεπῆς τῆς παιδείας (2). Ἐπὶ τῆς βασιλείας τοῦ Ἡρακλείου

(1) Heeren. μετάφρ. Γαλ. τοῦ Thnort. Sec. édit. pag. 494-6 π. Μεσημβρινῶς τῆς Κυρηναϊκῆς κατόικουν οἱ Νασαμῶνες, ἔθνος ἀκριδοφάγον.

(2) Ἐκ τῶν τοῦ Κούμα, σ. 53 Στέφανος ὁ Βυζάντιος ἀπαραριθμεῖ 18 πόλεις ὁμωνύμους τῆς Ἀλεξάνδρειας τὰς πλείους εἰς τὰς Ἰνδίας, καὶ ἀναφέρει ὅτι καὶ εἰς τὴν Ἰδην τῆς Τρωάδος ὑπάρχει τόπος καλούμενος Ἀλεξάνδρεια, ὅπου ὁ Πάρις ἔκρινε τὰς Θεάς. Ὁ Στέφανος Δούκας, λέγει ὅτι ἀριθμοῦνται 22 πόλεις μὲ τὸ ὄνομα Ἀλεξάνδρεια, ὧν διασημότεραι εἰσὶν ἡ παρὰ τὸν

κατέκτησαν τὴν Ἀλεξάνδρειαν οἱ Σαρακηνοί, ἐκ τῆς Ἀραβίας ἐλθόντες· ἀλλ' ἡ πόλις δὲν ἔχασε μήτε τὴν ἰσχὺν μήτε τὴν δυνάμιν της. Ἐπὶ δὲ τῆς νήσου Φάρου ἀνήγειρε τὸν περίφημον Πυρσὸν ἐκ λευκοῦ μαρμάρου, Πτολεμαῖος ὁ Β'. διὰ τοῦ Κνιδίου Σωστράτου (1).

268. Εἰς τὸ Βολβίτινον στόμιον τοῦ Νείλου πρὸς τὰ ἐνδότερα τῆς χώρας ἔκειτο ἡ πόλις *Ναυκρατίς*, ἀποικία Μιλησίων, ἐν ᾗ καὶ μετὰ ταῦτα ἐπετρέπετο ὑπὸ τῶν ἀρχαίων Αἰγυπτίων νὰ ἐμπορεύωνται οἱ Ἕλληνες. — Ἐκ δὲ τῶν ἀμμωδῶν ἐρήμων τῆς Ἀφρικῆς οἱ Ἕλληνες ἐγνώρισαν τρεῖς Ὀάσεις, τὴν *Μεγάλην*, τὴν *Μικρὰν* καὶ τὴν τοῦ *Ἀμμωνος*, ὅπου ἦν καὶ τὸ ἱερὸν τοῦ Ἀμμωνος Διὸς, εἰς τὸ ὁποῖον ἐπῆγεν ὁ Μ. Ἀλέξανδρος· καὶ μόνον, ἡ κυρίως Ἀφρικὴ, ἡ *Νουμιδία*, ἡ *Μαυριτανία* καὶ τὰ ἐνδότερα τῆς Ἀφρικῆς ἦσαν ἄγνωστα εἰς τοὺς Ἕλληνας (2).

Νεῖλον καὶ ἡ εἰς τοὺς πρόποδας τοῦ Καυκάσου, Ἀλεξάνδρεια τοῦ Παραπαμίσου καλουμένη, κτίσμα ἀμφοτέραι τοῦ Μ. Ἀλεξάνδρου. Ἡ τοῦ Παραπαμίσου σώζεται ἔτι, οὗτα καθέδρα τοῦ βασιλείου τῶν Ἀβδάλλων, τοῦ ἀποχωρισθέντος ἀπὸ τοῦ τῶν Μογόλων καὶ τῶν Περσῶν. Γεν. Ἱστορ. Σιληβέργου.

(1) Ἡ ἐπιγραφή τοῦ Πυρσοῦ ἦν Σώστρατος Κνιδίος Δεξιπάνους Θεοῖς σωτήρσιν ὑπὲρ τῶν Πλοισιζμένων. Κούμας. (2) Ἐν Ἀφρικῇ ὑπῆγον καὶ ἄλλοτε Ἕλληνες. Ὅτε ὁ Ψαμμίτιχος, δωδεκάρχης εἰς τὴν θόρειον Αἴγυπτον, ἀδικηθεὶς ἀπὸ τοὺς συμβασιλεῖς του ἐκίνησε κατ' αὐτῶν, καὶ βοηθούμενος ὑπὸ Ἑλλήνωνμισθοφόρων, ἐνίκησε καὶ ἐγένετο μονάρχης ἀπάσης τῆς Αἰγύπτου, εὐγνωμονῶν πρὸς τοὺς Ἕλληνας, ἔδωκεν εἰς αὐτοὺς μεγάλα προνόμια, ἐδέχθη Ἑλληνικὴν ἀποικίαν εἰς τὸ βασιλείον του, καὶ ἔβαλεν Αἰγυπτίων παιδία νὰ διδασκῶσι τὴν γλῶσσαν καὶ τὰς ἐπιστήμας τῶν Ἑλλήνων, ὅπερ καὶ δυσχερέστησε τοὺς Αἰγυπτίους τοσοῦτον, ὥστε 240,000 οἰκογένειαι μετανάστευσαν εἰς τὴν Αἰθιοπίαν· οἱ δ' Ἕλληνες τότε εἰσέδυσαν καὶ εἰς τὰ ἐνδότερα τῆς Ἀφρικῆς. Ἡρόδοτ. 4. 405. Κατὰ τὸ 565 π.Χ. ὁ Ἀμασις, διάδοχος τῶν υἱῶν τοῦ Νεχάω Ψάμμιδος καὶ Ἀπρίου, ἡξήσθη τὸν πληθυσμὸν τῆς Ἀφρικῆς, διότι ἐδέχθη Ἕλληνας, καὶ εἶχε πρὸς αὐτοὺς ἐπιμιξίαν. Καὶ κατὰ τὸ 363 π. Χ. ὁ βασιλεὺς τῶν Λακεδαιμονίων Ἀγησίλαος προσκληθεὶς ὑπὸ τοῦ Ταχῶ, βασιλέως τῆς Αἰγύπτου ἵνα βοηθήσῃ αὐτὸν κατὰ τῶν ἐχθρῶν του, μετέβη εἰς Αἴγυπτον μετὰ τῶν ἀνδρείων Σπαρτιατῶν του, καὶ δυσχερεστέθης κατὰ τοῦ Ταχῶ, κατεβίβασεν αὐτὸν ἀπὸ τοῦ θρόνου, καὶ ἀνεβίβασεν τὸν ἀνεψιὸν του Νεκτεναδόν. Καὶ τέλος εἰς τὴν νῆσον Βύβλον, καίμενην παρὰ τὴν Σαῖδα, οἱ Ἀθηναῖοι ἔκαμον πολιορκίαν δι' ἐνὸς καὶ ἡμίσεως ἐνιαυτοῦ, ἐπὶ Ἀρταξέρξου τοῦ Μακρόχειρος.

ΣΥΝΔΡΟΜΗΤΑΙ.

ΑΘΗΝΩΝ

Ἀντώνιος Κριεζῆς	5	Ἰωάννης Χρύσανθος		Alexandre Leonarde	
Σταῦρος Βλάχος	5	Λ. Μαλανδρίνος		Φωκ. Λιανостаφίδας	
Γ. Χρυσοθέργης	2	Σωτ. Καρτέσιος		Σπ. Ν. Μαυρομμάτης	
Ἰωάννης Κόνιαρης	2	Κ. Κοκκίδης	2	Ν. Σπ. Τρέβεζας	
Φίλιππος Ἰωάννου	2	Ι. Δ. Ταμπακόπουλος		Κ. Π. Σαλταμπάσης	
Σκαρλάτος Βυζάντιος	3	Μ. Βρόσκης		Γ. Χ. Δαίδης	
Κ. Ἀσώπιος		Δούκας Παππᾶ		Ἀντ. Π. Μασσαούτης	
Ἰωάννης Κοκκῶνης		Μ. Μαναράκης		Ι. Δ. Λεονταρίτης	
Ἰωάννης Θεοτόκης	2	Ι. Π. Βενέτας		Σπ. Ἀσημακόπουλος	
Μάρκος Δραγούμης	2	Ἀλέξανδρος Γεωργιάδης	2	Γεώργ. Πατήχας	
Ν. Δραγούμης		Μιχαήλ Καραμάνος		Ἀντ. Ν. Παρίτης	
Νικόλαος Σκαρβέλης	2	Δημ. Ἰωαννόπουλος		Ὁθων. Χρυστομάλλης	
Ἀρτέμιος Μίχος	2	Δημ. Παπανικολάου		Ἰωάννης Ψάθης	
Π. Παπιολάκης.		Λεωνίδας Ἀργύρη		Μιχ. Κυριακὸς	
Παναγῆς Τυπάλδος		Ἀγγελ. Καμπάνης		Α. Μ. Φιλιππαῖος	
Ἰωάννης Τυπάλδος		Ἀντώνιος Θ. Καμπάνης		Π. Πετρακίδης	
Σπυρίδων Κοπανίτσας		Ἰωάννης Εὐδής		Α. Ι. Ἀντύπας	
Δημ. Μαυρομιχάλης	2	Κωνστ. Ἰατρός		Γ. Γεωργαντᾶς	
Γ. Α. Νάκος	2	Δ. Β. Καστίκης		Δ. Γ. Ζαχαρόπουλος	
Γ. Ἀγγελόπουλος	2	Γ. Α. Ἰγγλέζης		Κωνστ. Ι. Δραγούμης	
Δ. Μαντζαλίδης	2	Β. Ἀθ. Ζωσιμᾶς		Κ. Γλαυκωπίδης	
Γρηγόριος Παππαδό-		Δ. Α. Μοσχούλας		Δ. Ἄνδρ. Σουλιώτης	
πουλος Καθηγ.	2	Γ. Κολφινόπουλος		Δ. Δινάκος	
Ἀλέξανδρος Ἀποστο-		Γεώργιος Χριστοφῆς		Δημ. Ἀναγνώστου	
λίδης	2	Ἀγγελος Στ. Βλάχος		Ν. Γ. Καρζῆς	2
Γρηγόρ. Ἀποστολίδης		Ἐπαμεινώνδας Ἀμβρο-		Θεμιστοκλῆς Βάβαρης	
Διονύσιος Αἰγινήτης		σιδάδης		Ἄνδρ. Γ. Πιτσιδόπουλ.	
Κ. Ἰσχύμαχος		Ἀντ. Μακρὸς Ὑπολογ.		Σ. Α. Σταυρόπουλος	
Ν. Παντολέων		Νικόλαος Σωτηρίου	η	Ἠλίας Ι. Σιαπάτης	
Μ. Κιάππε		Δρ. Α. Ζατουνίτης		Νικολ. Παπαϊωάννου	
Θ. Θεοδωράκης		Ι. Γ. Κώππας Ἰατρός		Ἠλίας Πολυγένης Παρ-	
Νικ. Θεοδωράκης		Δ. Μ. Βερνάρδος		νασὸς	
Γ. Διάγγελος		Α. Μπαμπέτας		Grégoire Byzantios	
Β. Βοζίκης	5	Κ. Λογοθέτης		Ν. Α. Διόπουλος	
Δ. Μιχαηλάκος	5	Α. Γρηγοριάδης		Ἀθ. Ι. Διόπουλος	
Ι. Σ. Κανελλόπουλος		Γ. Πολύαινος		Διονύσ. Σ. Γρηγορόπ.	
Γαβριήλ Σοφοκλῆς	2	Κωνστ. Χ. Ἰωάννου		Ι. Παπαζαχαρίας	
Ἀλέξανδρος Σταμα-		Ἀλκιβιάδης Μαρτίνου		Λεων. Ζαζαχαριάδης	
τάκη	2	Διονύσιος Δενδρινὸς		Ν. Ἀθανασόπουλος	
Ι. Γ. Σεμτέλλος		Θεοδόσιος Λουκάκης		Ι. Π. Κονδάκης	
Ἀναστάσιος Ζίνης		Ν. Σταμόπουλος		Σάββας Κυπριωνίδης	
Ε. Δελιγεώργης		Νικόλαος Ῥάδος		Ι. Κορεκτιόπουλος	
Ι. Κ. Γεωργαντόπουλος		Α. Καλογερόπουλος		Θ. Δαλιζῆς	
Χριστόφορος Μικρού-		Jacque Kalliararchy		Ἡρακλῆς Δαζαρίδης	
δης, ἔμπορος	2	Γεώργιος Φαρμάκης		Δ. Ουιδιόπουλος	
		Ἀλέξανδρος Ῥάλλης		Αἱ Κυρίαί	
		Φοίλοπ. Σκαρβέλης		Σοφία Στ. Βλάχου	3

Πηνελόπη Ι. Κόνιαρη	2	Δεσποίνη Μπαλαδώρου		Α. Ἀναστασόπουλος	
Ἑλένη Γεράκη		Ἀντιγόνη Δενδρινού		Μιχαὴλ Κουτσοῦκος	
Μαρία Τσαμαδοῦ	40	Αἰκατερίνα Πικιώνη		Α. Κουμελᾶς	
Ἑλένη Σωμακή	2	Ἑλένη Χρυσοδέρη		Κωνσταντῖνος Πάνου	2
Χαίδω Μαυρομιχάτου	2	Φανή Ι. Κοκκίνω		Ι. Θεράκης	
Ἀγγέλ. Τυπάλδου		Ἑλένη Θεοδωράκη		Ν. Βουρέκας	
Ἑλένη Θ. Ἠπίτου		Σοφία Οἰκονομίδου		Γ. Μπούμπουλης	
Φωτ. Μαυρομιχάλη	2	Χαρίκλ. Κουροπούλου		Κωνσ. Παπανικολῆς	
Ἑλένη Βασιλοπούλου	2	Χαρίκλ. Ἀποστολίδου		Ναπολέον Πετσάλης	
Μαργ. Ἀντωνοπούλου		Μαριγώ Σαμίου		Ἀριστείδης Ῥεϊνέκ	
Μαρία Κόρκι	5	Θεανώ Τσιτσιλιάνου		Κ. Σακκελαρόπουλος	
Αἰκατερίνα Δεμάθα		Πολυξ. Ν. Ἀθανασίου		Δ. Ζ. Φωκάς	
Παρασκευὴ Δ. Ζώτου		Χαρίκλεια Γεωργαντᾶ		Ν. Δημητριάδης	
Αἰκατ. Κουτσαλέξη	2	Μαριγώ Ἐμμανουήλ		Κ. Β. Γεωργιάδης	
Ἑλένη Λύτσικα		Οὐρανία Τσίκαλη		Ι. Γ. Σκαρδίκος	
Μαριγώ Λύτσικα		Φερηνίκη Ζ. Χαρμο- λάου		Θωμᾶς Λαμπρόμυρας	
Ἑλένη Ἀθ. Λεονάρδου		Σοφρονία Ματζούνη		Δημήτριος Κούτσης	
Ἀνέτα Κομπότη		Ἑλένη Δ. Κυπαρίσση		Π. Φιλιακός	
Καλλιόπη Γκριζιώτου		Μοῖρα Ζ. Χαρμολάου		Ν. Ι. Σουσάννας	
Ἀνθ. Ν. Ἀθανασίου		Ἐπιστήμη Ῥωμανοῦ		Δ. Σκουτῖδης	
Ἀνέτα Θεοδωράκη		Κατήγκω Γ. Χρήστου		Κυριάκ. Πλ.θινόπουλος	
Κονδύλω Θεοδωράκη		Τατιάνη Κλάδου		Ἰωάννης Χριστοφίδης	
Ἐλισάβετ Σωνιέρου		Μαρία Βυζαντίου		Ν. Τζελέπης	
Μαρία Ἀνδριέττου		Ἑλένη Ἀντωνοπούλου		Τιμολέων Χρυσούλης	
Παυλίνα Βορρίλη		Κατήγκω Εὐγενίδου		Αἱ Κυραῖ.	
Ῥόζα Παπαγγελῆ		Ἀσπασία Ἀλεξάνδρου		Φράγκα Κ. Πικιώνη	40
Χαρίκλ. Παπαγγελῆ		Πάλλη		Σταματίνα Παντελῆ	
Τατιάνη Θεοχάρη		Κλεωνίκη Σαντοριναίου		Σωτηρίου	
Καλλιόπη Ζίννη		Ἀνέτα Λευκοβίτης		Ἰφιγένεια Σταυρίδου	
Ἀμαλία Κόνιαρη		Ἑλένη Γρηγ. Γουσίου		Τιμοζήνη Μαργαρίτου	
Εὐφροσύνη Κόνιαρη		ΠΕΙΡΑΙΩΣ.		Βιργινία Σταυροπούλου	
Ἑλένη Κόνιαρη		Ἱερεὺς Σακκελαρίδης		ΣΠΑΡΤΗΣ.	
Πηνελόπη Κουσκούρη		Ζαχαρίας Νικολαΐδης		Μονεμβασίας καὶ Σπάρ- της Διονύσιος	2
Εὐφροσύνη Κουσκούρη		Σχολάρχης		Πρωτοσύγγελος Παρ- θέσιος Χρυσικάκης	6
Ἀσπασία Λαζαρή		Ι. Σ. Κυριακὸς Ἀστυ- νόμος		Οἰκονόμος Σπάρτης Δη- μήτριος Παπακων- σταντίνου	
Ἀρτεμῖς Λαζαρή		Α. Δ. Βῶκος		Νικηφόρος Ἱερεὺς	
Οὐρανία Λαζαρή		Ν. Α. Βῶκος		Ἱεροδιάκονος Νικό- λαος Σαραντόπουλος	
Αἰκ. Τριανταφυλίδου		Α. Δ. Μποῦσκο;		Ἰωάννης Κορφωτάκης	
Μ. Κ.		Ν. Γ. Βούλγαρης		Ἠλίας Κοπανίτσας	
Ἑλένη Κουζουλούδη		Δ. Κορφίτης		Ἀλέξ. Κούτζης	
Ἑλένη Γεωρ. Ἰωάννου		Δ. Π. Κριεζῆς		Ἰ. Ῥουσσοπούλος	2
Φανή Βόρσα		Ἐμμαν. Μαραντῆς		Π. Ἐμ. Μελετόπουλος	
Ἑλένη Καρῶρη		Σ. Ῥετινόπουλος		Ν. Β. Λεωνέλλης	
Ἑλένη Καρῶρη		Δημήτρ. Μουμουτζῆς		Ἐμμανουήλ Τερζάκης	
Ἀγγελ. Πετροπούλου		Β. Κ. Δασκαλόπουλος		Π. Ἰωαννίδης	
Σ. Ἀσπροποταμίτου		Κυριάκος Ἀλεξάνδρου		Ι. Καρζῆς	
Ἐλισάβετ Τζάδα		Γ. Α. Μάντζαρης			
Μάτιγκα Βασιλείου		Δ. Σταυρόπουλος			
Ἑλένη Θιβαίου		Θ. Ἀφεντούλης			
Σοφία Δελωριέ					
Σωσάνα Περιστέρη					

Π Ρ Ο Σ Θ Η Κ Η

ΣΥΝΔΡΟΜΗΤΩΝ.

Τὸ Ἑλλην. Ἐκπαι- δευτήριον	5
Γ. Κωνσταντινίδης	2
Ἀναστ Μ. Τσαμαδὸς	
Νικ. Μ. Τσαμαδὸς	
Ἀναστ. Ἀλεξάνδρ. Πάλ- λης	
Π. Α. Κομνηνὸς	
Γεώργ. Δαμιανὸς	
Eugène de la Bruyère	4
Δ. Γιοτόπουλος	
Εὐρ. Χοϊδᾶς.	
Γ. Νάκος	
Μ. Μαρκάκης.	
Ν. Ν. Παπαδούκας	
Ἀ. Διαμαντόπουλος	
Θ. Βάλβης.	
Σ. Κολιάτσος	
Γ. Α. Ἀγγελόπουλος	
Μ. Ῥενιέρης	
Ι. Παπαῤῥηγόπουλος	
Δ. Οἰκονομίδης	
Ι. Σπυρομήλιος	
Γ. Μ. Βίκης	
Ἀναστ. Σ. Βυζάντιος	
Ἀλέξ. Σ. Βυζάντιος	

Αἱ Κυρίαι.

Ἑλένη Τσαμαδοῦ
Κλεοπάτρα Τσαμαδοῦ
Κονδύλω Τσαμαδοῦ
Μαρία Λογοθέτου
Φραγκίσκα Κρητικοῦ
Ἀθηνᾶ Γελαδάκη
Λουκία Ἰωάννου
Ἑλένη Τοῦσουῆ
Σμαράγδα Βενιζέλου
Ἀθηνᾶ Βενιζέλου
Μαριάνθη Φοντάνα
Diamante Bondite
Ἑλένη Κυταριόλου
Ἑλένη Α. Φραγκοπούλου

Πηνελόπη Ι. Κόνιαρη	2	Δεσπ
Ἑλένη Γεράκη		Ἀντι
Μαρία Τσαμαδοῦ	10	Αἰκα
Ἑλένη Σωμάκη	2	Ἑλέν
Χάιδω Μαυρομιμάτου	2	Φανν
Ἀγγέλ. Τυπάλδου		Ἑλέν
Ἑλένη Θ. Ἡπίτου		Σοφί
Φωτ. Μαυρομιχάλη	2	Χαρί
Ἑλένη Βασιλοπούλου	2	Χαρί
Μαργ. Ἀντωνοπούλου		Μαρι
Μαρία Κόρκ	5	Θεαν
Αἰκατερίνα Δεμάθα		Πολι
Παρασκευή Δ. Ζώτου		Χαρί
Αἰκατ. Κουτσαλέζη	2	Μαρι
Ἑλένη Λύτσικα		Οὐρο
Μαριγώ Λύτσικα		Φερε
Ἑλένη Ἀθ. Λεονάρδου		)
Ἀνέτα Κομπότη		Σοφρ
Καλλιόπη Γκριζώτου		Ἑλέν
Ἀνθή Ν. Ἀθανασίου		Μοῖρ
Ἀνέτα Θεοδωράκη		Ἐπι
Κονδύλω Θεοδωράκη		Κατι
Ἐλισάβετ Σωνιέρου		Τατι
Μαρία Ἀνδριέττου		Μαρι
Παυλίνα Βορρέλη		Ἑλέν
Ρέζα Παπαγγελή		Κατι
Χαρίκλ. Παπαγγελή		Ἀσπ
Τατιανή Θεοχάρη		Ι
Καλλιόπη Ζίννη		Κλε
Ἀμαλία Κόνιαρη		Ἀνέ
Εὐφροσύνη Κόνιαρη		Ἑλέν
Ἑλένη Κόνιαρη		
Πηνελόπη Κουσκούρη		Ἱερει
Εὐφροσύνη Κουσκούρη		Ζαχο
Ἀσπασία Λαζαρή		,
Ἀρτεμις Λαζαρή		Ι. Σ.
Οὐρανία Λαζαρή		ν
Αἰκ. Τριανταφυλίδου		Α. Δ
Μ. Κ.		Ν. Α
Ἑλένη Κουζουλούδη		Α. Δ
Ἑλένη Γεωρ. Ἰωάννου		Ν. Ι
Φανή Βόρσα		Δ. Β
Ἑλένη Καρώρη		Δ. Π
Ἑλίζα Καρώρη		Ἑμμ
Ἀγγελ. Πετροπούλου		Σ.
Σ. Ἀσπροποταμίτου		Δημ
Ἐλισάβετ Τζάβα		Β. Β
Μάτιγκα Βασιλείου		Κυρι
Ἑλένη Οηθαίου		Γ. Α
Σοφία Δελωριέ		Δ. Σ
Σωστάννα Περιστέρη		Θ. Ἀ

Ν. Α. Φωτεινός
 Έμ. Ι. Κυρούσης
 Κωνστ. Ι. Κυρούσης
 Κ. Μαρούδης
 Εὐθύμιος Θεοφανό-
 πoulos 2
 Θεοφάνης Εὐθ. Παχύ-
 γιαννης 2
 Π. Θ. Παχύγιαννης
 Πολυζώης Θ. Παχύ-
 γιαννης
 Ί. Βαλατσόπουλος
 Δ. Π. Ἀλεξανδράκης
 Περικλῆς Ζερβέας
 Δ. Ν. Δεσποτόπουλος
 Κ. Π. Σαπωνᾶς
 Π. Νικολετόπουλος
 Γ. Δ. Τσιγκουράκης
 Ἀναστάσιος Σμυρνιω-
 τᾶκης
 Π. Δικαῖος
 Π. Λάσκαρης
 Δ. Φακιδῶρης
 Σπράτης Δημητρώπουλος
 Ι. Παπαγιαννόπουλος
 Ι. Γεωργιάδης
 Δ. Στασινόπουλος
 Ἰωάν. Στασινάκης
 Παν. Ἀθ. Κουτσοῦκος
 Κ. Δ. Εὐταξιοπούλος
 Γ. Έμ. Σεργόπουλος
 Ι. Μάντζαρης
 Μάρκ. Σοσταθουάκος
 Δ. Ἀθανασόπουλος
 Κωνστ. Α. Κάππας
 Ν. Πέριστερας
 Αἱ Κυρίαί.
 Φλωρεντία Μάντζαρη
 Παναγιωτίτσα Β. Πα-
 ναγιωτοπούλου
 Παναγιωτίτσα Σερο-
 λαγκᾶ
 Μελοπομένη Β. Που-
 λάκου
 Θεοδύλη Ἀποστολίδου
 ΝΑΥΗΛΙΟΥ.
 Δ. Κριεζῆς
 Ἰωσήφ Μαῦρος
 Ι. Π. Παπαλεξόπουλος
 Π. Δ. Παπαλεξόπουλος
 Ίν. Γερμάνης

Γ. Παπαδόπουλος Μοί-
 ραρχος
 Κωνστ. Ἰωαννίδης,
 Τυπογράφος
 Γ. Ζαγούρας Ἀνθυπο-
 λοχαγός
 Π. Πάγκαλος
 George Zavizane
 Ν. Καλογερόπουλος
 Λεων. Σπυρόπουλος
 Γ. Π. Δελικατερινῆς
 Ἑρακλῆς Δημητρώ-
 πoulos
 Ἰωάν. Β. Τριχᾶς
 Ἰωάν. Καλλιᾶς
 Χ. Μαντζαγριωτάκης
 Γ. Στεφόπουλος
 Μ. Πανταζῆς
 Σ. Κασιμάτης
 Α. Β. Ἀργυρόπουλος
 Κωνστ. Μπερόπας
 Ι. Μπαρπαρέσιος 2
 Αἱ Κυρίαί.
 Καλ. Παπαλεξοπούλου
 Ἑλένη Ἀντωνιάδου
 Εἰρήνη Ἀνδρ. Παπα-
 δοπούλου
 Ἑλένη Παγκάλου
 Σοφία Ῥάδου
 Φωτεινὴ Μαράτου
 ΑΡΓΟΥΣ.
 Ἀργολίδος Γεράσιμος 2
 Π. Ῥούσσος, Σχολάρχ.
 Π. Ἀγαθοκλῆς
 Κωνστ. Α. Δανεζάκης
 Ἀθ. Δαρβωνᾶς
 Έμ. Γεωργιάδης
 Κ. Γ. Σαλωνιτόπουλος
 Χρ. Δ. Βαδουδάου
 Ἰωάννης Έμ. Βαρβε-
 ροπούλου
 Ι. Γ. Παγῶντος
 Δημ. Γ. Δέδες
 Δ. Α. Τσόκρης
 Ι. Α. Σημαντῆς
 Σ. Ἀνδριτσόπουλος
 Σπύρος Ζέρβας
 Σ. Π. Καλμουῆχος
 Α. Θ. Καραμουνιζῆς
 Ι. Παπαθανασόπουλος
 Θ. Δεσύλλας

Αἱ Κυρίαί.
 Πηνελόπη Δρίτσου
 Θεοφάνη Γ. Τσόκρη
 Καλ. Ἀθ. Πατούκα
 Ολυμπιάς Ι. Βλάσση
 Ἀγγελικὴ Κορδία
 Κρίνα Νυσταξοπούλου
 Φραντζέσκα Βελλίνου
 Ἀγγελικὴ Οἰκονόμου
 Φαίδρα Σ. Τεγώνη
 Δανεία Σ. Τεγώνη
 ΓΑΡΑΣ.
 Μάρκος Σακκόρραφος
 Ἰωάννης Δ. Πάνος
 Κοσμάς Α. Σιγαλοῦ
 Ἀναστάσιος Γ. Ἀνα-
 στασάκης
 Αἱ Κυρίαί.
 Ζωὴ Ι. Γρίκα
 Ἑλένη Θ. Χρυσομάλλη
 Ἀσημίνα Παύλου Πα-
 παδοπούλου 2
 Μαργίτσα Ι. Τζαννῆ.
 ΠΟΡΟΥ.
 Μαριγῶ Δ. Πάτρα
 Αἰκατ. Κ. Οἰκονόμου
 Ξανθὴ Ν. Τομπάζη
 Ἀνδρομάχη Σ. Κοκκόλη
 Εὐγενικὴ Β. Σούρμπη
 Μαριγῶ Σ. Καράλλη
 Ἑλένη Κ. Βατικιώτου
 Καλλιόπη Κ. Βατι-
 κιώτου
 Ἀγγελ. Χ. Βάδαρη
 Σοφία Χ. Δροσινού
 Μαριγῶ Γ. Κότσου
 Ἑλένη Ι. Σεβαστοῦ
 Αἰκατερίνα Γ. Καθο-
 πούλου
 ΣΥΡΟΥ.
 Ἰωάννης Βλαστός
 Α. Δ. Σιμούλης
 Β. Γιαννοῦτσος
 Κ. Καλλιόπουλος
 Ἀντώνιος Ποριώτης
 Στ. Νικολαΐδης
 Δ. Σταματιᾶδης
 Νικόλαος Σκορδῆς
 Δ. Κορέσης
 Ἀπόστολος Α. Λάππας
 Α. Ν. Ἀποστολόπουλος.

Τὰ δυσανάγνωστα ὀνόματα παρελήφθησαν.

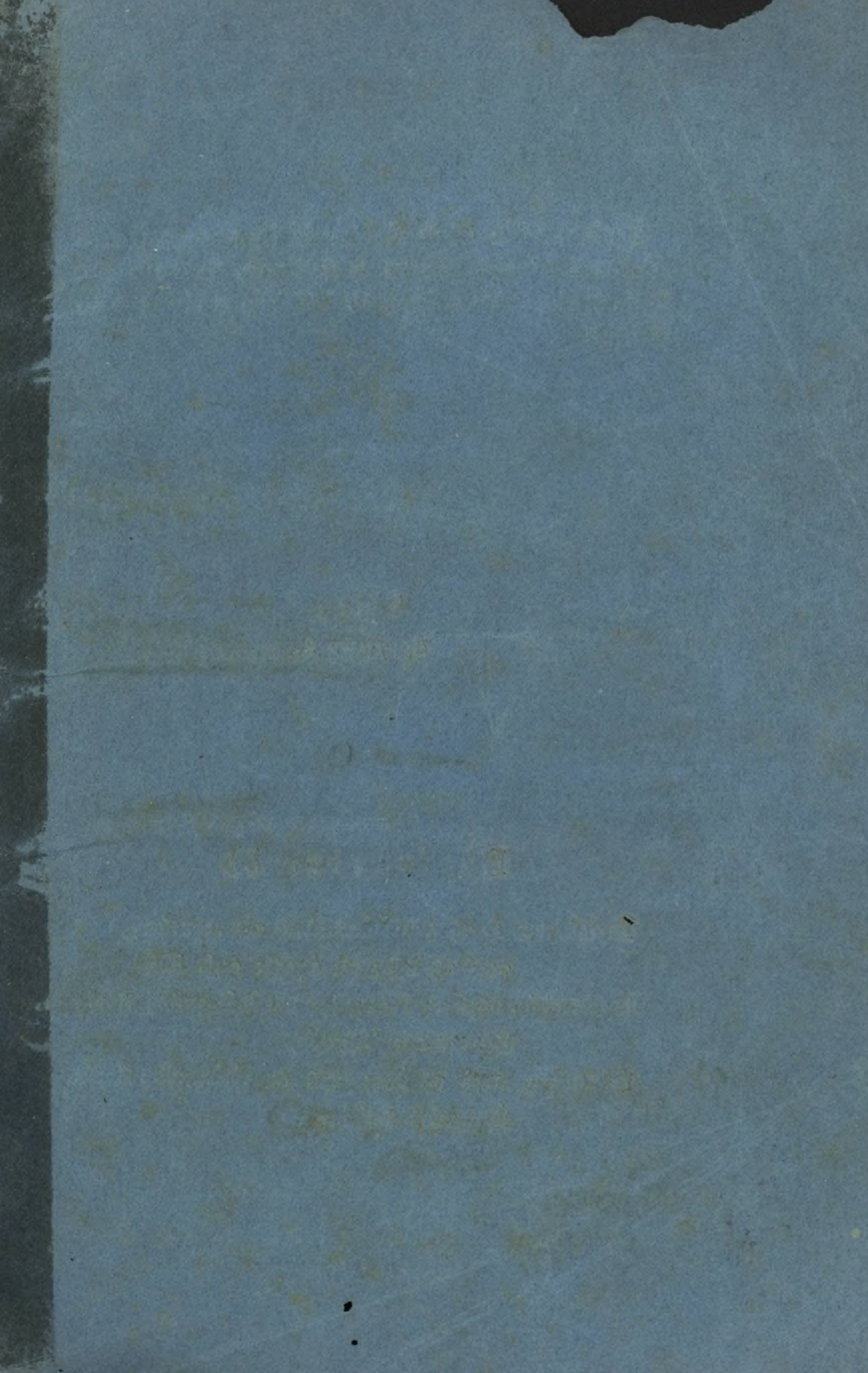
ΠΙΝΑΞ

ΤΩΝ

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΩΝ.

	σελ.		σελ.
ΑΦΙΕΡΩΣΙΣ	γ'.	» Γ'. Μακεδονία	90
ΠΡΟΛΟΓΟΣ	ε'.	» Δ'. Ίλλυρία καὶ Ίλλυρις .	94
ΜΕΡΟΣ ΠΡΩΤΟΝ		ΜΕΡΟΣ ΤΕΤΑΡΤΟΝ.	
Κεφ. Α'. Ἑλλάς	4	Κεφ. Α'. Ἴόνιοι Νῆτοι	96
» Β'. Πελοπόννησος	3	» Β'. Δυτικαὶ Σποράδες . .	99
» Γ'. Κορινθία	8	» Γ'. Εὐβοία κλπ.	401
» Δ'. Σικυωνία	42	» Δ'. Κυκλάδες	403
» Ε'. Ἀχαΐα	44	» Ε'. Ἀνατολικαὶ Σποράδες	408
» Στ'. Ἠλεΐα Ἥλις	48	» Στ'. Κρήτη καὶ Κύπρος .	442
» Ζ'. Μεσσηνία	23		
» Η'. Λακωνική	27	ΜΕΡΟΣ ΠΕΜΠΤΟΝ.	
» Θ'. Ἀρκαδία	36	Ἑλληνικαὶ Ἀποικίαι	
» Ι'. Ἀργολίς καὶ Ἀργεῖα .	42	Κεφ. Α'. ἐν Θράκῃ	446
ΜΕΡΟΣ ΔΕΥΤΕΡΟΝ.		» Β'. ἐν Μοισίᾳ	420
Κεφ. Α'. Ἰδίως Ἑλλάς	48	» Γ'. ἐν Σκυθία καὶ Ταυρίδι	424
» Β'. Ἀττική	51	» Δ'. Παρὰ τὸν Εὐξείνιον Προ-	
» Γ'. Μεγαρίς	63	ποντίδα καὶ Ἑλλήσποντον	423
» Δ'. Βοιωτία	65	Κεφ. Ε'. ἐν Μικρᾷ Ἀσίᾳ . .	425
» Ε'. Φωκίς	70	» Στ'. ἐν Ἰταλίᾳ	429
» Στ'. Δωρίς	72	» Ζ'. ἐν Σικελίᾳ	432
» Ζ'. Λοκρίς	73	» Η'. ἐν ταῖς νήσ. τοῦ Αἰόλου	435
» Η'. Αἰτωλία	77	» Θ'. ἐν Σαρδοῦ καὶ Κύρνω	436
» Θ'. Ἀκαρνανία	80	» Ι'. ἐν Ἰβηρίᾳ	437
ΜΕΡΟΣ ΤΡΙΤΟΝ.		» ΙΑ'. ἐν Ἀφρικῇ	438
Κεφ. Α'. Θεσσαλία	82	Συνδρομηταὶ	444
» Β'. Ἠπείρος	88		

Τὰ παροράματα μετὰ τοῦ γεωγραφικοῦ χάρτου.

Ἐπειδὴ τὸ βιβλίον ἐγένετο διπλάσιον ἀπ' ὅ,τι προσηγγέλη παρα-
καλοῦνται οἱ Κύριοι Συνδρομηταὶ νὰ προσέσωσιν, ἂν εὐχρεστῶνται,
εἰς τὴν προσδιορισθεῖσαν συνδρομὴν τῆς 4,50 δραχ. πενήτηκοντα προσ-
ετι λαττά.

Εὐρίσκεται δέ

Ἐν Ἀθήναις, ἐν τῷ Δημοδιδασκαλείῳ τῶν κορασίων,
παρὰ τῇ Πύλῃ τῆς Ἀγορᾶς ἀριθ. 390.

Ἐν Ναυπλίῳ, παρὰ τῷ Τυπογράφῳ καὶ Βιβλιοπώλῃ Κυρίῳ
Κωνσταντίνῳ Ἰωαννίδῃ.

Ἐν Σπάρτῃ, παρὰ τῷ Ἐπαρχιακῷ Δημοδιδασκάλῳ Κυρίῳ
Ἐμμανουὲλ Τερζάκῃ.